

MAA 3

1910

42

INVESTIGATION OF THE

RECORDS OF THE

UNITED STATES DEPARTMENT OF

STATE

DEPARTMENT

TODISTUSKAPPALEITA
SUOMEN HISTORIAAN

JULKAISSUT

SUOMEN HISTORIALLINEN SEURA.

VII.

SUOMEN HALLITUSKONSELJIN
JA SENAATIN

ALAMAISET KERTOMUKSET

VUOSILTA 1812 JA 1816

SUOMEN TALOUDELLISESTA TILASTA,
HALLINNOSTA JA LAINKÄYTÖSTÄ.

SUOMEN
HALLITUSKONSELJIN JA SENAATIN

ALAMAISET KERTOMUKSET

VUOSILTA 1812 JA 1816

SUOMEN TALOUDELLISESTA TILASTA,
HALLINNOSTA JA LAINKÄYTÖSTÄ.

FINSKA
REGERINGSKONSELJENS OCH SENATENS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

AF ÅREN 1812 OCH 1816

OM

FINLANDS EKONOMISKA TILLSTÅND,
FÖRVALTNING OCH RÄTTSKIPNING.

Johdanto.

Porvoon valtiopäivillä vahvistivat Suomen Säädyt maan Hallitsijan suostumuksella maan hallituksen, oikeushoidon ja taloudellisen elämän perusteet niitä uusia oloja varten, jotka silloin vielä Venäjän ja Ruotsin välillä riehuva sota oli maalle luonut. Suomen kansa, „kohotettuna kansakuntien joukkoon“, otti ensi askeleensa sisäisen itsenäisyyden tiellä tulevaisuutta kohti, jonka ääriviivoja ei vielä selvästi voitu erottaa ja joka varmaankin useimmista oli epävarmuutta ja vaaroja täynnä.

Niin jäi Suomen uuden kotimaisen hallituksen, Keisarillisen Hallituskonseljin tehtäväksi heti, kun se oli aloittanut tärkeän toimintansa lokakuun 2 päivänä 1809, ryhtyä laajaan järjestelevään uudistustyöhön. Maan raha-asiat, jotka pitkällisen sodan aikana olivat joutuneet epäkuntoon, olivat järjesteltävät ja uusia tulolähteitä etsittävä valtiolaitoksen tarpeiden tyydyttämiseksi. Maan rahalaitos oli vapautettava siitä epävarmuudesta, mikä johtui samalla aikaa liikkeellä olevasta erilaisesta rahasta. Ne esteet, jotka, Ruotsin vallan ajoilta periytyen, haittasivat maan taloudellisten mahdollisuuksien käyttämistä maanviljelyksen, teollisuuden, käsiteollisuuden ja kaupan aloilla, olivat poistettavat ja uudet urat uurrettavat tuottavalle toiminnalle. Maan sisäinen hallinto oli, joskin pääasialliset entiset muodot säilyttämällä, järjestel-

tävä uusien olojen vaatimusten mukaisesti. Myös oikeudenhoidon alalla oli koko joukko puutteita, jotka kaipaivat uudistustyötä. Vanhat yhteiskunnalliset epäkohdat esiintyivät ehkä vielä räikeämmin kuin ennen nyt, jolloin oli ilmaantunut mahdollisuus niiden poistamiseksi ja työn velvollisuus säilytetty suomalaisen yhteiskunnan omiin käsiin. Kansansivistys ja koululaitos kaipasi kohottavaa työtä. Sanalla sanoen: kotimaiselle hallitukselle avautuivat laajat työalat eri suuntiin.

Hallituskonseljin ja sittemmin Keisarillisen Senaatin Hallitsijalle jättämät alamaiset kertomukset toiminnastaan kahden ensimmäisen säättöajan kuluessa, ovat sangen mielenkiintoiset. Tämä sitäkin suuremmalla syyllä, kun kertomuksiin sitäpaitsi sisältyy selontekoja taloudellisista, sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista oloista koko maassa ja sen erityisissä osissa sekä samalla myös tietoja useista toimeenpannuista uudistuksista tai sellaisten suunnitelmista.

Kenraalikuvernöörin tehtäviin kuului puolivuositain lähettää Hänen Majesteetilleen n. s. työluetteloita, joista kävi selville Hallituskonseljin toiminta viimeksi kuluneen kuuden kuukauden aikana. Näiden työluetteloiden perustalla valmisti Suomen asioita varten asetettu komitea Pietarissa yhteenvedoja, jotka jätettiin Hallitsijalle, kun sitävastoin ne selostukset, jotka Hallituskonselji samaten puolivuositain laati valtiolaitoksen tuloista ja menoista, eivät säännöllisesti menneet Hallitsijan tarkastettaviksi.

Keisarillista Hallituskonseljia varten annetussa ohjesäännössä elokuun 6/18 päiväältä 1809 ei ollut mitään määräystä siitä, että Konseljin tuli Hänen Majesteetilleen määräaikoina jättää varsinaisia kertomuksia toi-

minnastaan tai selontekoja maan taloudellisesta tilasta, hallinnosta ja lainkäytöstä.

Kun ensimmäinen säättöaika läheni loppuansa, heräsi kuitenkin, lähinnä prokuraattorinapulaisen Johan Fredrik Stichaekuksen aloitteesta, Hallituskonseljissa ajatus alamaisen, mainittuja kysymyksiä käsittävän kertomuksen lähettämisestä Hallitsijalle.

Hallituskonselji tunsu „alamaisvelvollisuutensa vaativan, kun sen nykyisten jäsenten virka-aika Konseljille Armossa annetun ohjesäännön 11 kohdan mukaan nyt loppuu, Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen alamaisuudessa jättää lyhyt kertomus ja yleiskatsaus Suomen hallinnon eri haaroihin sekä niihin maata koskeviin toimenpiteisiin yleensä, joihin Konselji osaksi Hänen Majesteettinsa Armollisen käskyn, osaksi oman velvollisuutensa mukaan on mainittuna aikana ryhtynyt“. Tämän selonteon muodosti kolme erityistä kertomusta, nimittäin Hallituskonseljin täysistunnon sekä sen kummankin osaston jättämät. Kertomukset ovat päivätyt syyskuun 29 ja 30 päivänä 1812. (Asiakirjat n:ris 1, 2 ja 4).

Mainittuihin kertomuksiin oli liitetty Tilinpäätökset saaduista, lyhennetyistä, suoritetuista ja ylijääneistä valtiovaroista sekä koroista vuosilta $\frac{1}{5}$ 1808— $\frac{1}{5}$ 1812 (päivätyinä syyskuun 30 päivänä 1812) ja samalla myös Yhteenvedot vuosien 1808—1811 tullituloista (päivätyt lokakuun 1 päivänä 1812). Näistä asiakirjoista ovat tilinpäätökset aikajaksolta $\frac{1}{5}$ 1808— $\frac{1}{5}$ 1810 ja yhteenvedot vuosien 1808 ja 1809 tullituloista, jotka erikoisessa määrässä valaisevat valtiolaitoksen tilan maan sisäisen itsehallinnon ensi vuosina, otetut tähän asiakirjakoelmaan (Asiakirjat n:ris 9 ja 10).

Merkittävänä täydennyksenä Hallituskonseljin mainittuihin kertomuksiin vuodelta 1812 on pidettävä vuoden 1813 valtion meno- ja tulo-arviota, joka lähetettiin Hänen Majesteetilleen Konseljin alamaisen kertomuksen kera marraskuun 26 päivältä 1812 (Asiakirja n:o 6). Meno- ja tuloarvion käsittelyn yhteydessä jätti professori Gabr. Er. v. Haartman tunnetun, laajan ja hyvin valaisevan mietintönsä „Suomen kaupan ja elinkeinojen sekä rahoituksen ja raha-asioiden tilasta“, jota mietintöä käsiteltiin Talous-osaston istunnoissa joulukuun 3, 10 ja 17 päivänä. Tätä asiaa käsiteltäessä pidetty pöytäkirja (Asiakirja n:o 8) lähetettiin Hänen Majesteetilleen Hallituskonseljin alamaisen kirjelmän kera joulukuun 17 päivältä 1812.

Samaa kirjelmää seurasi Vaihto-, laina- ja talletuskonttorin „kassaehdotus“ loka- ja marraskuulta 1812 (Asiakirja n:o 11).

Hänen Majesteettinsa lausui suuren tyytyväisyytensä Hallituskonseljin kertomuksiin ja tämä lausunto Gustaf Mauritz Armfeltin kehoituksesta julkaistiin maan virallisessa lehdessä.

Lähinnä seuraavan kolmi- vuotiskauden lopussa ei Hallituskonselji ryhtynyt laatimaan samallaisia kertomuksia kuin ne, jotka olivat jätetyt vuonna 1812. Mutta kun Hänen Majesteettinsa, palattuansa Napoleonin vastaan käydystä sodasta, armollisessa julistuksessaan ^{9/21} päivältä helmik. 1816 Hallituskonseljin nimityksen muuttamisesta Keisarilliseksi Suomen Senaatiksi, selitti tahovansa erikoisella huolenpidolla huolehtia Suomen Suuriruhtinaskunnastaan, toivoi hän m. m. saavansa esityksen keinoista, joiden avulla maan tilaa voitiin parantaa, ja määräsi Senaatin valmistamaan ja hänelle lähettämään sellaisen. Saadakseen aineksia tällaista

esitystä varten vaati Senaatti kaikilta maaherroilta kertomuksia maanviljelyksen, kaupan ja elinkeinojen tilasta kussakin läänissä, sekä keinoista niiden kohottamiseksi. Erityisen yhteenvedon näistä maaherrojen kertomuksista laati silloinen yleinen esittelijäsihteeri Stichaeus ja seurasi se sitä samoista asioista laadittua yleistä kertomusta, jonka Senaatin Talousosasto kesäkuun 27 päivänä 1816 jätti Hallitsijalle (Asiakirja n:o 5). Saman kuun 13 päivänä jätti Oikeusosasto selonteon maan tuomioistuinten ja hallinnollisten virastojen jatkuvasta työstä (Asiakirja n:o 3).

Senaatin mainittuja kertomuksia käsiteltiin Suomen asioita varten asetetussa komiteassa Pietarissa marraskuun 17 ja 25 päivänä 1816. Sen käsittelyn valaismiseksi, minkä Komitea omisti Senaatin esityksille, on tässä kokoelmassa julkaistuihin asiakirjoihin myös liitetty Komitean pöytäkirjat mainituilta kahdelta päivältä (Asiakirja n:o 12). Komitean lausunto esitettiin Hänen Majesteetilleen tammikuun 15 päivänä 1817. Senaatin kertomukset ja viimeksimainittu lausunto antoivat, kuten tunnettua, aihetta useiden uudistusten toimeenpanemiseen maan hallinnossa ja oikeudenhoidossa sekä sen yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa elämässä.

Tässä julkaistut asiakirjat säilytetään „Kenraalikuvernöörin kirjelmien“ joukossa Suomen Valtiosihteerinviraston arkistossa Pietarissa, mistä ne ovat olleet lainattuina Valtioarkistoon.

Alkuperäistä kirjoitustapaa on julkaisussa kaikissa oleellisissa kohdissa noudatettu. Siitä on poikettu vain mikäli on ollut syytä korjailla pienempiä epätasaisuuksia oikokirjoituksessa tai välimerkkien käytössä.

Aug. Hjelt.

Inledning.

*Vid Borgå landtdag fastställde Finlands Ständer med godkännande af landets Monark grundvalarna för dess administration, rättskipning och ekonomiska lif under de nya förhållanden, hvilka för detsamma skapats genom det då ännu icke afslutade kriget mellan Ryssland och Sverige. Det finska folket, „upphöjdt i nationernas antal“, tog de första stegen på den inre autonomins väg emot en framtid, hvars konturer ännu icke kunde med klarhet skönjas och som säkerligen för de flesta tedde sig full af oviss-
het och faror.*

Det gällde för landets nya inhemska regering, Kejsersliga Regeringskanseljen att omedelbart, sedan den trädde i utöfning af sina viktiga funktioner den 2 oktober 1809, vidtaga med ett omfattande organisatoriskt nydaningsarbete. Landets under det långvariga kriget rubbade finanser måste bringas i ordning och nya inkomstkällor uppsökas för att fylla statsverkets behof. Landets penningväsen skulle befrias från den osäkerhet, hvori det samtida cirkulerandet af olika penningslag försatte detsamma. De hinder, som, från den svenska tiden tagna i arf, hindrade ett utnyttjande af landets ekonomiska resurser på jordbrukets, industrins, handtverkeriens och handelns områden, måste aflägsnas och nya vägar öppnas för inkomstbringande verksamhet. Landets förvaltning behöfde, om än under bibehållande i hufvudsak af dess

bestående former, omgestaltas enligt de nya förhållandenas kraf. Också på rättsvårdens område förelåg en mängd brister, som fordrade reformarbete. Gamla sociala missförhållanden trädde fram, måhända mera skarpt än förr, sedan möjligheten och skyldigheten att aflägsna dem numera var lagd i det finska samhällets egna händer. Folkbildningen och skolväsendet behöfde ryckas upp. Med ett ord: för den inhemska regeringen öppnade sig vida arbetsfält i olika riktningar.

De af Regeringskonseljen och sedermera Kejsrerliga Senaten till monarken aflåtna underdåniga berättelserna om dess verksamhet under dess två första oktrojer erbjuda ett betydande intresse. Detta är så mycket större som i berättelserna därjämte ingå redogörelser för ekonomiska, kulturella och sociala förhållanden i landet i dess helhet samt i skilda landsdelar äfvensom meddelanden om en mängd i gång satta reformarbeten eller åtminstone planerade sådana.

Till Generalguvernörens åligganden hörde att halfårsvis till Hans Majestät insända s. k. arbetsförteckningar, utvisande Regeringskonseljens verksamhet under näst föregående sex månader. På grund af dessa arbetsförteckningar utarbetade Kommittén för finska ärenden i St. Petersburg sammandrag, hvilka förelades monarken, medan däremot de öfversikter Regeringskonseljen likaså halfårsvis uppgjorde öfver statsverkets inkomster och utgifter icke regelbundet underställdes hans granskning.

Uti det för Kejsrerliga Regeringskonseljen utfärdade reglemente af 6/18 aug. 1809 ingick icke något stadgande därom, att Konseljen ägde till Hans Majestät periodiskt afgifva några egentliga berättelser öfver sin verksamhet eller redogörelser för det allmänna ekonomiska till-

ståndet i landet samt för förvaltning och rättsskipning i detsamma.

Då den första oktroyen närmade sig sitt slut, väcktes emellertid, närmast på initiativ af prokuratorsadjointen Johan Fredrik Stichaeus, inom Regeringskanseljen tanken på att en underdånig berättelse af antydt innehåll borde till monarken insändas.

Regeringskanseljen fann „dess undersåtliga plikt fordra att, sedan dess nuvarande ledamöters tjänste tid, jemlikt 11 puncten af det för Conseillen i Nåder utfärdade reglemente, nu till ända går, till Hans Kejsrerliga Majestät i underdånighet afgifva en kort berättelse om och öfversigt af Finlands administration uti dess särskilda grenar samt de åtgärder angående landet i allmänhet, hvilka af Conseillen dels på Hans Majestäts Nådiga befallning, dels enligt Conseillens egen skyldighet, under berörda tid blifvit vidtagne“. Denna redogörelse hade formen af tre särskilda berättelser, afgifna dels af Regeringskanseljens plenum, dels af dess hvardera departement. Berättelserna äro daterade den 29 och 30 september 1812. (Handlingar n:ris 1, 2 och 4).

Förenämnda berättelser åtföljdes af Boksluten öfver influtna, afkortade, utbetalade och behållna allmänna statsmedel och räntor för åren $\frac{1}{5}$ 1808— $\frac{1}{5}$ 1812 (daterade den 30 september 1812), äfvensom Sammandrag öfver tullinkomsterna för åren 1808—1811 (daterade den 1 oktober 1812). Af dessa handlingar hafva, såsom mycket belysande för statsverkets tillstånd under de första åren af landets inre autonomi, boksluten för tiden $\frac{1}{5}$ 1808— $\frac{1}{5}$ 1810 och tullinkomstsammandragen för åren 1808 och 1809 intagits i denna aktsamling. (Handl. n:ris 9 och 10).

Såsom ett betydelsefullt komplement till Regeringskonseljens förenämnda berättelser af år 1812 kan 1813 års statsförslag betraktas, insändt till Hans Majestät med Konseljens underdåniga skrifvelse af den 26 november 1812. (Handl. n:o 6). I samband med handläggningen af statsförslaget afgaf professorn Gabr. Er. von Haartman sitt kända vidlyftiga och mycket upplysande betänkande om „tillståndet af handeln och näringarna samt drätseln och financerna i Finland“, hvilket betänkande behandlades vid Ekonomiedepartementets sammanträden den 3, 10 och 17 december. Protokollet i detta ärende (Handl. n:o 8) insändes till Hans Majestät med Regeringskonseljens underdåniga skrifvelse af den 17 december 1812. Skrifvelsen var bilagd „Kassaförslaget“ vid Vexel-, låne- och depositionskontoret för oktober och november månader 1812. (Handl. n:o 11).

Hans Majestät uttalade sin lifliga tillfredsställelse med Regeringskonseljens berättelser och blef detta uttalande, på anmodan af Gust. Mauritz Armfelt, offentliggjordt i landets officiella tidning.

Vid utgången af närmast följande treårsperiod skred Regeringskonseljen icke till affattandet af berättelser sådana som de år 1812 afgifna. Men då Hans Majestät, efter återkomsten från kriget mot Napoleon, i nådiga kungörelsen af 9/21 februari 1816 angående Regeringskonseljens förändrade benämning Kejsarliga Senaten för Finland, förklarade sig vilja med särskild omsorg vårda sig om sitt finska Storfurstendöme, önskade han bl. a. erhålla en framställning om utvägar att förbättra landets läge och anbefalldes Senaten att utarbета och till honom insända en sådan. Såsom material för denna framställning infortrade Senaten från samtliga landshöfdingar berät-

telser angående landtbrukets, handelns och näringarnas tillstånd i resp. län samt om medlen till deras förkofran. Ett särskildt referat af dessa landshöfdingeberättelser sammanställdes af dåmera allmänne referandariesekreteraren Stichaeus och åtföljde detta den allmänna berättelse öfver samma ämnen, hvilken den 27 juni 1816 af Senatens Ekonomiedepartement afläts till Monarken (Handl. n:o 5). — Den 13 i samma månad afgaf Justitiedepartementet en redogörelse om fortgången af göromålen i landets domstolar och administrativa verk (Handl. n:o 3).

Senatens förenämnda berättelser handlades i Kommittén för finska ärenden i St. Petersburg den 17 och 25 november 1816. Såsom upplysande för den handläggning Kommittén egnade Senatens hemställningar hafva bland här meddelade aktstycken jämväl intagits Kommitténs protokoll för nämnda tvänne dagar. (Handl. n:o 12). Kommitténs utlåtande föredrogs för Hans Majestät den 15 januari 1817. Senatens berättelser och nyssnämnda utlåtande gäfvo, såsom känt, uppslag till en mängd reformer i landets förvaltning och rättsvård samt dess sociala och ekonomiska lif.

Här publicerade aktstycken ingå bland „Generalguvernörens skrivelser“, förvarade i Statssekretariatets för Finland arkiv i Petrograd och därifrån utlånade till Statsarkivet.

Det ursprungliga skrifsättet har vid publiceringen i allt väsentligt följts. Afvikelser från detsamma hafva gjorts endast där det varit skäl att utjämna smärre inadvartenser uti ortografi eller interpunktion.

Aug. Hjelt.

1.

Underdånig berättelse ifrån Kejslerliga Regerings-Conseillens Plenum om dess göromål och vidtagne åtgärder i afseende å Finland i allmänhet, under loppet af den tid, som Conseillen nu efter dess inrättande varit i verksamhet. Afgifven den 29 September 1812.

Regerings-Conseillen har ansett dess undersäteliga plikt fordra, att, sedan dess nuvarande ledamöters senaste tid, jemlikt 11 puncten af det för Conseillen i Näder utfärdade reglemente, nu till ända går, till Hans Kejslerliga Majestät i underdånighet afgifva en kort berättelse om och öfversigt af Finlands administration uti dess särskilda grenar samt de åtgärder angående landet i allmänhet, hvilka af Conseillen, dels på Hans Majestäts Nådiga befallning, dels enligt Conseillens egen skyldighet, under berörde tid blifvit vidtagne. Och jemte det Conseillen nu går att detta sitt åliggande fullgöra får Densamma angående de ämnen och ärender, hvilka uti Dess hvardera Departement förekommit, åberopa sig de underdåniga berättelser, som berörde Departementer särskildt aflemnad.

Sedan Hans Kejslerliga Majestät i Näder funnit godt att anförtro Finlands allmänna styrelse Regerings-Conseillen, samt för den samma under den $\frac{6}{18}$ Augusti 1809

Dess Nådiga reglemente utfärdad, och denne Conseil der-
 efter, den 2:dra October sagde år, kommit i verksamhet,
 var Dess första göromål, att icke allenast derom genom
 allmän kungörelse underrätta landets invånare, utan ock
 att genom trycket utfärda ej mindre Hans Kejsersliga
 Majestäts Nådiga kungörelse af den 6 Augusti berörde
 år om de personer, hvilka i Nåder blifvit utnämnde till
 ledamöter och föredragande secreterare i Conseillen, än
 det emellen Hans Kejsersliga Majestät och Hans Majestät
 Konungen af Sverige, den $\frac{5}{17}$ September sagde år, afslu-
 tade fredsfördrag; hvarutom Conseillen utverkat Hans
 Kejsersliga Majestäts Nådiga förordnande, huru med ad-
 junction uti Conseillens hvardera Departementer förhållas
 borde, då af laglig orsak ledamöternes antal ej vore full-
 taligt, och jemväl meddelat nödiga föreskrifter till be-
 fordrande af ordning och skick inom verket samt ären-
 dernes jemna och obehindrade gång.

Under Dess sedermera fortsatte arbete har Conseil-
 len funnit åtskilliga författningar uti vissa omständighe-
 ter böra närmare jemkas och lämpas efter närvarande
 förhållande och styrelsegrunder, hvarom derföre vid så-
 dane förekomne fall hos Hans Kejsersliga Majestät under-
 dånig anmälan blifvit gjord, och med tillfredsställelse
 har Conseillen jemväl fått erfara, att Hans Kejsersliga
 Majestät bifallit och godkänt, hvad Conseillen i dessa
 ämnen i underdånighet vågat hemställa och föreslå. Af
 ofvannämnd anledning, och då tiden till revisions-sakers
 och besvärs fullföljande i Conseillen förut icke blifvit
 bestämd, har Conseillen straxt efter Dess organisation,
 ingått med underdånig hemställan i detta ämne samt,
 sedan Hans Kejsersliga Majestät i Nåder bifallit hvad,

som i underdånighet föreslagit blifvit, derom under den 5:te Maji 1810 allmän förordning utfärdad. Och som Conseillen jemväl inhemtat, huruledes parter och fullmäktige företagit sig det missbruk, att uti mål, som blifvit dragne till Conseillens pröfning, ingifva så kallade reservationsskrifter till deras talans bevarande, hvarigenom uppehåll i ärendernes gång förorsakats, så har Conseillen under den 15 Februari förledit år, genom utfärdad allmän kungörelse, vederbörande om lagens föreskrift härutinnan erindrat.

Likaledes har Conseillen i underdånighet hemställt, angående fatalietidens beräkning, ej mindre till besvärs anförande uti Hof-Rätterne öfver landshöfdingarnes utslag uti mål, hvilka under svenska styrelsen blifvit dragne till vederbörande Collegier, men nu mera höra till Hof-Rätternas åtgärd, än uti hall- och accisrätts mål samt de om lotsars fel och försummelse i tjensten. Men såväl detta, som Conseillens särskilda underdåniga hemställan, huru och på hvad sätt framdeles med mål, som angå efterapning, förfalskning eller utprängling af banco assignationer, kommer att förhållas, beror ännu på Hans Kejsersliga Majestäts Nådiga svar.

Då tiden, inom hvilken nåde-ansökningar uti brottmål, enligt 35 och 36 puncterne af det för Conseillen i Nåder utfärdade reglemente, borde till Conseillen inlemnas, syns vara otillräckelig för nåd sökande, isynnerhet ifrån de aflägsnare länen i landet; så har Hans Kejsersliga Majestät i anledning af hvad Conseillen i underdånighet föreslagit, i Nåder täckts utfärda den närmare förklaring derå, som kungörelsen af den 5:te Maji 1810 innehåller.

Äfven det ansvar 1796 års krigsarticla utsätter för dem, som veterligen hysa och dölja förrymde soldater, har Conseillen funnit i afseende å förrymmare af den här i landet förlagde ryska militairen icke vara emot ändamålet svarande, hvarföre Hans Kejsersliga Majestät, uppå Conseillens underdåniga hemställan, i detta ämne under den 6:te September förledit år, meddelat ett särskildt Nådigt stadgande, hvilket till allmänhetens kunskap blifvit genom trycket utfärdadt. Och då flere svårigheter och oordningar uti lagskipningen derigenom yppats, att de till ryske militairen hörande personer velat undandraga sig att på kallelse sig inställa vid landets domstolar; så har Hans Kejsersliga Majestät i anledning af hvad Conseillen i underdånighet föreslagit, uppdragit den i S:t Petersburg tillförordnade Committée, för beredande af de uti Senaten och Justitiae-Collegium anhängige vordne oafgjorde mål rörande inneväranarene uti Wiborgs län, att förslag till allmän författning i omnämndt afseende uppgöra, och dermed sedan till Hans Kejsersliga Majestät i underdånighet inkomma.

Sedan Hans Kejsersliga Majestät i Nåder behagat förordna uti S:t Petersburg en Committée, för att bereda och granska de mål och ärender, hvilka till Hans Kejsersliga Majestäts Egen Nådiga ompröfning inkomma; har Hans Kejsersliga Majestät under den $\frac{6 \text{ November}}{21 \text{ Oktober}}$ förledit år för densamma låtit utfärda Nädig instruction; äfvensom General-Gouverneuren i Finland och Procuratorn i Regerings-Conseillen, under den $\frac{31 \text{ Januarii}}{12 \text{ Februarii}}$ innevarande år, blifvit i afseende å deras tjenstebefattningar hvardera med Nådiga instructioner försedda; hvarutom Hans Kejsersliga Majestät, genom utfärdad Nädig förordning af den

^{24 Januarii}
^{5 Februarii} detta år, öfverlemnadt till Justitiae-Departementet af Regerings-Conseillen den till Oeconomie-Departementet förut enligt reglementet hörande rättigheten att föreslå och anmäla sökande till de domaresysslor, hvilka af Hans Kejslerliga Majestät skola besättas, samt afgöra besvär öfver de af Hof-Rätterne gjorda befordringar eller till ledige domaresysslor upprättade förslag, hvilket Conseillen ställt sig till underdånig efterlefnad.

Genom Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga manifest, dateradt den ¹⁷/₂₉ December år 1809, var ryska silfvermyntet fastställt såsom Finlands grund- och hufvudmynt samt tillika bestämdt, att för år 1810 två rubel banco assignationer skulle uti Kronans uppörd och utgift svara för en silfverubel. Men sedan ett sådant beräkningssätt, i anseende till banco assignationernes nedfallne värde, för år 1811 icke var lämpeligt; så har Conseillen, uppå Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga befallning, underdånigt förslag till annat beräkningssätt för sistnämnde års stats-inkomster och utgifter afgifvit, i enlighet hvarmed Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga manifest sedermera under den 11:te Februari samma år utkommit. Och har Hans Kejslerliga Majestät, i anledning af Conseillens underdåniga anmälan om den brist, som i landet yppats på ryskt mynt till kronoutskyldernas erläggande, i Näder aflemnadt en viss betydlig summa banco assignationer, att till landets invånare emot svenskt mynt förväxlas, hvarigenom äfven den hufvudsakeliga bristen på ryskt mynt till nämnde behof då blifvit afhulpen.

Till förekommande af allt tvifvelsmål derom, huruvida Chartae sigillatae recognitionsafgiften skulle äga

rum för de ifrån Regerings Conseillen utgående expeditioner, sedan för dem någon lösen icke bör erläggas, har Conseillen genom utfärdad kungörelse den 20 Martii 1810 förklarad, att sagde afgift, såsom en Kronan tillhörande inkomst, bör betalas för slika expeditioner i enlighet med Kongl. förordningen af år 1687 och Kongl. Svenska Cancellie Collegii den 26 Februarii 1778 utgifne taxa. Och som klagan deröfver försports, att hos en del embetsmän, hvilka äga rättighet att pass för resande utfärda, lösen för sådane pass, som någon för sig och sitt husfolk uttager, skall beräknas efter de uti passet införda personers antal, med särskild lösen för hvarje person; så, och då sådant är emot Kongl. taxan af den 27:de Maji 1801 stridande, har Conseillen genom utfärdad kungörelse, af den 4:de sistlidne Julii, funnit nödigt ytterligare förordna, att för hvarje rese-pass, som någon för sig, maka, barn eller tjenstefolk gemensamt uttager, högre lösen ej får beräknas, än hvad berörde taxa för ett pass utsätter.

Sedan genom utfärdad kungörelse den $\frac{2}{14}$ November 1809 förordnad blifvit, att den med Finland förenade delen af Westerbotten skulle underlyda Uleåborg landshöfdingedöme, Wasa Hof-Rätts jurisdiction, och, i afseende å ecclesiastique väsendet, under Åbo-Stift, och Hans Kejslerliga Majestät sedermera, uppå Conseillens gjorda underdåniga hemställan, i Nåder bifallit, att de genom riksgränsen styckade och under Hans Kejslerliga Majestäts spira lydande församlingar, skulle till guds-tjänst och kyrkogång ifrån svenska andelarne skiljas; så har Conseillen, efter det vederbörande hörde blifvit, företagit den nödige blifne regleringen uti berörde del

af Westerbotten i afseende såväl å pastorater och kyrkogäll samt kyrkobyggnader och presterskapets aflöning, som äfven till den juridiska styrelsen; hvilken reglering Hans Kejslerliga Majestät jemväl nu mera gillat och fastställt.

För att vid den emellan Ryssland och Sverige år 1810 verkställde gränseregleringen med nödiga upplysningar tillhanda gå de af Hans Kejslerliga Majestät tillförordnade gränse-commissarier i allt sådant, som kunde röra de på denna sidan om riksgränsen boende invånares rätt och bästa, i afseende ej mindre å deras på andra sidan om den samma belägne ägor, än å den ersättning, det ena Rikets undersåtare borde gifva till det andras, för gemensamma allmänna byggnader, prestebol, vinsäds- och fattigcassor med mera; har Regerings-Conseillen med Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall, förordnat dertill tjenlige personer, och dem nödige föreskrifter meddelat; äfven som landshöfdingen i Uleåborg, i anledning af de uti berörde ämne, efter gränseregleringens slut, inkomne berättelser, blifvit anbefalld att om beskaffenheten och förhållandet, rörande de genom riksgränsens uppgående, Hans Kejslerliga Majestäts undersåtare tillskyndade ägo-förluster, undersöka samt att inkomma med utlåtande, huru och på hvad sätt deras lidande derföre lämpeligast må kunna ersättas, med mera, och för öfrigt besörja derom, att de uti gränsereglerings-tractaten föreskrefne liqvider, angående gemensamt begagnade kyrkor med deras egendom samt vinsäds- och fattigcassor, inom föreskrefven tid varda verkställda.

Till emottagande och afhemtande af de chartor och

handlingar, hvilka enligt sednast slutne fredsfördrag med Sverige borde derifrån utlemnas och angå Finland eller dess invånare, har Conseillen, efter underdånig hemställan derom, vidtagit nödig åtgärd genom visse commissariers afsändande till Sverige; och äro desse handlingar, hvilka under särskildta tider blifvit derifrån utgifne och emottagne samt till så stor del de kunnat utfås hit hemtade, nu mera i förvar insatte uti särskildta rum, dem Conseillen, i saknad af tillräckeligt utrymme uti Dess egne archiver, varit föranlåten att hyra uti det nya Academiae huset.

Efter det Kongl. Svenska Kronan genom särskilde tillförordnade ombud, gjort anspråk på den kronouppbörd, som vid krigets utbrott varit influten eller inflyta bordt till vederbörande uppbördställen, och Hans Kejsersliga Majestät, på Conseillens derom gjorda hemställan, tillåtit, att en Liqvidations Commission här i Åbo finge nedsättas, till utredande såväl af berörde fordringsanspråk som äfven de fordringar, hvilka Finlands invånare hos Kongl. Svenska Kronan kunde äga; så har Conseillen jemväl förordnat denna Committée samt för den samma erforderlig instruction utfärdad. Hvarutom landets innevånare genom allmän kungörelse blifvit underrättade, att sine lagligen styrkta fordringar hos Svenska Kronan antingen vid sagde commission eller hos vederbörande landshöfdingar inom viss tid uppgifva. Men denne commissions göromål hafva ännu icke hunnit blifva afslutade.

I afseende å vederbörande domstolars och embetsmäns officiella brefväxling med embetsställen och tjänstemän å utrikes orter äro Hof-Rätterne och lands-

höfdingarne antydda, att i denna del vända sig till Kejslerliga Regerings-Conseillens Cancellie Expedition, som sedan genom General Gouverneuren hos Riks-Cantslern till verkställighet anmäler, hvad äskat blifvit.

Fångarnes vård och behandling å Sveaborgs fästning har äfven fäst Conseillens uppmärksamhet. Att afhjelpa de därstädes yppade oordningar och brister samt att förbättra deras beklagansvärda öde, har Conseillen, efter underdånig hemställan derom och med Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall, vidtagit nödige författningar samt jemväl anbefallt landshöfdingen i länet, att inkomma med project till instruction för fångbetjeningen äfven som för uppsyningsmannen vid den af Hans Kejslerliga Majestät åter upplifvade arbetshusinrättningen å Sveaborg samt för öfrigt uppgifva allt hvad till ordning och skick dervid hörer. Hvarefter och sedan Procurators Embetet med dess äfven infordrade utlåtande inkommit, Conseillen skall detta ämne i underdånighet Hans Kejslerliga Majestäts närmare förordnande underlägga. Och som Författningarne i allmänhet stadga, att endast arbetsföre personer finge till arbetshus försändas, men deremot icke föreskrifva, hvarest sådane kringstrykande tartarer och zigenare samt andre vanartige och lösa personer, hvilka vore vanföre, böra insättas; så har Conseillen i underdånighet hemställt, om icke vid förefallande tillfällen dylike till arbete otjenlige personer finge försändas, de af mankönet till allmänna arbetshusinrättningen å Sveaborg, och de af qvinnokönet å spinnhuset här i staden, för att der i förvar hållas. Men å denne underdåniga hemställan har Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga svar ännu icke ankommit.

Sedan Hans Kejslerliga Majestät, under den $\frac{11}{23}$ December förledit år, i Nåder funnit godt förena Wiborgska Gouvernementet med Stor-Furstendömet Finland samt tillika stadgat, att en Committée af Conseillen borde tillsättas, för att organisera berörde län i likhet med de öfrige länen i landet, har Conseillen jemväl utsett och med Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall tillförordnat ledamöter uti sagde Committée och den samma med nödig instruction försedt, i följe hvaraf denne Committeeé, allt sedan sistlidne Martii månad, varit uti full verksamhet. Men i anseende till vidden och beskaffenheten af dess göromål, äro de ännu icke afslutade. Emedlertid har Hans Kejslerliga Majestät, uppå Conseillens derom gjorda underdåniga hemställan, i Nåder förordnat, att alla kronans räkenskaper uti Wiborgs län böra föras i silfver rubel och dess fastställda förhållande till banco assignationerne samt att gästgifvare-skjutslegan, böter och andre tillfällige kronoinkomster och utgifter i sagde län komma att erläggas i likhet med hvad för det öfrige Finland är föreskrifvet; hvarom allmän kungörelse under den 8:de sistlidne Junii är utfärdad. Hvad Hans Kejslerliga Majestät för öfrigt behagat förordna, genom ej mindre Dess Nådiga förordning om det, som i afseende å Wiborgs läns förening med Stor-Furstendömet Finland i akttagas bör, daterad den 31 December förledit år, än Dess särskilda Nådiga kungörelser, daterade den $\frac{25}{7}$ Januarii Februarii och den $\frac{27}{9}$ Mars April innevarande år, angående Consistoriernes i Wiborg och Fredricshamn upplösning, samt utskyldernes erläggande af jordbrukare i Wiborgs län, intill dess den nye skattläggningen blifver verkställd, har Conseillen ställt sig till underdånig efterlefnad samt desse

författningar till allmänhetens kunskap genom trycket utfärdad. Och har Hans Kejslerliga Majestät jemväl tillförordnat i S:t Petersburg en Committée, som har att i ordning bringa och öfversätta de mål och acter, hvilka, såsom Wiborgs län tillhörige, till Regerings-Conseillens och Hof-Rätternes åtgärd i Finland skola öfverlemnas, för hvilken Committée Hans Kejslerliga Majestät, under den ¹⁹/₃₁ sistlidne Januarii, Dess Nådiga instruction utfärdadt.

Särskilde till Hans Kejslerliga Majestät ingifne underdåniga project till en ny fördelning af länen uti Finland har äfven väckt Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga uppmärksamhet; och sedan Conseillens underdåniga utlåtande häröfver blifvit infordradt och afgifvet, så har Hans Kejslerliga Majestät i Nåder funnit en allmän jemkning och reglering emellan länen uti Finland vara nödig, till vinnande af mera sammanställmelse uti landets såväl civila och juridiska som ecclesiastique styrelse; hvarföre Conseillen blifvit anbefalld, att, efter det vederbörande hörde blifvit, med underdånigt förslag i detta ämne inkomma; beroende för det närvarande all vidare handläggning med samma ärende på den i Wiborg tillsatte Organisations-Committéens afgifvande utlåtande.

Det till efterlefnad på ett år fastställda project till Postverkets organisation och reglering i Finland har Regerings-Conseillen, till underdånigste följe af Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga befallning, satt uti verkställighet ifrån och med innevarande års början, samt till befordrande deraf vidtagit särskilda åtgärder; och hvad den af Hans Kejslerliga Majestät Conseillen uppdragne granskningen af sagde project angår, så är väl den samma

redan under handläggning, ehuru dermed ännu icke till slut hunnits.

Med afseende å nyttan och nödvändigheten för embets- och tjänstemännen uti Finland att äga erforderlig kännedom uti ryska språket, har Hans Kejsrerliga Majestät i Näder anbefallt Conseillen, att inkomma med Dess underdåniga utlåtande om tiden, ifrån hvilken alla ynglingar, som träda i publique tjenst, borde aläggas, att visa prof på färdighet i sagde språk; och sedan Conseillen denna befallning i underdånighet fullgjort, har Hans Kejsrerliga Majestäts Nädiga rescript uti ämnet ankommit samt blifvit vederbörande meddelat.

Utom förenämnde allmänna ärender jemte andra af mindre vikt, hvilka Conseillen, till undvikande af vidlyf-tighet, förbigått att upprepa, har äfven i Conseillen före-varit icke allenast frågor om domsagors och tingslags klyfning samt om den så kallade löne-besparingens upphörande vid skeende befordringar, utan ock andre mera enskildte ärender, såsom ansökningar om tillstånd för syskonebarn att med hvarandra bygga äktenskap; om tillstånd för den skyldiga maken att efter erhållen äktenskapsskillnad ingå nytt giftermål; för adeliga enkor och jungfrur att, med bibehållande af deras adeliga rättigheter, ingå äktenskap med ofrälse man; samt om extra nådår efter präster och skollärare, med mera, såsom ock mål rörande tillstånd att ingå äktenskap i förbudne leder, extra nådårs beviljande samt omyndige personers ansökningar att blifva myndige förklarade; hvilka mål Hans Kejsrerliga Majestät, genom Dess Nädiga kungörelse af den $\frac{28 \text{ Mars}}{9 \text{ April}}$ innevarande år, tillåtit Re-gerings-Conseillen att, under Hans Kejsrerliga Majestäts

frånvaro ifrån hufvudstaden och intill dess Han dit återvänder, upptaga och sluteligen afgöra. Och uppgår antalet på de mål och ärender, hvilka hos Kejsrerliga Regerings-Conseillens Plenum blifvit skrifteligen anmälda, till fyra hundra fyra och två, af hvilka fyra hundra tre och ett äro sluteligen afgjorda, och de öfrige interloquerade eller bero på föredragande.

[Regerings-Conseillen framhärda städse med djupaste undersåtelig vördnad, trohet och nit

Stormäktigste Allernådigste Kejsare och Storfurste
Eders Kejsrerliga Majestäts
allerunderdånigste tropligtigste
tjenare och undersåtare]

*A. Tandefelt. B. W. De Geer. A. F. v. Willebrand.
F. W. Krogius. C. Fr. Rotkirch. C. Mannerheim.
Henr. Ervast. Eric E. Tulindberg. H. C. Nordenswan.
H. C. Reuterskjöld. G. Ladau. Gabr. Er. v. Haartman.
C. A. Sattler.*

A. G. Mellin.

Åbo, den 29 September 1812.

Underdånig berättelse ifrån Justitiae Departementet af Kejslerliga Regerings-Conseillen om de hufvudsakligaste af de under tilländagångne trenne år förefallne göromål och huru detta Conseillens Departement sökt uppfylla dess ansvariga förbindelser. Afgifven den 30 September 1812.

Allernådigst förordnad att på trenne år uti detta Eders Kejslerliga Majestäts spira underlydande Storfurstendöme och i Eders Kejslerliga Majestäts Höga Namn afgöra, efter förut fastställda lagar och författningar, alla, enligt Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga reglemente af den $\frac{6}{18}$ Augusti 1809 till dess åtgärd hörande mål och ärender, är det för Regerings Conseillens Justitiae Departement ej mindre en undersätelig pligt, än den fullkomligaste tillfredsställelse att nu, då denna tid till ända gått, till Eders Kejslerliga Majestät i underdånighet inkomma med kort berättelse om det hufvudsakligaste af de derunder förefallne göromål och huru detta Conseillens Departement sökt uppfylla omnämnde dess ansvariga förbindelser.

Den 4 October ofvansagda år öppnade Regerings-Conseillens Justitiae Departement dess första sammanträde, då, i anledning af derom till General Gouverneuren inkomne ansökningar, underdåniga förslag uppräta-

des till besättande af de tvenne protocolls-secreterare beställningar, som för Departementet i staten funnos anslagne, och de öfriga deruti upptagne tjenstemän äfven tillförordnades; hvarefter ifrån den 22 påföljande November, då den utnämnde betjeningen hunnit sig inställa, och arbetsordningen, efter hvad Regerings Conseillen uti reglementet varit tillåtet, genom särskilda för vederbörande meddelade föreskrifter, närmare blifvit bestämd, samt acterne kommit i det skick, att de kunnat till afgörande föredragas, göromålen intill närvarande tid oafbrutet varit fortsatte å fem dagar i hvarje vecka, undantagande då helgedagar och större högtider infallit eller ock Regerings-Conseillens begge Departementer till öfverläggningar in pleno sammanträdt.

Den nya ordning i rättegången, som vid en förändrad öfverstyrelse i landet blef oundvikelig, var väl af Eders Kejsrerliga Majestät förutsedd, och allmänna grunder derföre bestämde uti det för Regerings-Conseillen i Näder utfärdade reglemente. Men vid tillämpningen deraf uppkommo betänkligheter hos vederbörande, som föranledde till förfrågningar; och Finlands innevänares sammanlefnad med ett främmande till språk, religion, seder och bruk åtskiljt folkslag medförde händelser, som i juridiskt afseende borde fästa Regerings-Conseillens uppmärksamhet; äfvensom åtskillige under och i följe af kriget förefallna afvikelser ifrån den uti lag stadgade ordning för säkerheten, i afseende så väl å öfvervunne medborgares frihet som om de för brott fängslade och till straff dömda personer, kräfde en skyndsamt åtgärd till behörig rättelse.

I hänseende till lagskipningen är derföre, i följe af

reglementet, utom hvad ifrån Regerings-Conseillens plenum i denna väg blifvit utfärdadt, dels efter öfverläggning i detsamma, och dels enskildt af detta Departement till vederbörandes efter rättelse stadgadt, om forum till besvärns anförande emot underrätternas utslag i hallrättsmål och sådana tvister, härrörande af färgeri- och andra manufacturinrättningar, som äro af judiciell beskaffenhet; bevakandet af militiaeboställets rätt vid landets domstolar, och andre oeconomiske förrättningar under den tid Finska Arméen fortfar att vara upplöst, och intill dess annorlunda kan vara stadgadt; om domstol att undersöka och dömma rörande angifvet embetes fel af husesyne rätt å militiaeboställe; om forum för mål, som tillförene enligt författningarne, hört till acciserätternas åtgärd; af hvilka domstolar mål angående lotsars fel och försummelse i tjensten böra upptagas; hvarest begånget våld af innevånare från Gamla Finland å personer inom denna sida af fordna riksgränsen, till undersökning och vidare lagligt förfarande borde anmälas; af hvilka embetsmän husesyner å underofficerares och mindre militiaebetjentes boställen böra förrättas, samt om Hof-Rätternes skyldighet att hädanefter fullgöra hvad, i afseende å fästningsfångars lösgifvande, Krigs Hof-Rätten för detta ålegat; hvarhos författningar derom utgått, att ej mindre de arbets- och andre förteckningar jemte fångalistor, som ifrån Hof-Rätterne, under Svenska Regeringen till Justitiae Revisionen å vissa tider blifvit insända, än nödige uppgifter å de, så väl till fästningarne som arbete vid allmänna arbetsinrättningen å Sveaborg och tukt- och spinnhuset i Åbo, på längre eller kortare tid dömda personer, till Regerings-

Conseillen borde aflemnas, äfvensom föreskrifter blifvit meddelade, huru förhållas borde i afseende å de under kriget saknade berättelser ifrån vederbörande Commendanten å fästningarne om de personer, som dels för brott och dels på bekännelse till arbete derstädes blifvit dömda, samt Hof-Rätterne jemväl erhållit anvisning å de fästningar, dit brottsliga personer till ådömdt fängelse eller arbete efter omständigheterna kunde afskickas.

De frågor, hvartill den ryska och finska nationens förening föranledt, hafva varit: om giftermål emellan särskilda tros förvandter; om lättsinnige personers öfvergång ifrån den här i landet rådande evangeliska lutherska läran till grekiska kyrkobekännelsen, samt om någre af grekiske prästerskapets företag, att ej mindre, utom den i slika fall förut stadgade ordning, sammanviga män af deras religion med qvinnor af landets infödingar, än omdöpa dessas med de förra i lönska läge sammanaflade barn; hvilka frågor, som af förekomne omständigheter icke kunnat förvisas till behandling efter lagarne, Regerings-Conseillen med bifogande af dess underdåniga tanka, till Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga godtfinnande i underdånighet hemställt. Och har Eders Kejslerliga Majestät i anledning deraf, genom allmän förordning den ^{20 Martii} _{1 April} innevarande år, i Näder förklaradt, hvad vid äktenskaps afslutande emellan Finlands innevånare och Eders Kejslerliga Majestäts öfriga undersåtare af annan religion iakttagas bör; men i det öfriga, som derigenom icke förfallit, afbidar Regerings-Conseillen ännu i underdånighet Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga utlåtande.

Om de, ej mindre till fängelse och arbete å fästningsverken dömda personer, än sådana af landets inne-

vänare, som under öfverståndne krig i en eller annan måtto hållits misstänkte, och på sådan grund, utan föregången laglig ransakning, lika med de förstnämnde, efter krigsbefälets ordres varit bortförde till Viborg och Fredrikshamn, men derifrån sedermera, på särskildt vidtagen anstalt, till Sveaborg blifvit återsände, anbefalldes Hof-Rätterne, uti circulaire den 25 Junii 1810 att å sistnämnde ort, genom visse tillförordnade af underlydande embetsmän, i vederbörande militairs öfvervaro, låta urskilja dem, som genast borde lösgifvas, och föranstalta om de öfrigas qvarhållande, hvar på dess utsatta ställe; hvaraf verkställigheten återstaldt den ordning i afseende å desse senares bevakning och öfriga behandlingssätt, som lagarne för hvarje efter sin gerning utstakat, och åt de förre skänkt glädjen att, efter omsider uppdagad oskuld, åter få omfamna i hemorten i oro och bekymmer qvarlemnade anhörige och vänner.

De mål och ärender, som i öfrigt under ofvannämnde tid till Regerings-Conseillens åtgärd och pröfning uti detta dess Justitiae Departement inkommit, hafva varit: genom bref, dels från General Gouverneuren och Regerings-Conseillens Oeconomie afdelning, dels ock ifrån Hof-Rätterne, samt landshöfdingarne och Consistorierne, aflätne hänvisningar, berättelser och förfrågningar m. m. 466*; befodringsärender 18; fiscaliska actioner 8; brott och missgernings- samt bötesmål 380, hvaribland 89 sådane af gröfre egenskap, hvaruti Hof-Rätternes beslut, utan föregången underdånig hemställan, icke kunnat

---

* De med kursiv tryckta talen äro i originalet utskrifna med bokstäfver.

till verkställighet befordras, och 291, som de tilltalde sjelfve medelst besvär fullföljt; tvistemål 188, hvaraf 76 genom ordenteligt sökande, och 112 besvärsviis blifvit anmälte; storskiifts ärender 137; samt ansökningar 418, eller tillsammans 1,615; af hvilka sluteligen blifvit afgjorde i alla ofvan uppräknade slag 1,408, och beroende på Eders Kejslerliga Majestäts Nädiga svar, i anledning af derom afgångne underdåniga hemställanden, 28; på infordrade förklaringar och närmare upplysningar 65; på föredragande, såsom dertill beredde, 74; samt 40 hvaruti acterne, dels i anseende till deras större vidlöftighet, i synnerhet i flere ägodelningsmål, dels ock, såsom nyligen inkomne, ännu icke af referendarie secretararene hunnit genomgås och till afgörande beredas; så att beloppet af, hvad hittills icke med slut kunnat afhjelpas, stiger till ett sammanslaget antal af 207.

Ibland de mål, som Regerings-Conseillen sluteligen afgjort, hafva, med den Conseillen i Nåder tillagde rättighet att pröfva de om nåd och förskoning ifrån ådömdt kroppsstraff och böter inkommande, 48 sådane, hvartill anledning af lag och särskilda omständigheter icke funnits, blifvit afslagne, samt till öfverläggning uti Regerings-Conseillens plenum hänskjutit om tillsammans 111 ärender, bestående af 93 ansökningar om tillstånd till giftermål, ej mindre emellan syskonbarn, än i andra förbudne skyld- och svågerskaps led, och 2 af omyn-dige personer att varda myndige förklarade, samt 16 särskilda förfrågningar, i hvilka sistnämnda besluten till en del ifrån detta Justitiae Departement blifvit expedierade, såsom här ofvanföre är upptaget, och de öfriga än bero på Pleni närmare handläggning.

174 ärender hafva däremot varit af den beskaffenhet, att de samma till Eders Kejslerliga Majestäts Eget Höga utlåtande i underdånighet bordt hemställas, nemligen förslag till sådana tjenster, som Eders Kejslerliga Majestät förbehållit sig att Sjelf i Nåder besätta och bortgifva, 16; sökte dispenser i frågor om giftermål 57; ansökningar om skillnad emellan personer, som begått lägersmål i fästom och under äktenskaps löfte, 14; brott och missgerningsmål 47; nådeansökningar i afdömde lifssaker 3; i andre brott och bötesmål 13; ansökningar om omyndige, att sig och gods sitt sjelf råda och förestå, 14; af andra personer om caractairer och befordringsrätt 2; samt särskilte hemställanden och berättelser 12. Classevis hafva brottmålen angått följande angifvelser: ett om förledande till affall ifrån den orthodoxa grekiska tros läran, i hvilket Regerings-Conseillen, då den tilltalade icke varit af den i landet rådande religion, och han ej heller om angifvelsen syntes lagligen förvunnen, till Eders Kejslerliga Majestät i underdånighet öfverlemnadt, om icke detsamma i Nåder kunde nedläggas, eller hvilken domstol i annat fall deröfver slutligen borde dömma, och hvilket än på Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga utlåtande beror; 4 om förgripeligt tal emot Eders Kejslerliga Majestäts höga person, hvaribland Eders Kejslerliga Majestät angående trenne, hvaruti Nådigt svar ankommit, lika med den af landets fordna mest älskade Regenter, som först förordnat, att slika mål, utan föregången underdånig hemställan, icke få till undersökning upptagas, i Nåder anbefallt, att de samma skulle förfalla; 1 om mordbrand; 6 om mord och nidingsverk; 3 angående dråp å föräl-

drar; 3 rörande dråp å egna barn; 1 om dråp å hustru; 7 om barnamord; 1 om barnamord och blodskam; 1 om dråp och rån; 16 om dråp i brådskinnad; samt 1 angående våldtägt å minderårig stjuftotter.

Ehuru desse gröfre missgerningsmål uppgå till ett betydligare antal, och de fleste angående dråp och mord beklagansvärdt varit olyckliga följder af ett hos mankønet öfver hand taget omåttligt bruk af starka drycker, är det dock tillfredsställande att ibland de tilltalade, som ansetts förvunne om angifvelserne, utom fyra personer, nemligen 1 som för fadermord, 1 moder för dråp å eget barn, 1 lägrad qvinna för barnamord, och 1 annan person, som lätit sig lega att dräpa, hvilka af Eders Kejsrerliga Majestät med dödsstraff blifvit belagde, de öfrigas förbrytelser varit af sådan egenskap, att de, i enlighet med Regerings-Conseillens underdåniga hemställanden, med kroppspålikt kunnat försonas; äfvensom då med undantag af de under kriget utaf landets inbyggare, i anledning af förvillade begrepp om undersåteliga förbindelser, emot ryska militairer öfvade våldsamerheter, hvaraf blott ett mål, angående delaktighet uti det å Majoren Heinreitz begångne rån och mord, hos Regerings-Conseillen till pröfning förekommit, och då, efter slutad fred, icke flere än tvänne angifvelser om dråp i brådskinnad å en rysk underofficerare och soldat förefallit, anledning är att sluta till en närmare sänja och förening framdeles dessa under en och samma öfverhet lydande särskilda nationer emellan, hvilken än snarare skulle påskyndats, om i de fall, då ryska militairer å sin sida gjort sig saker till gröfre brott emot landets inbyggare, ransakningen derom blifvit företagne i desses närvaro, och den bestraff-

ning, som å gerningen kunnat följa, äfvenledes dem kunnig gjord, och för orten uppenbarad.

De brott och bötesmål, som i anledning af parternes anförda missnöjen emot Hof-Rätternes utslag på Regerings-Conseillens sluteliga pröfning utan särskild hemställan berodt, hafva, utom förbrytelser emot fastställde oeconomiske och police författningar, förnämligast angått tjufnader samt lägrade qvinnors förseelser, medelst vängömme och vårdslöshet vid timad barnafödsel, och de i hemlighet framfödde fostren läggande å lön; äfvensom de fleste af ansökningarne haft till föremål, dels att vinna resning i förut fallne laga kraft vunne domar och utslag, hvaröfver Regerings-Conseillen, efter de i hvarje mål förekomne omständigheter, enligt lag sig yttrat, dels ock att erhålla dispense uti lagens allmänna stadgande i hvarjehanda fall, men i synnerhet till giftermål inom förbudne leder, i anledning af hvilka sistnämnde Eders Kejsrerliga Majestät, för att uti detta i afseende å folkets moralité så viktiga ämne kunna fastställa en allmän regel, genom Nådige skrifvelse den 4 Januari innevarande år anbefallt Regerings-Conseillen att, efter inhämtande af härvarande Consistorii Ecclesiastici yttrande, till Eders Kejsrerliga Majestät inkomma med underdånigt utlåtande, i hvilka fall samt i hvilka skyldskaps- och svågerskaps grader slika giftermål, i enlighet med allmänna lagens föreskrifter och särskilde under Svenska Regeringen utfärdade resolutioner, må kunna tillåtas, till hvilket utlåtande ock nyligen i Regerings-Conseillen i underdånighet blifvit beslutit.

Hvad angår de emot domare och embetsmän anställde fiskaliska actioner, så har af de förre, i afseende

å flerfaldiga förbrytelser och oordentligheter, hvarpå åtalan redan under Svenska Regeringen skedd, en, såsom oskicklig att tjensten vidare förestå, blifvit dömd den samma med allone förlustig, tvänne för särskilde fel och förseelser ansetts skyldige till suspension på längre och kortare tid, samt en, efter föregången underdånig hemställan, af gunst och nåde erhållit eftergift af kronans medel till betydligare belopp, för visad efterlåtenhet och försummelse ådömde böter; hvaremot om fyra ännu beror på Regerings-Conseillens pröfning. Och ehuru, jämte återbärande af arvoden uti några storskiftesmal, hvartill en och annan landtmätare och ägodelningsrätt, i anledning af enskildes anförde besvär, blifvit dömd, samt anmärkte smärre misstag och förhastanden hos en del underdomare vid hållne brottmålsransakningar, hvarom Hof-Rätterne erhållit befallning att dem till framdeles efter rättelse förständiga, Regerings-Conseillen äfven funnit sig föranlåten, att genom utfärdade circulairer erinra landshöfdingarne om noga iakttagande af visse, i synnerhet uti ägodelningsärender, förut gifne föreskrifter, hvilkas handhafvande egenteligen berodt på underlydande embetsmän och betjente, men likväl på de förres tillsyn derå ankommit; så finnes dock i allmänhet, att, ej mindre underdomare, än landshöfdingar, så vidt af deras till Regerings-Conseillens granskning dragne förrättningar och åtgärder kunnat inhämtas, lika med Eders Kejsarliga Majestäts Hof-Rätter sökt iakttaga hvad för sakens behandling uti lag och författningar varit stadgadt; såsom ock någon klagan öfver uppehåll och långsamhet i lagskipningen icke eller försports.

Sluteligen och huruvida brott och tvistemål, desse

trenne förflutna år, jemförelsevis det ena emot det andra, antingen till- eller aftagit, kan af Regerings-Conseillen för det närvarande på säkra grunder icke bestämmas. Dess flesta domar och utslag hafva blifvit gifne öfver frågor för en föregående tid, hvaruti dels rättgängen, i afseende å det påföljde kriget, hos underdomstolarne blifvit uppehållen längre än eljest hade händt, dels ock Hof-Rätterne, för bristande öfverstyrelse och innan ordningen derföre sedermera blef stadgad, icke kunnat meddela föreskrifter för de missnöjde till målens vidare fullföljande; äfvensom äldre uti Högsta Domstolen och Collegierne i Sverige anmälte mål af särskilte slag, hvilka innan freden icke hunnit afgöras, och hvaruti acterne till Regerings-Conseillens vidare handläggning sedermera tid efter annan blifvit hitsände, ökat de förre med ett antal af 144, större delen af vidlöftigare beskaffenhet. Dock är det sannolikt, att utom de nya befattningar, som införlifvandet af Wiborgs Län med det öfriga Finland nödvändigt medför, jemte alla tvister, härrörande af ägodelningar, såsom derifrån, enligt dessas inrättning, nästan oskiljaktige, och i afseende å hvilkas beredande till sluteligt afgörande, för de ifrån detta Finland enskildt inkomne, redan under Svenska Regeringen en särskild föredragande i Högsta Domstolen varit tillförordnad, lättheten att på ett närmare afstånd, än förut, och utan en betungande lösen samt öfrige med förstnämnde olägenhet förknippade svårigheter, uti yttersta instantien vinna den rättelse, som lagen förvarat en hvar att söka, i sin mon skola bidraga dertill, att jemväl de öfrige egentelige tvistemål framdeles snarare skola tillväxa än förminskas. Men blifve desse tillökta göromål

då äfven ett bevis på den rättvisa landets inbyggare alltid böra äga skäl att hos Regerings-Conseillen sig förvänta.

Regerings-Conseillen framhärdar städse med djupaste undersåtelig vördnad, trohet och nit

Stormächtigste Allernädigste Kejsare och Storfurste

Eders Kejsarliga Majestäts

allerunderdånigste tropligtigste

tjenare och undersåtare

A. Tandefelt.

A. F. v. Willebrand. F. W. Krogius. C. Gyldenstolpe.

Henr. Ervast. A. Öhmann. C. A. Sattler.

A. F. Orrhjelrn.

Åbo den 30:de September 1812.

Underdånig berättelse ifrån Justitiae Departementet af Kejslerliga Senaten för Finland om fortgången af göromålen uti landets domstolar och administrativa verk.

Afgifven den 13 Juni 1816.

Uti den nådiga befallning Eders Kejslerlige Majestät, genom Geheimerådet m. m. Baron Knut von Troils skrifvelse af den 6 sistlidne Februarii, låtit meddela Eders Kejslerlige Majestäts General Gouverneur och Senat för Finland, angående fullständig berättelse om landt-culturens, handelns och näringarnes tillstånd här i landet, om och hvilka betydliga förändringar de under den framfarna tiden undergått och hvad verkan de af Eders Kejslerlige Majestät under Dess Regering i Nåder vidtagne författningar uti hvarje särskild hushållsgren medfört, samt att i sammanhang dermed hos Eders Kejslerlige Majestät i underdånighet anmäla om fortgången af göromålen uti de i afseende å landets administration och lagskipning härvarande Auctoriteter, har Eders Kejslerlige Majestät täckts lemna Finlands innevånare ett förnyadt och dyrbart vedermäle af Eders Kejslerlige Majestäts landsfaderliga omvårdnad.

För att i de delar, som höra till Justitiae Departementets befattning, kunna med möjligaste fullständighet

uppfylla denna Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga befallning och befrämja de välgörande afsigterna dermed, har Senatens Justitiae Departement, medelst skrifvelse af den 14 förvikne Martii, till Hof-Rätterne i Åbo och Wasa infortrat upplysningar, huruvida under loppet af dessa senare år antingen brottmål eller civila ärender varit i till eller aftagande; hvilka brott och orsaker till deras föröfvande allmännast förekommit, samt hvilka tjenliga mått och steg deremot synts vara att vidtaga; uti hvad tillstånd executions-verket hos de under hvardera Hof-Rättens jurisdiction lydande landshöfdingar befunnits; om desse jemte underdomare och domstolar behörigen fullgjort de dem åliggande skyldigheter, samt i öfrigt hvilka utvägar i allmänhet behöfde och kunde lämpeligen vidtagas till befordrande af rättegångs ärendernes oafbrutna och skyndsamma gång, förenad med ordning och skick.

Af de underdåniga berättelser, hvarmed Hof-Rätterne i anledning häraf inkommit, jemte dervid bilagda sammandrag af deras arbetsförteckningar för de senare åren, har Senatens Justitiae Departement inhämtat, att rättegångs-ärenderne merendels varit i tilltagande, samt att barnamord, dödsvallande, föräldrars förolämpande och tjufnader utgjort de allmännaste brotten; ett förhållande, hvilket jemväl instämmer med detta Departements egen erfarenhet, i afseende i de mål, som till dess åtgärd blifvit öfverlemnade.

De civila ärendernas tillväxt synes förnämligast härflyta från en förökad folkmängd, vidsträcktare handelsförhållanden och ekonomiska företag samt den obestämdhet och tvetydighet, hvarmed afhandlingar bland allmogen af okunnige författare ofta uppsättas. Och

om äfven häraf någon anledning till brottens stigande antal kan hemtas, anser Senatens Justitiae Departement likväl upphofvet dertill förnämligast finnas uti allmogens ringa upplysning och dess barns vanvårdade uppfostran, hvilka brister landets religions lärare ensamme icke torde kunna afhjelpa; ett i allmänhet omåttligt bruk af starka drycker, med hvilka den arbetande classen märkeligen öfverlastar sig å de efter juhl, påsk och pingst infallande så kallade lätt-helgdagar eller tredje och fjerde dagarne, som, emot författningarnes uttryckeliga föreskrift, af denna class vanligen i sysslolöshet tillbringas; begäret bland allmogen till yppighet, som särdeles på de utmed sjökusterne belägne orter insmygt sig, och de af detta begär tillskapade behof; den vid infallande missväxtår, i synnerhet för innevånarene uti de inre delarne af landet, uppkommande brist på lifsmedel, som icke alltid i god tid kunnat afhjelpas, utan nödgat en del att lemna sin hembygd och vandra kring landet, derunder flere frestelser till brott sig yppa; äfvensom i allmänhet otillräcklige inrättningar till förädling af landets råämnen och producter, hvilka inrättningar, i det de tjente till oppmuntran och utbredande af idoghet och konstflit, skulle under den tid af året, då jordbruket icke kan skötas, lemna innebyggarene tillfälle till lönande och jemn sysselsättning, hvarigenom dygd och goda seder befrämjas; svårigheten att med ett ringa antal kronobetjente och uppsyningsmän i ett vidsträckt och glest bebodt land upptäcka brott och oordningar; försummad vård om gripne missgerningsmän, hvilka dels utur fästningarne och Kronans häkten, dels under forslandet till och ifrån aflägsne domstolar

få tillfälle att komma på flykten och derunder icke blott sjelfve begå nya brott, utan äfven förleda andra till deltagande deruti; såsom ock den i allmogen rådande plägsed att till dess barn tidigt öfverdraga besittningen af hemmanen, emot vissa förbehållna ofta dryga och betungande sytningsförmåner, icke sällan föranledt till miss-sämja, tvister och brott.

Likasom en del af förenämnde brister i samhällsordningen, hvilka kunna anses vara mera eller mindre verkande orsaker till förbrytelser och missgerningar, äro utom den befattning Eders Kejsrerliga Majestät i Nåder uppdragit Senatens Justitiae Departement, ligga äfven medlen till deras afhjelpande utom dess föreskrifna verkningsskrets. Justitiae Departementet vågar likväl nämna folkupplysningens allmänna befordrande och lättade utvägar till nödig undervisning för allmogens barn, såsom medel af den hufvudsakeligaste verkan till laglydnadens och medborgerliga pligters uppfyllande; äfvensom Justitiae Departementet i detta afseende hoppas lyckliga följder af de Nådiga och välgörande författningar, Eders Kejsrerliga Majestät, sedan dess milda och lysande spira sträcktes öfver detta land, täckts vidtaga, såväl för utbildandet af skickelige lärare för alla folkklasser, som till upphjelpande af undervisningen vid skolorna i landet.

Näst ett tydligt och sannt begrepp, tidigt inplantadt hos hvarje medborgare, om dess pligter såsom menniska och samhällsmedlem, skulle öppnade utvägar för honom att på lofligt sätt förvärfva lifvets uppehälle, förnämligast i hembygden, och ungdomens vänjande vid nyttiga sysselsättningar vara otvifvelaktigt och hufvudsakligen bidragande till sedlighet samt verkande emot lagbrott

och missgerningar. Men då desse äfven under en högre moralisk bildning icke alltid kunde förekommas, vore ett skyndsamt användande af straff oundvikeligt, om ej att förbättra den brottslige, dock såsom ett varnande exempel för andra.

Betraktande från denna sista synpunkt föremålen för dess åliggande, har Justitiae Departementet icke kunnat undfalla det omåttliga bruket af starka drycker, som, oakadt derpå stadgadt ansvar, tagit öfverhand bland allmogen och ofta föranledt till vådliga följder. Och synas väl de medel tjenliga till motverkande af denna last, som Hof-Rätterne i deras underdåniga yttranden föreslagit, uti straffets skärpande såväl för den, som funnes af starka drycker öfverlastad, som för näringsidkare eller annan, hvilken dertill bidragit, samt att, på sätt Åbo Hof-Rätt derhos uppgifvit, den som oftare beträddes öfverlastad och såmedelst ådagalagt verkelig böjelse för slik osed, kunde anses hafva förverkat någon del af den allmänna aktningen i sammanlefnaden och i följd deraf, utom förskyldt straff, förklaras förlustig rättigheten att deltaga i sådana befattningar, som fordrade allmänt förtroende. Men så vida detta skulle innefatta ändring i gällande författning, finner Senatens Justitiae Departement sig emot 17 puncten i Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga reglemente af den $\frac{6}{18}$ Augusti 1809 icke kunna för sin del sådant föreslå. I allmänhet har väl Kongl. förordningen emot svalg och dryckenskap af den 17 April 1733 och dess 2 §, hvarest dessa ord förekomma: „Eho som sig med drycker så öfverlastar, att hvar och en, som honom ser, ögonskenligen kan märka att han är drucken“, vid tillämpningen i afseende å be-

visning blifvit så förstådda, att änskönt flere vittnen tagit på sin ed, det en person varit af starka drycker öfverlastad, densamma likväl undgått ansvar derföre, enär någon af de vid samma tillfälle närvordna personer intygat sig icke hafva sådant förmärkt. Men denna tolkning anser Justitiae Departementet oförenlig med förordningens mening i öfrigt samt stridande emot allmänna lagens sednare stadgande om laga bevis uti XVII Cap. R. B. och i synnerhet dess 29 §, till följe hvaraf tre vittnen äfven i detta fall, med iakttagande af sednaste momentet i 20 § samma Cap. och Balk, böra utgöra full bevisning.

Missbruket af de genom äldre författningar redan afskaffade och till söcknedagar hänförde helgdagar, som i betydlig mon befrämja fylleriet, anser Justitiae Departementet, lika med Åbo Hof-Rätt, kunna förebyggas genom utsättande ansvar för både husbonde, som tillåter, och tjenstehjon, som fordrar frihet å dessa lätt-helgedagar, och då sådant åsyftar blott verkställighet af en redan gifven lag, vågar till Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga godtfinnande, Justitiae Departementet i underdånighet öfverlemna, om icke öfverträdelse af hvad i detta fall är förordnat kunde straffas sålunda: att den dagsverkare och det tjenstehjon, som å en af forдно afskaffad helgedag vägrade arbeta, med anledning af 3 Art: 6 och 13 §§ i Legostadgan af den 15 Maji 1805, vore ovillkorligen förfallet till krigstjenst, och den husbonde, som till frihet från arbete å sådan dag lemnade bifall, skulle sin öfverträdelse af lag umgälla med förbudsbrotts böter tio daler silfvermynt.

Till bättre handhafvande af ordning och skick synes

äfven bidraga hvad Åbo Hof-Rätt i underdånighet föreslagit om hyfogdars tillsättande, hvarom landshöfdingarne allaredan genom Kongl. brefvet af den 20 Februarii 1742 erhållit föreskrift jemte project till byordning, ehuru sådane på många orter af Finland saknas; men detta ämne finner Justitiae Departementet icke höra till dess åtgärd och anser sig derföre ej böra vidsträcktare yttrande derom afgifva.

Genom gripne missgerningsmäns säkra förvarande skulle utan tvifvel många grofva brott blifva förekomna. Och då erfarenheten visat, att sådane fångar i synnerhet under forslandet emellan de nu befintelige få häkten och domstolarne fått tillfälle att taga flykten, vore inrättningen af flere häkten, om icke, som Åbo Hof-Rätt föreslagit, af ett i hvarje härad, hvarest den fängslade kunde hållas i säkert förvar, intill dess undersökningen om hans begångna brott blifvit fulländad, ganska tjenlig. Men dylika häktens uppbyggande och fångvaktares aflöning dervid beror af tillgångar, som detta Senatens Departement icke kan föreslå, helst, i händelse jordägarene skulle anses böra bestrida kostnaden dertill medelst vissa kappeavgifter, Eders Kejsersliga Majestät torde vela med Landets Ständer derom förut öfverlägga, hvarföre Senatens Justitiae Departement anser sig icke tillständigt att i närmare pröfning häraf ingå. I öfrigt får detta Departement i underdånighet anmäla, att, i afseende å de personer, hvilka blifvit dömda att hållas i fästning, Hof-Rätterne genom circulaire bref af den 16 December 1814 äro anbefallda, att utom det utslag, som vanligen för verkställigheten tillsändes landshöfdingen i länet, uti särskildt bref underrätta Eders Kejsersliga Majestäts Ge-

neral Gouverneur öfver Finland om innehållet af samma utslag, hvad bestraffningen angår, och tillika, enär den dömde insattes på bekännelse, tydeligen utmärka hvad såväl fånghuspredikanten som den öfver fångarne till-satte uppsyningsmannen åläge att iakttaga, på det General Gouverneuren skulle blifva i tillfälle att meddela Commendanten föreskrift om den tillsyn deröfver och vidare åtgärd honom tillkomme.

På de af Åbo Hof-Rätt anförde grunder finner Senatens Justitiae Departement både med lagens mening och allmän nytta förenligt, att förvunnen tjuf, som är skyldig känd att ersätta det stulna, men sådant icke mägtar, kunde, enär målsäganden förklarar sig ej vela begagna tjufven till arbete i afräkning på sagde ersättning, i detta fall hållas i kronans arbete, intill dess såväl hans underhållskostnad, som den oersatta egendomen blefve afbetald genom förtjensten af hans arbete, beräknadt efter markegångspris.

Att förbjuda sytningscontractens upprättande vid afhandlingar om jord, innan sytningshjonen uppnått någon viss högre ålder eller blifvit oförmögne till arbete, skulle troligen förekomma många brott och tvister, men så vida ett sådant förbud ledde till inskränkning af äganderätten, anser Justitiae Departementet betänkeligt att dertill i underdånighet styrka annorlunda än i enlighet med Kongl. brefvet till landshöfdingarne i Finland af den 19 Julii 1751.

Beträffande hvad Åbo Hof-Rätt, såsom verkande till tvistemåls förekommande, i underdånighet anmält om nyttan af häradsnotariers tillförordnande för att mera lagenligt och tydligt, än vanligen skett, uppsätta af-

handlingar emellan allmogen, så ehuru detta äfven i sin mon kunde bidraga till ändamålet, dock som deras aflöning och taxan för deras biträde äro ämnen, hvarom Senatens Justitiae Departement finner sig, på samma grunder, som vid frågan om häradshäktens uppbyggande blifvit i underdånighet omförmälda, icke vara i tillfälle att yttrande meddela, så ser detta Departement sig ej heller kunna sådant för närvarande i underdånighet tillstyrka.

För öfrigt skulle visserligen Lagmans-Rätternes förpliktande till tvänne lagtima ting om året bidraga till de civile ärendernes fortgång, men då ett sådant stadgande jemväl blefve en ändring i det, som i § III Cap. Rättegångs Balken härom innehåller, finner Senatens Justitiae Departement för dess del sig icke kunna i underdånighet tillstyrka hvad Åbo Hof-Rätt i detta afseende föreslagit.

Öfver de mål och ärenden, som till Senatens Justitiae Departement inkommit och antingen blifvit afgjorde eller qvarliggande, har, utom de arbetsförteckningar, som för hvarje halft år till Eders Kejsersliga Majestät genom Procuratorn och General Gouverneuren ingått, en summarisk redogörelse ifrån då varande Regerings Conseillens inrättning till den 1 October 1812 med särskild underdånig berättelse af sistnämnde dag, blifvit till Eders Kejsersliga Majestät i underdånighet öfverlemnade.

Och får Justitiae Departementet nu äfven i underdånighet bifoga en summarisk förteckning, som upptager ickä allenast de för ofvannämnda tid, utan ock derefter intill denna dag för hvarje år inkomne samt afgjorde och beroende ärender, af hvilken förteckning Eders Kej-

serliga Majestät i Nåder täcktes inhämta, att de till detta Departements handläggning tills dato inkomne mål tillsammans utgjort ett antal af 3,421, hvaraf 3,080, blifvit med slut afhulpne och 341, ännu äro oafgjorde, såsom beroende dels på Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga svar, på infortrade förklaringar af parterne och andre upplysningar, dels på föredragning och referendariesecretarenes dertill föregående åtgärd.

Denna utredning bestyrker jemväl, att de till detta Departements handläggning anmälde ärender varit i tilltagande, hvartill den lättade utvägen för parter att härstädes fullfölja sine mål, utan betungande lösen för fallande resolutioner, till stor del varit orsaken; äfvensom mängden af målen härstädes blifvit ökad först af de ifrån Högsta Domstolen i Sverige, till följe af sednaste fredslutet i Fredrikshamn, finske innebyggare rörande och derförinnan oafgjorde hit öfverlemnade rättegångs-ärender samt sedan af de mål, som angående innevånare i Viborgs län, vid detta läns förening under samma styrelse med Storfurstendömet Finland, uti Eders Kejsersliga Majestäts dirigerande Senat icke varit slutligt afgjorde och af hvilka ett betydligt antal, merendels af ovanlig vidlöftighet, till detta Departement redan är insändt.

Sedan Eders Kejsersliga Majestät genom Nådig kungörelse af den 4 nästvikne Maji tillförordnat en Öfverkrigsdomstol för finska militairen, komma åtskilliga hos detta Departement gjorda förfrågningar, hvarest mål från Krigs-Rätterne borde fullföljas, att förfalla. Äfvensom Eders Kejsersliga Majestät under loppet af innevarande år täckts meddela Dess Nådiga yttrande i de

flesta från detta Departement i underdånighet hemställdte ärender, hvilka således blifvit slutligen afgjorde, men härvid nödgas Senatens Justitiae Departement i underdånighet anmärka, att större delen af de jemlikt Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga rescripter till döden dömd grofva brottslingar, med förnyade ansökningar om Nåd inkommit, ehuru dels Eders Kejslerliga Majestät Sjelf, dels detta Departement, i stöd af den rättighet Eders Kejslerliga Majestät detsamma Nädigst öfverlemnadt, redan förut, stundom flere gånger, afslagit samma personers dylika ansökningar, hvarom till Eders Kejslerliga Majestät Justitiae Departementet uti underdånig hemställan af den 27 nästlidne Maji inberättat, med underdånig anhållan, om Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga föreskrift, huru många enahanda ansökningar af hvarje dömd person borde emottagas, innan befallning om straffets ovilkorliga verkställande finge utfärdas.

Till följe af Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga förordnande, som blifvit Senaten meddeladt genom Geheimerådet m. m. Baron Aminoffs skrifvelse af den 25 December 1812 till då tjenstgörande General Gouverneuren m. m. Grefve Armfelt, hafva de till detta Departement inlemnade ansökningar om dispense till giftermål i förbudna leder och att varda myndig förklarad, blifvit fördragne och sluteligen afgjorde i Senatens Plenum, hvarmed Senaten, jemlikt samma Nådiga befallning, funnit sig böra fortfara, till dess Eders Kejslerliga Majestät behagar annorlunda i Näder förordna.

För ofullständiga undersökningar har Senatens Justitiae Departement sett sig föränlåtet att till underdomstolarne återförvisa flere brottmål, hvarigenom dessa

måls afgörande fördröjt och ökat sysselsättningen i detta Departement, äfvensom föredragningen af sådana grofva brottmål, hvilka till afgörande fordrat sju ledamöters öfvervaro, vid otillräcklig tillgång derpå, i synnerhet under förledit år, varit någon tid uppskjuten, till dess berörde hinder kunnat afhjelpas.

Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga rescripter och sådana ärender, som i anseende till särskild beskaffenhet fordrat skyndsamt åtgärd, hafva så fort sig göra låtit i detta Departement blifvit företagne och expedierade; hvarjemte af de öfrige målen, vanligen i den ordning de inkommit och funnits fullständiga till föredragning, af alla slag förevarit så många, som detta Departement efter dess fastställda arbetsordning och förefallna omständigheter medhunnit.

Att de till detta Departements handläggning inkommande ärenders antal skulle framdeles förminskas, synes åtminstone för närvarande ingen anledning vara att förmoda, utan snarare att detsamma torde ökas, sedan Wiborgs läns af Eders Kejslerliga Majestät fastställda organisation kommer i full verksamhet. Såväl i anseende härtill, som för den särskilda beskaffenhet storskipts- och ägodelningsrättsmål i allmänhet innefatta, den större noggrannhet och trägnare sysselsättning genom uträkningar och jmförelser, som desse slags ärender vanligen fordra vid deras beredande till föredragning, — hvarföre vid Högsta Domstolen i Sverige en särskild föredragande af dylika från Finland dit inkomne mål före detta varit tillförordnad, — men slika till detta Departements åtgärd öfverlemnade ärender äro fördelte på dess tvänne å stat varande referendariesecretare, vågar Senatens Justi-

tiae Departement, som här af jemte mängden af desse och rättegångsmålen i allmänhet funnit sine tvänne referendariesecretärer med fullgörande af öfrige dem äliggande skyldigheter icke kunna medhinna att genomgå och bereda alla inkommande mål, derföre till Eders Kejsersliga Majestäts Höga godtfinnaude i underdånighet öfverlemna, om icke Eders Kejsersliga Majestät täcktes för detta Departement i Nåder tillförordna en tredje referendariesecretärer på stat med lika lön som de öfrige, hvilken det egenteligen skulle tillkomma att bereda och föredraga storskiftes- och ägodelningsrättsmål samt ärenden af andra slag endast i de fall sådant kunde anses nödigt och någon af de andre dertill vore hindrad.

I anledning af Wasa Hof-Rätts anmälda behof af förökadt antal ledamöter och betjente samt den af Åbo Hof-Rätt uppgifne brist på nödig betjening för dess tredje division, öfverlemnar till Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga godtfinnande Justitiae Departementet i underdånighet, om icke för göromålens fortgång inom Hof-Rätterne äfven dessa behof efter derom i underdånighet skeende närmare hemställan kunde i Nåder afhjelpas.

Vid executionsverket i landet har Justitiae Departementet för dess del sällan haft något att anmärka, utan funnit det samma med erforderlig drift handhaft; äfvensom Senatens Justitiae Departement får i allmänhet lemna Hof-Rätterne, underdomare och domstolar jemte executorerne det vitsord att de, så vidt till Justitiae Departementets kunskap inlupit, några få vållade handlinger undantagne, fullgjort hvad dem i deras befattningar ålegat, så att på senare tid anledning icke före-

kommit att utställa några mål till Procurators Embetets handläggning.

Af hvad Senatens Justitiae Departement nu haft Nåden omnämna, värdes Eders Kejsleriga Majestät inhemta, att göromålen vid de för lagskipningen i Finland varande Auctoriteter haft den lagliga och oafbrutna fortgång omständigheterna medgifvit. Och då Senatens Justitiae Departement derjemte i underdånighet trodt sig böra uppgifva de orsaker, som synts förekomma till rättgångsärendernas och i synnerhet brottmålen tilltagande mängd, samt de utvägar, som kunde vara lämpelige att deremot vidtaga, täcktes Eders Kejsleriga Majestät Nådigast anse sådant endast som ett bemödande att söka gå Eders Kejsleriga Majestäts Nådiga afsigter till mötes.

Eders Kejsleriga Majestäts Hof-Rätters afgifne underdåniga yttranden jemte dervid förda omröstningsprotocoller och de under Åbo Hof-Rätt lydande landshöfdingars berättelser om executionsverket, som derhos åtföljt, varda i underdånighet härjemte insände. Senaten framhårdar [städse med djupaste undersätelig vördnad, trohet och nit

Stormägtigste Allernädigste Kejsare och Storfurste
Eders Kejsleriga Majestäts
allerunderdånigste tropligtigste
tjenare och undersätare]

A. Tandefelt.

C. Gyldenstolpe.

J. W. Hisinger.

A. Mellin.

A. H. Falck.

B. Fabritius.

A. F. R. de la Chapelle.

Åbo den 13 Junii 1816.

Underdånig berättelse om Oeconomie Departementets af Kejsersliga Regerings Conseillen i Finland göromål och vidtagne allmänna åtgärder under loppet af Conseillens första trenne arbetsår. Afgifven den 29 September 1812.

Då nu mera den tid af trenne ar tillända lupit, på hvilken Kejsersliga Regerings Conseillens ledamöters tjänstebefattning, jemlikt 11 puncten uti 2: Cap. af det för Conseillen i Nåder utfärdade reglemente, varit bestämd, har Conseillen ansett dess undersåteliga plikt fordra, att till Hans Kejsersliga Majestät inkomma med underdånig berättelse om Finlands tillstånd och administration uti dess särskilda grenar under berörde tid samt hvilka åtgärder rörande landet i allmänhet blifvit vidtagne, och får Conseillens Oeconomie Departement denne plikt nu i underdånighet fullgöra.

Den mildhet och Nåd, hvarmed Hans Kejsersliga Majestät omfattat det eröfrade Finland, har väsendteligen bidragit till allmänna ordningens och lugnets återställande; och landets invånare värdera med underdånig tacksamhet den lyckliga sällhet de njuta under Hans Kejsersliga Majestäts välgörande Spira. Conseillen äger därför den tillfredsställelsen att till Hans Kejsersliga

Majestät kunna inberätta, det lugn och ordning under de förflutne trenne åren och intill närvarande tid bibehållits, samt att något allmänt missnöje icke inom Finlands gränser försports. Om de allmänna policeförfattningarnes verkställande och efterlefnad har Conseillen icke underlåtit att påminna vederbörande; hvarjemte General Gouverneurens till samteliga militair befälhafvare i landet aflätne ordres, rörande den goda harmoniens underhållande med invånarene, blifvit landshöfdingarne meddelte, för att till allmänhetens kännedom befordras, och landets inbyggare å deras sida anmante att till det goda förhållandet bidra samt att icke hysa förrymmare af den här förlagde ryska militairen. Vederbörande äro jemväl erinrade om iakttagande af hvad författningarne om utflyttningar och rese-pass's meddelande till utrikes ort samt fremmandes hitkomst och nedsättande stadga.

Censuren af utrikes ifrån inkommande böcker, hvilken under landets förra Styrelse tillhört Hof Cantslers Embetet i Sverige, har Conseillen uppdragit Procuratorn uti Kejserliga Regerings Conseillen, samt innan Hans Kejserliga Majestäts Nådiga tillåtelse dertill för Consistorium Academicum i Åbo blifvit utfärdad, öfverlemnadt utgifvandet af almanackor och en statscalender för Finland till bemälda Consistorium, dit vederbörande blifvit anbefaldte att i sådant ändamål årligen insända behörige embets- och tjenstemannaförteckningar för att i calendern införas. Och som i landet något officielt dagblad tillföre icke funnits, men ett sådant likväl i flere afseenden var nödigt, så har Conseillen jemväl dragit försorg derom, att ett dylikt dagblad under namn

af Åbo Allmänna Tidning ifrån 1810 års början blifvit utgifvit.

Medicinalverket i landet har Conseillen funnit vara bristfälligt och tarfva förbättring, hvarföre Hans Kejslerliga Majestät jemväl, i anledning af Conseillens gjorda underdåniga hemställan, förordnat ett Collegium Medicum, samt angående styrelsen deraf utfärdat Nådiga kungörelse af den ¹⁴/₂₆ November förledit år. Och hafva ej mindre å länelazaretterne, än å de med Hans Kejslerliga Majestäts särskilte Nådiga tillstånd på statsverkets bekostnad inrättade veneriska curhus i landet ett stort antal med farlig smitta behäftade personer varit intagne och vårdade samt, dels fullleligen botade, dels förbättrade, derifrån utgått, genom hvilken välgörande anstalt också den veneriska sjukdomen ansevärd i landet blifvit förminskad. Till de uppkomne få farsoters hämmande, äro jemväl nödige åtgärder vidtagne och medicamenter, i synnerhet till de fattige, utdelte; äfvensom en förledit år i Nylands och Tavastehus län yppad boskapspest lyckligen, genom vidtagne anstalter, snart upphörde.

I anseende till den klagan, som försports öfver inqvarteringstungan, har Conseillen uppgjort och till Hans Kejslerliga Majestät i underdånighet insändt project till så väl caserners uppförande som ett förnyadt inqvarteringsreglemente, af hvilka det förra, sedan landets invånare deröfver blifvit hörde, enligt Hans Kejslerliga Majestäts förordnande tills vidare hvilar, hvaremot, i anledning af det sednare, ett allmänt inqvarteringsreglemente redan utkommit. Och har Conseillen, innan sistnämnde reglemente utfärdades, anbefallt landshöfdin-

garne söka förmå landets invånare till frivilliga öfverenskommelser om ersättning till dem, hvilka, i anseende till deras belägenhet närmare landsvägarne, af inqvarteringslasten betungas mera, än de aflägsnare, men hvaröfver utlåtande ännu icke hunnit inkomma.

Uppå vederbörandes derom gjorda anmälan äro äfven nödige författningar vidtagne om reparationer af landets allmänna byggnader; äfvensom ett Intendentsembete för Finland blifvit tillsatt och samtelige landshöfdingarne förstodigade att med förslag till lämpeliga byggnadsordningar för städerna inkomma. Uppå Conseillens underdåniga hemställan, har hans Kejsrerliga Majestät i Näder anslagit vissa tunnland jord till utvidgande af Björneborgs stad och Nådigt beviljat understöd ej mindre för Brahestads genom öfvergången brand lidande invånare, än till de genom kriget, i synnerhet i Österbotten, förstörde kyrkors och större broars uppbyggande. De under Kongl. Svenska Regeringen med underhåll försedde fattiga barn hafva på vanligt sätt af barnhusfonden njutit uppfostringshjelp; dock torde en förbättrad allmän reglering i detta ämne för framtiden och efter inhämtade upplysningar böra föreslås.

Hospitalerne i landet hafva, så mycket fonderne och tillfället medgifvit, blifvit förbättrade. Men den generella regleringen beror ännu på vederbörande directioners dertill afgifvande förslag.

Vid allmänna spinnhuset här i staden äro likaledes af Conseillen tid efter annan särskilda och för ändamålet tjenlige förändringar gjorda; hvarutom project till ett förbättrad reglemente för denna inrättning samt dess för närvarande behof nödiga utvidgande är under arbete;

och hvad fångelserne i landet angår, så har Conseillen, så mycket tillfället medgifvit, sorgfälligt vid dem sökt införa ordning och skick samt dragit försorg, icke allenast om de af landshöfdingarne anmälda reparationers verkställande å byggnaderne, utan ock kläders och nödige men saknade inventariers anskaffande; skolandes ett allmänt förslag till dessa inrättnings förbättrande i underdånighet afgifvas, så snart vederbörande landshöfdingar med deras i ämnet infordrade utlåtanden inkommit.

Rörande sättet till tiggeriers hämmande och förekommande hafva landshöfdingarne och Consistorierne undfått befallning att inkomma med förslag; och angående lösdrifveriets hämmande äro förre författningarne till iakttagande anbefallte.

Om en allmän pensionsstat för Finland har underdånigt förslag ifrån Conseillen till Hans Kejslerliga Majestät ingått, hvarutom i underdånighet blifvit hemstädt angående pension för afskedstagande embets- och tjenstemän, som, i grund af förre författningar, till större eller mindre del af innehafd lön äro berättigade.

Efter sist öfverståndet krig hafva landsvägarne blifvit förfallne och gästgifverierne vanvårdade. Om deras återställande i god ordning äro derföre särskildte åtgärder vidtagne; och till en ny landsvägs inrättande på denna sida om Torneå elf, ifrån Torneå stad till Öfver-Torneå sockens kyrka, har uppå Nådig befallning underdånigt förslag till Hans Kejslerliga Majestät ingått.

Postverket i Finland, som under Svenska Regeringen omedelbart lydt under General Post Directionen i Stockholm, har, genast efter Conseillens organisation,

blifvit ställdt tills vidare under landshöfdingarnes i hvarje län närmaste inseende. Men sedan Hans Kejsersliga Majestät, under den 9 September förledit år, i Nåder tillförordnat och utnämnt en Post-Directeur här i landet samt derhos stadgat, att ett afgifvit project till berörde verks organisation på ett år skulle sättas i verkställighet, så har denne Nådiga Befallning ifrån och med innevarande års början gått i fullbordan, hvarigenom landshöfdingarne således blifvit skilda ifrån omnämnde befattning, och postverkets administration uppdragits Postdirecteuren. Den till Conseillen öfverlämnade granskningen af sagde project är som bäst under arbete af Conseillens Plenum.

Jemte det ledige och af nyo tillkomne tjenester blifvit i laga ordning besatta, hafva vederbörande äfven undfått föreskrifter om hvad, som borde i akttagas vid ej mindre förslags upprättande till tjenester vid räkenskapsverket, än den lägre krono betjeningens antagande; hvarhos landshöfdingarne blifvit påminne om årliga arbetsförteckningars insändande.

I afseende å förarbetande och controllstämpling underkastade metaller i Finland har ett Controll Contoir härstädes jemväl blifvit inrättadt samt styrelsen deraf, utan statsverkets gravation, på vissa år öfverlemnad till Professoren och Riddaren Johan Gadolin; hvarhos förnyadt förbud emot såväl utförsel som smältning af rikets gångbara gull-, silfver- och kopparmynt blifvit till efterlefnad utfärdadt.

De af Kammar- och Finance-Expeditionen samfält upprättade och härjemte bilagde bokslut för åren 1808, 1809, 1810 och 1811 utvisa omständeligen och detaille-

radt (med undantag likväl för alla åren hvad Uleåborgs län angår, samt för 1811 hvad Wasa län vidkommer, emedan Conseillen, flere påminnelser och förpliktelser oaktadt, icke kunnat slike redogörelser för nämnde län inbekomma) hela förhållandet med uppbördsverket så väl i afseende på inkomster och utgifter, som afkortningar och restantier; äfvensom bifogade sammandrag öfver contante inkomsterne uti landtränterierne samt Kronans in natura influtne räntepersedlar uti magazinerne för nästvekne Augusti månad utreder hvad som vid nämnde månads utgång uti ränterierne och Kronans magaziner funnits att tillgå. Men något allmänt bokslut eller specialredovisning för detta års kronoinkomster kan för det närvarande icke afgifvas, så vida största delen deraf icke förr än de första månaderna af nästkommande år inflyter, på sätt uppbördsförfattningarne derom stadga.

Ehuru Conseillen å den ena sidan på det högsta varit derom sorgfällig, att Kronans ingälder måtte noggrant och, så vidt sådant utan de skatt skyldiges obestånd och undergång ske kunde, indrifvas, har Conseillen dock på andra sidan med bekymmer måst erfara, att en stor del af landets invånare, särdeles i de norra länen, redan genom förutgångne missväxter och felslagne näringsfång märkeligen lidande, ytterligare genom kriget och 1810 års hårda missväxt blifvit bragte i det yttersta trångmål, så att de varit icke allenast till en stor del alldeles utur stånd satte att afbördas sig sine krono utskylder, utan skulle ock förgåtts af hunger och elände, så framt de af Hans Kejsrerliga Majestäts Nåd och huldhet ej blifvit ryckte ifrån undergång. Desse orsaker

hafva vållat, att en icke ringa del af Kronans inkomster måst dels afkortas, dels utballanceras såsom rester, emedan Regerings Conseillen icke kunnat tillåta, att de fattigare restskyldige, tvärtemot Hans Kejslerliga Majestäts landsfaderliga afsigter, med hårda utprässningar skulle hemsökas. Och äro utsigterne, särdeles i Uleåborgs län, genom derstädes åter inträffad missväxt och nästan helt och hållet felslaget laxfänge, nu å nyo beklageligen sådane, att fulla beloppet af kronans ingälder på långt när ej kan vara att påräkna.

Utom dess har bristen på ryskt mynt uti en del landsorter samt de uti Kuopio län, enligt Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga tillåtelse, fortfarande förmedlingar af de flere under Svenska Regeringen för högt uppskattade lägenheter äfven i märkelig mån bidragit till restantiernes förökande.

För att med så mycket större säkerhet blifva derom förvissad, att landets invånare fått till godo njuta Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga förordnande om den eftergift, Hans Kejslerliga Majestät i Näder beviljat dem, af innestående krono utskylder och restantier för 1807 och förra åren, har Conseillen, genom samtliga landshöfdingarne, hvar i sitt län, låtit vid anställande sammankomster med länens invånare härom ordenteligen undersöka och hafva desse undersökningar väl redan till Conseillen inkommit men äro, i afseende å vissa ytterligare underrättelsers vinnande, till landshöfdingarne återsände; äfvensom noggranna upplysningar äro infortrade öfver allmänhetens ännu obetalda skjutsfordringar hos kronan. Äfven har Conseillen vidtagit verksamma mått och steg för att, i enlighet med Hans Kejslerliga Maje-

stäts Nådiga vilja, undsätta Uleåborg, Wasa och Kuopio länens nödställda invånare med spannemål, under den brist, som, genom missväxt år 1810, i berörde län yppats.

Vid controllen öfver uppbördsverket samt granskningen af föregående årens räkenskaper hafva för öfrigt flere svårigheter mött genom en del vederbörandes försumlighet att inom föreskrefne tider insända Kronans och öfrige publique verks räkenskaper, hvartill den oordning, som under sist öfverståndne krig i räkenskapsvägen uppkommit, samt redogörarenes flerfaldiga göromål till en del varit orsaken. Nödige åtgärder hafva också blifvit vidtagne till desse räkenskapers infående. Och äro flere landtränskaper, städers kronoräkningar, spinnhus, hospitals och magazinsredogörelser samt nästan alla sjötullkamrarnes och post-contoires redovisningar för åren 1808, 1809, 1810 och 1811 af Revisions Contoiret reviderade, af Kammar Expeditionen granskade, och de utfärdade anmärkningarne af Conseillen sluteligen i möjligaste måtto, efter som andra embetsgöromål medgifvit, pröfvade och afgjorda; bestigande sig de till betalning faststälde och uti ränterierne redan influtne summorne till tjugu nio tusende nio hundra nittio tre rubel, sextio sju och en half koppek banco assignationer.

För hvardera af de nästförflutne åren, äfvensom för innevarande år, hafva statsförslag till Hans Kejsersliga Majestät i underdånighet blifvit insände tillika med en särskild detaillerad utredning öfver de dertill hörande och dermed gemenskap ägande omständigheter, hvarjente Conseillen under den 10 December 1810 insändt

underdånigt förslag till en reglerad och förbättrad aflöningsstat för åtskilliga civile tjenstemän och betjente, hvilket förslag Hans Kejslerliga Majestät i Nåder fastställt, och har derföre jemväl blifvit uti de påföljande årens statsförslag behörigen iakttagit. Hvad åter angår användandet af de influtne kronomedlen och räntorne; så har Conseillen dervid ställt sig till obrottslig efterlefnad de af Hans Kejslerliga Majestät i Nåder faststälde stater och särskilde Nådiga befallningar, så att ej något derutöfver blifvit disponeradt, hvarvid åtskilliga besparingar äfven ägt rum, dels genom tjenstemäns dödsfall, dels och i synnerhet i afseende på den till Kumo Canalbyggnad och andra extra behof anslagne summor.

I anseende till nödvändigheten af en publique fond, för att med nödige lån understödja Finlands inbyggare vid deras liqvider med allmänna cassor eller enskildta fordringsägare uti Sverige, samt den svårighet, som i den dageliga rörelsen uppstått, i saknad af smärre sedelmynt, har Hans Kejslerliga Majestät, på Conseillens derom gjorda underdåniga hemställan, bifallit inrättningen af ett Wexel-, Låne- och Depositions Contoir; varande denne inrättning redan i full verksamhet, så att äfven de af Hans Kejslerliga Majestät till utgifvande bifallne smärre sedlar på tjugu, femtio och sjuttiofem kopek redan kommit i omlopp. Men af Contoirets anslagne fond, två millioner rubel banco assignationer, har, i anseende till hirstande tillgångar, hittills endast tre hundrade tusende rubel i Contoirets cassa ingått.

Utom de egenteligen så kallade krono hemmanen, hvilka innehafvas på lifstidsbesittning, på sätt författningarne stadga, så länge åboskyldigheterne vederbörlig-

gen fullgöras, och hvilka hemman således, lika med skattehemmanen, besittas af enskilde personer under viss ägande- och dispositionsrätt, emot stadgade årliga räntors och utskylders erläggande, bestå kronans här i landet varande egendomar och lägenheter af kungsgårdar, militiæ och landtstats boställen samt kronofiskerier och skogar eller allmänningar jemte så kallade utjordar och holmar i skärgårdarne, af hvilka kungsgårdarne och krono fiskerierne till en del redan under svenska tiden blifvit utarrenderade och de öfrige sedermera vid anställda arrendeauktioner, till den högst bjudande emot ett bestämdt årligt arrende på vissa år upplåtne; hvar emot kronan af dess skogar eller allmänningar icke drager någon annan inkomst, än genom de nya hemman, som å de samma blifvit anlagde och i skatt gängne eller framdeles kunna anläggas och skattläggas. Boställen besittas åter af deras innehafvare och, der de på ett eller annat sätt blifvit till Kronan indragne, har Conseillen föranstaltat om deras bortarrenderande till den mästbjudande.

Conseillen har äfven, i afseende å skattläggningsverket, icke förbigått att afhjelpa yppade frågor om öfverlopps jord, om bestämmandet af ägovidden för nybyggen, att granska och pröfva tiondesättningar samt verkställda skattläggningar öfver sågar och mjölqvarnar; hafvandes för åren 1809 och 1810 tillkommit nya hemman i Åbo och Björneborgs län fem, i Nylands och Tavastehus län sexton och ett tredje dels, i Heinola län ett och i Kuopio län etthundra sjuttioåtta fem sextonde dels, tillsammans tvåhundra och trettioen fyratio-åttendedels nytt hemman, på lämpliga frihetsår.

Men för Uleåborgs och Wasa län saknas ännu uppgift i denna del.

Skatteköpen fortfara ännu, och äro från Regerings-Conseillens organisation intill närvarande tid etthundrade tjugu skattebref ifrån Finance Expeditionen utfärdade.

För att förse landets invånare med nödigt stämp-ladt papper, är ett Chartæ sigillatæ contoïr inrättadt samt, under den 4 April 1810, ett allmänt påbud utfärdadt angående stämpladepappers-afgiften, i enlighet med förut gällande författningar; och har landet, ifrån medlet af derpå följande Maji månad, oafbrutet haft tillgång på detta slags papper, hvarigenom kronan en icke obetydlig inkomst tillflutit; hafvandes till besparing uti kostnaden göromålen vid Chartæ sigillatæ contoïret blifvit fördelte emellan Conseillens tvenne kamrerare, emot ett skäligt arfvode. Till bibehållande af ordning och skick vid arbetet inom sagde verk, samt till vinnande af nödig controll och säkerhet dervid, har det samma äfven blifvit försedt med särskildt omständeligt reglemente.

Efter det Regerings-Conseillen upprättat och till Hans Kejsersliga Majestät i underdånighet insändt förslag till Tullstyrelsens organisation i Finland jemte hvad dermed gemenskap äger, har Hans Kejsersliga Majestät täckts utfärda Dess Nådiga reglemente för denna styrelse af den $\frac{6}{18}$ sistledne Februarii; och är tullverket nu mera organiseradt i enlighet med berörde Nådiga reglemente, samt de på stat dervid uppförde tjenster besatta; hvarjemte och, sedan Conseillen på Nådiga befallning inkommit med underdånigt betänkande rörande Finlands in- och utförshandel, Hans Kejsersliga Majestät under den

$\frac{20 \text{ mars}}{1 \text{ april}}$ innevarande år utfärdat Dess Nådiga förordning i detta ämne tillika med tariffer på tullafgifterne, hvilka författningar nu lända till underdånig efterlefnad, såvidt fredsfördraget med konungariket Sverige icke deri gör ett eller annat undantag.

Åkerbruket var uti Finland flere år innan sista krigs utbrott i årligt tilltagande, och har detta land nästan alltid, åtminstone då missväxt ej inträffat, kunnat aflåta spannemål till svenska orterne. Under sist öfverståndna krig blef väl åkerbruket i allmänhet mer och mindre å sida satt. Men sedan de genom kriget uppkomne hinder upphört, har denne viktiga näringsgren, åtminstone på de flesta orter, åter kommit i sitt förra skick och dess vidare förkofran är äfven att förmoda, i synnerhet om under goda år fremmande spannemål, som gemenligen kan säljas till mindre pris än landets egen, ej får införas. I öfrigt och hvad årsväxten under de tvenne förflutne åren angår, så var den år 1810 uti de norra och i synnerhet uti Uleåborgs län så svag, att länets invånare måste med betydliga spannemålslån understödjas, hvaremot förledit års skörd gaf så mycken afkastning, att de fleste orter hade sitt nödiga behof af spannemål, och de öfrige undsattes af städernes handlande, hvilka anmantas att ifrån andre orter förse sig med denne ousgängelige vara för allmänhetens räkning, hvilken utväg nu jemväl är vidtagen i anseende till innevarande års på de flesta ställen inträffade missväxt, i synnerhet sedan vårsädet genom tidiga nattfroster till det mästa gått förloradt.

Allmänt kända orsaker hafva redan i många år icke allenast hindradt handelns förkofran, utan ock i kånbar

mätto verkat till dess betydliga minskning, så väl i Finland som på många andra orter, hvilket synbart både hämmat den nationala industriens tillväxt och minskat den allmänna välmågan. Under den tid landets styrelse varit Regerings-Conseillen i Nåder anförtrodd har det icke stått i Conseillens förmåga att undanrödja desse hinder eller genom verksamma anstalter bidraga till handelns utvidgande. Men derunder har Conseillen likväl med fägnad erfarit, att de fortfarande handelsrelationerne med Sverige för Finland medfört välgörande verknin-gar. De varor, som till Sverige exporteras, bestående förnämligast i victualier af flere slag, boskap, talg, ved, linne- och ylleväfnader, läder samt spannemål i goda år, skola derstädes alltid vinna en säker afsättning, och har Finlands handel på Sverige merendels utfallit till det förras märkeliga fördel. Utskeppningen till andre utrikes orter har hufvudsakeligen bestått uti skogs-prodakter, såsom beck, tjära, bjelkar, bräder och färdiga skepp, de sistnämnde mäst ifrån de Österbottniska stä-derne, samt järn och något koppar. Men tidens hän-delser hafva gjort, att denne utförsel de sednare åren varit mycket ringare än fordom, äfvensom den förmon-liga frakthandel, som förr inbragte betydliga summor, nästan alldeles upphört; och det är naturligt, att allt detta mycket minskat landets ressourser.

Manufacturierne hafva ännu icke hunnit till särdeles höjd i Finland. Utom några sockerrafinaderier, bestå de egentliga manufacturierne af särskildta klädes- och tobaksfabriquer, engelska lädergarfverier, pappersbruk, glasbruk och buldansfabriquer samt flere färgerier uti de fleste städer. Då framdeles, under mera gyn-

nande omständigheter, bättre utvägar för industriens förkofran kunna öppnas, torde äfven öfver landets eget behof och genom nödige uppmuntringar den gröfre fabriqverörelsen i åtskillige grenar så på inhemska allster som utländska rudimaterier vinna tillväxt. För det närvarande bestå de privilegierade järnbruken af tio masugnar, tjugufyra stångjärns hamrar med femton tusende trehundra nittiosju och ett halft skeppund bergsvigt smide, tretton knipsmedjor samt en plåt- och bleckhammare för förtennt blecksmide. Utom ett enda järnbruk i Kuopio län, som är grundadt på sjöalm af egne tillgångar, anskaffas behofvet af malm och tackjärn för alla de öfrige ifrån Sverige. Ett kopparverk uti Kisko socken af Nylands län, fonderadt, på egen malmtillgång, har årligen tillverkat fyra à femhundra skeppund koppar, och ett nytt kopparverks anläggande uti Kuopio län beror än på närmare undersökning. Att bergsrörelsen i Finland likasom alla öfrige näringar af tidens händelser och deraf förorsakade bristande afättning mycket lidit, är otvifvelaktigt. Men förbättrade omständigheter måste äfven på denna rörelse hafva en fördelaktig verkan.

För att bringa bergsväsendet i Finland uti ett bättre skick har Conseillen under arbete ett underdånigt förslag dertill, hvilket, så snart det hunnit till åsyftad mognad, skall Hans Kejsrerliga Majestäts Nådiga pröfning underställas.

Ibland de öfrige grenar af national industrien, förtjenar isynnerhet linplanteringen att nämnas. Denne plantering lämnar tillgång till linne väfnader icke allenast för landets eget behof, utan ock till en ej obetyd-

lig afsättning på Sverige. Och genom den af Hans Kejsrerliga Majestät i Nåder beviljade fond till premier för finare linne väfnader skall denne näringsgren otvifvelaktigt icke allenast utvidgas, utan ock efter hand vinna i fullkomlighet till icke ringa båtnad för landet i allmänhet.

Till befrämjande af communicationen inom landet och den förkofran industrien derigenom måtte vinna skulle canalbyggnader och uppränsning af de många genom landet löpande elfvar mycket bidraga. I detta ämne har Conseillen jemväl hos Hans Majestät Kejsaren i underdånighet uppgifvit sina tankar i anledning af Cumo canal byggnad.

Storskiiftsarbetet uti landet är redan för längre tid tillbaka påbörjadt, men ännu icke afslutadt. För att hafva ett närmare inseende deröfver och landtmäteriet i allmänhet, har Hans Kejsrerliga Majestät, i anledning af Conseillens derom gjorda underdåniga hemställan, i Nåder förordnat, att ett Hufvudlandtmätericontoir uti Finland skall inrättas, hvarvid den af Hans Kejsrerliga Majestät i Nåder utnämnde Öfver-Directeuren redan sin tjenstebefattning vidtagit.

Redan innan Hans Kejsrerliga Majestäts Nådiga manifest af den ¹⁵/₂₇ Martii 1810 emanerade angående f. d. finska militairens löner har Conseillen låtit fortsätta den qvarstad, som å de indelte militairlönerne under kriget blifvit lagd, med iakttagande likväl af den rätt till lön för längre eller kortare tid af krigsåren, som de uti särskildte conventioner och capitulationer inbegripne militair personer kunde äga. Då sedermera genom berörde manifest stadgades, att de militair personer, hvilka i lan-

det kvarstadsnade och till Hans Kejsersliga Majestät aflade tro- och huldhetsed, skulle bibehållas vid deras innehafvande löneförmoner, äfvensom under kriget aflidne officerares enkor, arfvingar och creditorer borde njuta rättigheten att i tolf år besitta de aflidnes löner, såsom accords ersättning, blefvo, efter de uti samma Nådiga manifest stadgade grunder, ett tusende ett hundrade sju militaire personer samt enkor eller arfvingar efter under kriget aflidne officerare antecknade till lönernes bibehållande. De öfrige lönerne hafva blifvit till Hans Kejsersliga Majestät och Kronan indragne och de ledige blifne boställen genom anställda offentliga auctioner till den högstbjudande uti tjugufem års tid förarrenderade, så vidt de icke äro af Hans Kejsersliga Majestät till privata personer på längre eller kortare tid donerade och af dem på annat vis begagnas. Gemenskapen af den upplösta finska armén har utbekommit dess löneförmoner till 1809 års slut, ifrån hvilken tid rust- och rotheållarene blifvit ålagde att erlægga den af Hans Kejsersliga Majestät stadgade vacanceafgiften.

Saltpetterafgiften, hvilken år 1808 i anseende till kriget i landet icke blef uppburen, har deremot för åren 1809 och 1810 blifvit in natura upptagen och till kejsersliga ryska artillerie befälets disposition aflemnad. Men för sistledit år har den del af saltpettern, som in natura influtit, blifvit till bemälde befäl öfverlemnad samt de för den bristande quantiteten influtne penningar, till följe af Hans Kejsersliga Majestäts Nådiga befallning, bestämde till inrättningen af ett krutbruk i Tammerfors. Och skall Conseillen, så snart de infordrade upplysningarne i ämnet hunnit inkomma, underdänigt pro-

ject till Hans Kejslerliga Majestät rörande berörde krutbruks inrättning aflemna.

Lots- samt fyr- och båkinrättningen i Finland har Hans Kejslerliga Majestät, i anledning af Conseillens derom gjorda underdåniga hemställan, ställt under chefskapet af en så kallad Lotsmajor, äfvensom det för Lots- och båkinrättningen förut utfärdade reglemente och taxa samt aflöningsstaten för betjeningen blifvit jemkade efter nuvarande tiders omständigheter och förhållande.

I afseende å Ecclesiastiqueväsendet uti landet har af Conseillens Oeconomie Departement några allmänna författningar icke blifvit vidtagne, utan hafva de enskilda ärender, såsom besvär angående förslag och val till prästasyslor med mera dylikt, blifvit i laga ordning föredragne och af Conseillen afgjorda. Dock äro underdåniga project till åtskilliga jemkningar och visse ecclesiastique författningar under beredning.

Af Tabellverket och de upplysningar, som från stiften inkommit, finnes att under sednast förflutne qvin- qvennum, ett beräkningssätt som för Tabellverket är anbefallt, folkmängden vid 1805 års slut befannts:

Inom Åbo stift	537,633 personer.
Borgo dito	360,833 „
	<hr/>
	898,466 personer.

Härtill lägges för år 1806 inom Åbo stift flere

födda än döda	7,939
Borgo dito	4,490
	<hr/>
	12,429

1807 inom Åbo stift flere födda än döda . . .	3,442
Borgo dito . . .	<u>2,921</u>
	6,363

Således var folkmängden vid början af år 1808 917,258

1808. Inom Åbo stift flere döda än födda . . .	13,462
Borgo dito	<u>13,365</u>
	26,827

1809. Inom Åbo stift flere döde än födde . . .	21,828
Borgo dito	<u>7,578</u>
	29,406

För desse tvenne år afgår således ifrån

den år 1807 i landet befintliga

folkstocken 56,233

Återstår 861,025

Härtill kommer året 1810 inom Åbo stift flere

födde än döde 7,754

Borgo dito 5,947

13,701

Så att folkmängden vid 1810 års slut utgjorde åtta hundra sjuttio fyra tusende sjuhundra tjugu sex personer, hvaruti då äfven ingå de sju tusende niohundra en personer, hvilka finnas inom den med Finland förenade delen af Westerbotten. Och ehuru tabellerna för sistledit och detta år ännu icke inkommit, så förmodar Conseillen likväl, att med innevarande år folkstocken torde uppgå till lika stort belopp som före sista ofreden.

Uti denne folkberäkning är folkstocken uti Viborgs

län icke intagen af orsak, att tabellerne ifrån sagde län först nästkommande år inkomma. För öfrigt har Conseillen utfärdat flere provisoriska föreskrifter till landshöfdingen i berörde län rörande hushållningen derstädes. Men sluteliga organisation af detta län beror ännu på den i Wiborg tillförordnade Committéens utlå-tande.

Sluteligen och hvad Conseillens öfrige göromål an-går, så har Conseillen haft all flit och möda ospard att med laga slut afhjelpa de enskilda mål och ärender, hvilka till Conseillen inkommit. Utom de flerfaldiga ären-der af allmän beskaffenhet, som fordrat vidlyftigare be-redning och handläggning, har äfven Conseillens tid blif-vit upptagen, dels att bota de brister och oordningar, hvilka under krigsåren i landet uppkommit, dels ock att vänja vederbörande vid sakernas nya gång och vid de omständigheter, som i afseende å landets nya orga-niserade styrelse varit nödiga att iakttaga. Conseillen har derföre, utan att eftersätta de allmänna göromålen, icke kunnat medhinna att afgöra alla de inkomne mindre ärender, hvilkas mängd och antal isynnerhet förökad sig, dels under sist öfverståndet krig, då målen uti deras vanliga gång hvilade, och dels genom många oafgjorda mål, som efter fredsslutet med Sverige derifrån blifvit hit öfverlemnade. Men emedlertid hafva likväl, af de ifrån Conseillens första inrättning till närvarande tid in-komna tio tusende tvåhundra tjugu sex mål och ären-der, åtta tusende sexhundra sextioåtta blifvit sluteli-gen afgjorda samt de öfrige antingen interloquerade el-ler beroende på åtgärd.

[Regerings-Conseillen framhärda städse med djupaste undersätelig vördnad, trohet och nit

Stormäktigste Allernädigste Kejsare och Storfurste

Eders Kejsarliga Majestäts

allerunderdånigste tropligtigste

tjenare och undersätare]

R. W. De Geer.

C. Fr. Rotkirch.

C. Mannerheim.

Eric E. Tulindberg.

H. C. Nordenswan.

C. J. Idman.

H. C. Reuterskjöld.

Gustaf Ladau.

Gabr. Er. v. Haartman.

A. Mellin.

Åbo den 29 September 1812.

**Berättelse till Hans Kejslerliga Majestät angående Lands
Culturens, Handelns och Näringarnas tillstånd i Finland
samt medlen till deras förkofran och upphjelpande;
dat. den 27 Junii 1816.**

Då till underdånigt fullgörande af Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga befallning, Oeconomie Departementet af Dess för Finland tillförordnade Senat nu i underdånighet bör afgifva berättelse om lands culturens, handelns och näringarnes tillstånd i detta land, samt om och hvilka betydliga förändringar de under den framfarne tiden undergått och hvad verkan de af Eders Kejslerliga Majestät under dess regering Nädigst vidtagne författningar uti hvarje särskild hushållsgren medfört, är det med djup underdånig känsla af vördnad och tacksamhet, som Eders Kejslerliga Majestäts Senat i Finska Folkets namn erkänner den ömma och faderliga vård och omtanke för landets väl, hvarmed det från första stunden af dess förening med Eders Kejslerliga Majestäts öfriga stater till närvarande tid blifvit omfattadt och som utmärkt hvarje dag af Eders Kejslerliga Majestäts hulda och visa styrelse, för att genom derunder vidtagne medel och åtgärder bringa landet till den grad af välstånd, som det, under ett fortsatt åtnjutande af samma Nådiga hägn, i en framtid onekligen skall uppnå.

Genom Eders Kejslerliga Majestäts oskattbara Nåd att trygga Finland vid dess lagar en constitution och under det lugn detta land haft den lyckan att åtnjuta, medan de våldsammaste skakningar drabbat största delen af Europa, hafva de flesta näringsgrenar haft en jemn och ostörd fortgång.

Landet erkänner med undersåtlig vördnad välgeringen utaf de flere understöd, hvarmed Eders Kejslerliga Majestät lindrat dess svåra kännning af de ovanliga täta missväxter, som de sednare åren i Finland timat och hvaraf i synnerhet de nordligt liggande delarna, utom denna Eders Kejslerliga Majestäts Nåd, hade varit förloerade.

Potatoes planteringen har, genom det understöd den af Eders Kejslerliga Majestät njutit, gjort stora framsteg, så att denna plantering snart skall kunna anses allmän i hela landet.

Lin- och hampe-planteringen samt linne-väfnaderna, som under Eders Kejslerliga Majestäts sista landet hugnande besök erhöillo den kraftigaste uppmuntran, hafva ock i mon af den korta tid, som derefter förflutit, haft den framgång som varit möjlig.

Sockne magazinernes förbättrade tillstånd och några nyas anläggning å flere ställen i södra orterne af Finland bevittna, att Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga författning derom, oaktadt de flere hinder, som i verkställigheten mött, ej varit utan dermed åsyftad verkan. Och med djup underdånig tacksamhet erkänner Nationen de betydliga understöd Eders Kejslerliga Majestät till nya magaziners formerande behagat lemna.

Vaccinationen, som under kriget upphörde, kunde

först år 1814 åter sättas i full gång och räddade då nära 30,000 lif undan faran för en ovanligt svårt härjande koppsmitta.

Genom Medicinalverkets förbättrande och isynnerhet genom inrättandet af curhus för venerisk smitta hafva flere tusende lif blifvit åt landet besparde och gränser gifna för en landsplåga, som, ehuru förut icke okänd, men under och efter sista krig hos allmogen mera kringspridd, hotat landet med ett allmänt förderf.

Af dessa alla och ännu flere inrättningar och författningar, hvarmed Eders Kejsrerliga Majestät benådat detta land och hvaribland äfven den om ett Växel-, Låne- och Depositions Contoir förtjenar nämnas, då landets rörelse och näringar derigenom blifvit underhulpne, har landet vunnit en glad utsigt till stadgande utaf dess framtida välstånd.

Flere städer och orter hafva jemväl märkeligen förkofrat sig, ibland hvilka kunna räknas Åbo samt södra delen af Wasa län och i allmänhet alla de delar af landet, som räknat för en hufvudnäring afsättandet utaf skogsprodukter eller lin och hampa, hvilka varor, jemförelsevis med spannemålen, nu varit uti ett vida högre pris än tillföre. Södra delen af Wasa län har igenom en ända till dubbelt emot före kriget uppdrifven produktion af saltpetter och ett högre pris för denna vara, som åren 1814 och 1815 genom dess fria afsättning i Sverige stigit till 50 % utöfver de föregående årens priser, äfvensom genom pottasksjuderiets årliga tilltagande och till en del jemväl genom tjärutillverkning vunnit så betydlig förmåga, att dess inbyggare kunnat på en gång afbördas flere års förut åsamkade krono-

utskylder, utan att något hemman där blifvit uppå auction för kronorester utbjudet. Tjärubrukarene i det inre af Österbotten hafva till en stor del afliqviderat sine äldre skulder hos köpmännen, och vända nu med mera alvare än förut sin hog på jordbruket. Men deremot har uti öfriga delar af landet, särdeles i Uleåborgs och Kuopio län, uti Ikalis socken af Åbo län med flere orter, välmågan aftagit, så att allmogen der vidkännes större svårighet än tillförene att afbördä sig kronoutlagorna och der armodet stundom nått den höjd, att de för restantier uppå auction uppbudne hemman till intet pris funnit köpare.

Af de underrättelser och upplysningar, som ifrån landshöfdingarne blifvit infordrade och inkommit, har Senaten låtit författa det sammandrag, som, underdånigst bilagdt, närmare ådagalägger landets allmänna hushållnings närvarande tillstånd, särskildt för hvardera af dess sex gamla höfdingedömen.

Åkerbruket, som genom stigande spanmålspriser alltsedan 1789 års krig varit i ett jemnt tilltagande, de sednaste åren likväl undantagne, erkänner som en dyrbar välgerning för sitt bestånd Eders Kejsrerliga Majestäts Nådiga förbud emot införseln af spanmål och brännvin från de orter, der ett mildare climats lägre arbetskostnader och mindre kronoutlagor verka spanmåls production till ett vida lindrigare pris. Det kunde vid första åsigten synas, som vore en oinskränkt frihet uti handeln med spanmål önskelig och att allt med tiden så jemkades, att åkerbruket äfven med ett lägre spanmåls pris kunde bära sig, så för dem, som med mycken möda skola frambringa afkastning från sin jord, som för de af natu-

ren mer gynnade länder, men en längre tid fordras ännu, innan denna jemkning, om den någonsin kan äga rum på annat sätt, än att Finland helt och hållet öfvergifver åkerbruket, kan hinna inträffa, emedan i närvarande tid finska bonden lefver så till sägandes för dagen. Efter en måttelig beräkning finnes ännu uti Uleåborgs och Kuopio, östra häradet af Wasa och Ikalis socken af Åbo län och en och annan fläck af det öfriga landet nära tvåhundra tusende menniskor uti den ställning, att nästan ständigt nödgas blanda sitt bröd med stamp, ehuru flere af desse producera så mycken spannmål, som för deras årsbehof af rent bröd skulle fordras; men penninge behofvet för utskylder och andra oundvikliga utgifter tvinga dem att bortsälja största delen af sin spannmål. I andra landsorter åter har allmogen så ringa förmögenhet, att de flesta bönder, då missväxt inträffar, nödgas, till jordbrukets kännbara lidande, minska sina arbetshjon. Under en sådan jordbrukarens ställning låter det icke tänka sig, att han skall kunna uthärda den tid, som fordras, förr än alla priser hunnit jemka sig efter ett lägre spannmålspris och embetsmannalönerna jemte kronoutskylderna skulle kunna i samma mon nedsättas. Han skall förr öfvergifva jordbruket, såsom en näring, den där icke bär sig, och i stället antaga något lättare sätt att förvärfva sig penningar, hvartill man redan har anledning att befara, det många skulle välja forslande af köpmannagods och kringvandrande med egna mindre gagneliga köpenskaper, hvarigenom kärleken till hemorten snart skulle försvinna. Då det likväl är bondeståndet, som utgör den talrikaste delen af nation och som mer än alla de öfriga stånden

med sina utskylder bidrager till statens inkomster, så är det ock onekligt, att bondens trefnad och bestånd framför allt förtjenar uppmärksamhet och hans näringsflit uti sitt mödosamma yrke det hägn och uppmuntran, som kan motväga alla frestelser för honom att ombyta stånd och vilkor.

Erfarenheten har redan under svenska styrelsen satt utom all tvifvel, att Finland öfver hufvud taget producerar så mycken spannmål, att icke allenast de delar af landet, som räkna fiske och tjärubruk för sin hufvudnäring och hvilka ständigt äro satte i behof att köpa spannemål, kunna dermed förses, utan betydliga poster jemväl exporteras. Således är onekligt, att finsk spannmål äfven för den i Finland förlagde ryska militärens behof kunde erhållas, om blott sådane anstalter blefve vidtagne, att spannmål i goda år uppköpes och samlas i magaziner, för att under missväxtår åter användas eller försäljas. Spannemålen skulle då alltid hållas till ett någorlunda jemt pris, så att hvarken bonden under goda år blefve missbuden för sin säd eller den fattige under svåra år urståndsatt att köpa sig föda.

Den betydliga skillnaden emellan spannmålspriserna straxt efter skörden och vid sommarens början, utgörande stundom femtio procent, bevisar mer än något annat, huru bonden lefver för dagen och huru nödvändig en köp- och salumagazins inrättning är för honom, på det han genast om hösten, då han, för att få penningar till sina utskylder, är nödsakad att sälja sin spannmål till hvad pris som hälst, måtte derföre få en skälig betalning.

Skulle Eders Kejserliga Majestät i Näder finna godt att för publik räkning låta i landet inrätta spannmåls

magaziner i förening med möjligheten, att dessa till skäliga pris kunde förse Eders Kejsrerliga Majestäts i Finland förlagde eller förläggande troupper med deras behof af säd, mjöl och gryn, och deröfver tillsätta en comité, hvars åliggande det vore, att styra förvaltningen af desse magaziner och hvarje tid utsätta prisen efter hvad omständigheterna fordra, så torde, sedan denna inrättning blefve i ordning bragt, intet behof af mjöl eller säd för militären vidare vara nödigt att ifrån andra orter anskaffa och således all införsel deraf kunna ovilkorligen förbjudas, utan att någon temporaire inskränkning deri skall utaf landets behof någonsin påkallas. Thyförutan kan ej heller någon säker kontroll öfver förbudet emot spanmåls införande gifvas. Den mängd deraf, som från Est- och Lifland samt de inre delarne af Ryssland hit inkommit, under den tid förbudet emot spanmåls införsel var suspenderat, har verkat, att, ehuru sistlidet års skörd visst icke var af de ymniga, landtmannen ej engång i de nordliga orterne, der han framför allt vore i behof af en lönande afsättning, kunnat föryttra sin spanmål, och att förråder af 1814 års afkastning ännu ligga i många enskilda magaziner odisponerade. Och vågar Senaten härvid jemväl anmärka, att om ock vid uppstådd fråga om sädes upphandling inom Finland för där förlagda truppers behof inköpspriset vid första påseende skulle anses dyrare här, än i Rysslands öfriga provinser, detta hinder likväl torde upplösas, då i beräkning tages den större kostnad, som åtgår i och för transporter, vare sig sjö- eller landväg, från längre orter, förluster genom afdamning och spill under transporterne samt timande sjöskador m. m., utom det, att den finska

ritorra säden, väl ansad och maganizerad, onekligen torde få anses vara både renare samt derföre mer hälso- och spisosam än den lifländska.

Onekligen äro storskiften så hufvudsakeligen nödvändiga för jordbruket, att dem förutan någon fullkomlig landthushållning icke låter sig tänkas. Det är icke nog, att jordbrukaren derigenom vinner säkerhet om ostörd besittning af de jordlotter honom tillkommit, att dessa således med mera omtanke och drift kunna vårdas och skötas samt att följaktligen afkastningen af de gamla ägorna ansenligen förökas, utan de medföra jemväl den verkan, att ganska många nya uppodlingar företagas, att skogarna fredas och tillväxa, att torp och nybyggen anläggas, att folknummern derigenom förökas och att dessa arbetare i flerfaldigt afseende blifva nyttige, sedan hemmanens ägor genom sammandragning och bekvämligare lägen kunna på kortare tid och med mindre dagsverken brukas. Beviset härföre ligger öppet uti de orter af landet, hvarest storskiftsdelningarne äro fullbordade och där jordbruk, åbyggnad, folkets lefnadssätt och välmåga vida öfverträffa de än icke storskiftades, oaktadt åboerna å flere af dessa sednare obehindradt genom ett öfverdrifvet skogshygge sköflat de vidsträcktaste ödemarker. Utaf de berättelser, hvilka årligen från Generallandtmätericontoiret inkommit, har Senaten funnit, att Landtmäteriet de sista åren i landet åstadkommit mycken nytta, ej mindre i afseende å sjelfva jordbrukets upphjelpande, än till förökande af Eders Kejslerliga Majestäts och kronans inkomster; att under loppet af sistlidet år storskiftsdelningar öfver flere än 270 hemmans alla ägor blifvit till slut befodrade och dessutom ängsskiftet

i Kemi socken emellan 134 hemman, skattläggningsundersökningarne uti Savolax och Carelens län oberäknade. Men med allt detta är ännu jemförelsevis till det hela nog litet tillgjordt, emedan större delen af landet är, i synnerhet hvad skogsmarkernes storskiftande angår, nästan ovidrördt, såvida chartorna öfver de på 1760-talet affattade ägor blifvit genom särskilda händelser förstörda. Uti Uleåborgs och Vasa län äro flere hundra tusende tunnland skogsmarker, hvilka genom för mycket utsträckt hygge och tjäru tillverkning, snart blifva till intet gjorde äfvensom flere byar invid sjökusten innan kort skola befinna sig i den svåra belägenhet, att de sakna nödigt timmer m. m., då deremot, om skogarna varit storskiftade, de gamla hemmanen ägt tillräckelig, till och med öfverflödigt skog, nya hemman å öfverloppsjordarne anlagde på de ställen, der tillfälle dertill gifvits, samt det öfriga afröst och fredat för Eders Kejserliga Majestäts och kronans räkning. Till vinnande af detta nyttiga ändamål, har Eders Kejserliga Majestät i Nåder tillåtit, att landtmätare skola på kronans och jordägarenes gemensamma bekostnad till slut befordra storskiftet i Lochtea socken af Wasa län. Verkan deraf skall snart visa sig, och en mångdubbel ovärdelig ersättning för den dertill åtgående kostnad skall blifva en säker följd deraf. Med de öfriga socknars i Österbotten storskiftande kan väl för det närvarande något hufvudsakligt icke tillgöras i brist på landtmätare, men äfven detta hinder kan igenom Eders Kejserliga Majestäts Nåd undanrödjas. Det gifves kan hända knapt någon class tjenstemän, hvars göromål äro mera grannlaga och mödosamma, än en landmätares. Då vidlyftiga skogar och ödemarker,

hvilka ofta sträcka sig flera mil från bolstäderna, skola affattas, måste denna tjänsteman tillbringa äfven sina nätter på blotta marken, icke sällan under oväder och köld, sedan han om dagen under jemt gående utmattat sin kropp, då han härunder icke har tillfälle att ombyta kläder, då han, utan att sjelf kunna medföra något till sitt uppehälle, under dessa besvärliga förrättningar måste nöjas med hvad bonden till föda honom framräcker, och då detta hans tillstånd oftast fortfar från tidigt om våren till sent på hösten eller så länge marken är bar, så blir följdén deraf den, att den starkaste kropp förstöres, den bästa hälsa förspilles och en ömkansvärd ålderdom beredes. Enär åter sjelfva storskiftet företages, måste vid ägornes gradering, skifteslotternas placering och deras uträkning å chartan mycken noggranhet iakttagas, på det någon jordägare icke må förfördelas; och då för allt detta bemödande commissionslandtmätarene icke erhålla någon lön af staten, så är orsaken lätt funnen till bristen på arbetare i denna väg och att så få studerande ynglingar ingå vid landtmäteriet, där de icke hafva någon utsigt till framtida bergning.

Då nu, enligt hvad ofvan anført är, de vidsträckta Eders Kejsrliga Majestät och kronan till en högst betydlig del tillhörande skogar icke kunna fredas från åverkan och förstöring, förr än de i samfälligheterna befintliga skattlagde hemmansägor afskiljas från öfverlopps jordarne, då detta icke kan ske utan landtmätarens åtgärd och då i öfrigt hvarje förståndig landthus-hållare nogsamnt inser den nytta honom tillskyndas, så i afseende å åkerbruket som ängs- och skogsskötseln, derigenom att dess ägolott blifver afskiljd från samdelande

och nästgränsande hemman, så får Senaten till Eders Kejsrerliga Majestäts Nädiga bepröfvande öfverlemna, om icke commissionslandtmätare hädanefter till någon uppmantran kunde å extra ordinarie stat erhålla en årlig lön af nittiosex rubel silfver.

Landtmätarenes, likasom hvarje annans befattning torde i öfrigt säkrast befordras derigenom, att den göres så fri och lönande som möjligt. — Ändamålet med deras förrättningar skulle snarare vinnas, om deras arvoden alltid beräknades efter hvad de uträttat och icke efter den tid, som blifvit dertill använd, och om hvarje slags befattning kunde för dem blifva lika lönande. Den flitige vore då säker om en emot dess arbete svarande belöning och ingen skulle hafva anledning att, utan afseende på hvad jordägarenes bästa fordrade, välja det ena slags arbetet framför det andra, mindre att, såsom bäst lönande, tillbringa sin mästa tid med fram- och återresor, hvartill praetexter alltid kunna påfinnas. Men om Eders Kejsrerliga Majestät framdeles i Näder täckes bifalla till reglering häri, torde Senaten tillåtas, att då i ett sammanhang med det, som storskiiftsverket rör, i underdånighet få föreslå, hvad i nyssnämnda afseende kan vara att tillgöra.

En vigtig omständighet, i sammanhang med frågan om storskiifts delningarne och skogshushållningen, anser Senaten sig ej böra underlåta anmärka, den, att när en samfällighet är under storskiifte och så vida dertill beredd, att jordägarene öfverens kommit om skiftenas lägen, ehuru de blifvit stridige i andra delar, hvilka oftast ankomma på långvarig rättegång samt såmedelst hindra storskiiftets slut och lotternes tillträdande, så börjar

en och hvar under tvistetiden i det möjligaste att spara sin egen blifvande skogslott, men utöfvar deremot de mest förödande skogshyggen å samfällighetens öfriga mark. Denna misshushållning är svår att förekomma, så vida det ej eller är lätt att häremot föreslå tjenliga medel. Ty ehuru jordägarene, vid början af ett storskifte, blifva enligt författningarne vid vite af landshöfdingen förbudne att nyttja samfällighetens mark till svedjande och salu hygge, så kan dem ej vägras deras husbehof af byggnadsämnen, gärdsel, stör, brännved, granris och löfbrott från ägorna, hvilka måste anses samfälliga, så länge gränsorna för hvarje delägares lott icke hunnit utstakas. Storskiftsförfattningarna bjuda väl äfven, att, när vid slutadt storskifte en delägare fått afbrukad mark, äger han att låta öfverse hela samfällighetens ståndskog och sedan af den, som här af fått mer på sin lott, söka ersättning i stafrum ved eller annorledes, hvilket allt skulle tyckas vara ett band å de öfriga del- eller samfällighetsägare emot skogens sköfling, men svårigheten att få en sådan öfversigt och värdering noga och rättvist förrättad och att sedermera utföra en vidlyftig rättegång derom emot en mängd samdelande grannar sätter en fattig bonde utur stånd att få sitt lidande ersatt.

Annan utväg till förekommande af det deri varande onda torde föga gifvas, än en vidsträcktare tillåtelse för landshöfdingarne att efter befinnande omständigheter genom viten inskränka samfälliga skogars nyttjande till någon viss trakt för hvarje delägare, till dess storskifts-lotterna fått tillträdas.

Dernäst borde ock, för skogens snarare återväxt, äfven det tillättna svedjandet i ostängd mark vara bundet vid skyldigheten att minst sex år derefter hålla en svedjelägenhet hägnad mot boskapens bet och tramp samt all annan åverkan å den uppväxande unga skogen. Men sedan Eders Kejslerliga Majestät, i sammanhang med Dess i Nådigt rescript af den 12 Martii innevarande år meddelade Nådiga förordnande angående f. d. forstmästeri-inrättningen i Viborgs län, i Näder anbefallt Senaten att hos Eders Kejslerliga Majestät i underdånighet uppgifva de medel och utvägar, hvarigenom skogarnes skötsel och vård säkrast kunna befrämjas och hushållningen med desamma för framtiden förbättras, och detta ämne är af den både vidd och grannligheten, att en längre tid för dess utarbetande erfordras, torde Eders Kejslerliga Majestät tillåta Senaten att, efter inhämtade närmare nödiga upplysningar häri, framdeles inkomma med det förslag till en ny skogsordning för Finland, som omständigheterna synas påkalla.

Ett svårt hinder för landsculturen är onekligen frosten. Att alldeles förekomma dess skadliga verkningar är väl icke möjligt. Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga förordnande om strömrönsningarnes fortsättande har skänkt landet det gladaste hopp att genom dessa arbeten se landsculturen återlifvas; och hvarföre Senaten nu får till Eders Kejslerliga Majestät frambära finska folkets och i synnerhet dess jordbrukares underdåniga tacksamhet. Likväl är ensamt genom strömrönsningar det goda ändamålet till alla delar icke vunnet. Måssar gifvas af så betydlig vidd, att de af enskilde personer icke kunna uppodlas. Dylika finnas i hvarje län och

desse, men i synnerhet de på krono allmänningar be-
findteliga större måssar borde för Eders Kejsrerliga Ma-
jestäts och kronans räkning, om icke odlas, åtminstone
med några hufvuddiken genomskäras samt sedermera
upplätas åt privata, som åtaga sig uppodlingen mot skä-
lig ränta till staten, eller ock bör odlingen af slika mås-
sar genom premier och penninge understöd uppmuntras.

En hufvudorsak till åkerbrukets aftagande, skogar-
nes förstöring och hemmanens deraf härledande ödesmål
är hemmansklyfningar uti allt för små delar. Innan
Eders Kejsrerliga Majestäts Nådiga kungörelse af den 31
Julii 1811, som närmare bestämmer behandlingen med
kronohemman, utkom, torde klyfningar äfven af dem
blifvit med mindre noggranhet och urskiljning beviljade.
Skattehemmans klyfningar upptagas och pröfvas af dom-
stolarne å landet; och erfarenheten har visat, att dom-
stolarne häldre bifalla, än afslå klyfningar af sådane ringa
hemmanslotter, som borde förblifva ostyckade.

Enligt Nyländske skattläggningsmetoden, som äf-
ven gäller för Åbo län, räknas en tunna i skatt för
hvarje utsädes tunneland af sämsta jorden och för de
bästa jordarterne mera i proportion, och då ett hemman
skattar tre tunnor spanmåls ränta, bör det sättas till ett
fjerdedels mantal. Men om också antages, att åboen upp-
odlat så stor ny åker, att årliga utsädet vore fem tun-
nor, så gifver detta i medelväst sjettem kornet och, enär
utsädet afgår, blifver rätta afkastningen 25 tunnor. Uppå
ett sådant hemman finnes vanligen 5 a 6 personer, barn
inberäknade, till hvilkas föda och hvad, som erfordras åt
kreaturen, åtgår 22 tunnor. Behållningen blifver således
3 tunnor, och dermed skall ordinarie räntan, krono- och

prästetionden, vacance afgiften samt alla öfrige kappetskylder och onera betalas. Klyfves nu ett sådant hemman i flere delar, så synes deraf tydligt, att jorden är otillräckelig till föda för flere hushåll, än mindre att betala någon skatt. Hvad skogen derigenom lider, derom lemna i synnerhet Savolaxske delen af Kymmenegårds län bedröfveliga exempel. Uti de nordliga delarna af landet, der utrymmet är tillräckeligt och öfverflödigt, kunna väl hemman klyfvas uti mindre delar, men äfven der är en noggrann eftersyn nödig. Uti Savolax bytas och säljas jordstycken alldeles på enahanda sätt som varor i allmänhet. Vid skattläggningen har ett hemman, som i jordboken varit antecknad under en nummer, ofta blifvit delat emellan 6 a 8 intressenter och hvar och en af den erhållit en särskild och viss bestämd del af ett mantal, samt storskiftet i grund af sådan skattläggning påföljt. Utaf desse sålunda tillkomna och utbrutna hemmans lotter afhänder innehafvaren sig en skogstract, emot förbindelse af köparen att ansvara för en viss del af hemmanets ränta. Försedd med en sådan afhandling, inställer sig denne sistnämnde inför häradsrätten samt erhåller uppbud och laga fasta dära, oaktadt skatte andelen af hemmanet ofta icke utgör ett femtiondedels mantal. Grunden till hemmanets klyfning är då redan lagd, åboen berättigad att anlägga ny bohlsstad och genom svedjebbruk förhärja marken. På detta sätt har således, utan föregången undersökning, huruvida ett hemman kan äga bestånd eller icke, en del af kronans jord och ränta från hemmanet blifvit disponerad och afskild ifrån den primitiva stommen, som likmätigt författningarna bör ansvara för hela räntan, och förnämligast här-

uti igenfinnes orsaken, hvarföre en sådan myckenhet hemmansdelar uti Savolax och Karelens län för resterande krono utskylder varit och äro utbudne till försäljning. Till framtida förebyggande deraf får till Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga pröfning Senaten underdånigst hemställa, om icke Eders Kejsersliga Majestät funne godt i Nåder förordna, att alla hemmansklyfningsfrågor, utan undantag eller åtskillnad af hemmanens natur, hädanefter frångå häradsrätternas samt underläggas landshöfdingarnes pröfning och afgörande, hvartill desto större anledning gifves, som landshöfdingarne, men icke domarne stå i ansvar derföre, att kronans räntor utgå. Men skulle Eders Kejsersliga Majestät i Nåder finna någon betänkelighet deri möta, böra landshöfdingarne åtminstone hvad skattehemmans klyfningar angår deröfver höras, innan domstolarna sluteligt utslag derom meddela, samt häradsrätterne emellertid inställa med uppbud och lagfart å större eller mindre del af ett helt hemman, förr än köparen med landscontoirets eller häradskrifvarens bevis styrkt, af huru stort mantal den i fråga kommande hemmansdelen består, samt om den är af skatte eller krono natur, samt yttersta uppmärksamhet derå hafvas, att uppbud och laga fasta, i synnerhet i Savolax och Karelen, icke meddelas å mindre mantal, än författningarne föreskrifva, att vissa skogsstycken icke afskiljas från hemmanet, förr än genom en i laga ordning verkställd storskiiftsdelning bestämdt blifvit, att de äro till vidd, efter verkställd gradering, svarande emot det åsatta mantalet och räntan, samt att tillfälle gifves till nödig åkers och ängs uppodling.

Ett verkligt hinder för landtbrukets uppkomst är det nuvarande sättet att bestämma tionden å ett hemman, isynnerhet å nybyggen; och värdes Eders Kejserliga Majestät Nådigst tillåta, att i denna sak ett exempel äfven anföres. Genom ett i laga ordning fulländadt storskifte hafva tvänne nybyggen, med lika stora mantal, erhållit jemngoda ägor. Å det ena är en idog och arbetsam åbo, som under frihets årens förlopp uppodlat all jord, tjenlig till åker, då deremot innehafvaren af det andra antingen af lättja eller andra orsaker försummat åkerodlingen. Kort förr än den tiden inträffar, att nybygget skall betala skatt, infinna sig landtmätaren jemte öfriga förrättningsmän att verkställa tiondesättning å hemmanen. Landtmätaren affattar den uppodlade åkern och dess areale vidd är grunden för tiondens bestämmande. Resultatet blifver då sådant, att den lättjefulla åboens hemman är för evärdliga tider frikändt för utgörandet af den tionde, som i anseende till hemmanets godhet, verkligen bordt utgöras, med den idoge måste betala hvad honom med rätta åläggas. Således är det blott fliten, men icke jorden, som beskattas, och icke svårt att inse hvad detta beskattningssätt motverkar landets uppodling. Onekligen bör jorden endast beskattas efter dess verkliga art och beskaffenhet, och derefter ett visst mantal hemmanet åsättas med motsvarande ränta, som jemte alle öfriga onera, af hvad namn de vara må, böra vara relativa till mantalet och grundräntan.

Den, i afseende till flere af naturen mindre gynnade orters local, allt för korta frihetstid, som sedan 1775 varit nybyggare i allmänhet förunnad, är ock ett väsendligt hinder för landets uppodling och ett skäl till det

elände, som å flere orter, isynnerhet uti Uleåborgs och Kuopio samt östra delen af Wasa och Ikalis socken af Åbo län, är rådande. En nybyggares hårda öde uti Finlands skogar förtjenar ett ömsint behjertande. Bär och halmbröd utgör oftast hans enda näring, under det han uppbygger sin stuga och uppodlar sin första åkerjord. Af understödsspännemålen tillfaller merändels hälften landmätaren för refningsbesväret. Intet tillfälle till biförtjenst. Barnhopen ökes. Missväxten hemsöker oftare hans, än de mera odlade bygder. De lån han af kronan och private emottagit skola med ränta återbetalas och icke sällan måste hans ko och häst blifva rof för odjur. Efter femton sálunda passerade år påkommer halfva räntan att utgöras, och prästerskapet med öfriga kapptagare utfordra sina rättigheter. Vid tjugonde året bör full skatt, rote vacance afgift och mångfaldiga insokne skyldigheter utgöras. Få äro de, som då kunna utstå dermed, utan nödgas de flesta olönte lemna det arbete, uppå hvilket de tillbragt sin bästa ålder. Följden häraf har varit, att endast lösa odugeliga personer anmäla sig till nybyggens upptagande, hvarvid likväl deras mening icke varit att verkligen uppodla ett sådant. De känna, att det icke kan bära sig, utan deras enda uträkning är att bekomma understödsspännemålen och äga försvar, samt att utan afgift kunna bärja en eller annan måssfläck. Sedan frihetstiden upphört, söka de att å annat ställe få sig ett nytt nybygge utsynt och ny understödsspännemål gifven, till ej allenast stats-cassans, utan äfven landets känbara skada, hvaremot, om de ägde utsigt att få njuta någon frukt af sin flit, de ofelbart skulle upparbeta sitt hemman, att det med tiden kunde obehin-

dradt betala sin gärd till staten. Till Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga bepröfvande får Senaten derföre i underdånighet hemställa, om icke det må densamma tillåtas att efter omständigheterna pröfva och bestämma antalet af frihetsår för nybygges anläggningar från 20 till 40 samt att några onera till hvem som hälst eller af hvad namn och beskaffenhet de vara må icke böra från ett nybygges hemman utgå, förr än det efter till ändalupen frihetstid full skatt och ränta till Eders Kejslerliga Majestät och kronan skall erlægga.

En oberäknelig förlust för finska jordbruket är vidare det onyttiga förspillande af dagsverken, som hållskjutsningen, landets många och till en del umbärliga marknader samt mångfaldiga uppbördsställen och uppbördssätt medtaga.

Hållskjutsningens öfverlemnande åt vissa personer på entreprenad vore för allmogen en betydlig lättnad och skulle till ej allenast åkerbrukets, utan ock sedernas förkofran denna utväg möjeligen kunna vidtagas, om endast nog kraftiga författningar emot hårdt körande kunna göras gällande samt entreprenurerne tryggas att utan omgång utbekomma hvad de af socknarne böra erhålla, men regleringen så häri som ock inskränknigen i antalet af de marknader, som isynnerhet i vissa län äro flere, än både köpmannens och landtmannens behof fordra, och de der särdeles i sednare tider funnits utgöra olyckliga plantskolor för osedlighet och lagbrott, torde vara ämnen, som lika med mycket annat icke förr än vid en Landt Ständernes allmänna sammankomst lära kunna afgöras, äfvensom det, om icke till besparande af en ännu större mängd dagsverken, hvilka för det närva-

rande till skada för jordbrukaren och landtmannen förspillas, vederbörande inom hvarje socken, efter sin emellan träffande öfverenskommelse, kunde på en gång samt å ett och samma ställe efter dertill utlyst termin uppbära sina rättigheter och den mindre kyrkobetjeningen vid samma tillfälle insamla sin contingent samt öfrige, som af allmogen upptaga kappar, då tillika intaga sina intrader, hvarigenom allmogen skulle befrias ifrån de många särskilda resor, besök och hinder, som vid alla desse afgifters erläggande å hitintills brukeligt sätt den samme förorsakas.

Angående uppbördens verkställande af den vacance afgift, som Finland efter indelta arméens upplösning utgör, utbeder sig Eders Kejsarliga Majestäts Senat den Nåden att oförtöfvadt med särskild underdånig hemställan få inkomma.

Alltsedan landets förening med Kejsardömet hafva ifrån de finska länen, men i synnerhet från Heinola eller Kymmene gårds, en mängd personer af den tjennande classen, såväl af man- som qvinno könet, flyttat ifrån Finland till andra provinser inom Kejsaredömet, för att der antaga tjenst, hvarigenom, om inskränkning för dem i rättigheten att sålunda, ehuru i eljest lofligt ändamål, från länen utvandra icke vidtages, ej mindre städerna i deras näringar, än landets inbyggare i öfrigt tillskyndas ett verkligt lidande genom brist på tjenstefolk samt arbetande händer vid fabrikerne och handtverkerierne; hvarföre Senaten i underdånighet anhåller om nådigt tillstånd att framdeles till Eders Kejsarliga Majestät inkomma med underdånigt förslag om lämpeliga

medels vidtagande till förekommande af utflyttningar från Finland i allmänhet.

En lämplig byggnadsordning, till efterrättelse för Finlands allmoge samt afpassad efter hvarje särskild orts byggnadssätt, tillgångar och behof, torde jemväl i den allmänna hushållningen medföra någon nytta. Ty få ställen i landet finnas, der ej allmogen utan all ordning uppför sina hus och de, särdeles i större byalag, så uppsättas om hvarandra, att hela byar vid uppkommande eldsvådor förstöras. Flere hus, hvilka kunna sammanbyggas, upptimras särskildt, hvarigenom ett stort antal timmer och andra byggnadsämnen utan förnuftigt ändamål onyttigt förslösas. En behagligare regularité i byggnaderne skulle också vinnas. Och som i förening härmed en så kallad byordning icke kan vara utan nytta, torde Eders Kejsersliga Majestät i Näder bifalla, att samtelige landshöfdingar antydast efter olika local och omständigheter med underdånigt project till såväl byggnads- som byordning, hvar för sitt län, till Senaten inkomma, på det Senaten derefter må komma i tillfälle att derom närmare förordna.

Sedan Eders Kejsersliga Majestäts Senat jemväl nu ifrån Collegium medicum infordrat nödiga upplysningar uti de omständigheter Collegium i afseende å den allmänna statshushållningen kunde anse förtjena uppmärksamhet och Collegium dervid fäst särdeles afseende å de hinder, som genom veneriska smittan, koppfarsoter och uppkommande epidemier möta folkökningen och arbetsstyrkan i landet, såsom varande af hufvudsakelig vigt för landets uppodling samt dess innevänares näringsflit och välmåga, torde Eders Kejsersliga Majestät i

Nåder tillåta Dess Senat att, i sammanhang med hvad medicinalverket och anstalterne för veneriske curhusinrättningen i landet angår, i en särskild underdånig hemställan få anmäla de utvägar collegium till förenämnde hinders häfvande i medico-statistiskt hänseende uppgifvit.

Efter det Eders Kejslerliga Majestäts General Tull-direction år 1812 organiserades och erhöll uppsigten öfver handeln och sjöfarten i Finland, hafva desse näringar blifvit idkade med den drift och framgång, som omständigheterna medgifvit. Finlands vanliga exportvaror, såsom bjelkar, bräder, bäck och tjära m. m., äro årligen dels å landets egna, dels å främmande fartyg till betydligt belopp utskeppade, men hafva vanligtvis icke kunnat å landets egna fartyg föras till aflägsnare utrikes orter utom Östersjön, än England, i anseende till osäkerheten för uppbringningar af de så kallade barbariske magternes kapare. Handeln på Sverige har varit ganska liflig. I stöd af XVII Art. i Fredrikshamnnske fredsfördraget af den 5 (17) September 1809, hvilken till sin gällande kraft sednast är prolongerad till detta års slut, har allmogen i Finlands skärgård begagnat sin under svenska tiden erhållne seglationsfrihet samt till Sverige årligen transporterat och derstädes föryttrat egen och sine grannars afvel och slöjder och deribland förnämligast ved, hvarmed Sveriges hufvudstad Stockholm från längre tider tillbaka af finska landtmannen till det mästa blifvit försedd. Likaså hafva städernas handlande exporterat på Sverige, bland andra finska alster, spannemål, smör, talg, kött, fisk och äfven lefvande boskap,

hvarutom ifrån finska hamnar betydliga partier af ryska producter till svenska orter afgått.

Beträffande åter varuinförseln, så hafva städernes handlande under nyss nämnda tid icke allenast försett Finland med tillräckeliga förråd af salt, som af alla utländska producter är för Finland den nödvändigaste, utan ock i sednare åren hållit denna nödvändighetsvara landets inbyggare till handa för sådane försäljningspriser, att deröfver med skäl icke klagas bör. Dessa icke öfverdrifne priser äro otvifvelaktigt en följd af den ymnigare tillgång på salt, som inom landet tillkommit under det berörde vara, enligt Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga författning, fick å finska fartyg till Finlands stapelstäder tullfritt införas, intill dess ändring deri skedde genom Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga kungörelse af den 27 Julii (8 Aug.) 1814, som belägger saltinförseln till Finland med en tull-afgift af en rubel banco ass:n å tunnans och derutöfver femtio kopeks tillökning för det salt, som icke direkte från första försäljnings orten införas. Det är dock ingen anledning att förmoda, att denna ändring, hvarigenom statsverket återfått en gammal påräknad inkomst, skulle kunna åstadkomma någon brist på förenämnda nödvändighets vara, hälst nederlagsfrihet för densamma, enär varan från första hand å inhemska fartyg inhämtas, är tillåten, och den påbudna tullafgiften dessutom icke egentligen drabbar landets handlande vidare än hvad första utläggningen angår, utan efter vanligheten stannar dem till last, som varan consumera.

Till största delen är väl det salt directe ifrån första försäljnings orten infördt, som de fyra sist framflutna

ären på finska fartyg inhemtats till Finland, men för den här ofvanföre redan nämnde orsak eller fruktan för barbareskernas våldsamerhet hafva finska fartyg ej kunnat förse landet med annat slags salt, än det fina engelska, oaktadt nödig tillgång å det gröfre medelhafssaltet, isynnerhet för finska fiskerierna, vore af mycken nytta.

Som Eders Kejsersliga Majestät jemväl i Nåder vill vara underrättad om de förändringar landets näringar under den framfarne tiden undergått och hvad verkan de af Eders Kejsersliga Majestät vidtagne författningar i hvarje gren deraf medfört, så får i afseende å handeln Senaten i underdånighet anmärka, att genom Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga förordning om Finlands handel, daterad den 20 Martii (1 April) 1812, och dess 2 § stadgades, det utländske varor skulle få med främmande nationers skepp införas i alla stapelstäder i Finland, under noga iakttagande af kongl. svenska product-plakatet af den 10 November 1724 och förklaringen deröfver af den 28 Februarii 1726. Uti 7 § af högstberörde Nådiga förordning om handeln tilläts det, att salt skulle tills vidare få införas tullfritt å finska fartyg till alla stapelstäder i Finland, undantagande Ruotsinsalmi, Fredrikshamn och Viborg, hvarjemte i 6. 8. och 35. §§ förordnades om tullafgifterne för tillåtna varor, som in- eller utfördes å helfria, ofria och främmande fartyg. Medelst Eders Kejsersliga Majestäts Nådiga kungörelse af den 24 Julii (5 Augusti) 1812 utsträcktes rättigheten att å finska fartyg tullfritt införa salt äfven till städerna Ruotsinsalmi, Fredrikshamn och Viborg. Sedermera blef åter, såsom här ofvanföre redan omnämndt är, genom

Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga kungörelse af den 27 Julii (8 Augusti) 1814 saltinförseln till Finland med tullafgift belagd, jemte det Eders Kejslerliga Majestät, för att befordra tillgången å denna vara, i Nåder behagade tillåta dess införande äfven med främmande neutrala fartyg, utan någon tillökning i den då påbjudne tullafgiften, i anseende hvartill de angående helfriheten gällande författningar samt productplacatet och förklaringen deröfver komma, hvad salthandeln beträffade, att hvila till deras kraft och verkan; hvarefter Eders Kejslerliga Majestät uti Nådiga kungörelse af den 31 Januarii (12 Februarii) innevarande år i Nåder för godt funnit att, i afseende å saltets införsel, upplifva productplacatet och författningarne om helfriheten. Men sedan Eders Kejslerliga Majestät genom Nådiga författning af samma dag förklarar handelstractaten af 1801 emellan Ryssland och Sverige åter gällande till detta års slut, har Eders Kejslerliga Majestät under den 15 sistlidne Maji synts häri göra ett undantag, då salt från Sverige finge, ehuru icke någon svensk product, till Finland af svenska fartyg införas emot den halfva tull som XIV Art. i 1801 års handelstractat bestämt.

Af Nådiga omtanke att befordra åkerbrukets tillväxt i Finland, såsom en af landets hufvudnäringar, har Eders Kejslerliga Majestät genom utfärdad Nådiga kungörelse af den 6 (18) September 1811 förbudit införseln af bränvin till Finland ifrån alla andra orter, och uti särskild Nådiga författning af den 27 Martii 1812 förordnat, det all slags spannemål, med undantag af hvete och hvetemjöl, vore till införsel i Finland förbuden, så väl ifrån utländska orter, som ifrån Eders Kejslerliga Majestäts

utom Finland belägna provinser. Den förre af dessa författningar har sedermera icke undergått någon förändring vidare än att Eders Kejslerliga Majestät uti Nådig skrifvelse af den 28 Julii förklarar, att det bränvin likväl icke vore under förbudet inbegripet, som af ryska amiralitetet till Finland afsändes för de i Finlands åtskillige hamnar förlagde delar af marinmanskapets och flottans behof. Men i anseende till den missväxt, hvarmed Finland hotades år 1812, har Eders Kejslerliga Majestät, efter inhämtad underrättelse härom, uti Nådig kungörelse af den 24 Julii (5 Augusti) samma år tillåtit, det all slags spannemål ifrån Eders Kejslerliga Majestäts öfriga provinser skulle få till Finland införas, intill dess i denne del annorlunda kunde förordnas; äfvensom Eders Kejslerliga Majestät den 8 påföljande October, för enahanda orsak, förbjudit all utförsel af bränvin, spannemål och mjöl ifrån Finland till Sverige och andra utrikes orter. Under den 28 April 1814 är dock åter, vid förändrade omständigheter, uti sistnämnde Nådige förbud den inskränkning gjord, att omalen spanmål och säd, af hvad namn den vara må, ifrån och med 1:a Junii borde fritt få utskeppas till utrikes orter, med undantag tills vidare af Dannemark och Norrige, hvaremot bränvin och mjöl icke skulle få exporteras utöfver hvad här af för resandes och skeppsbesättningens behof vore af nöden.

Om genom saltets tullfria införande till Finland å inhemska fartyg finska statsverket för en tid fick vidkännas en betydlig minskning i inkomsterna, så beredde dock författningen härom, på sätt förut anmärkt är, för landets inbyggare den fördel, att tillräcklig tillgång på berörde nödvändighetsvara funnits för måttliga priser.

Och Eders Kejslerliga Majestäts här ofvanföre nämnde särskilda Nådiga stadganden om bränvin och spannemålshandeln, betraktade i ett sammanhang med de olika omständigheter, som till deras vidtagande föranledt, vittna alla om Eders Kejslerliga Majestäts landsfaderliga hägn och huldhet för Finland samt Nådiga föresats att landets uppkomst och välstånd befordra. För en nation, som har jordbruket till sin förnämsta och allmännaste näringsgren, måste det naturligtvis vara en välgörande författning att i goda år, då ymnigare skördar gifva spannemålstillgångar, som öfverstiga landets eget behof, införseln af säd icke tillåtes från andra orter, der säden med mindre kostnad frambringas; äfvensom till förekommande af allmän hunger och nöd, enär missväxt inträffar, ingen anstalt kan vara af mera värde, än den att undsätta landet med främmande spannemål och förbud emot utförseln af den säd, som till landets egne inbyggares bergning tarivas.

Fortfarandet af en obehindrad handel med Sverige räknar Eders Kejslerliga Majestäts Senat för en oskattbar välgerning för landet. Af Finlands alster kunna, om linneväfnader och några få producter af djurriket undantagas, de öfriga icke finna afsättning i Ryssland, men alla deremot uti Sverige, som är den enda afsättningsorten för de fleste deraf. Ett verkeligt ömsesidigt behof har födt och hittills bibehållit detta förhållande emellan Finland och Sverige, hvaruti det förra haft en betydande öfvervigt och hvarpå detta land så väsenteligen tyckes grunda sitt bestånd, att, om en gång denne handel blefve inskränkt på samma fot, som all annan utländsk, och städerna ensamt förbehållen eller tvungen af så många

formaliteter, att endast städerna kunde sig deraf begagna, så skulle allmogen uti de orter, som räkna frakthandeln för sin hufvudsakeliga näring, ruineras och i de öfrige många varor, som nu inbringa betydliga summor, för exempel ved, svårligen kunna exporteras. I allmänhet kunde allmogen icke då med lika sorgfällighet frambringa och samla landets alster som nu, då den har tillfälle till en vig, säker och lönande afsättning. Den stora skillnad, som varit på priset af landtmanna varor uti de kustorter, der bondeseglation existerar, och der den ej äger rum, är ett säkert bevis för dess förmonlighet.

Att svenskt mynt allt framgent får i landet införas, anser Senaten vara för landets trefnad så mycket nödvändigare, som bonden annars säkerligen skulle finna sig föranlåten att för de penningar, han för sina varor i Sverige erhåller, der tillhandla sig öfverflödsvaror samt till egen och statens skada innmänga sig uti en honom icke tillständig handelsrörelse, hvarigenom landets öfvervigt uti svenska handeln ginge alldeles förlorad.

Af Eders Kejsrerliga Majestäts huldhet och Nåd hoppas Senaten, att landet skall få bibehålla denna handel under samma vilkor, som hitintills, och att den må förblifva så fri, som politiska considerationer möjligen kunna det medgifva.

Då finska järnbrukens framtida bestånd helt och hållet beror på bibehållandet af den förmon desse verk hitintills fått begagna att från Sverige hemta malm och tackjern, så vågar Senaten jemväl i underdånighet hoppas och anhålla, det värdes Eders Kejsrerliga Majestät Allernådigst vid afslutande handelstractat med Sverige

så begå, att finska bruksägare må hädanefter som hitintills äga rättighet att utan afgifter från Sverige erhålla ofvannämnda för deras existens så nödvändiga rudimaterier, emedan eljest dessa för landet nyttiga inrättningar med allo gå förlorade.

Förnämligast skulle finska handeln befrämjas genom en fri och säker fart för Finlands handelsfartyg å alla haf i gemen, som likväl icke är att påräkna, så framt ej Eders Kejsrerliga Majestät af särdeles Nåd och ömhet för landet värdigas utverka Finlands köpmansfartyg och deras laddningar en vänlig behandling af de vid Medelhafvet på Afrikas kuster regerande barbariske magter. Fördelarne häraf blifva många, hvaribland Senaten får nämna, att producter, som å inhemska fartyg utskeppas och nu vanligen stanna i England, der dryga tullafgifter medtaga en betydlig del af laddningarnas värde, i stället kunde afsändas och föryttras å de utrikes orter, der berörda producter vore mest begärliga och med största förmon kunde afsättas; att Finland blefve försedt med bättre salt och för bättre pris än det, som i England erhålles; och att fragthandeln så väl på Medelhafvet som för öfrigt i allmänhet kunde af finska fartyg, till mycken båtnad för landet, begagnas.

För finska handeln och sjöfarten vore det äfven en synnerlig uppmuntran, om finska fartyg uti ryska hamnar utom Finland skulle i Nåder förunnas lindring i tull och hamnumgälder, i jemförelse med hvad fremmande nationers skepp böra erlægga, hvilket äfven synes desto billigare, som Eders Kejsrerliga Majestät under den 2 sistl. Måji förunnat ryska travelfartyg helfrihetsrätt i

finska hamnar, hvarigenom de äro befriade från andre tullafgifter än landets egna fartyg.

Hos de flesta handlande nationer torde det i afseende å tullafgifterna vara iakttaget, att inhemska fartyg njuta större förmåner än andra. Att finska fartyg under Finlands förening med Sverige, i stöd af vänskaps-, handels- och sjöfartsförbundet mellan Eders Kejslerliga Majestät och Hans Majestät Konungen i Sverige, dat. den 1 (13) Martii 1801 och dess XIV Art., uti ryska hamnar njöto en slik lindring i tullafgifterna för vissa varor, nemligen: alun, sill och salt, kan väl icke åberopas, såsom något egentligt skäl för Finland att framdeles blifva hugnadt med den förmon för sina handelsfartyg uti hamnarna i Eders Kejslerliga Majestäts öfriga provinser, hvarom nu är fråga, men det inträffar dock, att finska fartyg för det närvarande nödgas i ryska hamnar vidkännas drygare umgälder, än den tid Finland lydde under svenska spiran, och än svenska fartyg för nyssnämnda varor äro skyldige att i Rysslands hamnar erlägga, så länge de på ofvan åberopade vänskaps-, handels- och sjöfartsförbund grundade handelsrelationer fortfara.

Att fabriker och näringar i landet de sistförflutne sju åren funnit någon tillväxt och förkofran, bevisas ibland annat äfven deraf, att, uppå derom gjorda underdåniga ansökningar, privilegier derunder blifvit af Eders Kejslerliga Majestäts Senat utfärdade för tre nya järnbruk, fyra sockerbruk, fyra glasbruk, ett pappersbruk, sju klädes-, en meubel-, två kort-, tre fajance- och stenkärleksfabriker, ett karduanmakeri och en fickurfoderalsfabrik, två fabriker till förfärdigande af lakerade bläcksaker m. m. jemte

en sämsk-, en strump- och en snustobaksfabrik, ett rep-slageri och trenne skeppsvarf, hvilka väl ännu icke kunnat uppnå fullkomlig, men med framtiden vinna möjlig verksamhet. Troligen skulle äfven flere fabriker med förmon kunna inrättas, hvartill god local å flere ställen i landet, särdeles invid Tammerfors, erbjudes, samt Finlands inbyggare såmedelst undgå att ifrån främmande orter med sine nödvändige behofver af fabriks- och manufacturvaror förses, men i ett både penninge- och folkfattigt land möter dervid flere svårigheter, om icke allmänna uppmuntringar, publika förlager och understöd mellankomma.

Det af Eders Kejslerliga Majestät i Nåder anbefalldes krutbruks inrättande i landet, har, ehuru ännu icke till verkställighet hunnet, gifvit landets och i synnerhet Österbottens inbyggare, hvilka räkna saltpetertillverkningen för nästan lika vigtig med jordbruket, ett nytt hopp att snart få tillfälle till en jämn och lönande af-sättning å sin saltpetter, som genom den i Sverige nu mera än förut ökade tillverkningen af denna vara här fallit i pris, ända till $33\frac{1}{3}$ procent.

Då äfven under den mildaste och kraftigaste styrelse samt de visaste lagar ett folks sällhet alldrig kan uppnå det åsyftade målet, om sedligheten hos folket är vanvårdad, så är dennes inplantande och bevarande i sin renhet en af de första angelägenheter, som påkalla en snar och kraftig hjälp. Om denne grund för laglydnaden skall kunna hos allmogens barn inplantas, är ovilkorligen nödigt, att denne ungdom erhåller en viss riktning. Denna åstadkommes genom uppfostringsanstalter, nödvändige att uti hvarje socken ägas, der den moraliska

bildningen kunde vinnas och der känslan för det rätta och nyttiga mera lifvades.

De allmänna skolornas inrättande på ett för ändamålet mera lämpeligt sätt och lärarenes försättande uti sådane omständigheter, att de, utan att derföre behöfva tillgripa andra utvägar, kunna sysselsätta sig endast med ungdomens behöriga danande till framtida stöd för samhället, äro ämnen, hvilka den af Eders Kejslerliga Majestät Nädigst tillförordnade commission till reglerande af allmänna undervisningsanstalterne i Finland icke lär underlåta att i sinom tid till Eders Kejslerliga Majestäts Nädiga och ömma åtanke hemställa. Men med liflig smärta nödgas Senaten beklaga, det sedefördärfvet i sednare tider gått med stora steg framåt och hotar med oberäkneliga vådor. Brott hafva i märkelig mon tilltagit och utgöra till det mesta sådane, som af lagen äro kvalificerade. Under öfvervägande af orsaken dertill har den igenfunnits, mindre i någon försummad undervisning i christendomen och bokläsning, som utan tvifvel är längre kommen nu än i äldre tider varit, men i en tilltagande lättsinnighet och smak för öfverflödigt förtärande af starka drycker. Hågen för arbete och jordens odling försvinner samt tiden förnötes uti lättja och utsväfningar. De enda möjliga medel att motarbeta och hämma det eljest öfverhand tagande fylleriet torde vara en ifrån Eders Kejslerliga Majestät utgående allmän anmaning till Finlands innevånare att återgå till förfädernas sedlighet och dygder; en nödvändig skärpning i straffet för fylleri brott; förminskning på antalet af krogar och näringsställen; en desse sednares idkare ålagd ansvarsskyldighet för deras gäster, då desse träffas i rusigt tillstånd; af-

skaffandet af en del utaf de talrika tillfällen, som erbjudas till utöfvande af fylleri och dermed förenade oordentligheter; en tjenlig jämn sysselsättning för landets allmogee under Finlands långa vintrar; minskade anledningar till folksamlingar; skärpta befallningar att icke öfverträda de emot brännvins och andra starka dryckers utminuter vid ting, uppörsstämmor, auktioner och marknader utfärdade förbud; vederbörande tjänstemäns kraftiga tillhållande att vaka öfver desse författningars efterlefnad samt desse väktares sättande i tillfälle att icke nödgas för egen vinning tillsluta sina ögon för det allmännas båtnad; och slutligen utfärdandet af någon sådan politieförfattning, hvarigenom såväl den egennyttige krögaren som den, oaktadt genomgångne varningsgrader oförbättrade drinkaren må afhållas ifrån hederlige samqväm och på detta sätt den hos honom ännu möjligen rådande hederskänsla väckas till förbättrande af hans uppförande.

Öfver tiggerierne i sednare tider har Senaten försport en allmän och grundad klagan. Deras tilltagande härleder sig dels ifrån brist uppå industri och tillfälle att använda sina krafter samt dels ifrån en igenom fylleri och oordentlighet uppkommen fattigdom. Icke utan bekymmer visar sig, hurudant tillståndet vill blifva, när de flere tusende barn, som nu stryka omkring landet och uppväxa utan någon tukt och aga, hunnit uppnå mogna år. En sådan olycklig är så mycket mer att beklaga, som han för sin ovana och oskicklighet till arbete och den immoralité, som hos honom är att befara, icke finnes till någon tjänst antagelig. Emot detta onda gifves intet annat medel, än allmänna anstalter att lemna de fattige utvägar och i godo eller genom tvångsmedel förmå

dem att med arbete förtjena sig födan. Och torde Eders Kejsrerliga Majestät i Nåder tillåta Senaten att i detta viktiga ämne med särskildt underdånigt förslag innan kort inkomma.

Med den frihet, som födes utaf underdånigt förtroende till Eders Kejsrerliga Majestäts ädelmod, har Eders Kejsrerliga Majestäts Senat uppgifvit sina tankar om landets brister och huru Senaten anser dem kunna afhjelpas. Men ännu återstår att i underdånighet anmäla en olägenhet, som Finland i sednare tider vidkänts; det är militärens inqvarterande i landsorterne. Med skyldig tacksamhet erkänner Senaten, att allt blifvit af Eders Kejsrerliga Majestäts General-Gouverneur gjordt, för att lätta allmogens känning af inqvarteringen; men ehuru den bästa möjliga ordning och disciplin, så derigenom som medelst öfriga militaire befålets omsorg, af de inqvarterade iakttagits, medför likväl trouppernas inqvarterande på landet åtskillige olägenheter för hemmanbrukaren och utgör ett onus, som han tillförene under fredlig tid aldrig vidkänt. Anskaffning af brännved och ständiga transporter af proviant för de inqvarterade trouppernes behof upptaga jemväl den tid, som jordbruket utan förlust icke kan umbära, och försvaga landtmannens drägter. Det är i synnerhet vissa tracter af Åbo, Nylands och Kymmenegårds län samt framför andre Åland och de förut skoglösa socknarne kring Åbo, Helsingfors och Lovisa, som af detta besvär hafva största känning; en tunga, som Landt Ständerne i underdånighet anhöllo att få utbytt emot rotevacanceafgiften, hvaruti hyra för soldatorpen ingår, och sluteligen ett onus, som ej kunnat jämnt fördelas i hela landet, då allmogen vid större

stråkvägar och nära städerna alltid deraf blifvit mest besvärad. Men äfven i detta ämne utbeder sig Senaten att särskildt underdånigt förslag om medel och utvägar till inqvarteringstyngdens jemnare fördelning, der den ej landsbygden frångå kan, till Eders Kejslerliga Majestät inlemna. Och Senaten framhärdar med djup undersätlig vördnad, trohet och nit

Stormächtigste Allernädigste Kejsare och Storfurste
Eders Kejslerliga Majestäts
allerunderdånigste tropligtigste
tjenare och undersätare

F. Steinheil.

R. W. De Geer. Gustaf Ladau. Claes Joh. Sacklen.
Fr. L. Nyberg.

Joh. Fr. Stichaeus.

Åbo den 27 Junii 1816.

Sammandrag af de till Kejslerliga Senaten för
Finland år 1816 inkomne Berättelser om allmänna
hushållningens närvarande tillstånd, särskildt för
hvarje höfdingedöme.

Åbo och Björneborgs län med Åland.

Åkerbruk och spannemåls production hafva under sednare tider märkeligen tilltagit, så att, hvad sjelfva jordbruket beträffar, man med skäl deruti kan tillägga detta läns allmoge företrädet framför större delen af Finlands öfrige landtmän. I synnerhet äro Piikkis, Pemar, Halikko, Uskela, Loimijoki och Hvittis socknar allmänt kände för flitige och kunnige jordbrukare. Uti öfre delen af länet är likväl jordbruket icke så väl handhaft och förfädernes fördomar till en stor del ännu bibehållna; felande kunskaper och locala omständigheter, förenade med folkbrist, torde härtill vara de allmänna orsakerne. Så länge vidsträckta skogsmarker lemna tillfälle för ett skadeligt svedjebruk och skogsproducters afsättning sysselsätter allmogen, försummas merendels det egentliga åkerbruket. Likväl är, med undantag af totala missväxtår, spannemåls productionen i detta län i allmänhet tillräckelig för inneväanarenes behof och lemnar äfven ett betydligt öfverskott till afsättning å andra orter. Under de sednast

inträffade missväxtären har Åbo län varit det enda i Finland, som icke haft behof att med spannemålslån och understöd af kronan biträdas. Utom spannemål cultiveras i länet en betydlig mängd jordfrukter, hvaraf isynnerhet potäter intaga främsta rummet och för hvilkas odling och nyttjande förtroendet med hvarje år hos allmogen tilltager samt hvilken nyttiga växt ganska mycket bidrager till besparing af bröd och har åt den mindre förmögne beredt ett föga kostsamt, men tjenligt födoänne.

Lin och hampa odlas väl i särskilda tracter af länet för eget behof, men föga till afsalu.

Ängsodlingen är i allmänhet hos allmogen försummad. Dels brukas icke ängarne i det hela på ett sätt, som skulle befordra ymnig gräsväxt, dels blifva de också försämrade genom ett skadligt betande så väl tidigt om våren som sent på hösten. En stor del af ängarne äro jemväl lågländte och vattusjuka samt producera svagt hö. Genom circulationsbruk, vattuaftapping och dikning kunna väl ängarne förbättras och denna angelägna del af landsculturen vinna, men desse anstalter torde i allmänhet vara öfver allmogens egen förmåga.

Boskapsskötseln är i detta län icke i den fördelaktiga ställning den borde och kunde vara. I allmänhet är boskapsslaget litet och ladugårdarnes afkastning svag, hvartill egentliga orsaken torde böra sökas i bristande kunskap om rätta sättet att uppföda kreatur. Af ladugårdsproducter har dock länet vida mer än till eget behof och idkar dermed en förmonlig handel, i synnerhet på Stockholm och andra svenska orter. Färafveln består merendels af inhemska, så kallade finska får, som äro

små till växten samt gifva kort ull. På herregårdar och hos ståndspersoner finnes dock ett betydligt antal får af såväl spansk som tysk race, hvarigenom är att hoppas, att fårafveln i framtiden äfven hos allmogen häri kan blifva förbättrad.

Trädgårdsskötseln är i städerna och skärgården med fördel idkad och fruktträd af äppel och körsbär till betydlig mängd äfven hos allmogen planterade; men dessa sednare hafva dock under de förflutna årens kalla vårar ganska mycket lidit.

Skogarne i länet börja att blifva mer och mer medtagne samt fordra en snar och verksam åtgärd, om deras totala undergång skall förekommas och både städernes och landets innevånare sluteligen under ett hårdt och kallt luftstreck icke sakna nödig tillgång äfven på bränsle. Allmogens hushållning med dem är i flere delar felaktig och den skattemannarätten åtföljande fria disposition föranledande till flere missbruk, då furutimmer, som är omogget eller under en viss dimension, fälles samt täljda plankor och bräder tillverkas.

Handeln uti Åbo stad idkas för närvarande med sjutton större skepp samt sjuttio ett fartyg eller galeaser, jakter och sumpar.

Länets näringar äro:

Jernbruk och bergverk, som bestå af tre masugnar, åtta stångjernshamrar, fyra kniphamrar och en manufacturämnes-hammare, för hvilka verks bedrifvande malm och tackjern måste från Sverige hemtas.

Tvänne glasbruk, det ena i Ulfaby och det andra i i Uskela socken.

Tvänné pappersbruk, det ena i Brunkala kapell och det andra i Tammerfors.

Fem klädesfabriker, ett sockerbruk, fyra tobaksfabriker, en buldansfabrik, en kortfabrik samt dessutom flere strumpväfverier, lädergarfverier, färgerier m. m. Uti Raumo stad tillverkas spetsar af någorlunda godhet och i Nädendal bomulls- och tråd-strumpor till större mängd.

På landet tillverkas af allmogen så för eget behof som till afsalu gröfre och finare ylle- och linneväfnader samt en myckenhet trädkärl, som äfven till utrikes orter exporteras.

Utom krono lax- och sik-fisket i Kumo elf, som är upplåtet å arrende, äro de öfrige fiskerierne i länet enskilde innevånare tillhörige, som förse, icke allenast eget län, utan ock Sverige och Liffland med strömming, braxen, gäddor och sik.

Större mjölqvarnar med flere par stenar äro i länet tolf samt dels skattelagde och dels oskattelagde sqvaltor vid pass hundra, större sågqvarnar med flere ramar och fina blad tjugutvå samt mindre eller enbladiga tjugusex.

Några egentliga öde hemman finnas i länet icke, ehuru hemmansåboerne i Ikalis och Ruovesi socknar äro med få undantag i allmänhet i fattigt och beklagansvärdt tillstånd.

Nylands och Tavastehus län.

Ehuru jorden i detta län till större delen består af mager lera med ringa matnylla, jäsjord och äfven torr sand, kan öfverhufvud. efter orternes olika lägen samt

markernes mer och mindre duglighet, räknas på mantalet emellan 8 till 12 tunnors årligt utsäde och dertill någon mindre vårsädd. Allmännast äro åkrarne indelte i tvänne skiften, hvaraf det ena är i träde, då det andra är besädt. Allmogen anser sjetten kornet af utsädet för skälig växt samt räknar i goda år sju högst åtta korns äring. Då ej missväxter inträffa, har detta län så tillräckelig sädestillgång, att det, utom uppfyllda egna behof, kan dermed äfven bispringa andra orter. I Nyland skötes åkerbruket allmännast väl. Och ehuru odlingarne i sednare tider blifvit utvidgade till hälften eller minst en tredjedel mer, än de för 50 år tillbaka varit, så saknas ännu, särdeles i Tavastland, det rätta berednings-sättet. Egentliga felet är bristande ordentliga diken, dikesrenarnes efterlätna aftagande och tegarnes otillräckeliga kullrighet, hvarigenom syran skulle försvinna utur jorden och växterne följakteligen bättre trivas. Häruti hafva ståndspersonerne berömligen föregått allmogen men exempel, med trögheten att antaga något, som förfäder icke nyttjat, är icke lätt att hos finska bonden be-segra; dertill fordras förpliktelser, tid och en lång erfarenhet, som efter hand skall verka på hans öfvertygelse och okunnighet. Hos få af länets ståndspersoner har circulationsbruket i stort hitintills nog litet kommit i gång och ännu mindre hos allmogen. Emellertid göras redan försök häri i smått, och är konsten att förbättra gamla måsslupna ängar genom växelbruk länge känd och nyttjad. Och ehuru allmogen, i brist å tillräckelig äng, icke har stora ladugårdar, förses dock åkrarne med gödningsämnen af al och granris, torf och kärrjord m. m.

Hamp- och linplantering idkas i detta län öfver allt och den sednare särdeles i Tavastland, der ett medelmåttigt hemman oftast säljer omkring sextio lispund lin årligen.

Jordmonens svaghet, stenighet och hårdhet samt mindre goda grässlåg gör att ängsbruket i allmänhet icke motsvarar åkerkulturen. Vid ängsskötseln anses jemväl hos allmogen kostnad och omsorg icke lönande. Kärr och andre ängsmarker uppsökas och utdikas, men äfven sällan förmås bonden att vidtaga denna utväg, förr än syra och mossa aldeles utträngt gräsväxten å gamla ängar. Nyländske socknarne hafva likväl allmänligen mera höbohl, än de tavastländske, och äfven bättre grässlåg.

Boskapsskötseln har, ehuru länet deraf icke särdeles kan berömmas, likväl i Nyland gjort större framsteg än i de flesta tavastländske socknar. När hos de förra, utom nödige drägter, ungboskap och getter, räknas från 6 till 10 kor på ett hemman, finnes deremot hälften mindre på hemmanen i Tavastland, hvartill kommer, att de förre äfven hafva större och bättre slags kreatur, än de sednare; men i allmänhet äro kreaturen i hela länet små. Allmogen har hvarken råd eller nog omsorg för ungboskapens tillbörliga uppfödande, hvartill ock det svaga mulbetet är en stor orsak. På flere ställnen både i Nyland och Tavastland nyttjas dragoxar vid jordbruket, men denna nyttiga sed är långt ifrån att vara allmän i hela länet.

Någon egentelig skäfferi-inrättning finnes icke. Utom på större gods och hos en del ståndspersoner, som hålla tyska och spanska får, uppfödas ej finulliga får hos allmogen. Af det finska eller så kallade sträfulliga slaget

är likväl fårafveln allmän hos allmogen, men föga utöfver eget husbehof, och anses af dem får utaf bättre art för klimatet svåra och kostsamma att underhålla.

Plantering af humla idkas i länet öfverallt och i synnerhet i Raseborgs västra härad af Nylands län till särdeles myckenhet samt föryttras dels i landet, dels i Stockholm, och är det ej ovanligt, att bönder i Ingo socken af egen inbergning årligen sälja 80 a 100 Ltt:d.

Potatoesplanteringen är redan så allmän öfver hela länet, att någon synnerlig uppmuntran derföre ej fordras, utom i en eller annan aflägsen socken i Tavastland, der likväl allmogen äfven redan vidtagit bruket deraf.

Rotfrukter cultiveras dessutom allmänt i länet.

Skogarne bestå af furu, tall, gran, björk, al, asp, en, vide, rönn, alm, lind och lönn. Ekar äro väl å ett och annat ställe planterade, men de växa ej i myckenhet och trifvas icke mer än fruktträn, som oaktadt många försök, hvilka blott för kort tid lyckats, icke kunnat skyddas emot klimatets hårdhet; kanske hafva ock dessa trän jordarten emot sig.

Någre kronoallmänningar äro i länet icke befintlige. Skogsplantering af vilda träd har ej kommit i gång eller ansetts någonstädes behöflig, emedan landets trädslag fortplanta sig sjelfva i sådan jord, som dertill är tjenlig, och ej fordra mer, än att fredas för kreaturens tramp, åverkan och misshushållning. Svedjandet, hvarigenom skogarne förut varit förstörda, har numera i detta län efter storskiiftsdelningarne aftagit. Utom husbehofvet är allmogens vinst af skogarne en obetydlig tjärubräning till afsalu, handsågning af bräder, bjelkhygge och försäljning deraf, furuvirke för salusågarne samt införsel af

brännved till städerna och till Stockholm från de socknar, hvilka dertill äga tjenliga lägen. Tjårubråning af stubbar och rötter, hvilka eljest blifva onyttige, är något, hvartill allnogen i detta län ännu icke kunnat förmås.

Handeln och sjöfarten i länets enda sjö- och stapelstad Helsingfors idkas med ett antal af omkring 30 skepp från 2 till 300 lästers dragt, utom de mindre för inrikes sjöfarten, och har i sednare tider blifvit mycket utvidgad, så väl i Östersjön som Medelhafvet, dit skeppsredarne, oakadt alla de äfventyr sjöfarten någon tid varit underkastad, af landets producter utfört plankor, bräder, bjelkar, jern, något tjära, buldan, lin och hampa, hvaremot åter inhemtats salt, specerier, viner, frukter, färgstoffer, linfrö och något spannemål. Till inrikes orter försändas af inkommande landtmannavaror victualier och brännved, för hvilka i stället återhämtas siden, kläden och andra fabriksvaror jemte sill, något hvetemjöl samt rök- och snustobak. I staden finnes ett sockerbruk och en tobaksfabrik, den sednare likväl slätt underhållen i brist af tjenliga blader, hvilkas växtlighet i orten och äfven i hela landet hitintills ej kunnat särdeles befordras i anseende till climatets stränghet. Och har anskaffning af utländske blader varit förenad med så många äfventyr och kostnader, att sådant ansetts mindre lönande. Denna handterings förbättring beror således ännu af tid och omständigheter. En buldansfabrik har staden bättre underhållen. En strump- och två klädesfabriker, som ännu äro i sin början; ylle- och linnefärgare, som tillika öfverskåra och appretera; tre i godt stånd varande skeppsvarf; en af sten byggd mjölkvarn med åtta par stenar och ett sågverk, bägge anlagde i den så kallade Gamle-

stads forssen; ett lädergarfveri, inrättadt på engelska sättet, men ännu icke i godt stånd. I öfrigt finnas här 2 apothek samt vanlige handtverkerier och är arbetsfliten i staden allmän. Landtmannen från Nyland och Tavastland samt äfven från Savolax och Karelen dithörer trädvaror, spannemål, kreatur, victualier, lin, hampa, lingarn och något tjära samt tillbyter sig salt, jern, tobak, specerier, handtverksvaror och strömming, som i ymnighet fångas och till staden inhemtas från socknarne i nyländska skären. I öfrigt hålles i staden tvenne frimarknader årligen och bivistar handlande borgerskapet till en del landtmarknaderne, der någon upphandling sker af landtmanna varor. Genom den betydliga eldsvåda, som år 1808 öfvergick staden, var hon nära sin undergång, men den utmärkta Nåd och frikostighet, hvarmed Eders Kejserliga Majestät icke blott understödt stadens återuppbyggande, utan äfven gifvit henne utvidgning och förbättring, såsom Finlands hufvudstad, hvaraf åter nya förmåner synas vara att förvänta, sätter henne äfven i följd af sitt fördelaktiga läge vid en ypperlig hamn förmodeligen snart i tillstånd att utgöra en stor och gagnande handelsplats. Emellertid hafva redan de summor Eders Kejserliga Majestät Nådigst låtit utdela i brandskadeersättningur samt till stadens återbyggande ej allenast aflägsnat den nöd, hvarmed en mängd olycklige familler hotades, utan ock lifvat näringarne och arbetsfliten i hela nejden samt, under de sednast förflutne missväxtåren, lemnat tillfälle till förtjenst åt de arbetande folkmassorne, hvilka ock deraf fått en ny orsak att välsigna den Furste, som gifvit dem utväg att utan tårar

och utan sine medborgares betungande förvärfva nödigt uppehälle.

I Ekenäs stad drifves handeln i några öppna salubodar och sjöfarten med 25 större och mindre fartyg, hvilka merendels gå för frakt, emedan bruken i landet äro så belägna, att desse upptaga de mesta landtmannavaror, hvaraf tillförseln i staden således är obetydlig. Den jord, hvarå staden ligger, är upptagen till tomter, krydd- och humlegårdar samt någon del till åker, tobaks- och potatisplanteringar. Humlegårdarne äro här lönande och gifva den bästa humla i landet, hvaraf en del derifrån öfverföres till Sverige, hvarest den är begärlig. Någon fabriksrörelse finnes i denna stad icke, ehuru flere lägenheter dertill kunna gifvas, men innevånarene sakna kanske oppmuntran och isynnerhet förmögenhet att häfva de hinder, som ännu tillskynda staden en viss vanmagt. Emellertid har handeln och rörelsen der på en tid blifvit något lifligare än förut och skeppsbyggeriet kommit i tilltagande. Ett apothek jemte de nödvändigaste handverkare och manufacturarbetare äro der att tillgå så väl för staden eget behof som ock för landtboerne i nejden. Två frimarknader hållas årligen i staden, då ändtligen någon större tillförsel från landet inträffar; dock äro desse ännu icke af någon särdeles betydenhet. Frimarknaderne å landet inom provinsen bivistas vidare, förmedelst någon byteshandel, af Ekenäs borgare.

Tavastehus stads aflägsenhet på 11, 12 till nära 17 mil från sjökusterne af Finska Viken vållar der en ringa handelsrörelse. Denna drifves, i anseende till svårigheten att landvägen dityföra någon mängd af salt och jern för landets behof, således förnämligast med specerier, kram-

och manufacturvaror, hvilka hemtas dels från sjöstäderna i Finland och dels ifrån S:t Petersburg. Finska jernbruken tillföra staden något stångjern. Två apothek finnas i staden. I öfrigt drifves handeln i åtta öppna salubodar samt äfven till någon del vid de i landsorterna tillätne frimarknader. Den mindre borgerliga handteringen idkas af flere slags mindre näringshållare, en klädesfabrikör, tre ylle- och linnefärgare med en dålig öfverskärareverkstad och alla de vanligaste handverkare. Fabriksinrättningar, utom ett ringa klädesväfveri, finnas icke. I följe af stadens så beskaffade brister och saknaden i synnerhet utaf salt är landtmanna tillförseln i Tavastehus stad ganska ringa och vore äfven utan all betydighet, om der ej hölles två frimarknader, hvilka ändtligen förskaffa staden och köpare från andra orter en mängd af Finlands ätliga varor samt kreatur, handverks- och fabrikstillverkningar. Af orsak, att landtmanen, såsom redan nämnt är, i staden icke kan erhålla salt och staden tillyder en myckenhet donerade ägor, hvilka utom potatoesplanteringar äro ansenligt uppodlade blott till åker och äng, införas till Tavastehus så litet quantum spannemål från landet, att stadsboerne under sednare hälften af hvarje år känna särdeles brist deraf, sedan deras egne åkerafkastningar äro förtärde. Detta exempel skulle väl å ena sidan synas bevisa angelägenheten af åkerbrukets bibehållande för staden; men då det å andra sidan öfverväges, att stadsmannen egentligen icke bör vara åkerbrukare, att sådant är ett hinder för landtmannens naturliga rättighet att få sin spannemål afsatt i städerna; att stadsboernes sålunda till någon del förvärfvade egna spannmålstillgångar uti betydlig mon

afhålla och vänja allmogen derifrån; att stadsboerne rätteligen böra odla deras jord för planteringar af alla slag; att åkerbruksidkandet gör stadsboen hoglös för sin borgerliga handtering, hvilken derigenom måste lida och förfalla i en viss vanmagt; och att nitet för åkeruppodlingen sluteligen gått så långt, att staden, oaktadt sitt tillräckeliga utrymme i ägor, redan börjar lida brist på mulbete, såvida de närmast belägne ställen äro till åkeruppodlingar intagne, så torde författning emot detta användande af stadens ägor, åtminstone inom visst afstånd från staden, böra vidtagas; hvilket allt måste gälla äfven för samtliga städer i landet, med undantag blott af sådane ägor, som äro magistratspersonerne å deras löner anslagna och hvilka ägor desse kunde få använda såsom dem bäst synes.

Näringarne i detta län drifvas vid sju jernbruk och två kopparverk med en manufacturämnes-hammare, fyra glasbruk, flere garfverier efter engelska sättet, ett så kalladt kakel- och krukbruk; flere klädesfabriker. Kalkbrott finnas på flere ställen i Nyland, men någon anledning dertill i Tavastland har ännu icke kunnat upptäckas, hvilket för detta land utgör en betydlig olägenhet. Tegelslagerier äro däremot anlagde i bägge provincerne. Något tillfälle till blyverk har icke yppats, men blyerts är att tillgå uti Längelmäki och Jämsä socknar af Tavastland, hvilket torde fordra en högre uppmärksamhet, emedan allmogen, å hvars ägor blyerts-strecken ligga, har hvarken begrepp eller förmåga att dervid något tillgöra. Saltpetersjuderier hafva af enskilde personer i länet förut icke blifvit anlagde, men sedan kronotillverkningarne af saltpetter nu mera med allo upphört, hafva

flere både af ståndspersoner och allmogen börjat vidtaga denne handling, hvilken utan någon vidare åtgärd lärer desto mer blifva efter hand allmänt antagen, som folket funnit detta förmonligare, än att betala kronan ett högt pris för den saltpetter, som af mantalen icke in natura levereras i kronans förråder. Mjöl kvarnar, som mala för tull och äro skattlaggde, finnas i länet 150, någre väl inrättade för all slags mald, andre åter af sämre beskaffenhet. Utom desse finnes en mängd husbehofsquvarnar, lagligen anlagde och upptecknade; sågquvarnar, finbladige och skattlagde för salusågning, 50, utom någre husbehofsågar på frälse grund. Af fiskerier finnas i länet ej någre, som tillhöra kronan. Strömmings- och fjällfisket, förnämligast i nyländske skärgården, är betydande och fånges fjällfisk äfven till afsalu uti flere insjöar upp i landet. Lingarn spinnes i tavastländske socknarne omkring Tavastehus stad till afsalu i stor myckenhet. Lärfter tillverkas deremot icke så mycket annorstädes som i Borgå härad, der bättre och sämre lärfter allmänneligen köpas. Utom desse arbeten jemte tillverkning af fiske-, åkersbruks- och körredskap samt trädkärl, slöjdar länets allmoge icke särdeles. Af dess egne medlemmar äro dock alla socknar försedde med vanlige gerningsmän, äfvensom allmogen någorlunda förstär att efter landets sed sjelf bereda sitt husbehofsläder och andre skinnvaror, men eljest saknas hos menige man industri och lust att genom slöjder söka förtjenst, ty maklighet och lättja samt böjelse för bränvins supande är beklagligen tavastländarens allmänna lynne, hvilken osed äfven visar sig på många ställen i Nyland.

Kymmegårds eller Heinola län.

Åkerbruket har med olika framgång och förkofran, allt efter orternes läge, jordmänens beskaffenhet och bearbetarenes olika sätt att behandla denne näring öfverhufvud med kländerlös idoghet blifvit idkad. Likväl finnes, att åkerbruket är i savolaxske häraderne betydliggen mindre, än i de öfrige delarne af länet. Orsaken dertill ligger ej endast i mindre tillgånger till höbohl i afseende å åkerns underhållande, utan förnämligast i sjelfva jordmonens beskaffenhet, som icke tillåter åkerns utvidgning i samma förhållande som å andra orter. Det är ock härföre som Savolax Nedredels härad äger mindre åker, än Öfredels häradet, hvartill särskilde socknar af det förra Tavastland lyda, såsom en del af Mändyharju samt Gustaf Adolfs och Sysmä socknar med deras kapeller och en del af Heinola kapell, hvilka alla äga större åkerfält och tjenligare jordmän till ett mera utvidgadt åkerbruk. Däremot söka savolaxarene att afhjelpa denna brist i åker med svedjebruk, som hos dem också af naturen derigenom är gynnadt, att å de sterilaste marker, hvilka likväl till svedjande äro tjenliga, svedjemarkerna åter uppväxa till enahanda bruk inom 25, högst 30 år, hvarigenom svedjebruket derstädes blifvit ansett nästan som ett circulerande åkerbruk. Genom berömlige efterdömen af förmögnare hushållare har ock kärrens samt oländig marks uppodling blifvit ett så älskadt föremål för allmänna hushållningen och arbetsfliten, att utan undantag af någon tract i länet föga någon jordbrukare finnes, som har tillfälle till slik uppodling, hvilken icke efter yttersta förmåga derigenom söker förbättra sin lä-

genhet. Kymmene och Öfre Hollola härader hafva i synnerhet uppnått en fullkomligare åkerskötsel, beroende egenteligen deraf, att jordmonen till åkerbruk är derstädes, särdeles i det sednare häradet, af naturen mera gynnad, samt att åtskillige driftige och nitälskande possessionater utvidgat denna grund till landets välmåga. Rågen är derstädes det allmänna utsädet; kornet utsås å de flesta ställen föga utöfver husbehof och hvete i allmänhet icke annorlunda än i länets nyländska del. I några socknar af Öfre Hollola härad och i Savolax Nedredels härad utsås hafre till större myckenhet, hvilket sädeslag, i anseende till dess befunna nytta vid bränvinsbrännningen blifvit mycket begärligt. I Öfre Hollola härad medtagas icke åkrarne till detta utsäde, utan användas der till de af förfäder, genom kyttning i äldre tider ödelagde stora fält eller så kallade kyttländer. De begagnas i circulation genom dikning och ett års anticiperad plöjning, under hvilken tid solen och luften fått verka till jordens förbättring och gifva då utan gödselämne tämmeligen förmonlig afkastning. Jordbrukarene i Nedre Savolax härad, särdeles i Jockas och Pumala socknar, nyttja åter större hafreutsäden, än de öfrige savolaxske trakterne, derföre att jordmonen hos dem är bördigare och deras svedjefällen följaktligen kunna nyttjas för flere säden efter hvarannan, innan de åter utläggas att bära träd och löfskog till ett förestående enahanda bruk, så snart skogen åter uppvuxit. I Savolax utsås äfven något bohvete i sådane svedjefällen, som, efter det de burit andre sädeslag, ännu dertill kunna begagnas, innan de utläggas, men i sin egentliga åker, som till utrymme är liten, likväl

vanligen väl gödd, utså savolaxarene sällan annat sädeslag än korn.

Lin- och hampeplantering idkas i detta län i allmänhet föga. Jordmonen är dertill måhända icke tjenlig. Utom en liten del af det egenteliga Tavastland och Nyland, som tillhör detta län, beså de öfrige jordbrukarene i länet, somlige knappt till husbehof och andre aldeles icke deras åkrar med lin och hampa. Framför ärterne äro de såkallade finska böornen hos allmogan, särdeles i norra häraderna, mera begärlige, dem de derföre till husbehof utstå, äfvenså kål, rofvor och potatoes, hvilken sistnämnde jordfrukt landtmannen i Kymmene och Öfre Hollola häraden redan till ymnighet och utöfver eget behof cultiverar. Jemväl har denna växt i savolaxske häraderna vunnit någorlunda fortkomst, till en del genom de uppmuntringar, hvarmed Eders Kejslerliga Majestät genom Finska Hushållnings Sällskapet gynnat denna plantering, som likväl hos possessionaterna derstädes blifvit drifven till den båtnad, att de utöfver eget behof äfven kunna aflåta något till försäljning. Orsaken, hvarföre denna plantering ibland allmogen derstädes ännu icke kommit till önskad fortkomst, ligger förnämligast deri, att denna jordfrukt under de långa och hårda vintrarne icke skulle kunna hos bonden förvaras för frost, hvaraf följden blifvit, att de föga sträckt planteringen längre, än till produktion af eget förtäring behof om hösten, men småningom torde de dock komma derhän att utvidga potatoesplanteringen till den grad, att de begagna andra orters efterdömen till fruktens bevarande emot frost, hvilket, vid tilltagande odling deraf, troligen säkrast sker genom inrättandet af flere smärre gropar eller källrar

för hvarje hushåll, att öppnas för poteternes upphämtning på olika tider efter behof och åtgång.

Boskapsskötseln, som i detta län tillförene varit obetydlig, har i sednare tider märkeligeu tillvuxit, i den monhöbhlen hunnit utvidgas och förbättras samt, genom utvidgadt åkerbruk, ymnigare foder af alla slag vunnits. Dock äro savolaxske häraderne härutinnan icke långt för sig komne, hvaremot i Kymmene och Öfre Hollola härader äfven sjelfva kreatursslaget blifvit ansenligen förbättrad, derigenom att förmögnare possessionater infört dels holländske, dels hollsteinske och dels caerkassiske eller andra utländske kreatursslag, hvilka i andra och tredje generationen tros blifva skäligen trefliga och någorlunda bibehålla deras företräden i storlek och mjölkning, oakadt det magrare fodret, hvarmed de här måste nöjas.

Fårafveln rättar sig i det närmaste efter tillgångarne på utfordringsämnen, men i häraderne närmast städerna hafva possessionaterna och äfven allmogen blifvit uppmuntrade till dess utvidgande utöfver egne tilltagande behof, genom ullafsättning till de deromkring anlagde klädesfabriksinrättningar. Der är också fårafveln ansenligen förbättrad genom inblandning af spanska och tyska får; men i Savolax deremot, der den endast idkas till husbehof, nyttjas allenast det finska fårslaget, som savolaxaren anser förmonligare, derföre att fåren äro ullrikare, tvåklippige och gifva årligen flere lam än de utländske. Öfrige till näring och gagn nyttige kreatur, såsom getter m. fl., uppfödas efter behof och tillgång, utan att kunna påräknas till afyttring.

Hvad städernes i länet tillstånd, handel och näringar beträffar, så hafva Lovisa och Borgå, af hvilka den förre

innehar och begagnar stapelfrihet, men den sednare endast sjöstadsrättigheter, under tidernes olika skiften idkat mer och mindre båtande ut- och inländsk handel. Uti hvardera af desse finnas anlagde särskilda fabriker, såsom engelske lädergarfverier, klädesfabriker, stamp- och öfverskäreri-inrättningar, repslagerier, segelduks- och buldansfabriker, tegelslagerier m. m., och i Borgå ett betydligt sockerbruk, utom andre smärre manufacturier. Sedan landets förening med Kejsardömet hafva desse städer till betydlig del förlorat sin förra handel med Karelen och Savolax, hvilkas invånare nu mera idka handel med dem närmare belägna städer i Wiborgs län. Den ännu fortfarande handelsfriheten med Sverige har likväl hitintills upprätthållit desse städer, men om och enär den kommer att upphöra, inträffar ofelbart deras obestånd, så framt icke andra utvägar för handelns och näringarnes fortgång och upphjelpande kunna påfinnas. Sedan 1812 har ock utrikes sjöfarten för desse städer nästan afstannat, så att sednare åren föga andre varor än salt med inhemska fartyg från utrikes orter inkommit; hvarföre städernes handlande varit föranlätne att hemta sina varor från andra och tredje hand i S:t Petersburg, hvilket förorsakat dyrhet för både säljare och köpare. Orsaken dertill har ansetts vara, att en del af de varor, som till Finland införas, enligt 1812 års tulltaxa äro belagde med högre tullumgälder, än de, som för enahanda varor, utlossade i ryska hamnar, erläggas.

I länet finnas, utom tvänne jernbruk, flere sågverk anlagde, hvilka sednare väl äro gagnelige derigenom, att de bespara skogarne i jemförelse med hvad för husbehovet med stockarnes klyfning och bilning medtagas samt

minska arbetet och kostnaderne dervid och göra de mest aflägsne skogar nyttige för ägarene, kronan och det allmänna, men de verksammaste försigtighetsmått böra dock vidtagas till förebyggande af de missbruk, som merendels i öfverdrifven sågning åtfölja desse inrättningar, äfvensom i afseende å hygget af bjelkar till utrikes export.

Utom de yrken, som åtfölja åkerbruket och ängsskötsel, idka länets innevånare föga andra slöjder än de så kallade husbehofs. I en del trakter af Kymmene och Öfre Hollola härader samt Kangasniemi, St Michels och Hirvensalmi socknar i Savolax, äro dock allmogens qvinnor för sig komne att tillreda linne- och vadmalsväfnader, hvarmed en del på ett berömligt sätt sig utmärkt.

Fisket idkas föga öfver husbehof, utom strömmingsfisket i skärgården. I Pyttis och Elime socknar finnas enskilda personer tillhörige lax- och ålfisken, som idkas vid utloppet af Kymmene elf, hvaraf många i orten varande hushåll förses både med färsk och saltad lax till deras fulla behof.

Humleplanteringen svarar ungefärligen emot innevånarenes behof, men tobaksplanteringen idkas föga.

Socknemagasins inrättningar finnas i länets fleste församlingar, men der de dels genom stor utlåning under kriget, dels ock genom förfelad förvaltning råkat i obestånd, hafva de, i anseende till sedermera hvarandra påföljda missväxtår, ännu icke allestädes kunnat behörigen i ordning ställas.

Uti Mäntyharju och Kristina socknar finnas blyertsbrott, som likväl ännu äro ganska litet begagnade, men af hvilka vidare bearbetande någon nytta för de nejder, der de finnas, vore att förvänta.

I fullkomligt obestånd eller ödesmål under de sistförflutne 10 åren fallne hemman finnas inom Savolax Öfredels härad tvänne, utgörande tillsammans sju åttonde-dels mantal, samt i Öfre Hollola härad tvänne hemman, hvilka äro nära att undergå samma öde. Orsaken till de sistnämndes obestånd skall förnämligast varit åboernes vårdslösa hushållning samt, att efter desses tidigare från-fälle deras efterlemnade enkors, under bekymret om flere späda barns uppfödande, icke mäktat vidmagthålla, än mindre förbättra de redan försvagade lägenheterne, hvilka under sådane omständigheter småningom allt mer och mer kommit att förfalla. Såsom orsak till de i Savolax Öfredels härad omnämnde hemmans ödesmål, uppgifves dels förra åboernes mindre omhugsamhet, dels ock att de ödefallne hemmanen, likasom de fleste andra lägenheter i Savolax, varit belastade med räntor och afgifter efter den af ålder åsatta skatten, ehuru de på långt när icke innehafva deremot svarande jord, hvilket jemväl styrkes deraf, att af de på åtskillige ställen uppskattade lägenheter de med 3, 4, å 5 skattmarkers ränta betungade hemman befunnits innehafva jord endast för $\frac{1}{2}$, 1 eller $1\frac{1}{4}$ skattmark, hvartill de ock blifvit föreslagne att förvandlas, fastän de härintills dragit utskylderne efter gamla räntan, hvilket äfven under de sistförflutne tio åren skall medfört den helt naturliga, men likväl beklagensvärda verkan, att många hemmans innehafvare, som tillförene varit behållne bönder, råkat i fattigdom och den nedslagenhet, som alltid åtföljer detta tillstånd, hvaremot de någre få åboer, som redan kommit till utgörande af den förmedlade skatten, äro i tilltagande välstånd, hvilket sy-

nes påkalla skyndesamma storskiften och nya skattläggningar samt hemmans utlagornes jemkning efter jorden.

Savolax och Karelens eller Kuopio län.

Mest aflägsset i Finland från städer och afsättnings-tillfällen, måste dess producter utföras på 40 till 50 mil till närmaste köpstäder. Ett vidrigare climat, kort sommar och lång vinter, gör att ladugården kostar mer att underhålla och ger mindre behållen afkomst. Det arbete vid landtbruket, som annorstädes möjligen kan verkställas på 5 till 6 månader, måste i detta län ske på tre högst fyra, och då bondens arbetare den öfriga tiden af året i brist af näringar och handelslöjder äro nästan onyttige, nedtynger deras fruktlösa underhåll landtmannaproducten och medtager nästan all afkomst.

Oaktadt desse olägenheter, kan landsculturen i länet dock för ingen del anses vara försummad. På en tid af 20 år har åkerbruket och ängsskötseln fördubblats. Den jord, som för odling möjligtvis kunnat användas, har blifvit begagnad genom nya hemmans anläggning och utflyttningar.

Lin- och hampeplanteringen i länet tros fordra mycken tid, innan den kan ernå behöfligt skick. Den är dock icke försummad, utan tvärtom i tilltagande. I Nedre Savolax, Jorois och Piexämäki socknar i synnerhet cultiveras så mycket lin, att orten, utom sitt eget behof, med lärfter och dräller, som väfvas hemma, till en stor del afbördar sig sina utlagor. Hampan cultiveras mest i Kerimäki och Kesälahti socknar, men då den, som ifrån de egentelige ryska orterne blifvit införd, varit bättre

och begärligare samt blifvit såld för godt pris, är en mera utvidgad odling af denne växt kanhända icke att påräkna.

Potetplanteringen har i länet ansenligen tilltagit, så att med visshet påstås, det få jordbrukare äro utan denne växt och att många derpå grunda en ej liten del af sin årliga föda.

Såsom väsenteliga medel till jordbrukets upphjelpande och länets befordrande till större välmåga och trefnad, har landshöfdingen föreslagit 1:o att skattnöjnings- och storskiftsarbetet derstädes genom att större antal landtmätare än hitintills med tillbörlig drift måtte fullföljas samt att kronan genast, sedan landmätarenes arfvodesräkningar undergått revision, skulle utbetala den hälft af kostnaden, hvarföre den, enligt Kongl. förordningen af den 8 Maji 1778, förklarar sig vilja ansvara, emedan länet nu vore i förskott för flere tusende rubel silver, hvarigenom storskiftet, i stället för att vara landet gagnande, utgjorde ett svårt onus, och, enär förskotterne sluteligen utfalla, skall, oberäknadt de underslef, som vid utdelningen begås och hvilka den strängaste tillsyn ej förmår upptäcka och rätta, det genom ombyten af åboer inträffa, att ersättningen icke kommer dem till godo, som påkostat skiftet, utan tilldelas närvarande åboer, hvilka dervid ännu icke haft någon utgift; och 2:o att, i frågor om transporter af kronohemmans besittning, den arfvinge, hvilken efter Eders Kejsrerliga Majestäts Nådiga förordning af den 31 Julii 1811 klandrat en lagligen immitterad åboes öfverdragelse af sitt innehafvande kronohemman, skulle tillhållas godtgöra köparen för transportskillingen och den nödige kostnad denne å lägenheten an-

vändt, innan han den afträder, samt att i öfrigt med flyttning och fardag så skulle förhållas, som lag rörande skatte- och frälsejord i allmänhet stadgar.

Länet består med ganska få undantag af blott kronohemman. Den, innan åberopade förordning utkom, med dem, i synnerhet i Karelen, idkade handel befordrade efter landshöfdingens tanke landets uppkomst, om ock någon gång afträdarens arfvingar i deras rätt förnärmades. Arbetsfliten var större, då åboen ägde visshet att få den ersatt, och då det inträffade att åboen genom missväxt, boskapsstörtning och mera dylikt föll i fattigdom, erhöll han lån och undsättning genom förbindelse, hvilken nästan alltid redeligen uppfylldes, att i brist af betalning afstå sitt hemman; hvaremot nu, då det lyckats någre utfattige arfvingar att utan någon lösen åtkomma deras fädernejord, ingen vågar inlåta sig i sådane afhandlingar eller förskjuta något, i förhoppning att genom besittningen af hemmanet få förskottet ersatt, utan den fattige hemmansbrukaren sökes för sin skuld, förlorar utan skonsamhet sin häst och ko samt går från hemmanet, hvilket sedan af närmaste arfvingen, som gemenligen är lika utblottad, tillträdes och efter några år förfaller i ödesmål, hvarigenom det svårligen, oaktadt vederbörandes nit, kan upphjälpas, i synnerhet som det är grannarnes fördel, att hemmanet förblifver öde, och den, som kunde finnas hugad att upptaga lägenheten, icke vill eller mägtar underkasta sig tvister om dess skingrade besittningar.

Sådan är till stor del, efter landshöfdingens tanke, orsaken att i Pielis, Nurmis, Idensalmi och Kuopio socknar för det närvarande gifvas så många öde och sådane

hemman, som blifvit utbudne för åboens rester, utan att någon mot detta vilkor velat dem tillträda. Vid en aucti- on på 70 särskilde restskyldige lägenheter i nästnämnde två socknar, som landshöfdingen den 26 sistlidne Martii å landscancelliet i Kuopio hållit, hafva blott tjugu blifvit inropade, och anser landshöfdingen de öfrige femtio, som ingen velat emottaga, i flere tider blifva onyttige för kronan, räntetagaren och det allmänna, om icke resterna få afskrifvas och nya trefliga åboer tillsättas. Tillläggande, att många af desse hemman äro betungade med sådan skatt, som aldrig kan utgå, att de för inträffande nattfroster sällan gifva någon duglig säd, och att fleres local äfven är sådan, att deras endaste möjliga producter, såsom tjära, stock och andra skogsalster, för bristande vattencommunication om sommaren och endast med skidor nyttjad väg om vintern, icke kunna afsättas, äfvensom att några af desse hemman under kriget gått i ödesmål.

Wasa län.

Åkerbruket och det i en del socknar derjemte vanliga kyttlandsbruket har i synnerhet under loppet af de sednaste tjugu åren och under merendels stigande sädespris så tilltagit, att spannemål till länets behof samt, åtminstone från södra delen deraf, jemväl till export produceras de år, på hvilka särdeles missväxt ej inträffar. Likväl befinner sig åkerbruket i södra delen af länet ännu i sin linda, såvida svedjandet derstädes än upptager den tid, som borde användas på ett väl inrättadt jordbruk. Deremot har ängsskötseln uti sagde del af länet blifvit bedrifven med mycken sorgfällighet, men

hindras i betydlig mon af de derstädes befintelige många sjöar, hvilka öfversvämma ängsmarkerne och göra folkets drift i denna del af landtbruket oöfvervinneligt motstånd. Skogsskötseln åter har uti hela länet varit i hög grad vanvårdad, särdeles i de trakter, der tjärutillverkningen idkas och der svedjebruk är öfligt samt afsättning å skogseffecter hittills icke varit möjlig. Enahanda är förhållandet med boskapsskötseln, hvilken snarare af än tilltagit, hvartill orsaken anses vara icke bristande kännedom af denna hushållsgren, utan det genom höga spannmålspriser väckta och jemnt underhållna bemödandet att genom nya uppodlingar föröka sädesproductionen, hvarmedelst för en mindre bemedlad allmoge ingen tid blifvit öfrigt till förbättrande af ängsafkastningen. Dock är att förmoda, att, enär sädespriset åter nedstiger till riktigt förhållande med priserna å ladugårdens afkastningar, tillgängliga utvägar skola af allmogen begagnas till uppdrifvande af denna härtills försummade näringsgren.

Ibland de binäringar, jordbrukaren i detta län vidtagit, är saltpettertillverkningen den förnämsta. Ifrån den tid saltpetterhandeln förklarades fri, har tillverkningen deraf befunnits i ett jemnt tilltagande, så att under loppet af nästlidet är säkert 30,000 lispund deraf blifvit ifrån länet utförde.

Pottaska, hartz, terpentin och kimrök tillverkas jemväl uti åtskilliga af länets socknar och utgöra, om ej betydliga artiklar på finska handelsvägen, åtminstone en ej ringa penningeinkomst för personer, hvilka sakna annan utväg till förtjenst. Men egenteliga fabriker saknas och kunna icke i länet uppdrifvas, förrän genom förbättrade

omständigheter handeln och landtmanna näringarne bringas till fullkomligare välstånd.

Tjärubruk, som från längst aflägsse tider utgjort en hufvudsakelig näringsgren för Wasa läns innevånare, idkas ännu i större delen af länet och, ehuru tjärutliverkningen, af bristande tillgång på skog, i en del socknar de sednare åren märkeligen aftagit, är dess tillväxt deremot synlig i de skogrikare trakterne, der ett längre afstånd från sjöstäder ej förbjuder denna handtering.

Vidkommande handeln och sjöfarten, så har de sednare årens erfarenhet tillräckeligen visat, att desse näringar varit i betydlig mon mindre lönande än förut. Hufvudsakliga orsaken dertill är den osäkerhet, för hvilken finska flaggan i Medelhafvet varit utsatt och som förbjuder densamma att nalkas ej allenast Medelhafvets, utan ock en del af Atlantiske hafvets städer, der före denna tid den mest lönande frakthandel blifvit af finska skepp under vintermånaderne begagnad. En actif handel, som måste inskränkas inom Öster- och Nordsjöns stränder, kan aldrig blifva rätt liflig och lönande, emedan magterne invid desse haf, med fullkomlig kännedom om nödvändigheten för ryske och finska fartyg att inom denna för handeln trånga krets afsätta landets producter, komma i tillfälle att efter godtycke beskatta dem, och skulle någon gång Finlands handlande, under convoi af andre magters skepp, till de osäkra kusterne afsända sina fartyg, blifver kostnaden derföre så ansenlig, att någon förtjenst å skeppsladdningen icke är att påräkna.

Bruksrörelsen i Wasa län har efter sista krig icke undergått någon särdeles förändring, utan skall den, om bruksägare kunna vinna en förväntad säkerhet att er-

hålla malm och tackjern ifrån svenska Bergslagen, hvarå österbottniske jernbruken helt och hållet äro funderade, troligen snarare till- än aftaga och dymedelst medföra såväl enskild som allmän båtnad.

En del af de talrikt anlagde nybyggen, som finnas i norra delen af länet, hafva de sednare åren råkat i ödesmål genom deras ägors ytterst svaga beskaffenhet, som vållat, att de efter till ändalupne frihetsår omöjligen mägtat erläggga den ränta, hvartill de blifvit skattlagde, oberäknadt, hvad erfarenheten sedermera visat, att många af desse nybyggen blifvit upptagne endast i den afsigt, att under påstående frihetsår begagna skogen, som der- efter befunnits fullkomligt förstörd. Af de äldre hemmanen deremot äro ganska få öde, men ett betydligt antal af dem är likväl för innestående krono rester förfallet till försäljning å redan utlyste auctioner. Till dessas obestånd hafva ej allenast åboernes begifvenhet på fylleri och annan misshushållning, ingångna dryga sytningscontracter samt krig och missväxtår bidragit, utan har också innehafvarenes fattigdom härrört af de ökade utgifter, hvarmed svaga och små hemmanslägenheters klyfning uti än mindre delar belastas, så väl till nya bohlstäders bebyggande som andre oumgängelige behofver: hvartill kommer att, då uppskof med krono-utskyldernas betalning från det ena året till det andra på allmogens idkeliga ansökningar blifvit beviljade, hafva desse utskylder sluteligen utgjordt så betydliga summor, att, oaktadt desamma, årligen affordrade, behörigen kunnat från hemmanet utgå, numera inga tillgångar hos de restskyldige i lösegendom funnits, utan fastigheten nödgats tillgripas.

Uleåborgs och Kajana län.

Åkerbruket har på några ställen i strandorterne af Salo och Uleå härader samt i synnerhet i Limingo socken af sistnämnde härad hunnit en ansenlig höjd och gifver ofta en jordägarnes behof öfverstigande afkastning. De öfrige tracterne äro i denna del ännu icke så långt komne. Jordmon, bestående till det mesta af sand eller svag stenbunden lera, lönar icke dess arbetare, ger följakteligen föga uppmuntran för vidare åkerodling och, sammanlagdt med täta missväxter, tvingar landtmannen att uppsöka och använda andra medel för bergning och utkomst. Vid goda år har likväl länet ända upp till fjelltracter, der åkerbruket upphör, inbergat en årets behof motsvarande skörd; och i orter med en lyckligare local äfven någon besparing för den hårda tiden; men dessa lyckliga fall inträffa ganska sällan.

Då utomordentligt svåra år icke påkalla äfven ett aflägsnare understöd, införes årligen betydlig mängd spannemål från Savolax och Karelen och det är denna hjälpkälla, som vanligen fyller länets ovillkorliga behof. Svedjebruk användes endast i Kajana härad och i de aflägsnare delarne af Salo och Kemi härader, men äfven der till mindre betydighet, ty den magra jorden hindrar äfven detta odlingssätt. Andra sädesslag än råg och korn nyttjas icke. Potatoesplanteringen har gjort föga framsteg, utom å ståndspersonernes jord. Likväl än denna rotväxt allmänt känd och skall ofelbart inom kort tid vinna det betydligare användande den samma förtjenar. Hampa odlas i flere delar af länet, men är i allmänhet högst otillräckelig för behofvet och dertill af ganska dålig be-

skaffenhet. Lin är för närvarande en alldeles främmande vara, som i stor myckenhet införes från Tavastland och Ryssland. Humlegårdar äro ej sällsynte, men de gifva föga eller ingen afkastning. Också användes denna vara ganska litet, emedan allmogens dryck i allmänhet består af mjölk, utblandad med vatten. Tobak af sänsta beskaffenhet planteras nästan af hvarje jordägare, men motsvarar ej consumption och förderivas dessutom ofta af tidiga nattfroster. Skid- och skalfrukter äro här okända odlingsämnen.

Ängar äga de delar af länet, som stöta till hafsstranden samt till Torneå elf, fullkomligt för behofvet. Deremot äro nästan alla djupare i länet belägne orter i denna del vanlottade. Med undantag af ganska få bördigare ängsland, sker höbergningen å mossar och kärr, hvilka dels hvarje, dels hvartannat och ända till hvart tredje och fjerde år gifva i förhållande till vidden ganska litet, dyrt samladt och dertill högst dåligt foder. Detta gäller, med få undantag, äfven om de tracter, som ligga vid sjöar och vattudrag inne i landet, der stränderne, bestående af sand eller sterila backar och berg, äga föga vegetation.

Boskapsskötseln, som vanligen beror af ängstillgången, står i större delen af länet i ett fördelaktigare förhållande. Det nödvändiga behofvet af en betydlig ladugårdsafkastning för invånarenes lifsbergning, det inskränkta höförrådet, den långa vintern och den svaga åkerjordens myckna gödslande hafva vänt landtmannens omtanke å andra utfodringsmedel. Torkadt löf, renmossa, bark och äfven hästspilling utgöra på många ställen den största och nästan öfver allt en betydlig del af utfor-

dringen. Muhlbetet är, enligt den allmänna ordningen, i de tätt bebodda tracterna mera snävt, i de aflägsnare åter mera förmonligt. Mjölkk, oftast sur och ganska sällan färsk eller söt, utgör bondens hufvudsakliga sofvel. Smör och kött deremot måste till fyllande af andra nödvändiga behof föryttras.

Fiskerierne idkas så väl i saltsjön som ock i strömmar och insjöar. Fördelen af denna näringsgren är i olika delar af länet äfven högst olika. I allmänhet äger länet af eget fänge ej allenast för dess behof tillräckelig fisk, utan äfven ett stundom mindre förråd till utförsel. De betydligaste äro kronans förarrenderade laxfisken i Uleå, Ijo, Kemi och Torneå elfvar. Dock har under flere sistförflutne år laxfånget, i synnerhet uti de bägge förstnämnde strömdragen och äfven i Kemi elf, så aftagit, att fiskekostnaderne icke alltid blifvit ersatta. Orsaken till denna olycka antages allmänt och sannolikast ligga uti utloppens uppgrundning, dels tillkommen genom de mångfaldige ämnen, som med strömmen nedflyta och vid utloppet nedsjunka, dels ock af den fina sand, hvaraf hafsbotten består och vid de i denna ort ofta inträffande vestliga vindar uppdrifves mot stränderne. Torneå elf deremot har mera bibehållit sin fiskrikhet. Beskaffenheten af denna elf tillåter fiskeverkens inrättande med nät emellan utslagne pålar, hvilket ger mycken besparing i kostnad och dagsverken emot de tre sydligare elfvarnes fiskesätt, der de såkallade patorne tillstängas med unga björkträ, hvilkas öfre ända nedsänkes till botten med upprätt stående stammar och hvila emot starka och vid fasta pålar fästade tvärträd. Detta medtager skog och dagsverken till betydenhet, så att,

efter en noggrann kalkyl, fördelarne för orten i gemen aldrig kunna motsvara uppoffringarne. Fisket i skärgården eller saltsjön, äfvensom i de öfrige elfvarne och länets många insjöar ger strömming i den förstnämnde samt i allmänhet hvarjehanda fisksorter till ortens behof, och mindre quantum torra gäddor för utskeppning.

Skogarne hafva till närvarande tid varit bondens hufvudsakeliga utväg till penningeförtjenst, likväl med undantag af de orter, från hvilka de tunga skogseffecterne icke kunnat med någon fördel transporteras och der skogarne redan i mansålder varit medtagne. Förra fallet äger rum i anseende till öfre delen af Öfver Torneå samt Sodankylä socknar i Torneå, Kemi träsk och Kuusamo socknar i Kemi samt den aflägsnaste delen af Hyrynsalmi och Sotkamo socknar i Kajana härad. Det sednare åter gäller i allmänhet för hela Limingo och Uleå socknar samt länet igenom för de byalag, hvilka ligga närmast städer och hafsbandet. De öfriga delarne af länet, för hvilka skogsbruk ännu återstår, hafva beklageligen glömt nästan all hushållning med skogen. Och en obetänksamt öfverdrifven tjärutillverkning jemte skogshygge till skeppsvirke, bjelkar, timmer och plankor har redan flyttat tillgångarne ända till aflägsnare ödemarker. Ofta förnyade författningar till hämmande af missbruken och dessas alfvarliga beifrande hafva, så länge afverkningen varit lätt och nära, utgjort otillräckeliga bommar mot vinningslystnaden, och den vid felslagna skördar ofta inträffande nödvändigheten af binäringar. Sällan saknar också det onda äfven en god sida. Denna äger äfven de vid första anblicken så eftertänkelige skogshärjningarne. Ty en lång och säker erfarenhet har visat, att

skogarnes aflägsnande och mindre möjlighet för deras användande tvungit bonden att ensamt på jordbruket använda dess krafter och öfver allt, der denna händelse inom detta län inträffat, äger landtmannen en bättre och säkrare utkomst.

Ett glasbruk och fem skattlagde sågverk, som i länet finnas, äro nära förenade med föregående ämne och böra följaktligen här närmare omnämnas. Glasbruket har egen vidlyftig jord och skog. Dess vedbehof kan således för närvarande fyllas af egna tillgångar och medför dervid den närbelägna allmogen penningeförtjenst af vedens upphuggning och släpning. Sågverken åter äro funderade på aflägsnare skogar, hvilka, om endast de begagnas, icke kunna räknas till hvarken närvarande eller framtida förlust för landet.

Allmogens öfriga binäringar äro högst inskränkte. Innevånarene af detta län visa föga fallenhet för handslöjder. Mankönet sysselsätter sig mest vid ortens tunga och grofva arbeten och gifva endast någon mellanstund åt tillverkan det af egna husgerådspersedlar. Länets städer förses sparsamt och med svårighet med de för dem nödiga trädkärl och andra enahanda landtmannatillverkningar. De i författningarne tillåtna gerningsmän finnas i nästan hvarje socken. Qvinnkönet öfver hela länet tillverkar så väl ylle som ock linne väfnader af olika finhet till allmogens beklädnad, så att endast luxens fordringar fyllas genom inköp; och tyvärr är denna luxe i de förmögnare och städerna närbelägne orter icke obetydlig. Äfven finare linnegarn spinnes och försäljes, särdeles i Uleå och äfven i Salo härader. Ylleväfnaderne i denna ort äro endast grofva, ty någon bättre

fårafvel är högst sällsynt och i allmänhet finnes ull knappt för bondens eget behof. Endast Salo härad har någon obetydlig saltpetter- och pottaske tillverkning. Några få bönder uti Kajana härad nyttja små blästerugnar och af sjömalin tillverka något obetydligt jern. Dock har denna malin, så vidt den hittills blifvit undersökt, funnits så ringa gifvande, att anläggning af större jernverk ansetts omöjligt kunna bära sig. Jagt och djurfång tillhör de från hafsstranden aflägsnare tracter, der sådant bedrifves med mycken flit och omtänka, och gifver ofta rik afkastning. Andre nämnvärda binäringar finnas i länet icke.

Lappmarkerne, som böra undantagas från de allmänna uppgifterne om länet, utgöras egenteligen af Enontekis, Enari och Utsjoki församlingar, hvilkas hufvudsakeliga näringsfång är renskötsel samt dernäst jagt och fiske. Då desse yrken alltid gifva en afkomst, som fullkomligen motsvarar den tarfliga lappens behof och dess förmåga att, för utbyte emot några få främmande varor, transportera till städer och det nedre landet, hvad han har att afyttra, så kan och bör lappallmogen i allmänhet anses vara väl bergad och, i följd af dess vana vid ett hårdt klimat och lefnadssätt, äfven lycklig. Mjöl, salt och bränvin samt något tobak och obetydligt jern äro lappens främmande nödvändighetsvaror och erhållas i utbyte emot rens hudar och kött samt dels torkad, dels färsk och frusen fisk. Denna sistnämnde vara uppfångas i stor myckenhet dels uti de inom Lappmarken belägne sjöar och strömdrag, dels ock vid stränderne af Ishafvet, dit en del lappar, särdeles från Utsjoki, alla somrar begifva sig på fiske.

Utom de nu nämnde lappförsamlingarne idkas äfven renskötsel, ehuru i mindre mon, vid Torneå elf ända ned till Öfver Torneå moderkyrka samt af hela Sodankylä, Kemiträsk, Kuusamo, Pudasjärvi och till obetydlig del af några få uti Hyrynsalmi och Ijo socknar.

Städerna i länet, af hvilka Uleåborg, Brahestad och Torneå äga stapelrätt, drifva betydande in- och utrikes-handel. Uppstaden Kajana deremot har obetydlig och nästan ingen annan rörelse, än vid de årliga frimarknader, som i Februari månad derstädes hållas. Sjöstädernes export består hufvudsakeligen i tjära, beck, bjelkar, plankor, bräder, smör, talg, saltad och torkad fisk, hudar och tjäder. Importen åter i salt, jern, specerier, tobak och någre för ortens behof nödige manufacturvaror. Egenteliga manufacturverk finnas inga, utan endast vanliga handtverkerier för städernes eget behof och i Uleåborg äfven till afsalu. Sistnämnde Orts skeppsbyggnader äga äfven mycket anseende och värde för deras goda construction, sorgfälliga sammansättning och förträffliga virke. Städerna äga, med undantag af Torneå, betydlig donerad jord, hvilken användes dels för odling af vanliga kryddgårds växter och potatoes plantering, dels ock som åker och äng. Åbo den 27 Junii 1816.

Joh. Fr. Stichaes.

Stormägtigste Allernådigste Kejsare och Stor-Furste.

Till följe af 25:te § af Eders Kejsrerliga Majestäts den 12:te sistlidne Februarii för General Gouverneuren i Finland i Näder utfärdade Instruction får Regerings Conseillen nu underdånigst insända förslaget öfver nästkommande 1813 års statsinkomster och utgifter för Stor-Furstendömet Finland, jemte samma års speciella civila utgiftsstat, upprättad i enlighet med förut vanlige grunder, hvartill underdånigst bifogas särskildt förslag för militiaefonden.

För Wiborgs län har något förslag öfver inkomster och utgifter icke kunnat, i brist af nödiga uplysningar derom, upptagas. Dock har Conseillen, i likhet med hvad i andre län varit vanligt, inom column upptagit aflönin-garne för de för detta län efter dess nya organisation oumbärlige tjenstemän, till Eders Kejsrerliga Majestäts Nådiga stadfästelse.

Under titul af statsverkets skulder äro å ett ställe sammandragne de af Eders Kejsrerliga Majestät genom särskildte förordnanden i Näder tillätne och anbefallte utbetalningar, som af förekomne orsaker ännu icke kunnat ske, äfvensom åtskillige enligt stat och författningar utgående aflönningar och utgifter, som genom landshöf-dingarnes uraktlätne requisitioner för detta och förflutne

åren icke utfallit. — I öfrigt äro desse och andre för obestämd tid utgående utgifter särskildt under extra ordinarie staten observerade.

Utom hvad Eders Kejslerliga Majestät genom särskildte Nådiga förordnanden i afseende å staten anbefallt, har Regerings Conseillen utöfver förre årens stater vågat underdånigst föreslå åtskillige tillägg och förändringar, på sådant sätt äfven deri observerade, dem Conseillen till Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga pröfning och bifall jemte de orsaker, som dertill föranledt, underdånigst får öfverlemna.

I samma mon de till Regerings Conseillens åtgärd hörande ärender tilltagit och mångfaldigats; hafva äfven göromålen för dess betjening ökats och särdeles vid åtskillige af Oeconomie Departementets Expeditioner visat otillräckeligheten af den, som hittills varit antagen. Med afseende härå och omöjligheten att på annat sätt erhålla något bidrag i deras snäfva vilkor har Regerings Conseillen underdånigst föreslagit:

1:mo att copisternes löner skulle ökas från 150 till 200 silfver rubel, som i staten medförer tillökning af 400 rubel silfver.

2:o. Och som uti Finance Expeditionen, hvars betjening härintills bestått af fyra kammarskrifvare, de commerciella samt tvistemålen och andre icke egentligen finansiella eller camerale ärender redan i antal öfverstiga de sistnämnda, har Conseillen ansett en kammarskrifvarebeställning där böra förändras till cancellisttjänst, hvarigenom alltså staten blifvit ökad med 100 silfver rubel, som utgör skillnaden i lön desse tjenster emellan.

3:o. Genom de i Finland nu uppsatte jägare-rege-

menter uppkomma för Conseillens Militiae Expedition ostridigt flere räkenskapsärender, hvarföre i afseende å samme Expeditions behof en kammarskrifvare utöfver det förra antalet blifvit uppförd, hvarutom Conseillen

4:o. till uppmuntran för dem af Conseillens ordinarie och extra betjening, som under loppet af året visat mästa flit och ordentlighet, anhåller att å stat måtte beviljas en årlig summa af 500 rubel silfver att bland dem efter Conseillens bepröfvande vid årets slut fördelas.

5:o. I öfrigt och som Conseillens Militiae Expedition egentligen blott besörjer milicens och militiae fondernes angelägenheter, så har Conseillen med afseende å finska statsverkets ringa tillgångar jemväl skolat i underdånighet hemställa, om icke Militiae Expeditionens aflöning och utgifter finge från militiaefonden till statsverket ersättas och således drabba förstnämnde fond.

6:o. Å staten för Procuratorsembetet har förut någon vaktmästare icke varit upptagen. Men som en slik person för berörde embete är oundgänglig, så har en vaktmästare för Procuratorsembetet nu blifvit uppförd med 100 silfver rubels lön.

7:mo. Likaså har Conseillen till hushyre- och expence-medel för Procuratorsembetet, så vida de äfven i staten saknas, upptagit 300 silfver rubel årligen emot redovisning.

8:o. Igenom Wiborgs läns förening med det öfriga Finland har Åbo Hofrätt mera ofta kommit i nödvändighet att låta öfversätta åtskillige å ryska språket förekommande handlingar, hvarföre under samme Hofrätt för dylika öfversättningar ett särskildt translatorsarfvode är upptaget med 50 silfver rubel.

9:o. I anledning af landshöfdingens i länet derom gjorde anmälan och som kronolänsmännen i Pielavesi, Kavi och Nurmis socknar samt Juga, Condiolax och Heinävesi kapeller af Savolax och Karelens län härintills icke innehaft lön å stat, utan tjent med brofogde lön emot det de derjemte bestridt brofogde tjensten, har Conseillen, då desse länsmanstjenster äro oundärlige, uppfört berörde sex länsmän, i likhet med deras vederlikar, till 36 rubel silfver hvar att efter indelt grund i contant utgå.

10:o. Uti Salo härad af Uleåborgs län hafva fogdetjenarelönerne tillföre varit oindelta. Men för detta härads vidsträckta belägenhet har Conseillen nu uppfört desse tre fogdetjenare till 7 Rubel 20 kopek indelt för hvar i likhet med hvad de fleste fogdetjenare i landet åtnjuta.

11:o. Emedan för tullbevakningen å Sveaborg, Ruotsinsalmi och Trångsund en uppsyningsman och en vaktmästare befunnits nödvändige, ty hafva desse trenne tullbevakningar blifvit utöfver den i Nåder faststälte staten för tullverket uppförde till aflöning i likhet med hvad för Nådendal och Fagerholm är anslagit.

12:o. Då Postverkets närmare reglering ännu icke hunnit fulländas, hafva Poststatens utgifter tillsvidare upptagits förslagsvis efter hvad Eders Kejsrerliga Majestät för detta år i Nåder fastställt.

13:o. I enlighet med hvad Regerings Conseillen under den 3:dje sistlidne November särskilt i underdanighet hemställt har å Borgå Gymnasiestaten en sjetta Lector med 12:1 Tunnor $3\frac{5}{9}$ dels kappar spannemålslönen blifvit till Eders Kejsrerliga Majestäts Nådiga bifall föreslagen.

14:o. På lika sätt har Conseillen i enlighet med dess den 18:de sistlidne Augusti gjorde hemställen förslagsvis å staten upptagit en paedagog uti Heinola med 15 Tunnor spannemåslön.

15:o. Sedan nu mera, enligt Eders Kejslerliga Majestäts Nådiga förordnande, de qvinfolk, som till arbete å fästningarne varit insatte eller i sådant afseende vanligen förut dit skickats, komma att å spinnhuset i Åbo förvaras, har Conseillen äfven varit nödsakad att för detta spinnhus upptaga en större omkostnadssumma än förut.

I afseende till den brist, som uti statsförslaget uppstår, har Conseillen ansett sig hos Eders Kejslerliga Majestät underdånigst böra uppgifva de utbetalningar, som Conseillen förmodar tills vidare ännu en tid kunna anstå och uppskjutas. Desse bestå likväl endast uti 1:mo ungefär 10,000 rubel af Åbo Akademies i staten upptagne lönefordran; 2:o uti de till Kumo Canalbyggnad beviljade 20,000 rubel; 3:o uti de för brobyggnaderne i Österbotten upptagne 18,835 rubel 58 kopek; samt 4:o uti de till kyrkor och klockstaplar i Torneå härad beviljade 27,582 rubel 11 kopek, allt silfver. Conseillen framhärdar med djup undersätelig vördnad, trohet och nit

Stormägtigste Allernådigste Kejsare och Storfurste
Eders Kejslerliga Majestäts
allerunderdånigste tropligtigste
tjenare och undersäter

R. W. De Geer. Gustaf Ladau. C. J. Idman.

H. C. Reuterskiöld. Gabr. Er. v. Haartman.

Åbo den 26 November 1812.

J. Walheim.

Stats Förslag
för
Storfurstendömet Finland

År 1813.

Stats Förslag för Storfursten-

Persedle Räntornas krono värde i silfver ru- bel	Debet.	Persedle Räntornas belopp för- slagsvis	Contante penningar	Summa Rubel Silfver
	Inkomst.			
232,491 70	Ordinarie Räntor enl. Jordeboken ..	834,701 42	6,732 —	841,433 42
23,609 40	Kronotonde och Qvarntulls spannmål	94,729 —	— —	94,729 —
	Oköpte Räntor	— —	15 26	15 26
	Öfverskotts Räntor	— —	7 03	7 03
185 90	Arrende Räntor och Medel	750 —	14,490 —	15,240 —
	Hammarskatt och tionde Jern	— —	2,100 —	2,100 —
	Koppar afrad	— —	260 —	260 —
	Kronofiskares näringsafgift	— —	45 —	45 —
	Tjäru tillverknings Skatt	— —	454 85	454 85
	Mantals penningar	— —	89,780 —	89,780 —
	Lagmans och Häradshöfdinge Rântan	— —	23,165 —	23,165 —
	Handtverksmäns Gerningsören	— —	1,283 —	1,283 —
	Krono Sakören	— —	10,800 —	10,800 —
	Vitesböter	— —	8,100 —	8,100 —
	Fraktpenningar	— —	1,020 —	1,020 —
	Slottsbyggnadshjelpen	— —	16,550 —	16,550 —
	Chartae Sigillatae Recognition	— —	900 —	900 —
	Löne besparingar	— —	3,000 —	3,000 —
	Medicinal Fond	— —	1,200 —	1,200 —
	Skogs Recognition	— —	8 16	8 16
	Sterbhus Inventarie Procent	— —	1,740 —	1,740 —
	Charta Sigillata Medel	— —	18,400 —	18,400 —
	Tullmedel	— —	20,000 —	20,000 —
	Postmedel	— —	35,000 —	35,000 —
	Skatteköpsmedel	— —	1,940 —	1,940 —
	Städernes Boskapspenningar	— —	20 —	20 —
	Torparens Boskapspenningar	— —	500 —	500 —
256,287 —		Transport 930,180 42	257,510 30	1,187,690 72

dömet Finland år 1813.

Persedle Räntornas krono värde i Silfver Rubel		Persedle Räntornas belopp för- slagsvis	Contante penningar	Summa Rubel Silfver
Credit.				
Afkortning.				
651 65	Förrarrenderade Hemman o. Lägenhet.	2,566 46	— —	2,566 46
25 48	Förpantade Hemman	93 40	— —	93 40
139 65	Förlänte Hemman	477 45	11 73	489 18
332 11	Ödes Hemman	1,280 36	— —	1,280 36
64 89	Inlagde och förmedlade Hemman ..	176 25	— —	176 25
7,136 45	På frihet upptagne Hemman	24,084 10	— —	24,084 10
16 20	Jernbruks friheter	64 80	— —	64 80
	Extra Ordinarie afskrifningar	— —	50,000 —	50,000 —
	8,366: 43	28,742: 82		
		<u>50,011: 73</u>		
		78,754: 55		
Utgifter.				
Enligt vidfogad Speciele Stat.				
	General Gouverneuren	— —	12,000 —	12,000 —
	Regerings Conseillens Stat	— —	83,466 67	83,466 67
	Kejslerliga Comitten i St Petersburg	— —	40,500 —	40,500 —
	General Gouvern:s Cancelliets Stat ..	— —	8,383 39	8,383 33
7,960 28	Justitiae Staten	27,906 43	7,757 52	35,663 95
22,165 67	Lands Staten	76,957 25	15,906 28	92,863 53
799 20	Slotts Staten	2,733 60	1,009 68	3,743 28
1,085 27	Landtmäterie Staten	3,754 16	5,913 19	9,667 35
	Medicinal Staten	— —	10,475 —	10,475 —
	Berg Staten	— —	1,036 80	1,036 80
	Tull Staten	— —	23,740 32	23,740 32
720 —	Post Staten	2,880 —	59,261 17	62,141 17
3,846 78	Clerecie Staten	14,112 92	1,425 78	15,538 70
10,759 82	Åbo Academie Stat	43,068 91	7,292 19	50,361 10
55,703 95	Transport	200,156 09	328,179 66	528,335 75

256,287	—	Transport	930,180	42	257,510	30	1,187,690	72			
7,585	23	Bränvins Brännings afgift	30,435	—	127,451	—	157,886	—			
		Spinnhus afgift	—	—	260	—	260	—			
		Hospitals och Lazarett's medel.....	—	—	2,100	—	2,100	—			
		Lapp Scholae medel.....	—	—	750	—	750	—			
		Anmärknings medel.....	—	—	2,000	—	2,000	—			
		Diverse Extra uppbörder.....	—	—	1,000	—	1,000	—			
		Militaire Cassans Fonder enligt sär- skildt förslag	9,947	98	315,302	12	325,250	10			
263,872	23				Transport	970,563	40	706,373	42	1,676,936	82

55,703	95	Transport	200,156	09	328,179	66	528,335	75
816	29	Gymnasii Staten i Borgå	3,276	81	266	67	3,543	48
1,744	48	Scholae Staten	6,974	19	1,637	60	8,631	79
935	03	Hospitalers underhåll	3,705	63	762	—	4,467	63
		Lazaretters underhåll	—	—	11,580	—	11,580	—
		Provisionelle Curhus	—	—	20,000	—	20,000	—
43	20	Spinnhuset i Åbo	172	80	4,148	—	4,320	80
392	42	Barnhus underhåll	1,576	92	—	—	1,576	92
1,997	77	Kyrkors underhåll	7,928	58	—	—	7,928	58
110	16	Nybyggares understöd	442	—	—	—	442	—
		Tull och Källare friheter	—	—	1,320	41	1,320	41
804	55	Städernes friheter	2,368	36	419	50	2,787	86
		Kongsgårdars friheter	—	—	1,031	28	1,031	28
		Säteri friheter	—	—	415	47	415	47
20	76	Gästgifvares friheter	83	04	536	13	619	17
12	96	Lotsars friheter	52	—	1	92	53	92
		Nämndemäns m. fl. friheter	—	—	101	25	101	25
		Mantalskrifnings provision	—	—	1,870	—	1,870	—
		Revisions Procent	—	—	500	—	500	—
		Ref och Skatteläggnings kostnad	—	—	4,872	—	4,872	—
		Fångars påkostnader	—	—	21,280	—	21,280	—
		Döda kroppars besigtningkostnad	—	—	1,100	—	1,100	—
		Till farsoters hämmande	—	—	7,200	—	7,200	—
		För Markegångstaxors tryckning	—	—	103	68	103	68
		Understöd för Potatoes planteringen och Vaccination	—	—	2,250	—	2,250	—
		Premier till lin- och hampeplanterin- gen samt linneväfnaders befräm- jande	—	—	3,333	33	3,333	33
		Resekostnader	—	—	2,810	—	2,810	—
		Reparations kostnader	—	—	16,000	—	16,000	—
		Diverse utgifter till Landshöfdingar- nes disposition	—	—	10,640	—	10,640	—
		Till General Gouverneurens disposition	—	—	3,333	33	3,333	—
62,581	57	Transport	226,736	42	445,712	23	672,448	65

263,872	23		Transport	970,563	40	706,373	42	1,676,936	82
		Brist		—	—	927,159	56	927,159	56
		Då ifrån denna Contanta							
		brist		927,159	56				
		Afgår behållning i Hem-							
		mans Råntorne för-							
		vandlade förslagsvis till		149,124	94				
		Återstår verklig brist ..		778,034	62				
263,872	23		Summa	970,563	40	1,633,532	98	2,604,096	38

Åbo den 26 November 1812.

R. W. De Geer.

C. J. Idman.

H. C. Reuterskiöld.

62,581	57	Transport	226,736	42	445,712	23	672,448	65
		Till Regerings Conseillens disposition	—	—	20,000	—	20,000	—
2,089	84	Extra Staten	8,060	86	18,063	15	26,124	01
		Pensions Staten	—	—	7,050	22	7,050	22
12,588	41	Statscassans skulder.....	50,297	58	827,405	26	877,702	84
134,592	51	Till Finska Militaire Cassan enligt särskildt förslag.....	536,343	60	315,302	12	851,645	72
52,019	90	Behållning	149,124	94	—	—	149,124	94
263,872	23	Summa	970,563	40	1,633,532	98	2,604,096	38

Gustaf Ladar.

Gabr. Er. v. Haartman.

J. Walheim.

Carl Tengström.

Stormäktigste Allernådigste Kejsare och Storfurste.

Protocollet rörande den öfverläggning, som i Rege-
rings Conseillen förevar i anledning af undertecknad Pro-
fessors, i egenskap af chef för Finance Expeditionen, hos
Conseillen, såsom bihang till det för nästa år till Eders
Kejsarliga Majestät ingående allmänna Statsförslag för
Finland, gjorde anmälan och berättelse om närvarande
tillståndet af handeln och näringarne samt drätseln och
financerne i Finland, får till Eders Kejsarliga Majestäts
Nådigste skärskådande Conseillen härhos i underdånig-
het insända med lika underdånigt tillkännagifvande, att,
enligt hvad samme protocoll utvisar, skiljagtighet i åtskil-
lige omständigheter emellan Conseillens ledamöter yppats.

Conseillen framhärdar med djup undersätelig vördnad,
trohet och nit

Eders Kejsarliga Majestäts
allerunderdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter

R. W. De Geer. Gustaf Ladau. C. J. Idman.
H. C. Reuterskiöld. Gabr. Er. v. Haartman.

Åbo den 17 December 1812.

Utdrag ur protokollet, fördt i Kejslerliga Regerings Con-
seillens Oeconomie Departement den 3. 10 och 17
December 1812.

Den 3 December 1812.

*Närvarande: Landshöfdingen och Riddaren
Grefve De Geer, Collegii Rådet och Riddaren
Ladau, Referendarie Secreteraren och Ridda-
ren Idman, Öfverste Löjtnanten och Riddaren
Reuterskiöld samt Professoren och Riddaren
von Haartman.*

Professoren *von Haartman* uppläste följande skrifteliga
betänkande, i afseende å det snart afgående statsförsla-
get för nästkommande år:

„Ehuru jag ännu icke haft tillfälle att inhemta den
noggranna kännedom af Finlands hushållning och com-
merciella förhållanden, som jag önskat och som jag, ge-
nom den med Hans Excellence Herr General Gouverneu-
ren Grefve *Steinheil* pågynnte, men i anseende till före-
komne omständigheter afbrutne resan genom största delen
af landet, hoppades till någon del förvärfva mig, anser
jag likväl den befattning mig i Näder nu är ombetrodd
kräfva, att, så vidt det är i min förmåga, såsom ett lem-
peligt bihang till statsförslaget, hvilket hos Hans Kej-
serliga Majestät i underdånighet skall anmälas, afgifva en

underdånig berättelse, ej mindre om drätselns och finansernas, än handelns och näringarnes närvarande tillstånd i Finland. Ju närmare sambandet är emellan dessa grundvalar för ett lands trefnad och välmåga, ju angelägnare synes det vara att i ett sammanhang granska dem, för att framställa bristerna, alltid nödvändiga att uppdragas, om säkra medel till deras afhjelpande skola kunna förr eller senare påfinnas. Denna sammanstående undersökning blifver dessutom, i anseende till drätselns beroende af landets välstånd, oundgängeligen nödvändig, ty olyckligt det land, hvars statsbehof icke äro beräknade på landets tillgångar. Då likväl en noga detaljerad undersökning i detta viktiga ämne icke allenast öfverstiger min förmåga, utan jämväl till sin natur är för vidlyftig för detta tillfälle, torde det tillåtas mig att i underdånighet framställa några allmänna reflexioner öfver detta viktiga ämne.

Hvad således handeln först beträffar, har den under det framflutna året icke gjort några märkeliga framsteg, oaktadt de flere hälsosamma författningar Hans Kejsersliga Majestät vidtagit till dess upphjelpande; fastmer synes den activa handeln på aflägsnare länder, oaktadt alla de prerogativer henne genom productplacatets och helfrihetens förnyande blifvit förunnade, småningom mer och mer hafva blifvit paralyserad.

Endast handeln på Sverige kan sägas i alla afseenden hafva blomstrat. Utom ett betydande antal fartyg ifrån Åbo-ländska skärgården och Åland, hvilka genom transporter ifrån Westerbottniska städerna på Stockholm inbragt ej obetydliga fraktsummor, bestyrkes den finska handelns activité på Sverige af det större antal fartyg,

som under den förflutne sommaren härtill blifvit begagnade, ej mindre af finska kustboerne, än städernes borgare, äfvensom af det ringa antal svenska fartyg, hvilka afhemta landets producter. Utom spannmålen, som i början af sommaren utgjorde en betydande och välbetald exportvara, hafva städerna efter vanligheten öfverfört victualier af alla slag, beredde och oberedde hudar, garfningsbark, lin, hampa, linne- och ylleväfnader m. m., hvarjemte åtskillige begagnat tillfället af frakter ifrån Rysslands öfriga Östersjöhamnar. Skärallmogen, som tillgodonjutit sin fordna handelsfrihet med Sverige, har jemväl nu öfverfört egna producter och tillverkningar, såsom ved, hö, victualier, lefvande kreatur, salt, ströming och annan fisk, väfnader m. m.

Denne handel har, oaktadt betydande afkortningar, för påökta seglationssumgälder och för återhemtade öfverflödsvaror, lemnat en betydlig vinst, hvilken i svenska banco och riksgälds sedlar tillflutit landet. Österbotten har dock i detta afseende under det snart framflutne året varit mindre gynnadt af conjuncturen, emedan ej allenast tjäruhandeln, utan jemväl fiskerierne varit föga lönande, den förra i anseende till den jemväl i Sverige stockade utrikes handeln och de senare i anseende till de ovanliga öfversvämningar, hvilka i detta lands talrika elfvar förstört inbyggarnes kostsamma fiskeverk.

Dessutom hafva Österbottniska fartyger, såsom merendels däckade och på cravel bygde för den tillämnade sjöexpeditionen ifrån Sverige, blifvit i Stockholm krönte, utan att de, för ett sådant, genom översksamhet förorsakat lidande, kunnat erhålla någon ersättning, ehuru flere be-

sättningar derigenom råkat i den förlägenhet, att de icke haft nödig proviant öfrig.

Det enda, som denna provins sålunda kunnat exportera, har bestått i victualier, hvilka jemväl varit förminskade i anseende till boskapshjordarnes ödeläggande under kriget, saltpeteter och pottaska, men hvilka varit alltför otillräckliga att förse det öfre landets behof, sedan flere års missväxter utblottat alla förråd af lifsförnödenheter; häraf den penningebrist, hvaröfver allmänt klagas på desse orter. Än torde det i afseende härå vara anmärkningsvärdt, att denna handel på Sverige har varit inskränkt och concentrerad på Stockholm; någon mera utvidgad seglation på detta land hafva icke en gång städernes handlande vågat försöka. Således har ock, utom åtskilliga nu mera outhärliga öfverflödsvaror, en ej obetydlig mängd salt blifvit återhemtad ej allenast af skärboerne, utan ock af städernes handlande, och detta för vida bättre pris, än hvad desse äskat för det salt de med egna skepp ifrån första handen låtit införa. Redan detta gifver vid handen, hvad erfarenheten bestyrker, att landets activa handel ganska obetydligt sträckt sig utom Östersjön. Verkningarne häraf på landets vanmägt kunna icke vara tvetydiga, men orsakarne många och mera invecklade. Likväl torde de förnämsta kunna reduceras till följande:

1:o Det allmänna tvång alla länders handel är underkastad, dels genom den förbistring, hvori Europas politik under en lång följd af år sig befunnit, dels genom de ända in i Östersjön föröfvade oförsynte och ostraffade caperier. Utan tvifvel har denna orsak haft så mycket starkare inflytelse på finska handeln, som den förmonliga kusthandel

(ty annat namn förtjenar den icke), hvilken våra handlande idkat på Sverige, lemnat dem en så säker vinst, att de icke varit nödsakade med större äfventyr söka den på andra sidan Sundet, om ock en större national vinst deraf skulle kunnat tillflyta.

2:o Åtskillige capitalisters öfverflyttning till Sverige måste naturligtvis bidraga till minskning af Finlands rörelse-capital och i samma mon af dess activa handel, likväl i den mon mindre, ju mindre verksamme de öfverflyttande varit.

3:o En bland de förnämste orsakerne till detta handelns lägervall i Finland är dock utan tvifvel okunnighet och deraf härrörande tröghet hos en stor del af våre handlande. De fleste, uppfostrade till krämare, förvärfva sig neppeligen andra kunskaper än dem, hvilka fordras för att med säker vinst utminutera hvad de hemtat utur tredje och fjerde handen, endast detta skett utan allt äfventyr. Kännedomen af hvarje lands producter, tillverkningar och handelsförfattningar, med ett ord af alla handelsrelationer, är dem lika främmande, som de commercielle revolutioner, hvilka hafva en så betydelig inflytelse på den rätta national vinst, som hos hvarje rättsskaffens köpman bör jemte dess egen komma i beräkning.

4:o Lika så viktigt hinder för finska handelns välstånd är den bristande industrie hos våra landsmän och den tröghet i näringarne, hvaröfver man så länge och med så mycket skäl klagat. Ty när blomstrade väl handeln i något land, där näringarne försummades? Också är sambandet dem emellan så nära förenadt, att i de flesta fall man med visshet kan af det ena döma till det andra. Häraf skulle synas följa, att ju verksammare det stånd är, som besörjer handelns flor, desto lättare skall det

blifva för näringsidkaren att fördubbla sin verksamhet och att föröka sine tillverkningar, det vill säga, att bistå den activa handeln.

Af denna korta öfversigt af Finlands närvarande handel synes den slutsats kunna dragas, att productplacatet och helfrihetsrättigheten icke åstadkommit all den verkan dermed varit åsyftad; i anseende hvartill den frågan billigt torde göras, om icke dessa författningars suspension, i enlighet med hvad under Svenska Regeringen, genom författningarne af den 2 Augusti och 8 September 1788 samt den 2 April 1806, blifvit förordnadt, skulle för landet och dess nu mer än någonsin försummade näringar blifva mycket förmonligare, än den monopoliska importation af landets förnödenheter ifrån Sverige, som under närvarande conjuncturer varit de handlandes enda ögnamärke?

Detta gifver mig anledning att fästa en flygtig blick äfven på de egenteligen producerande näringarne. I ett folkfattigt och följakteligen glest bebodt land, där hvarken bergsbruk eller närmare belägne städer lemna näringsidkare tillfälle till en förmonlig er[af]sättning, skola slögder och andra producerande näringar sakna den uppmuntran, som ensamt förmår upplifva dem. Sådant har tillståndet varit i Finland, och sådant är det ännu. Om man undantager några få tragter närmare vid kusterne, där den fria och lätta afsättningen på Sverige förskaffat tillverkarne utväg att föryttra sin vara med mera förmon, än det kunnat ske till landets egna få städer, finner man det inre landet bekräfta denna sanning. Man skyller folkets tröghet, men orsaken torde allt mer böra sökas i bristande afsättning. Att likväl dessa näringar öfverallt

i Finland böra inskränka sig till jordens enkla productioner och till dessas gröfre förädlande, synes vara ett oundvikligt vilkor för Finlands folkbrist. Men denna grundsatts hindrar icke att befordra alla de slögder och handarbeten, hvartill landet lemnar råämnen och hvilka kunna förrättas de årstider, då klimatet och det långa mörkret sjelfmant förleda invånarne till sysslolöshet. Framför allt! gäller detta om landets modernäring, åkerbruket; ty ehuru norra delens af Österbotten inskränkta naturförmåner och omilda luftstreck icke någonsin lära gynna åkerbrukets uppkomst derstädes och, oaktadt alla gemensamma svårigheter af climat, dryga dagsverken och kostsam afsättning på de flesta orter, lärer ingen opartisk med denne titel företrädesvis kunna utmärka de andre näringsgrenarne i Finland, och likväl saknar åkerbruket af denne anledning nödig uppmuntran, åtminstone högre upp i landet. En 30 till 40 mils fora af högst tre tunnor råg fordrar ofta tre veckors tid och derutöfver, för att ändock af städernes handlande nedsättas i värde, jemförelsevis emot det pris, som de närboende kunna påräkna. Följden är, att det aldrig batar en åkerbrukare i det inre af landet att under sådana vilkor producera mer, än hvad han till egen föda kan tariffva, och hvad han kan med möda framskaffa till städerna vid kusten, för att kunna tillbyta sig det nödvändigaste behofvet af salt och jern. Återstår någon arbetstid öfrig, som till någon ny production kunde användas, måste han i brist af afsättning, anse den som förlorad och använder den således hellre till en hvila, hvilken än mer förlamar hans verksamhet.

Att afhjelpa detta hinder för åkerbrukets uppkomst

i det inre af landet gifves säkerligen intet annat medel, än att dels genom anläggningar af städer, inrättade till föreningspunkter för nyttiga, ehuru gröfre manufacturinrättningar, dels på dessa orter uppmuntra den i sig sjelf förderfliga bränvins bränningen och destillation, så att sådesproducten på detta sätt må förädlas och göras transportablare, dels ock tilläfventyrs genom lefverantser af erforderligt spannmåls behof för de i öfre landet förlagde trupper befordra afsättningen utan lång och kostsam transport. Att mera fästa de ifrån städerna aflägsnare jordbrukares uppmärksamhet och arbetshog på boskaps- och dertill nödvändig ängsskötsel, i anseende till de derigenom förvärfvade mindre skrymmande och, i mon af sitt värde, med mindre kostnad transportable producter, skulle utan tvifvel öka landets välmåga, men är emot gamla vanor och fördomar icke lätt att tillvägabringa, oaktadt norra Österbotten i denne delen föregått sine landsmän med berömligt exempel, innan kriget med förödelser af dess innevänares talrika hjordar införde armod och vanmagt. Ämnet är af den vigt, att det skulle förtjena Kejsrerlige Hushållningssällskapets bemödande att närmare utreda, men för öfrigt skulle utan tvifvel nitiske och patriotiske handlande, med stöd och uppmuntran af förståndige och verksamme landshöfdingar, kunna mycket uträtta till befordran af denna näringsgren, hvarvid varans godhet utgör ett af de förnämsta vilkor för denna närings framgång.

Ibland näringsgrenar, förmonliga för det inre af landet, är utan tvifvel lin- och hampculturen, emedan dessa producter äfven äro transportablare än säd, men än förmånligare vore de, om de tillika blefve förädlade till spånad

och väfnader, då arbetslönen blefve flerdubblad och, det som är lika viktigt, medel skulle gifvas till en indräktig sysselsättning. Hvad båtnad landtmannen häraf kan draga, synes till någon del af linculturen i Längelmäki, Orivesi, Lampis, Lojo m. fl. socknar och af hampculturen i Padasjoki och Kerimäki, hvarest denna näring åstadkommit en vida mera allmän välmåga och ett större oberoende af de i landet så ofta inträffande missväxterna på säd. Men denna cultur skulle utan tvifvel kunna vara mycket mera allmänt utspridd i det öfre landet, än den för det närvarande är, och framför allt vinna genom förutbemälte förädling. Detta bör vara så mycket säkrare att nu hoppas, sedan Hans Kejsersliga Majestät i Näder täckts anslå en fond till uppmuntran för lin- och hampcultur samt väfnader, så snart säkraste sättet att uppfylla detta landsfaderliga syftsmål blifvit genom Hushållningssällskapet uppdagadt, till hvars omsorg och patriotiska nit Kejsersliga Regerings Conseillen denna fråga öfverlemnad.

Lika nyttigt och uppmuntransvärd är utan tvifvel ylleväfnaden. Om landets climat och andra omständigheter blifva hinderlige för den finullige fårafvelns allmännare utspridande ibland allmogen i Finland, så är dock den allmänna mindre ömtåliga fårracen så mycket lättare att fortplanta, som dess vantrefnad, äfven oaktadt mindre noggrann skötsel, sällan inträffar; men producten, om ej lika förmonlig med linculturens, är likväl ganska lönande, i synnerhet då ullen förädlas till grofva kläden eller vadmal och sarcer. Beviset härtill förete kustsocknarne, derifrån en förmonlig afsättning under de senare åren deraf blifvit gjord till Sverige. För öfrigt är det sannolikt, att fårafveln skulle i de högländtare och stenhölstriga

tragterne af Tavastland, Savolax och Carelen väl trifvas och, i anseende till den myckna tillgång der finnes af löf, med minsta kostnad födas öfver vintern.

Dessa näringar, spånad och väfnader, äro af så mycket större värde för Finland, som de kunna företagas de tidskiften och de tider af dagen, då klimatet förbjuder landtmannen allt arbete utom hus, och som dessa näringar kunna jemväl sysselsätta både barn och ålderstegna, hvilka nästan till allt annat äro oförmögne. Det är sant, väfnader kunna i brist af ljus eller lampor, som för vår allmoge ännu äro för mycket kostsamma, svårligen beredas, om ej vid dagsljuset, men så är ock detta emot våren tillgängeligt långt förr, än det så kallade utarbetet kan företagas. Deremot kan spånaden, så nödig för väfnaden, användas till en så mycket förmonligare vintersysselsättning, som den vid de i landet brukelige eldbraser af tjärved kan förrättas af många personer på en gång. Helsinglands efterdöme, där både qvinnor och karlar, barn och ålderstegne under långa höst- och vinterkvällarne vid eldbrasan under en munter glädtighet tillverka garn, äfven af utmärkt godhet, och hvarest, oaktadt lika hårdt klimat, som i den öfre delen af Finland, en allmän välmåga blifvit spridd i landet, är till denna handtering på det högsta uppmuntrande. Utom dessa för Finland och isynnerhet dess inre trakter allmänt förmonliga näringsgrenar, skulle utan tvifvel mera enskilda och likasom partiella konstflitens producter på särskilda orter af landet med förmon kunna tillvägabringas, om köpmannen härvid lämnade understöd och landets styresmän nödig uppmuntran. Den allmänna käriltillverkningen i Wirmo, Nykyrka och Letala socknar är härpå ett bevis, ehuru

visserligen detta arbete ännu icke har all den fullkomlighet, det borde och kunde hafva genom stöd af någon uppmuntran för ett bättre. En man med kännedom af landet och värme för samhällets bästa skulle utan tvifvel kunna upptänka flere tillverkningar, hvilka förmonligen i det öfra landet kunde tillvägbringas. Utan att tilltro mig den kännedom, som härtill fordras, vill jag dock i underdånighet nämna ett exempel, som möjligen kan gifva anledning till flere förslag. Då man considererar den enorma dyrhet vagnar och andra åkdon hafva i städerna vid kusten, synes ibland annat probabelt, att detta slags arbete med mycken vinst, i anseende till den ymniga tillgången på flere härtill nyttige trädslag, borde kunna åstadkommas i det öfre landet, isynnerhet om någon möjlighet vore att, utan dryg transportkostnad, kunna anskaffa det till beslagen behöfliga jernet. Men härvid, likasom vid alla andra inrättningar af en vidsträcktare omfattning, fordras förslag och ett nitiskt användande deraf. Huru förmonligt för ett land detta är, äfven då första anläggaren misslyckas i sin påräknade vinst, bestyrkes ibland annat af de i en del af landet genom f. d. Presidenten Baron Bojes försorg införde spinnerianstalter. Äfven sådane förslag har man anledning att hoppas af Kejsrerliga Finska Hushållningssällskapets patriotiska verksamhet. I allmänhet torde likväl den anmärkning härvid ega rum, att till vinnande af fullkomlighet i hvad manufacturinrättning som helst, fordras en förenad åtgärd af flere väl öfvade personer, som kunna räcka hvarandra handen, emedan mångslöjd alltid blir ett klåperi. Denna förenade åtgärd förutsätter flere särskilda handtverkares sammanvarelse, det vill säga, inrätt-

ning af städer eller köpingar. På ett sådant sätt hafva de namnkunnige engelska manufacturstäderna Manchester, Birmingham etc. tillkommit, och detta är utan tvifvel ett beting för finska industriens uppkomst. Förmonliga situationer för sådane manufacturstäders anläggande i Finland finnas på flere ställen af det inre landet: Jyväskylä i Laukas, Joensuu i Liebelitz, Wäxiö i Asikkala m. fl. kunna som exempel derpå anföras.

Ibland näringsgrenar, hvilka, ehuru med saknad af rudimaterie inom landet, blifvit ansedde som förmonliga för Finland, är äfven bergshandteringen eller rättare jernstillverkningen, till hvars befordran man tagit sig den förnämsta anledningen af Finlands talrika skogar och deraf påräknade ymniga kolfångst. Att likväl våra jernbruk, sedan den dertill erforderlige rudimaterien numera är förvandlad till ett främmande lands product, så vidt tillverkningen öfverstiger landets eget behof, icke äro så förmonliga som de varit och icke eller kunna blifva det, om ock inhemska jernmalmer skulle kunna upptäckas till erforderlig godhet och mängd, bör tillskrifvas den revolution denna handtering undergått genom den framgång Englands nya ansträngning att förädla egna malmer utöfver förmodan haft. Förgäfves skall man således här af beräkna någon betydlig exportation för utrikes handeln, om ej industrien förmår bringa vår jernstillverkning till en högre grad af förädling. Men härtill fordras förlag, kunskaper och drift. Så länge detta af ett oblidt öde nekas Finland, synes dess bergshandtering böra inskränka sig inom landets egna behof, och detta icke blott af stångjern och grofsmide, utan äfven af det nödvändigaste manufacturmidet, såsom lås, bärar,

tänger, filar, höflar, sågar och äggjern af alla slag m. m. Och ehuru någon malm, tjenlig till stångjern, än icke kunnat upptäckas, så borde dock den befindteliga användas till sådane ämnen, hvartill den är tjenlig, såsom grytor och annat gjutgods, på det den ifrån Sverige hemtade bättre malmen, så länge den är tillgängelig, må till nödvändigare och förmonligare artiklar blifva använd. På ett sådant sätt skulle bruksrörelsen äfven i Finland uppfylla icke blott den enskilda vinningslystnadens, men äfven det allmännas rättmätiga fordringar.

Huruvida garkopparns utförelse från Finland åstadkommer all den national vinst, som af Orijerfvi förmonliga kopparverk borde kunna påräknas, lemna jag andra, mera sakkunnige att bedöma; för mig synes det, som äfven denna product påkallade en högre grad af förädling. Kopparns omsmältning och valsning till plåtar synes mig böra med förmån kunna verkställas i Finland, där kolfångst är lika så ymnig som tillgång på vattenverk; men en förädling, som vore än förmonligare, är kopparns förvandling till messing, som i afseende å tillgång på zink ifrån Ryssland, icke torde blifva hvarken svår eller kostsam.

Glasbruksrörelsen har redan länge florerat i Finland, dock med inskränkning till fönsterglas och bouteller; finare arbeten hafva här på lång tid icke blifvit tillverkade. Om ock detta än någon tid skulle uteblifva, förmodar jag dock, att en större fullkomlighet i de tvänne förenämnde gröfre glasarbeten skulle medföra en större både enskild och national vinst. För att befördra denna fullkomlighet känner jag ingen lättare utväg, än att öka

tullen på sämre arbeten och minska denne afgift i mon af fullkomligheten.

Ibland nyttiga och till afsättning förmonliga producter, som Finland bör kunna påräkna, är utan tvifvel pottaska, hvilken under de senare åren till en obetydlig qvantite blifvit; ifrån Österbotten förytttrad och hvilken med enahanda vinst skulle äfven ifrån andre trakter af Finland kunna anskaffas. Utom den ymniga tillgång på vindfällen, som nästan öfver allt i det inre landets skogar förekommer, skulle de på Finlands talrika svedjor så ymnigt växande ormbunkar och qvarblefne halfbrända träd och stockar härtill lämna ett outtömligt förråd af råämnen. Hvad egna glasbruk och färgerier m. m. här af icke behöfva skulle således utgöra en förmonlig exportvara. Det som är om pottaskan anmärkt gäller till alla delar om salpeterstillverkningen, hvilken med ostridig enskild och national vinst skulle kunna utvidgas till flere Storfurstendömetts provincer.

En ibland de nordligaste provincernes allmännaste och mest lönande handteringar har dock varit och är utan tvifvel tjärutillverkningen; men äfven den synes fordra en förmonligare riktning i flere afseenden. Först för tjenar anmärkas, att om denna tjärutillverkning så slösaktigt, som det härtills skedt på åtskilliga ställen, fortsättes, skola finska skogarne otvifvelaktigt så medtagas, att landets invånare till slut sakna nödigt bränsle till uppvärmande af sina rum. Ty då en ung furuskog af 20, högst 40 års ålder barkas och nedfälles årligen till ofantliga sträckor eller åtminstone vida mer än hvad på nämnde tid kan hinna uppväxa, skall följdén blifva en successiv förödelse; och likväl sker sådant, under det rötterna af

dessa träd, ehuru både rikare på tjära och för öfrigt till andre behof onyttige, qvarlemnas att småningom förruttna. Den andra omständigheten, som synes mig vigtig, är den, att bättre inrättningar af ugnar till själfva tjärkokningen, både i afseende å vedbesparing och ymnigare tjärfångst, borde i enlighet med pålitliga uppgifter med alfvar företagas och göras allmänna. Dessutom förtjenar äfven anmärkas, att åtminstone ifrån Österbotten, där största tjär-tillverkningen sker, den mästa tjäran föres till Stockholm, för att sedan, med svenska handlandes säkra vinst, transporteres till utrikes hamnar, medan en ganska ringa del ifrån Österbottniska städerna exporteras utom Öresund, åtminstone under det nu påstående osäkra handelssystemet. Likväl då omständigheterna hindra en förmonlig utrikes seglation, synes en sådan depot med större national vinst kunna ske inom landet hos egna köpmän. Men äfven häruti saknas hos dem erforderlig vaksamhet eller törhända nödige resourcer till slika upplag. Utan tvifvel afhjelpes dock detta icke, så länge den härtills gällande handelsförbindelsen med Sverige fortfar, emedan denna export till Sverige är befriad från alla de onera, som för egentelig utrikes seglation äro faststälde, och emedan lättheten att på denna väg förse landet med sina förnödenheter underhåller den ifrån secler ingångna handelsförbindelsen med Stockholm. Om vid Åland funnes en nederlagsplats till lättnad för Österbottniska städernes, i anseende till hinder af is under början af sommaren, annars besvärliga seglation, synes en förmonligare utrikes export af denna Finlands betydliga product vara att hoppas, då jemväl de behof Österbotten har af åtskilliga nödvändighetsvaror skulle ifrån samma

nederlag kunna tillfredsställas. Att likväl föreslå en frihamn, der jemväl utländska skepp skulle hafva lika rätt med inhemska att inlöpa och utan erlagd tull aflasta varor, dertill ser jag mig icke i underdånighet hafva skäl, dels emedan sådant skulle kränka städernes stadfästade privilegier, dels emedan anledning dervid vore att befara en skadlig smyghandel.

Såsom hinderlige för Finlands jordbruk kunna tvänne omständigheter med skäl räknas: 1:o de starka hemmansklyfningar, hvilka isynnerhet i några län blifvit tillåtna, och 2:o värdskapets afträdande under åboernes medelålder till unga och oförfarne söner, hvilket nog allmänt practiseras i Finland. Genom förstnämnde omständighet förökas hemmanens utskylder, i anseende till de sålunda mångdubblade kapprättigheter, hvilka af hemmansdelar utgå, utan att statens inkomst deraf förökes eller jordens odling befördras, hvaremot torpen, planterade på utmarkerna, skulle bättre uppfylla dessa begge syftemål. Genom den sednare omständigheten tillskapas lättingar och tärande lemmar i samhället, emedan de afgångne husvärdarne, genom förbehåll och dryga sytningar, komma i tillfälle att utan arbete subsistera, då de dessutom ej sällan blifva till liderlighet förledde.

Ibland hindren för Finlands industrie i allmänhet förtjenar missbruket af brännevin och ett tilltagande öfverflöd hos handtverksclassen ett särdeles afseende, isynnerhet som de tillika förstöra moralité och välmåga. Det förra förlamar manfolkens verksamhet, utom att, då flere timmar förnötes på krogen, det utgör ett lika stort afdrag för arbetstiden; redan äro de handtverkare i våra städer sällsynte, som hela dagen träffas på sin verkstad.

Det sednare förstör det andra könets hushållsanda, så oundgängeligen nödvändig för industrie och välmåga. Ty när blomstade väl en stat eller när upplyftes den utur sin vanmagt, då hushållens föreständerskor uppoffrade sin dyrbara tid åt den sysslolösa samqvämslefnaden och sin förmögenhet åt fåfängan? Olyckligtvis hafva dessa förstörare af industrie och välmåga jemväl utspridt sig till den lägre arbetande classen och isynnerhet den förra äfven till bondeståndet, hvars välstånd förnämligast beror af nykterhet och arbetsamhet. Äfven dessa omständigheter äro värde Kejslerliga Finska Hushållningssällskapets patriotiska uppmärksamhet. Än förtjenar den omständigheten i afseende å manufacturerne anmärkas, att deras framgång jemväl hindras af brist på nödige förlagstillgångar, då likväl i andra länder discontinrättningar för låg ränta till 3 à 4 procent underhjelpa den flitige näringsidkarns mödosamma yrke, utan att han blottställes för de snikne capitalisternes oemotståndliga ocker. Troligan skulle denna discontinrättning kunna i förening med härvarande Banco Direction utan kostnad för staten, om ock något förlag dertill skulle användas, kunna föranstaltas, om Hans Kejslerlige Majestät dertill skulle täckas lemna sitt Nådiga bifall.

Denna flygtiga blick på handeln och näringarne i Finland leder mig till en öfversigt af dess financer och hvad dermed står i närmaste sammanhang, drätseln. Med fullkomligaste kännedom af min oförmögenhet att utreda dessa i alla afseenden intrasslade ämnen, anser jag min pligt likväl fordra att väcka mera sakkunnige mäns uppmärksamhet på dessa statshushållningens viktiga föremål. Hvarje mitt misstag skall utan tvifvel framkalla upplys-

ningar, hvilka skola sluteligen leda till stadga och säkerhet för dessa samhällsordningens grundlagar.

Att ett lands förmögenhet beror af dess producters mängd och värde, lärer kunna antagas som ett axiom, äfvensom att detta senare eller värdet bestämmes af consumptionen och af andra länders behof samt uttryckes genom den allmänt antagna måttstocken guld och silfver, hvars mängd, likasom genom en allmän öfverenskommelse, i hvarje land bestämmer financernes tillstånd, som alltid utgjort ett af statskonstens viktigaste föremål. Men såsom grund för utvecklingen af mina begrepp i detta ämne, bör jag anmärka, att ett lands financer eller förmögenhet icke står i ett oskiljaktigt samband med statens. De förre, som bero af productionsförmågan, varumängden och ett inskränkt behof af andra länders producter, kunna ypperligen blomstra, under det de sednare, som bestämmas af drätselns förhållande till statens utgifter, kunna aftyna. Likväl hafva de ett sådant förhållande till hvarandra, att dessa sednare eller statens financer lättare kunna regleras och förbättras i ett land, hvars allmänna förmögenhet och productionsförmåga dertill försträcker nödige medel, än då landets allmänna fattigdom likasom oförmärkt consumerar sjelfva statens enskilda tillgångar. Detta var orsaken till spanska monarchiens dereglerade financer, oaktadt de många millioner i redbart guld och silfver, som årligen inbragtes ifrån Amerika, under det England utan guldgrufvor hopsamlade begge Indiernes skatter till nya resourcer för dess produktionskraft. Härigenom blef ock detta sistnämnda land i stånd att till statsverkets enorma och ministrarnes slösaktiga utgifter anskaffa tillgångar, hvilka, oaktadt statsverkets

skulder betydelsen ökades, aldrig uttömde landets förmögenhet. Ett ifrån dessa helt olika finanssystem grundlades och fullföljdes af den store Fredrik i Preussen. Detta system var icke så mycket byggt på undersåtarnes förmögenhet, som icke mer på en rik skattkammare, hvarifrån sjelfva landets produktionskraft skulle understödjas, dock alltid med säker vinst för skattkammaren; när denne, genom oföresedda händelser blifvit uttömd, saknade landets production den verksamma kraft, hvaraf han varit understödd, och bedrägliga utvägar måste ej sällan vidtagas att fylla skattkammarens egna brister. Oaktadt det företråde det ena af dessa system kan hafva för det andra, lär det dock icke kunna undfalla en uppmärksam granskare, att en möjlighet af ett ännu bättre finanssystem låter tänka sig, nemligen en till högste fullkomlighet förökad produktionsförmåga i landet, för enad med en väl beräknad och oegennyttigt handhafd statshushållning. Med ett sådant vilkor blir det icke svårt att förvandla det öfver landets behof uppgående varuvärdet till hvad man kallar reelt mynt, det vill säga, effectivt guld och silfver, som, ehvad det finnes antingen hos en hel allmänhet, hos några enskilda individer eller i statens skattkammare, utmärker genom en otvungen öfverenskommelse hos nationerna förmögenhet, det vill säga, öfverskott af varuvärde, emedan det alltid kan emot nödvändighets- och öfverflödsvaror samt produktionskrafter, när man behagar, utbytas. All den penningeförmögenhet, som icke härleder sig ifrån ett öfverflöd af production och varor, skall sålunda alltid blifva opålitlig. Egentligen utgör således icke penningen den verkliga förmögenheten, utan betecknar endast relativt den varu-

mängd dermed kan erhållas, och detta förhållande är så mycket mera säkert, som i de flesta fall varornas sin emellan motsvarande värde merändels bibehåller sig af den orsak, att de uppfylla de anten verkeliga eller inbillade behofven. Deremot kan en capitalist, utan förlust af sitt numeraira capital, genom förändring i varupriserne förlora hälften deraf. Dageliga erfarenheten gör en vidlyftigare bevisning häraf öfverflödigt. Men det förtjenar anmärkas, att den förmögenhet, som sålunda beräknas efter productionsförmågan, äfven kan undergå både physiska och moraliska förändringar. De förra härleda sig ifrån alla de physiska krafter och ifrån omsorgen för deras användande, hvilka samfäldt medverka till en ymnigare eller ringare naturalstrens production; desse hafva största inflytelse på alla landtmannanäringar. De sednare åter böra hufvudsakligast tillskrifvas modet och dess ombytlighet, som på de finare manufacturer hafva ej sällan den menligaste inflytelse. Uti ett fattigt land blifva på sådan grund dessa sednare manufacturer alltid mycket vådligare, emedan de moraliska impedimenterna icke stå i näringsidkarens magt att förekomma, då deremot de physiska åtminstone till en del genom omtanke och uppmärksamhet kunna undanrödjas. Begge äro dock af den beskaffenhet, att de i frågan om drätseln böra komma under nogaste skärskådande. Emellertid bevisar denna korta målning af förmögenhet, att penningar äro att anse som särskilda scalor för en och samma thermometer och således af lika höjd, och att den således egentligen icke har någon annan nytta, än att vid varubytten lättare utmärka differancen uti deras särskilda värden

och att sålunda lätta omsättningen af varor, samt att jemka deras olika förhållanden till hvarandra.

Men som det primitiva eller, som det nu kallas, det effectiva eller reela myntet, såsom tungt och ovigt, då deraf erfordras stora summor, icke till den grad lättar dessa varu-byten och omsättningar, som bekvämligheten skulle fordra, uppfann man de i vår tid så väl kända banco noter eller sedlar, hvilka till sin grund icke äro annat än assignationer på uti någon gifven cassa befinteligt effectivt mynt. Derjemte tillskapades, genom de flesta staters iråkade skulder, ett annat representerande mynt, som i sjelfva verket är staternas skuldebref, att förr eller sednare inlösas med verkligt mynt. Allt detta i de flesta Europeiska länder nu förekommande representativa mynt var utan tvifvel, i anseende till den bekvämlighet det medförde, en välgärning för handeln och näringarne, sålänge en prompt inlösen efter deras påtecknade valeur bibehöll dem vid ett fullkomligt förtroende. Men, sedan ökade statsskulder ofta utöfver statens tillgångar småningom minskat detta förtroende för statspapperen, och sedan en felaktig eller af yttre tvångsmål föranledd bankernas administration minskat deras realisationsfonder, i jemförelse emot de utgifne assignationerne, hafva i alla länders financer, där något representativt mynt funnits, otaliga oredor uppstått, de där haft menliga följder, ej mindre för enskildtas välstånd, än för staternes egen. Hufvudsakeligen har detta inträffat, då bankerna utgifvit assignationer till så multipliceradt belopp utöfver deras fonder, att den utspridda sedelmassan möjligen kunnat till den mängd hos banquierer hopa sig, att dess inlösen utan bankernas totala undergång icke varit möjlig, då förtroen-

det nödvändigt derigenom skulle gå förloradt. Hvad statspapperen åter vidkommer, hafva de svårligen kunnat bibehålla sin credit, så snart de öfverstigit statscasans tillgångar. Ifrån dessa källor härleda sig den lika så föränderliga cours som det skadliga agio, hvilka i vår tid försvagat, om icke förstört, alla länders och staters financer samt derjemte störtat de fleste medborgare i armod, under det ockraren på den oförtrutne arbetarens bekostnad vunnit flerfaldiga utvägar att sammanhopa omätliga skatter, lika onyttiga för honom sjelf, som obrukbare eller otillgängliga för staten. Resultatet häraf är, att ju säkrare ansvarigheten är för det representativa myntet och ju mindre omgång vid dess realiserande, desto mindre blifva de oredor, som ifrån ett för mycket multiplicerad sedelmynt eller representativer annars äro oskiljaktige.

Dessa reflexioner, använda på Finland, upptäcka snart, att ej mindre den allmänna välmågan än statens financer befinna sig i ett utblottadt tillstånd. Om några få capitalister, af hvilka en stor del torde hafva riktat sig på sina medborgares bekostnad, undantagas, äro de fleste landets invånare i detta afseende högeligen misslottade. Öfverväger man landets producerade varumängd och jemför den med dess utländska behof, är den öfver hufvud tagen ganska inskränkt, och värdet till största delen, genom öfver höfvan kostsamma transporter, i afseende å distancerne, ifrån det inre landet, förringadt. Den yttersta tarflighet i föda, som tillräckeligen utmärker sig genom det dageliga stampbrödet, hvilket ej sällan substitueras af ett än mer onaturligt och förderfligt barkbröd, är den enda utväg för finska bonden att bibehålla sin existance. Ofta påkommande missväxter och ett idke-

ligt prejeri ifrån alla håll, under oredan af myntväsendet, utblotta honom äfven till den grad, att han ej sällan måste öfvergifva den jord, hans förfäder ifrån ris och rot upprödjat och hvarest han sjelf nedlagt en lång och fruktlös möda. Sådant är åtminstone tillståndet i det öfre landet och sådant skall det förblifva, om icke, genom afböjande af förut i underdånighet anförde orsaker, arbetsfliten förökas, afsättningen underhjelpes och prejerier undanrödjas.

Till detta sistnämnda fordras stadga i penningeväsendet och inskränkning af de flere landet betungande extraordinarie utgifter, hvaraf kronan eller staten egentligen icke drager någon fördel.

För att vinna en sådan stadga i penningeväsendet, synes det blifva oundvikligen nödvändigt att afskaffa gångbarheten af flere representativa mynt och att inskränka dem till skäligt förhållande emot realisationsfonden. Sveriges exempel, för att ej söka några mera fjeran, bevisar denne nödvändighet till öfverflöd. Med så mycket större skäl böra utländska representativa mynt ifrån allmänna rörelsen afskaffas, som landets styrelse för deras realisation icke kan ikläda sig någon ansvarighet eller dertill på minsta sätt bidra, helst deras i sig sjelf problematiska värde blifver desto tvetydigare, ju mera vacklande det lands financer äro, hvarifrån sådant representativt mynt är utgifvit. Sådant är förhållandet med det i Finland, nästan företrädesvis, än gångbara svenska sedelmyntet. Men då jag i mitt underdåniga betänkande rörande detta mynts emottagande i kronoppbörden för näststundande år redan sökt omständeligen ådagalägga denna nödvändighet, vore det så mycket

öfverflödigare att något i sådant afseende nu tillägga, som min häruti yttrade tanke svärligen lär finna någon alfvarlig motsägelse. Frågan torde endast blifva, på hvad sätt detta skall kunna verkställas, och detta är ett ämne, hvaruppå jag ej kan underlåta att i underdånighet fästa Kejsrerlige Regerings Conseillens uppmärksamhet. Då växelhandel här i landet, i anseende till våra köpmäns ringa relation med andre trafiquerande länder, näppeligen låter för det närvarande tänka sig, anser jag för min underdåniga del icke möjligt att i Finland hoppas [på] någon sådan privat växlingsanstalt, hvarigenom det svenska myntet kunde utan dröjsmål indragas och emot ryskt utbyttas, utan att en sådan operation blefve för landets invånare betungande, och för öfrigt mycket osäker, emedan den långa tidsutdrägt, som fordras till omsättning af svenska sedlarne, genom växlars anskaffande från andra orter, lätteligen kan så förändra coursens förhållande, att förlust å någondera sidan deraf blifver oundvikelig.

För att således å ena sidan förekomma olägenheter och vådor af det svenska sedelmyntet, såsom ett främmande land tillhörigt, och å den andra med skonsamhet behandla allmogens och menige mans vanliga misstroende, samt tillika undvika det tvång, som vid financeoperationer ej kan undgå att åstadkomma menliga följder, synes det blifva nödvändigt att häruti förfara med lika mycket tålamod som försigtighet. Om det sålunda synes mindre rådligt att genom förbud hindra svenska sedlarnes antaglighet private personer emellan och vid handeln på Sverige, torde det likväl för framtiden blifva oundvikeligt för drätselverkets bestånd att utkräfva alla finska statsverkets ingälder uti Kejsrerlige Ryska Rikets gång-

bara mynt, likväl med undantag af de för 1813 utgående utskylder, hvarom Kejsrerlige Regerings Conseillen i underdånighet afvaktar Hans Kejsrerlige Majestäts allernådigste beslut. Men af enahanda skäl blifver det likaledes nödvändigt att jemte befordradt förtroende för ryska banco assignationerne föranstalta tjenliga utvägar för landets invånare att tillbyta sig dessa assignationer emot sine svenska sedlar. Förenämnde åtgärd till svenska myntets reduction förutsätter likväl sådane publique anstalter, hvarigenom de enskilda prejerier kunna förebyggas, hvaröfver under den förflutna tiden så många klagomål blifvit anförde.

I märkelig mon kan väl svenska sedelmyntets gångbarhet i Finland [minskas] genom de af Växel-, Låne- och Depositions Contoret på högvederbörlig befallning nu utgifne och framdeles utgifvande småsedlar, ställde på ryska banco assignationer, isynnerhet sedan de svenska skiljemyntssedlarne blifvit till utförsel i Finland förbudne. Men då Finlands förmonliga handel på Sverige inbringar årligen ett vida större rörelsecapital i svenskt mynt, än hvad i förenämnde småsedlar ännu på lång tid kan hinna tillverkas och utspridas, lära andre tjenliga anstalter derjemte böra vidtagas, om ändamålet utan allt för lång tids utdrägt skall kunna vinnas. Jemte det jag således får i underdånighet härjemte bilägga förslag öfver den härvarande banquens operationer, till den 1:a sistlidne october och derifrån till den 1:a i denne månad, får jag i förevarande ämne hos Kejsrerlige Regerings Conseillen annåla min underdåniga tanke om svenska sedelmyntets indragande.

I allmänhet synes Regeringen, med iakttagande af i

underdånighet förut nämnde grunder till befordrande af sistberörde ändamål, kunna vidtaga tvänne utvägar: 1:o den, att förskaffa de på Sverige trafikerande tillfälle till anten ryska banco assignationers eller på detta mynt stälde godkända växlars erhållande för det svenska myntet, de genom sin handel förvärfvat; och 2:o den, att för landets invånare, isynnerhet de af allmogen, besörja det de, åtminstone till sine så publike som enskilde utskyl- ders bestridande, må kunna emot svenska banco sedlar genom publik anstalt erhålla sitt behof af ryska banco assignationer.

Likväl följer af förut anförda grunder, att allt tvång härvid bör undvikas, äfvensom att den egna fördelen bör bestämma hvar och en att anten begagna dessa publike anstalter eller att genom enskilde utvägar anskaffa sig det nödvändiga behofvet af ryskt mynt.

I afseende å det förstnämnda ändamålet hafva väl de, som handla på Sverige, tillfälle att å Stockholms bourse förväxla sitt svenska mynt emot motsvarande växlar. Men, utom att svenska handlande ganska sällan kunna tracera på Ryssland, hvarföre den mästa växelhandel sker genom Hamburg, så är denna handels-operation för finska allmogen, hvilkas handel på Sverige isynnerhet bidrar till svenska myntets öfverflöd, emedan någon retour-handel icke minskar deras capitaler, i alla afseenden oanvändbar, såsom fordrande flere kunskaper än hos dem skäligen kan förmodas. För att således afhjelpa denna svårighet, ville jag i underdånighet föreslå, att ett så beskaffadt växlingscontor skulle i Stockholm, hvarest finska bondehandeln är hufvudsakeligen concentrerad, under kejslerlige ryska consulens inseende inrättas, hvarest

hvar och en vore tillåtitt att till förväxling för där ingifvit svenskt mynt erhålla antingen kejsrerlige ryska banco assignationer eller ock goda växlar ställde på samma mynt. I afseende härå blifver det utan tvifvel nödigt dels att förse detta contoír med en erforderlig summa af nämnde banco assignationer, hvartill jag af Hans Kejsrerliga Majestäts huldhet så mycket hellre skulle hoppas några utvägar, som härigenom ingen förlust kan vara att befara, dels ock att sätta detta växel-contor i en sådan förbindelse med någon redlig banquir i S:t Petersburg eller Finland, att växlar på honom skulle få dragas, emot det han genom Hamburg finge sin tracerade återbetalning. För att lätta dessa utvägar skulle växel-contoret kunna berättigas att beräkna någon procents arfvode och vanligt courtage, som ifrån den till växling inlämnade summan afdroges, på det växeln eller banco assignationerna sedermera icke behöfde decourteras. Till vinnande af controll häruti skulle växel-contoret vara försedt med tryckta polletter, där coursen för dagen af laglig mäklare vid Stockholms bource skulle utsättas och under-tecknas, hvilken pollette, hvarå jemväl provision jemte växel-kontorets chiffrer skulle åsättas, borde den växlande tillställas. Den förlust, de växlande genom slike omkostnader skulle lida, blefve i allt fall vida lindrigare, än det prejeri, för hvilket de annars blifva underkastade; hvar och en, sådant oaktadt, obetagit att, om honom så godt synes, uraktlåta en sådan växling. För att likväl under-rätta den trafiquerande allmogen om denna utväg till erhållande af ryskt mynt, borde en sådan anstalt åtminstone i skärsocknarne blifva allmänneligen kungjord.

Den senare anstalten, hvarigenom landets invånare

skulle förses med utvägar att emot svenska peningar erhålla så mycket ryskt mynt, som både till allmänna och enskilda utskylders afbördande erfordras, kan svårigen utan äfventyr och möjelig förlust för statsverket påtänkas, men en sådan uppoffring, om den ock skulle hända, kan ej blifva allt för betydlig och är dessutom en billig gård åt det allmänna bästa, som genom erhållen stadga i penningeväsendet i framtiden blefve för sjelfva statsverket gagneligt. I detta afseende skulle jag i underdånighet föreslå, att den härstädes inrättade banquen, i enlighet med de efter sig företeende omständigheter af Kejsrerlige Regerings Conseillen upprättande föreskrifter, skulle tillika blifva ett växelcontoir för svenska sedlar, hvilka derifrån på förut omrördt sätt af kejsrerlige generalconsuln i Stockholm skulle, sedan de vore dit remitterade, reduceras till ryska banco assignationer och till växel-contoret sålunda återsändas. Således skulle genom landshöfdingarnes försorg de vid kronouppbörderne äfvensom vid utsökningar af uppbördsmännen emottagne och i ränterierne deponerade medel i svenskt mynt till växel-contoret försändas, då det i ryskt mynt uppgående beloppet af contoret skulle återställas eller, såsom i banquer för ränteriernas räkning deponerade, attesteras. Att banquen härtill behöfver en särskild fond, är lätt att inse; men svårare är att bestämma dess storlek. Mindre än 1,000,000 banco assignationer lærer dock neppeligen kunna förslå, åtminstone i början, men hvilken summa jag likväl förmodar, genom en skyndsam omsättning, blifva tillräckelig, isynnerhet sedan utspridningen af banquens småsedlar hunnit underhjelpa denna växlingsoperation. Ju längre med denne anstalt fortfares, ju mindre

behöfver denna fond med tiden vara, emedan förtroendet för ryska myntet i samma mån bör tillväxa, som svenska sedlarne försvinna utur rörelsen. Skulle, oakadt all möjlig iakttagen försigtighet, växelcontoret vid denna operation tillfogas någon förlust i dess fond-capital, anser jag för min underdåniga del denna förlust böra falla statsverket till last, hvad fond Hans Kejsarliga Majestät och härtill må täckas i Nåder anslå. För att likväl förekomma, så vidt möjligt är, dessa förluster, tror jag för min underdåniga del det blifva säkrast, att vid den växling, som vid uppbörden besörjes, och genom omsättningen af ränterierna föranstaltas, en vidlyftigare omgång och noggrannare föreskrifter böra iakttagas, emedan man dervid har att befara både större förluster för växelcontoret och flere försök till allmogens prejudicium. Således skulle jag för min underdåniga del tro, att en mera oföränderlig cours i detta afseende blifver nödvändig, emedan dess ostadighet skulle annars leda till oräkneliga oredor. Likväl som Växelcontoret möjligen kunde blifva alltför mycket lidande, om denne cours blefve fastställd för ett helt år, skulle jag för min underdåniga del tro detta förmonligare kunna ske för hvarje qvartal sålunda, att kursen af Bancodirektionen i samråd med chefen för Financeexpeditionen efter sig då företeende upplysningar skulle i början af månaden före det ingående qvartalet fastställas och med landshöfdingarne communiceras, hvilka ej böra underlåta att till allmänhetens underrättelse sådant ofördröjeligen förstärka. Att likväl den sålunda fastställda kursen bör till fullo svara emot förhållandet, då den bestämes, synes vara nödvändigt för växelcontorets säkerhet och på intet sätt skadligt för allmänheten, emedan i fall af

coursens förmonligare förändring säkert tillfälle yppas att hos handlande erhålla banco assignationer till bättre pris. Till förekommande af det prejeri, som oakadt desse anstalter möjligan skulle af egennyttiga uppbördsmän kunna föröfvas, skulle jag i underdanighet föreslå, att, jemte en allmän kungörelse om den för hvarje qvartal fastställde kursen, skulle det vara kronans uppbördsmän, af hvad titel de ock må vara, ålagdt 1:o att uti allmogens qvittanceböcker anteckna, hvad de i svenska penningar uppburit, samt utföra beloppet deraf efter den fastställda kursen i ryskt mynt; 2:o att sådant jemväl allmogen vid uppbördsstämmor munteligen förståndiga; samt 3:o att häröfver föra en särskild uppbördslängd, som, till landshöfdingen efter hvarje uppbördsstämmas slut ofördröjeligen ingifves, för att vid skeende undersökningar tjena till control öfver denna uppbörd. Af sådan anledning bör det vara uppbördsmännens ovilkorliga skyldighet att i enlighet med denna längd, som jemväl af häradsskrifvaren bör vara till sin riktighet bestyrkt, till ränteriet lefverera hvad han i svenskt mynt uppburit, och detta utan allt dröjsmål, på det växelcontoret genom en sådan försummelse icke må i någon motto blifva lidande.

Det besvär uppbördsmännen härigenom tillskyndas äfvensom Bancodirectionen åsyftar ett så patriotiskt ändamål, att något arfvode derföre icke torde med billighet äskas, helst skäligen anledning är att förmoda, det den nuvarande bristen på ryskt mynt genom dessa utvägar snart nog torde upphöra, men som Directionens göromål derigenom i en ej ringa mon blifva förökade, torde särskilde tjänstemän till dess biträde i detta afseende blifva nödige, som af statsverket synes böra lönas och hvilka efter sig

företeende omständigheter af Kejsrerlige Regerings Con-seillen torde böra på behaglig tid tillsättas.

Om genom dessa eller andra tilläffventyrs än förmon-ligare anstalter, det främmande representativa myntet kan småningom stängas ifrån allmänna rörelsen, skall pen-ningeverket utan tvifvel vinna mycken stadga. Men om dessutom möjligt vore att för Finland inrätta en bank, grundad på effectift eller verkligt silfver, hvars admi-nistration blefve med den försigtighet handhafd, att dess sedlar aldrig skulle förlora af sitt nominala värde, tvif-lar jag ej, att en sådan inrättning skulle i betydlig mon bidra till vinnande af stadga i landets financer. Men beklageligen synas utsikterna härtill för det närvarande i samma mon vara aflägsnade, som det effectiva silfret blifvit sällsynt hos landets innevånare.

Den andra omständigheten, som har en stor inflytelse på allmänhetens välstånd och som i Finland till en ej ringa del vållar dess vanmagt, är, att isynnerhet menige man underkastas prejerier, dels gillade i sjelfva författ-ningarna, dels i lönndom föröfvade af penningesnikna ockrare. De förra kunna icke kallas egentelig orättvisa, då de äro stadfästade i lagarne, men äro icke desto min-dre betungande och i detta afseende obilliga.

Så förhåller det sig förnämligast med lösen af utslag, pass och dylikt, jemte arfvoden m. m. De förhöjdes under Svenska Regeringen under den tid riksgäldssed-larne voro till sitt nominala värde gångbare, i anseende till den betydliga förlusten af deras corresponderande värde till verkligt silfver, hvaruppå både embetsmän och andre blifvit lidande, men denna taxa bibehöll sig äfven efter realisationen vid sitt numeraira belopp, ehuru vin-

sten af taxan derigenom på allmänhetens bekostnad utgjorde 50 procent. Genom myntmanifestet hafva dessa utslagslösen blifvit än mer förökade, hvilket till sin grund är så mycket obilligare, som de embetsmän, för hvilkas snäfva lönevilkor den förhöjda taxan för utslagslösen i sin början uppkom, numera däruti genom Hans Kejsersliga Majestäts Nåd erhållit betydliga förbättringar. Framför allt äro de, för dem äfven bland allmogen, som på Sverige trafiquera, erforderliga resepassen, oaktadt landssecreterarnes dervid hafde ringa möda, öfver all höfva kostsamme, så att de, hvilka en slik sjöfart idka, ej sällan hafva en utgift af 50 silfver rubel öfver sommaren, utan någon för staten derigenom erhållen synnerlig båtnad. I betraktande häraf, äfvensom till vinnande af stadga vid beräkningen af böter, hvilka genom denna flerfaldiga evaluation blifvit ej allenast ganska obestämda, utan jemväl för de brottsliga i sjelfva verket förmonligare än de primitive varit, torde det icke vara olämpligt, om Hans Kejserslige Majestät i Näder funne för godt att ej allenast fastställa alla slike taxor äfvensom alla böter i gångbart mynt, utan ock att moderera dem till någon likhet med sitt primitiva förhållande, då allmogen derigenom en stor lindring skulle tillskyndas, äfvensom det skulle förekommas, att ett och samma brott efter olika myntberäkning kan med fullkomligaste rättvisa anses ena gången för snatteri och den andra för tjufnad, andra dylika exempel att förtiga. Hvarjemte i lika underdånighet hemställes, om icke det pass, som vid första resan till Sverige af de oafbrutit trafiquerande bör uttagas, må för hela sommaren blifva gällande, på det en onödig kostnad sålunda må undvikas.

Hvad de lønlige prejerierne vidkommer, kunna de svårligen genom några författningar förebyggas. Det enda, som dervid kan tillgöras, är att länens höfdingar, så vidt görligt är, tillse, det fiscalerne så i städerna som på landet i denna del fullgöra sina åliggande skyldigheter.

Efter denna öfversigt af landets penningeverk leder ordningen till statens financer och den derifrån oskiljaktiga drätseln.

Hvad Finlands financer och drätsel vidkommer, har man ej utan skäl dervid klandrat åtskilliga omständigheter. 1:o synes det vara otvifvelaktigt, att productionen och detta förnämligast af åkerbruket blifvit drygast beskattad, hvilket sannolikt icke befördrat dess framgång. Utom det kronan genom öfverloppsjords beräkningen samt deruppå åsatte nya räntor och tionde ökat jordbruksrântan, hafva ej allenast presternes rättigheter, utan ock nye roteringar, lagmans-, domare- och tingshushyrekappar m. m. i samma mon betungat jordbrukarn, som hans enskilda flit sträfvat till större fullkomlighet. Ofta hafva odlingarna icke vunnit nödig stadga, innan ny skatt och tunga för den halfodlade jorden tillbakahållit jordbrukarens ytterligare omsorg. Den option en stor del af det öfre landets allmoge begagnat till sina öfverloppsjordar, utan att rätt känna eller kunna beräkna dess följder, hafva ofta haft denna påföljd. 2:o har consumptionen, som vanligen anses med största skäl böra dela bördan af utlagorna till både staten och clereciet, högst obetydlig, efter de i Finland gällande författningar, blifvit med afgifter belastad. Den enda consumption af inhemska producter, för hvilka någon afgift erlägges, är det för menige mans moralité genom missbruk i så hög

grad förderfligt blefne bränvinet, hvarvid dock som felaktigt kan anses, att denna afgift icke är proportionerad efter den verkliga consumptionen, utan bestämd till ett visst belopp för hvarje samhällsmedlem af en viss ålder. Genom tullen är väl consumptionen af utländska productioner i långt större grad med afgifter betungad, men anledning är att tro, det en stor del af denna consumption genom lurendrejerier befrias ifrån den i tulltaxan ålagde afgift, emedan den höga tullen lockar smyghandlaren välbelönta vinningslystnad till dessa emot statens förmån så rakt stridande företag, hvilka dock troligen med ingen bevakning skola förekommas, derest icke en nedsatt tull skulle betaga smyghandlaren sin påräknade vinst och hvarigenom tullintäkten, långt ifrån att minskas, otvifvelaktigt skulle vinna en betydlig tillökning.

3:o Personelle taxation eller, som den kallas, capitation, då deruti innefattas jemväl den personliga njutningen af alla samhällets förmoner, kunde med mycket skäl anses ojämt och törhända obilligt fördelad, i så måtto att den arbetande classens medlemmar, som öfver hufvud tagit hafva den mödosammaste lefnad och minsta njutningarne, icke häruti hafva den lindring, som deras belägenhet, jemförelsevis emot deras öfrige samhällsmedlemmar, synes förtjena.

4:o Ett ibland de i Finlands drätsel mest öfverklagade fel är den mångfaldiga taxeringsgrund, som med afseende å jordbrukaren, i särskilde landsorter, blifvit iakttagen, äfvensom de mångfaldiga och i oändeliga bråk fördelade särskilda artiklar, hvilka icke en gång äro tillgängliga, ehuru å de så kallade undervisningarne föreskrifne. Utom det besvär vid räkenskapernas författande och reviderande, som häraf uppstår, lemnar dessa

räntepersedlars förvandling mindre samvetsgranna upp-
bördsmän det yppersta tillfälle till ocker och egennyttas,
till en ej ringa olägenhet och skada för den okunniga
allmogen; hvarutom controllen härigenom blifver ojemför-
ligt svårare. Utan tvifvel skulle denna oreda med ringa
möda, ehuru ej alldeles utan omak kunna sålunda regle-
ras, att en noga uträkning, i enlighet med alla i jordeboken påförde taxeringsgrunder, skulle för tio eller flere
år efter hvarje års markegångstaxa författas, hvars
medelpris skulle bestämma återförvandlingen af den er-
hållna summan till sådana få jordbruksalster, som med
det ifrågavarande hemmanets jordbruk vore förenligast,
då skattetalet härefter skulle bestämmas, som sålunda bör
blifva så nära enahanda med hvad efter den gamla mång-
faldiga skattläggningsgrunden varit hemmanet åsatt, att
ingen märklig skillnad skulle kunna uppkomma. 5:o Ändte-
ligen hafva äfven dels ombytthet i författningarne, dels
oförstånd eller oredlighet hos taxeringsmännen vållat en
olikhet i hemmanens beskattning, som ej mindre för
statsverket, än för landets invånare haft de menligaste
följder. Sålunda har det olika belopp af tunnelandtal,
som för mantalet i särskilda författningar varit föreskrif-
vet, vållat, att i en och samma socken och stundom i
samma samfällighet ägorymder för lika stora hemman
blifvit utöfver 50 procent skiljaktiga. Häraf har dock
ingen annan olägenhet förorsakats, än att åtskillige lä-
genheter, med någon förlust för statsverket, blifvit förmon-
ligare till säker båtnad för innehafvarena, hvilkas välstånd
likväl för staten icke är utan nytta; hvaremot, då ensi-
diga eller egennyttiga afsigter utan skälig anledning bi-
dragit att emot författningarnes föreskrift mångdubbla

den skatt och tunga, som hemmanen vid skattläggningarnes anställande blifvit ålagd, under det andre hemman blifvit lika orättvist lisade (såsom det vid uppskattningarne i Savolax och Karelens län tillgått), en stor del jordbrukare råkat i yttersta vanmägt, under det statscassan lidit oersättliga förluster.

Huru dessa misstag och bristfälligheter skola afhjelpas, är icke ämnet för mina underdåniga anmärkningar, som egenteligen åsyftat att i lika underdånighet framställa grunderna, hvarpå landets drätsel sig stöder, och orsakerna ej mindre till det betryck, hvaruti förnämligast jordbrukaren på åtskilliga orter af Finland sig befinner, än till de brister i statens påräknade tillgångar, som genom oundvikliga restantier vållat oreda i Finlands drätsel. Då städernas utskylder, isynnerhet med afdrag af de dem förundte friheter, äro högst obetydliga, utgöres statscassans tillgångar förnämligast af hemmans räntorne och krono tionden, brännvins arrendet, chartae sigillatae afgiften samt tull medlen. De öfrige i statsförslaget specificerade ingälder äro af så ringa betydenhet, att på dem föga afseende kan göras, i anseende till de i staten uppförde dryga utgifter. Hvad hemmans räntorne vidkommer, så äro de i afseende å production, då endast missväxter undantagas, de mäst oföränderliga, oaktadt en del böra i contant utgå. Ty om de efter den tid, då de först blefvo åsatte, efter då varande varuvärde evalveras till blotta persedlar, bestiga de sig för det närvarande icke till högre belopp, än emot medlet af 17:de seelet, hvaremot de öfrige ifrån landet utgående contante utskylder, i anseende till betydande förändringar i penningsgarns valeur, ansenligen blifvit till sitt relativa belopp för-

minskade. Men än mera har statsverket blifvit lidande, sedan åtskillige löner, hvilka tillförene i contant utgått, dels af hemmanens contante räntor, dels af de förvandlade persedle räntorne, nu mera böra utgå på enahanda sätt med indelte löner, då den såkallade kronans gevinst, hvilken enligt Finlands äldre räkenskaper utgjort en betydande inkomst för statsverket, nu mera helt och hållet eller åtminstone till största delen försvinner bland statsverkets tillgångar. Men då sådant nu mera icke utan skadliga rubbningar kan förändras, ligger mycken makt uppå, att i dispositionerne af kronans inkomster iakttaga yttersta noggrannhet, för att undvika en statsbrist, som för all drätsel är högst förderflig. För att om statsverkets tillstånd vinna en närmare upplysning har jag för innevarande år granskat ränteri-calculationerne, så vidt de röra stats medlen, äfvensom restantie-längderne och deraf funnit ej allenast, att årligen ökade restantier minskat statens påräknade tillgångar, utan ock att, då innevarande års tullinkomster jemföras emot de föregående årens, hvaraf revisionscommissarien Dalbeck lemnat mig ett omständligt sammandrag, som jag härjemte får i underdånighet inlemna, har en märkelig minskning jemväl i tullinkomsterne visat sig, som gifvit anledning att närmare efterse orsaken härtill; och har jag trodt mig finna, att utom den afkortning, som uppkommer genom förökad tullstat och hvaraf endast expectance-lönerne uppgå till en summa af 6,249 rb. 60 kp. silfv., uppstår minskningen i tullintægten hufvudsakeligen af den tullfrihet å salt, som till lindring för allmogen af Hans Kejsrerlige Majestät i Näder blifvit beviljad. Och då detta förorsakar en betydande brist i statsverkets tillgångar, utan att landt-

mannen deraf hemtar någon fördel, i anseende dertill att våre handlande, som icke hämtat saltet ifrån första handen, ändock betydligt stegrat priset utöfver hvad skärallmogen derföre i Stockholm erlagt, synes någon förändring häruti med skäl kunna föreslås. Det är af sådan anledning jag får hos Kejsrerlige Regerings Conseillen i underdånighet anmäla, det billig anledning vore att hos Hans Kejsrerlige Majestät i underdånighet hemställa, om icke någon afgift, till en rubel för hvarje tunna ifrån första handen infördt salt och en och en half rubel för det ifrån andra handen inkommande, kunde såsom tull föreskrifvas samt om icke derjemte under nu påstående krigsoroligheter det kunde i nåder tillåtas jemväl utländske handlande att emot enahanda afgift införa salt i finska hamnarne, intill dess lyckligare handelsconjuncturer kunna gifva anledning att åter upplifva productplacatet och helfrihetsrättigheten. På ett sådant sätt förmodar jag i underdånighet, att tullinkomsterne till förmon för statscassan skola blifva betydiligen förökade. Hvad de förökade restantierne vidkommer, sä äro de väl utan tvifvel till en del förorsakade dels af de från krig oskiljaktiga olyckor, dels af flere under de senare åren inträffade missväxter och förluster i landets vanliga näringar; men tillika lærer det ej kunna nekas, att mycken efterlåtenhet hos uppbördsmännen dertill varit vållande, hvilket deraf synes, att mer än tre års restantier fått utan lagligen förrättade restransakningar i räkenskaperne till påföljande åren balanceras, såsom särskilda till Kejsrerliga Regerings Conseillen inkomna handlingar det nogsamt bestyrka.

Ibland drätselns tillförene påräknade tillgångar har jemväl postverket varit, som likväl under den nu framflutna

tiden medfört betydande utgifter för staten. Enligt förut i underdånighet nämnda ränterie-calculationerne har för postverkets räkning ifrån den 1:a januari innevarande år till den 1:a sistlidne october blifvit till ränterierne inleverade en summa af 1,230 rub. 9 kop., hvaremot för dess räkning under samma tid blifvit lyftade en summa af 26,490 rub. 21 kop., allt silfver. Huruvida sådant kan framdeles ersättas, är ett ämne, hvaröfver post-directionen genom dess årsräkning torde lemna upplysning.

Slutligen bör jag i underdånighet anmäla, att desse anmärkningar icke röra Viborgs län, emedan någre underrättelser om dess cameralverk till Kejserlige Regerings Conseillen än icke ankommit. Likväl kan jag ej obemäldt lemna, det anledning är att befara, att detta läns inkomster icke svara emot dess utgifter, innan vederbörlige skattläggnings-regleringar hunnit der föranstaltas, helst detta län ifrån de öfrige ränterierne i Finland erhållit ej obetydliga tillskott af statsmedlen.

Åbo den 3 december 1812.

Gabr. Er. v. Haartman.

Efter hvars uppläsande Öfverste löjtnanten *Reuterskiöld* förbehöll sig handlingarne till närmare påseende, hvarå detta ämne således blef beroende.

Den 10 December 1812.

Öfverste löjtnant *Reuterskiöld*, som haft till närmare påseende det betänkande om tillståndet af Finlands handel och financer, hvilket professoren *von Haartman* den 3:e i denne månad afgifvit, i afseende å det till Hans

Kejsrlige Majestät snart afgående statsförslaget för nästkommande år, återlämnade berörde betänkande med dertill hörande handlingar samt utlät sig skrifteligen sålunda:

„Med professoren *von Haartman* förenar jag mig till alla delar hvad tullen för inkommande salt samt det föreslagne växlings contoret i Stockholm beträffar, äfvensom jag är ense derom att hos Hans Kejsrlige Majestät i underdånighet begära, det Växel-, Låne- och Depositionscontoret måtte få sig uppdragit att igenom växling förse den skattskyldige allmogen med ryskt mynt, som lättast låter göra sig på sätt blifvit proponeradt, att växelcontoret utsätter ett värde uppå rubeln uti svenska myntet, hvarefter allmogen sedan till fogdarne skulle få uti svenskt mynt betala dess utlagor, och att växelcontoret sedan förväxlar det svenska till ryskt igenom remittering och växlars uppköp. Likaledes anser jag statsverket böra vidkännas de förluster, som kunna uppkomma vid svenska myntets förväxling, men för att icke blottställa finska statscassan anser jag det vara nödigt, att Hans Kejsrlige Majestät tillät, det ingen växling göres, så snart den icke kan ske utan gifven förlust, utan i sådan händelse skulle svenska myntet, som influtit, af Kejsrlige Regerings Conseillen få användas till aflöningar och andra utgifter efter samma värde, som det blifvit emottagit; och som varierande courser under ett och samma års räknningar skulle leda till oreda äfvensom kunna blifva tryckande för en del af den skattskyldige allmogen, så skulle jag hos Hans Kejsrlige Majestät hemställa, om icke växelcontoret fick utsätta rubelns värde årligen en månad före markegångssättningen, för att tjena till grund vid bestämmandet af ränte persedlarnes värde och denna cours sedan

blifva stående för hela årets uppbörd, hvarigenom alla skulle ske lika rätt, som ej kunde låta göra sig, ifall rubelns värde ändras kvartaliter.“

Referendarie secreteraren *Idman* yttrade sig, att referendarie secreteraren vore af lika mening med professoren *von Haartman* så väl hvad de föreslagne utvägarne till svenska myntets utväxling emot ryskt mynt angår, som hvad tulls erläggande för framdeles inkommande salt beträffar. I professorens project om svenska myntets utbyte emot ryskt instämde referendarie secreteraren endast på den grund, att det ej åsyftade något tvång för innehafvare af svenskt mynt, att detsamma, ehvad capitalet vore större eller mindre, med allo bortväxla, utan lätade blott utvägarne för dem att, utan ocker, få sine krono utskylder erlagde och att dessutom genom växling erhålla ryskt mynt, då de sådant åstundade, hvarigenom således ingen skadelig verkan på Finlands handel och penningeåtkomst vore att befara. Deremot ansåg referendarie secreteraren ett förordnande för Finlands inbyggare att inom viss föreskrifven tid ovilkorligen byta bort sitt innehafvande svenska mynt emot ryskt, väcka ett, ehuru ogrundadt, misstroende till det ryska myntet, isynnerhet hos finska bonden, hvars opinion om det svenska myntets företräde och vana att derefter skatta alla varor endast tid och erfarenhet vore i stånd att förändra, och hvars begrepp om det ryska myntets värde derigenom blifvit förringadt, att han till sine utskylders erläggande mäst köpa det efter ofta omväxlande och ganska olika priser, hvartill åter orsaken föga kunde göras för honom begriplig, om ock någon mera upplyst man gifves, som ville åtaga sig mödan att försöka det. Så länge den

finska menighetens förtroende till svenskt mynt vore allmänt, hvarom referendarie secreteraren för det närvarande icke tviflade, så länge den fördom hos bonden ännu vore rådande, att besittningen af svenskt mynt utgjorde en säker förmögenhet och att denna förmögenhet genom en tvungen växling blefve minskad, fordrade försiktigheten att ej befalla det svenska myntets totala indragning, om ock intet annat skäl till dess bibehållande vore för handen.

En pålaga om svenska myntets absoluta obrukbarhet i all handel och vandel uti Finland vore likväl, efter referendarie secreterarens mening, äfven i andra afseenden betänkelig. Den skulle orsaka ett väsendteligt hinder för Finlands skärboer att vidare fortfara med exporten af sådane inhemska producter, som de härintill sjelfva till Sverige öfverfört och emot contant betalning i svenskt mynt derstädes föryttrat, emedan den ofantliga mängd af finsk allmoge, som om somrarne och isynnerhet vid första öppet vatten samlas i Sverige, omöjlig kunde få sitt erhållna svenska mynt genast och utan förlust där bortväxlat, än mindre här i ryskt mynt så hastigt förvandladt, som hvars och ens behof kräfde, i följe hvaraf denne allmoge blefve tvungen att föra sine varor till finska städer och där sälja dem till ett vida lägre pris, än i Sverige erhålles. Avancen komme då att stanna, ej hos den fattige och med trängande behof dageligen kämpande bonden, utan hos den vida mer välmående köpmannen, som ändå hade utvägar nog att både nära och förkofra sig. Dessutom vore det en känd sak, att finska köpmannahandeln på Sverige förnämligast består i varubyte, hvaremot åter Finlands skärboer hufvudsakeligen

förvandla sine till Sverige öfverförda producter till constanta peningar, hvilka de sedan här i landet till den öfre finska allmogens synnerliga båtнад begagna vid inköp af spannmål, lin och hampa, gärdslé och stör, spiror timmer och näfver m. m.

Till dessa skärboers bergning och trefnad, hvilkas antal uppginge till vid pass etthundradetusende, ansåg referendarie secreteraren alltså det svenska myntets bibehållande i enskild handel och vandel emellan Finlands inbyggare vara ganska angeläget, och det så mycket mer, som skärboernes deraf beroende handel och sjöfart på Sverige, utan minsta gravation för staten, tillskapade och underhöll en anseelig mängd öfvade sjömän, hvilka till kejsarl. marinens förstärkning med så mycken förmon i krigstider kunde användas.

För öfrigt erkände referendarie secreteraren otillräckligheten af sine insigter för att närmare betrakta detta vigtiga ämne, och trodde sig derföre, till undvikande af all förebräelse för misstag i sitt häröfver yttrade omdöme, böra i underdånighet hemställa, om det ej skulle täckas Hans Majestät Kejsaren att, innan någon författning vidtoges, hvarigenom svenska myntet komme att förklaras ogiltigt i all handel och rörelse uti Finland, deröfver i Näder höra Landets Ständer, i händelse tillfälle till deras sammankallande framdeles yppas, då följderne deraf, sådane de ock måtte blifva, ej kunde tillskrifvas någon annan än dem sjelfve.

I de öfrige af professoren *von Haartman* vidrörde omständigheter ansåg referendarie secreteraren sig ej böra något särskildt utlåtande afgifva.

Collegii rådet *Ladau* förbehöll sig handlingarne till närmare påseende, hvarå detta ärende således blef beroende.

Den 17 December 1812.

Collegii rådet *Ladau* återlemnade det af professoren von *Haartman*, i afseende å statsförslaget för nästkommande år, afgifne och den 10:de i denne månad sednast i Kejsrerliga Regerings Conseillen förevordne betänkande, med dertill hörande handlingar samt förenade sig till alla delar i lika utlåtande med professoren von *Haartman*.

Landshöfdingen grefve *De Geer* utlät sig skrifteligen sålunda:

„Hvad professoren von *Haartmans* bihang till statsförslaget beträffar, är det så grundligt och sakerne detaillerade, så jag för min del ej hafver något att tillägga, utan endast hvad medlen till landets odling beträffar skulle jag för min underdåniga del finna, att i stället för uppmuntringen af sädens förädling till bränvin, för att derigenom förskaffa landtman, i den öfre och inre delen af landet, lättare samt mera lönande transport af sin spannemål, inrätta magaziner; derigenom blef ej det förderfveliga bränvins supandet befrämjadt, utan genom magaziners inrättande af kronan innevänares bestånd med kronans vinst befordras; de magaz. skulle inrättas, så ej staten kände någon utgift. Den skulle hafva sin egen Expedition, hvars chef skulle vara en af Conseillens ledamöter, samt stå under Kejsrerlige Regerings Conseillens öfverinseende.

Fond till densamma kunde i början ej blifva betydlig, utan endast af den spannemåls återbetalning, som borde

ske i contant, hvilken Hans Kejserslige Majestät redan i nåder anslagit till fond, ehuru den i detta fall skulle förblifva för hela landet. Tid åtgick väl, innan den kunde blifva af något värde, men bättre är att börja i smått, än att aldeles eftersätta. Att inrätta stora eller kejserslige brännerier, vore aldeles stridande mot Hans Kejserslige Majestäts Nådiga försäkran, sedan landet betalar brännens accis.

För att fullkomligen organisera en sådan inrättning, skulle Kejserslige Regerings Conseillen få i underdånighet inkomma med project. Hvad frågan om svenska myntet beträffar, hvarå professoren begär Kejserslige Regerings Conseillen ville fästa sin uppmärksamhet, är jag aldeles ense med professoren, att omöjligt är, vänta privat växlingsanstalt, och tror en sådan ej blefve förmonlig för landet, utan anser, som professoren, andra utvägar mera passande, och alltid förfara med lika mycket tålmod som försigtighet. Att förbjuda svenska myntets omlopp här i Finland, vore att aldeles ruinera handeln med Sverige och äfven qväfva all omtanke hos skäriallmogen isynnerhet; hvilken handel hittilldags varit mycket förmonlig; men bör den fria bondseglationen förblifva och handhafvas efter dess första tillåtelse. Det blifver en äfven så osvikelig sanning, att alla kronans intrader böra afbördas i ryska rikets mynt, undantagandes hvad för 1813 i underdånighet är föreslagit. De utvägar herr professoren uppgifver till förminskande af svenska myntet, genom ett växel contors inrättande i Stockholm, finner jag för min underdåniga del medföra mera olägenhet än förmon, i anseende till allmogen; ty hvad säkerhet hafver bonden af den poletten, då han nödvändigt måste anlita

andra att den sig uttyda; som coursen varierar dageligen, uppkommer snarligen misstroende hos dem, som förqväfvat deras industri, hvilket blifver statens förlust, att bonden frivilligt kan sig deraf begagna är ren sanning, men bonden som hörer det kungöras från canzleren, anser det genast som nådig befallning, hvilken han lyder, men vinner som jag fruktar endast misstankar och förfaller uti överksamhet. Hvad handlande åter beträffar, lära och böra de sjelfve förskaffa sig ryskt mynt å ett eller annat sätt. Den operationen skulle äfven tillskynda mera besvär och tidspillan, så väl för generalconsuln som alla behöfvande, utan någon båtnad, och fruktar att den allra integretta menniska, ej kunde åtaga sig sådan befattning, utan att se sin reputation, huru ärlig den vore, underkastad mindre behagliga omdömen, alltid sårande för en hederlig man. Då ett sådant contor efter min underdåniga tanke ej tillfullo uppfylde ändamålet, vore Hans Kejsrerlige Majestäts huldheth, med förskjutande medel dertill förfelad.

Hvad den senare utvägen beträffar, som herr professoren uppgifver, genom växling uti Finska Låne-, Växel- och Depositions Contoret, är jag för min underdåniga del af samma tanke. Men som första inrättningen af nämnde contor ej något derom nämner, skulle i underdånighet anhållas, det Hans Kejsrerlige Majestät i Nåder täcktes uppdraga bemälte contor sådan operation, och skulle directionen derstädes besörja omsättningarne från svenska sedlar till ryskt kejsrerligt mynt, utan att vara bunden, endast aderesera sig till Ryske General-Consuln, men skulle ankomma på dem sjelfve derom besörja, som de fant bäst, förmonligast och säkrast vara; dock vid alla

traceringars slut, gifva det Kejslerliga Regerings Conseillen tillkänna resultatet. Hvad coursens stadgande af växel-contor anbelangar, är väl onekeligen att qvartaliter utsättaden, mindre risque för contoret, men gjorde ofelbart missnöje och misstroende bland de betalande. Derföre vore min underdåniga tanke, det coursen sättes tvänne gånger om året, för sex månader hvarje gång, derigenom blefve ingen betalande, som bör erlægga sine utskylder, lidande, då de sex månader valdes, under uppbördstiderne. De som blefve restskyldige finge skylla sig sjelfve, om de på coursen förlorade, och skulle alltid coursen allmänneligen kungöras, med tillsägelse, att den ej räckte längre än ifrån det dato till det dato, och skylle sig hvar och en sjelf, om han försummar betalningstermin och genom nästa cours får betala mer. Den stipulerande coursen skulle uppgifvas af directionen i växel-contoret, i samråd med Chefen i Finance Expedition och sedermera underställas Kejslerliga Regerings Conseillens pröfning, stadfästade och kungörande. De föreskrifter växel-contoret ägde att iaktaga tillhörde chefen för finance expedition att uppgifva till Kejslerliga Regerings Conseillens granskande och stadfästade. Underställer samt finner underdånig hemställan borde hos Hans Kejslerlige Majestät göras om nådigt tillstånd och författning, att vid alla uppbörds stämmor, af hvad natur de vara må, en fullmäktig från hvarje socken skulle den bivista, att tillse det ingen för när skedde samt sitt namn under uppbörds längden teckna. Det skulle ankomma å hvarje socken, att den välja uti allmän sockne stämma, hvarest hvarken krono fogden eller häradskrifvaren finge vara närvarande, och är förvissad, då uppbördstämmorne af landshöfdingarne utsättas,

så väl för krono som militiae i sammanhang, det ej lärer falla besvärligt för fullmäktigen vara närvarande och förmodar, att uti hvarje socken sådane patriotiskt tänkande medlemmar finnas, som utan arfvode det sig åtaga; hvad vid uppördstämorne blifver i rest, skulle intagas uti sockne stugan, på utsatte terminer och ombuden eller fullmäktige dervid äfven vara tilstädes. Och är min underdåniga tanke att svenska myntet uti handel och vandel emottages hädanefter som hittilldags på de grunder referendarie secreteraren *Idman* anför.

I alt öfrigt hvad myntet beträffar är af samma tanke som herr professoren *von Haartman*.

Den andra omständigheten herr professoren *von Haartman* anförer, som stor inflytelse på allmänhetens välstånd, är jag af den tanken, att Conseillens Plenum uti den saken skulle sig utlåta.

Hvad Finlands financer och drätselverk vidkommer, finner jag hvad herr professoren anförer, uti 1, 2, 3, 4 och 5 mom., hvilka omständigheter hörer egenteligen till Landtståndernes yttrande och böra in pleno föredragas.

Hvad herr professorn uti sitt betänkande anförer om tull å inkommande salt, äfvensom productplacetets och helfrihetens hvilande tills vidare, äfvensom tillstånd för främmande att införa salt, förenar jag mig.

Hvad de förökade restantier beträffar, tillhör det onekeligen Kejsrerlige Regerings Conseillens omsorg och handhafvande.

Alt öfrigt uti herr professorens betänkande anser jag endast, såsom upplysningar om drätsel verket, och hvad dermed gemenskap äger.“

Robert Wilh. de Geer.

Skolande utdrag af protocollerne rörande detta ämne till Hans Kejserslige Majestät uti underdånig skrifvelse insändas. År och dagar föreskrifne.

In fidem
Sven Nils Heurlin.

9.

Bokslut

öfver

Influtne, Afkortade, Utbetalde och Behållne allmänna
Stats Medel och Räntor uti Stor-Furstendömet Finland
för uppbördsåren 1808—1809.

Bokslut öfver influtna, afkortade, utbetalda och behållna allmänna
året 1808, som beräknas ifrån den

1	2		3		4	5
	Hufvud		Ränte		Persedlar	
Debet.	Spannmål		Hafra		Hö	Summa svenskt Banco Rdr. sk. rst.
	Tunnor	kap.	Tunnor	kap.	Lisp.	
Influtna Råntor under loppet af de första månaderna året 1808 till den 1 Maji det året, — och innestadnade Restantier i landet af föregående årens medel; nämligen:						
<i>Stats Medel.</i>						
I Åbo och Björneborgs Höf- dingedöme	4,581:	45.1				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	24,362:	1.1	279	10		
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	33,699:	28.2				
Savolax och Karelen Höfdingedöme	521:	45.4				
Wasa Höfdingedöme....	58,410:	4.5				121,575: 28.1
<i>Brännvins Brännings arrende.</i>						
I Åbo och Björneborgs Höf- dingedöme	13,473:	16.3				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	2,207:	12.10	Råg 207	16		
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	1,403:	36.—				17,084: 17.1
<i>Svenska Riksgälds Fonden.</i>						
I Åbo och Björneborgs Höf- dingedöme	34,390:	—.9				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	3,856:	15.6				38,246: 16.3
<i>Särskilda publika Werks Medel.</i>						
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme						173: 39.6
<i>Proprie Balancer hos redogörare.</i>						
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1,205:	29.10				
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	891:	26.3				2,097: 8.1
Transport	486	26				179,177: 13.—

Stats Medel och Räkntor uti Stor Furstendömet Finland, för uppöörds-
r Maji 1808 till samma tid år 1809.

1	2	3	4	5
	Hufvud Räknte Persedlar			Summa
	Spanmål	Hafra	Hö	svenskt
	Tunnor	kap.	Tunnor	Banco
	kap.	kap.	Lisp.	Rdr. sk. rst.
Credit.				
Afkortning. Ordinarie.				
<i>För arrenderade Hemman och Lügenheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höf- dingedöme	368:	43.6		
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	17:	44.4		
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	83:	30.—		
Savolax och Karelens Höfdingedöme	1:	23.—		
Wasa Höfdingedöme ..	17:	33.3		489: 30.1
<i>Ödes Hemmans Räkntor.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höf- dingedöme	77:	6.7		
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	64:	7.4		
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	75:	29.1		
Savolax och Karelens Höfdingedöme	7:	3.6		223: 46.6
<i>På frihet upptagne Hemman.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	2,287:	7.3		
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	479:	9.—		
Kymmenegårds Höfdin- gedöme	306:	11.6		
Savolax och Karelens Höfdingedöme	4:	7.9		
Wasa Höfdingedöme ..	1,566:	39.5		4,643: 26.11
<i>Säteriers Friheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	86:	23.6		
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	154:	40.4		
	Transport			5,357: 7.6

	1	2	3	4	5
Transport		486: 26			179,177: 13.—
Beloppet af 1808 års allmänna civila Intrader.					
<i>Vissa indelta och disponerade Hemmans Räkter och 10:de Spannmål, efter Krono värde:</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	10,988: 14.1				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	5,487: 38.—				
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,860: 9.7				
Savolax och Karelens Höfdingedöme	1,133: 25.6				
Wasa Höfdingedöme	2,404: 17.2				21,874: 8.4
<i>Kronans behållna odiskonerade Räkter och 10:de Spannmål efter gängbart värde:</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	28,773: 9.2	1,298 22		22,062	
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	22,372: 18.4	1,633 9	481 14	8,438	
Kymmenegårds Höfdingedöme	7,528: 16.3	619 20	14 13	5,088	
Savolax och Karelens Höfdingedöme	18,185: 24.9	1,288 20		6,345	
Wasa Höfdingedöme	63,453: 14.8	8,061 23			140,312: 35.2
<i>Arrende Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	3,698: 10.—				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1: 24.—				
Kymmenegårds Höfdingedöme	794: 40.8	29 21			
Wasa Höfdingedöme	104: 37.—				4,599: 15.8
<i>Tjuru skatt.</i>					
I Wasa län					288: 8.4
<i>Krono Fiskares Afgift.</i>					
I Wasa län					11: —.—
<i>Boskaps Pengar.</i>					
I Kymmenegårds län	172: 38.11				
Savolax och Karelens dito	188: 34.7				361: 25.6
Transport		13,418: 21	495 27	41,933	346,624: 10.—

1	2	3	4	5
Transport				5,357: 7.6
I Kymmenegårds Höfdingedöme	41: 1.9			
Wasa Höfdingedöme ..	2: 16.—			284: 33.7
<i>Kungsgårdars friheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	748: 7.8			
Wasa Höfdingedöme ..	217: 5.4			965: 13.—
<i>Gästgifvare och Nämndens Friheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	139: 8.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	50: 36.8			
Kymmenegårds Höfdingedöme	40: 33.4			
Savolax och Karelens Höfdingedöme	12: 45.—			
Wasa Höfdingedöme ..	68: 24.—			312: 3.—
<i>Städernas och Brukens Friheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	9: 29.9			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	11: 12.—			
Wasa Höfdingedöme ..	330: 9.5			351: 3.2
<i>Lifstids förlänningar.</i>				
I Kymmenegårds län				49: 2.6
<i>Förmedlad Hemmans Ränna.</i>				
I Kymmenegårds län				1: 47.—
<i>Extra Ordinarie.</i>				
För Döde och Utfattige samt hvarjehanda andra laga orsaker, därom i föreskrifven behörig ordning är undersökt och intygadt, har blifvit afkortadt samt i Kronans Räkenskaper affördt:				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	3,493: 32.11			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	2,289: 14.—	392 12	6 2	447
Kymmenegårds Höfdingedöme	2,111: 6.1	58 5		
Transport	450 17	6 2	447	7,321: 14.9

1	2	3	4	5
Transport	13,418 21	495 27	41,933	346,624: 10—
<i>Hammarškatts och 10:de Järns Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs				
Höfdingedöme	976: 31.6			
Nylands och Tavastehus				
Höfdingedöme	349: 7.8			
Kymmenegårds Höfdin-				
gedöme	90: —			
Wasa Höfdingedöme ..	411: 24.6			1,827: 15.8
<i>Koppar Afrad.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				250: —
<i>Mantals Penningar.</i>				
I Åbo och Björneborgs				
Höfdingedöme	14,994: 22.—			
Nylands och Tavastehus				
Höfdingedöme	10,826: 39.4			
Kymmenegårds Höfdin-				
gedöme	8,544: 2.—			
Savolax och Karelens				
Höfdingedöme	7,515: 17.1			
Wasa Höfdingedöme ..	10,389: 30.—			52,270: 14.5
<i>Lagmans och Hjäradshöfdinge Räkntor.</i>				
I Åbo och Björneborgs				
Höfdingedöme	3,549: 27.—			
Nylands och Tavastehus				
Höfdingedöme	2,577: 44.4			
Kymmenegårds Höfdin-				
gedöme	1,975: 19.—			
Savolax och Karelens				
Höfdingedöme	2,197: 42.6			
Wasa Höfdingedöme ..	3,146: 12.—			13,447: —.10
<i>Handtreksmäns Gerningsören.</i>				
I Åbo och Björneborgs				
Höfdingedöme	376: 32.—			
Nylands och Tavastehus				
Höfdingedöme	233: 3.4			
Kymmenegårds Höfdin-				
gedöme	74: 16.—			
Savolax och Karelens				
Höfdingedöme	14: —			
Wasa Höfdingedöme ..	94: 16.—			792: 19.4
Transport	13,418 21	495 27	41,933	415,211: 12.3

1	2	3	4	5
Transport	450. 17	6 2	447	7,321: 14.9
I Savolax och Karelens Höfdingedöme	386: 27.—	2 10		9,090: 42.5
Wasa Höfdingedöme ..	810: 10.5			
Enligt Hans Excellence, en chef commenderande Generalen m. m. Högvälborne Herr Grefve Buxhoevdsens förordnande under den ¹⁸ / ₃₀ de December 1808, är återstoden på Landt Råntemästaren Wacklins Balance afskrifven:				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				4,396: 23.5
Eftergift allernädigst beviljad på detta års Bränvins Brännings Arrende Restantier:				
I Kymmenegårds Län				7,947: 37.11
Vidare afföres här den <i>Rånte Spanmål och 10:nde</i> , som är inlöst med pengar, äfvensom värdet för Bränvins Brännings Arrendet, hvilket in natura är lefvereradt och annorlunda ej kan Redogörarne i Räkenskaperna godtgöras:				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	3,819 6	311 21	3,280	
Kymmenegårds Höfdingedöme	38 17	9 25	3,333	
Savolax och Karelens "	2,023 23		3,897	6,396: 7.5
Wasa "	793 14			
<i>Anordning.</i>				
Efter indelning på vissa Hemmans Råntor och 10:de Spanmål, innehafva följande Stater, nämligen:				
<i>Åbo Academie.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	3,147: 40.8			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	248: 13.4			3,396: 6.—
<i>Städernas Donationer.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	105: 36.10			
Kymmenegårds Höfdingedöme	119: 12.6			225: 1.4
Transport	7,127 27	327 18	10,957	38,773: 36.4

	1	2	3	4	5
Transport		13,418 21	495 27	41,933	415,211: 12.3
<i>Krono Sakören.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	882: 38.1				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	744: 1.8				
Kymmenegårds Höfdingedöme	372: 20.4				
Savolax och Karelens Höfdingedöme	453: 30.7				
Wasa Höfdingedöme ..	375: 31.4				2,828: 26.—
<i>Ensaks och Vites Böter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1,131: 1.2				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	558: 45.—				
Kymmenegårds Höfdingedöme	573: —.—				
Savolax och Karelens Höfdingedöme	171: 24.—				
Wasa Höfdingedöme ..	459: 40.—				2,894: 14.2
<i>Slotts Byggnadshjelpen.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	2,615: 1.11				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1,781: 13.8				
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,547: 35.—				
Savolax och Karelens Höfdingedöme	1,072: 13.6				
Wasa Höfdingedöme ..	2,045: 3.6				9,061: 19.7
<i>Chartae Sigillatae Recognition.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	38: 36.10				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	2: 31.—				
Kymmenegårds Höfdingedöme	—: 10.8				41: 30.6
<i>Frakt Penningar.</i>					
I Wasa Län					666: 34.—
Transport		13,418 21	495 27	41,933	430,703: 40.6

1	2	3	4	5
Transport	7,127 27	327 18	10,957	38,773: 36.4
<i>Justitiae Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	8: 32.—			
Wasa Höfdingedöme ..	51: 1.4			59: 33.4
<i>Lands Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	2,782: 14.9			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	2,026: 9.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,031: 3.5			
Savolax och Karelen Höfdingedöme	663: 41.9			
Wasa Höfdingedöme ..	1,760: 37.11			8,264: 11.2
<i>Landtmäterie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	83: 16.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	22: 29.—			105: 45.—
<i>Medicinal Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				5: —.—
<i>Paedagogiae och Scholae Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	5: 16.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	51: 30.4			
Wasa Höfdingedöme ..	15: 35.2			72: 33.6
<i>Clericie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	625: 30.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1,795: 29.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	755: 22.9			
Savolax och Karelen Höfdingedöme	368: 19.5			
Wasa Höfdingedöme ..	401: 44.2			3,947: 1.8
<i>Laxverks Bänders Friheter.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				31: 44.—
Transport	7,127 27	327 18	10,957	51,260: 13.—

1	2	3	4	5
Transport	13,418 21	495 27	41,933	430,703: 40.6
<i>Skatte Rätts Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	57: 30.2			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	12: 12.4			69: 42.6
<i>Medicinal Fond.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	199: 25.9			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	132: 32.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	82: 21.—			
Savolax och Karelen Höfdingedöme	87: 31.3			
Wasa Höfdingedöme ..	147: 8.11			649: 22.11
<i>Chartae Sigillatae Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	2,339: —.11			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	933: 9.4			
Wasa Höfdingedöme ..	510: 8.4			3,782: 18.7
<i>Controll Stempel Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	41: 4.5			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	7: 45.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	23: 19.8			
Wasa Höfdingedöme ..	4: 41.—			77: 14.5
<i>Justitiæ Statens Procent.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	328: 28.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	8: 39.8			
Kymmenegårds Höfdingedöme	59: 5.4			
Wasa Höfdingedöme ..	34: 33.9			431: 10.9
<i>Nummer Lotteric Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				170: 31.4
Transport	13,418 21	495 27	41,933	435,884: 37.—

1	2	3	4	5
Transport	7,127 27	327 18	10,957	51,260: 13.—
<i>Kyrckornas underhåll.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	532: 43.10			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	312: 46.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	148: 27.3			
Savolax och Karelens Höfdingedöme	81: 1.1			1,075: 22.6
<i>Hospitaler och Barnhus.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	498: 42.11			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	68: 32.8			
Wasa Höfdingedöme	106: 18.7			673: 46.2
<i>Borgå Gymnasii Stat.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	125: 39.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	3: 25.6			129: 16.10
Utbetalt efter vederbörliga anordningar, enligt Stater och särskilda Författningar, till:				
<i>Hofrätts Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	8,700: 40.—			
Wasa Höfdingedöme	2,709: 20.—			11,410: 12.—
<i>Bergs Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				716: 32.—
<i>Tull Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1,150: 18.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	2,785: 25.8			
Wasa Höfdingedöme	1,061: —.5			4,996: 44.1
Transport	7,127 27	327 18	10,957	70,262: 42.7

	1	2	3	4	5
Transport		13,418 21	495 27	41,933	435,884: 37—
<i>Tull Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1,010: 2.10				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	111: 11.8				
Kymmenegårds Höfdingedöme	307: 19.9				
Wasa Höfdingedöme ..	248: 3.6				1,676: 37.9
<i>Spinnhus Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	11: 10.8				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	8: 28.4				
Kymmenegårds Höfdingedöme	31: 26.8				
Wasa Höfdingedöme ..	1: 37.4				53: 7.—
<i>Godtgjorde proprie Balance Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme					929: 19.1
<i>Svensk Riksgälds Fond.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1: 19.3				
Kymmenegårds Höfdingedöme	4: 42.—				
Wasa Höfdingedöme ..	3,995: 16.8				4,001: 29.11
<i>Brännvins Brännings Arrende.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	26,037: 32.10				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	17,497: 13.4	Råg			
Kymmenegårds Höfdingedöme	10,075: 9.10	4,522	8		
Savolax och Karelens Höfdingedöme	14,897: 12.9				
Wasa Höfdingedöme ..	16,970: 32.—	1,787	22		85,478: 4.9
<i>Hospitals och Lazarett Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	367: 12.2				
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	306: 2.4				673: 14.6
Transport		19,728 21	495 27	41,933	528,697: 6.—

1	2	3	4	5
Transport	7,127 27	327 18	10,957	70,262: 42.7
<i>Pensions och Gratial Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	870: 28.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	788: —.—			
Wasa Höfdingedöme ..	139: 24.—			1,798: 4.—
<i>Lands Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	1,126: 40.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1,464: 32.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	5,877: 11.10			
Savolax och Karelens Höfdingedöme	97: 47.6	12 25		
Wasa Höfdingedöme ..	2,004: 16.—			10,571: 3.4
<i>Slotts Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	277: —.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	425: —.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	214: —.—			916: —.—
<i>Landmäterie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	828: —.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	250: —.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	105: 26.8			
Wasa Höfdingedöme ..	200: —.—			1,383: 26.8
<i>Justitiæ Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	434: 1.6			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	296: 12.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	265: —.—			
Wasa Höfdingedöme ..	356: 12.—			1,351: 25.6
Transport	7,140 22	327 18	10,957	86,283: 6.1

1808—

1	2	3	4	5
Transport	19,728 21	495 21	41,933	528,697: 6.—
<i>Collecte Medel.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	3: 31.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	6: 20.10			9: 4.2
<i>Barnhus Spannemål.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme				102: 32.—
<i>Observations Medel.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	49: 39.8			
Kymmenegårds Höfdingedöme	383: 47.7			433: 39.3
<i>Öfverskotts Post Medel.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	41: 31.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	14: 19.9			56: 3.1
<i>Decimal Afgift.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1,718: 36.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	2: 35.9			1,721: 23.9
<i>Omsatta Stats Medel.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	2,517: 1.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	50: 31.—			2,567: 32.—
<i>Landtmätare Revisions Procent.</i>				
I Kymmenegårds Län				122: 23.6
<i>Djekne Penningar.</i>				
I Kymmenegårds Län				240: 26.6
Transport	19,728 21	495 27	41,933	533,950: 46.3

1	2	3	4	5
Transport	7,140 22	327 18	10,957	86,283: 6.1
<i>Medicinal Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	225: —.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	200: —.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	100: —.—			525: —.—
<i>Clerwie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	185: 24.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	495: —.—	24 —		680: 24.—
<i>Hospitals och Lazarettis Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	430: 36.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	1,219: 3.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,036: —.—			
Wasa Höfdingedöme	601: 32.—			3,287: 23.—
<i>Academie och Gymnasii Staterna.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	522: 16.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	3,659: 30.7	278 10		4,181: 46.7
<i>Scholae Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	4,034: 16.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	530: 16.—	80 —		
Savolax och Karelen Höfdingedöme	704: 18.—	91 28		6,106: 44.8
Wasa Höfdingedöme	837: 42.8			
<i>Tullfrihets Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	446: 30.—			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	74: 22.6			
Kymmenegårds Höfdingedöme	192: 4.—			713: 8.6
Transport	7,615 —	327 18	10,957	101,778: 8.10

1	2	3	4	5
Transport	19,728 21	495 27	41,933	533,950: 46.6
<i>Contant betalning för Spannemål.</i>				
I Kymmenegårds Län ..	1,433: 16.—			
Wasa Län	3,051: 42.6			4,485: 10.6
<i>Kronans Öfvermål</i>				
I Kymmenegårds Län	21 8			131: 10.—
<i>Nadars besparningar.</i>				
I Wasa Län				197: 46.9
<i>Salda Saltpetter Pannor.</i>				
I Wasa Län				51: 24.9
<i>Krönings och Begravningshjelp.</i>				
I Wasa Län				4: 4.—
<i>Remisser.</i>				
I Wasa Län				6,111: 5.4
<hr/>				
Transport	19,749 29	495 27	41,933	544,932: 3.7

1	2	3	4	5
Transport	7,615	--	327 18	10,957 101,778: 8.10
<i>Saltpetter Sjuderie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	49: 24.--			
Wasa Höfdingedöme ..	750: 47.9			800: 23.9
<i>Mantals Skrifnings Provision.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	279: 33.3			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	747: 23.10			
Kymmenegårds Höfdingedöme	136: 12.3			
Wasa Höfdingedöme ..	33: 16.—			1,196: 37.4
<i>Potatoes Plantering och Vaccination.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				1,000: —.—
<i>Spinnhus Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme				976: 21.—
På Metallvägen i Åbo är inlevererad				250: —.—
<i>Magasins Staten.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	251: 46.—	8	9	
Kymmene gårds Höfdingedöme	36: 40.—	5	21	
Savolax och Karelens Höfdingedöme	12: 22.—	1	20	
Wasa Höfdingedöme ..	131: 16.—			432: 28.—
<i>Lefvereringar till Svenska Arméen.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	23,283: 30.9	179	20	
Kymmenegårds Höfdingedöme	18,464: 16.9			
Wasa Höfdingedöme ..	2,802: 17.8			44,550: 17.2
<i>Remiss Lage.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme				1,274: 5.11
Transport	7,810	10	327 18	10,957 152,258: 46.—

1	2	3	4	5
Transport	19,749 29	495 27	41,933	544,932: 3.7

1	2	3	4	5
Transport	7,810 10	327 18	10,957	152,258: 46.—
<i>Fångars och Arrestanters pakostnad.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	5,108: 23.4			
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,067: 6.4			
Wasa Höfdingedöme	1,103: 13.2			7,278: 41.10
<i>För besiktningar å döda kroppar.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	90: 44.—			
Kymmenegårds Höfdingedöme	29: 20—			120: 16.—
<i>För Smittosamma Sjukdomars hämmande.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme				21: 8.—
<i>Diverse skjuts- och andra smärre kostnader.</i>				
I Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	177: 30.10	1 12		
Kymmenegårds Höfdingedöme	931: 45.7			
Wasa Höfdingedöme	1,275: 41.8			2,385: 21.1
<i>Remitterade Medel.</i>				
I Kymmenegårds Höfdingedöme				1,466: 28.10
<i>Post Statens Aflöning.</i>				
I Kymmenegårds Län				297: 45.1
<i>Balance till år 1809.</i>				
Till Kejsrerliga Ryska och Finska Arméens behof är af Finska Stats Fonderna förskjutit och levererad.				
I Abo och Björneborgs Höfdingedöme	17,280: 31.8	1,298 22	22,061	
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	8,835: 43 —	800 10	4,249	
Kymmenegårds Höfdingedöme	3,429: 8.—			
Wasa Höfdingedöme	14,937: 27.7	6,941 4	40	44,483: 14.3
Transport	16,851 28	327 18	37,307	208,312: 29.1

1808—

1	2	3	4	5
Transport	19,749 29	495 27	41,933	544,932: 3.7
Summa	19,749 29	495 27	41,933	544,932: 3.7

Åbo af Kejslerliga Finska Regerings Conseillens Finance

G. G. Nordenswan
 Kammarråd och Kamrerare
 i Kammar och Räkenskaps Exped.

1	2	3	4	5
Transport	16,851 28	327 18	37,307	208,312: 29.1
<i>Anticiperade Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	32,202: 18.11			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	5,955: 32.3			
Wasa Höfdingedöme ..	69,915: 23.7			108,073: 26.9
<i>Restantie Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Höfdingedöme	13,911: 36.10			
Nylands och Tavastehus Höfdingedöme	12,116: 23.—	768 38	135 26	463
Kymmenegårds Höfdingedöme	1,940: 18.7	82 4		
Savolax och Karelens Höfdingedöme	8,328: 46.7	384 26	2,448	
Wasa Höfdingedöme ..	65,692: 33.2	327 6		101,990: 14.2
<i>Proprie Balanser.</i>				
Hos Fältkamreraren Gråå	1,167: 17.5			
Magistraten i Björneborg	4: 8.3			
" " Nådendal	34: 4.3			
" " Lovisa	891: 26.3			2,097: 8.2
<i>Behållning i Landt-Ränterierna.</i>				
I Åbo och Björneborgs Läns	46,889: 36.4			
Nylands och Tavastehus Läns	25,611: 7.9			
Kymmenegårds Läns ..	14,004: 47.8			
Savolax och Karelens Läns	25,020: 2.7			
Wasa Läns	3,688: 15.3			115,214: 13.7
<i>I Landt Magasinerna.</i>				
I Nylands och Tavastehus Läns	3,919: 31.4	671 29	27 23	
Kymmenegårds Läns ..	1,037: 45.4	103 14	4 20	1,715
Savolax och Karelens Läns	4,286: 27.2	559 4		9,244: 7.10
Summa	19,749: 29	495 27	41,933	544,932: 3.7

samt Kammar och Räkenskaps Expeditioner d. 30 September 1812.

Carl F. Tengström.

Bokslut öfver Influtna, Afkortade, Utbetalda och Behållna Allmänna
1809, eller från den 1 Maji

1	2			3		4		5
	Hufvud			Ränte		Persedlar		
	Spanmål	Hafra		Hö		Silfver Rubel		
	Tunna kap	Tunna kap.	Lisp.					
Debet.								
Balancen från 1808 års Bokslut.								
<i>Till Kejsertliga Ryska och Finska Arméens behof, hvaraf Finska Stats Fonderna förskjutit och lefverat.</i>								
I Åbo och Björne-	Svensk B.o.	Silfver Rub.						
borgs Län	17,280: 31.8	24,884: 15.—	1,298 22			22,061		
Nylands och Tavastehus Län	8,835: 43.—	12,723: 69.—	800 10			4,249		
Kymmenegårds Län	3,429: 8.—	4,938: —.—				40		
Wasa Län	14,937: 27.7	21,510: 10.3	6,941 4					64,055: 94.3
	<u>44,483: 14.3</u>							
<i>Anticiperade Medel.</i>								
I Åbo och Björne-								
borgs Län	32,202: 18.11	46,371: 44.3						
Nylands och Tavastehus Län	5,955: 32.3	8,576: 16.3						
Wasa Län	69,915: 23.7	100,678: 30.3						155,625: 92.1
	<u>108,073: 26.9</u>							
<i>Restantie Medel.</i>								
I Åbo och Björne-								
borgs Län	13,911: 36.10	20,032: 94.2						
Nylands och Tavastehus Län	12,116: 23.—	17,447: 73.—	768 38	135 26	463			
Kymmenegårds Län	1,940: 18.7	2,794: 15.3	82 4					
Savolax och Kare lens Län	8,328: 46.7	11,993: 71.3	384 26		2,448			
Wasa Län	65,692: 33.2	94,597: 47.2	327 6					146,866: 2.2
	<u>101,990: 14.2</u>							
<i>Proprie Balancer.</i>								
Hos Fältkamreren Gråå	1,167: 17.5	1,681: —.1						
Hos Magistraten i Björneborg	4: 8.3	6: —.3						
Hos Magistraten i Lovisa	891: 26.3	1,283: 82.3						
Hos Magistraten i Nådendal	34: 4.3	49: 8.3						3,019: 92.2
	<u>2,097: 8.2</u>							
Transport	10,603 14			135 26	29,261	369,567: 82.—		

Stats Medel och Räkntor uti Storfurstendömet Finland för uppbördsåret
1809 till samma tid år 1810.

1	2		3		4		5
	Spanmål		Ränte		Persedlar		
	Tunna	kap.	Tunna	kap.	Hö		
Credit.							
Afkortning. Ordinarie.							
<i>För arrenderade Hemman och Lågenheter.</i>							
I Åbo och Björneborgs Län ..	531:	22.2					
Nylands och Tavastehus Län	25:	81.—					
Kymmenegårds Län	120:	42.—					
Savolax och Karelens Län ..	2:	13.—					
Wasa Län	25:	47.3					
Uleåborgs Län							705: 6.1
<i>Ödes Hemman och Räkntor.</i>							
I Åbo och Björneborgs Län ..	111:	7.3					
Nylands och Tavastehus Län	95:	14.—					
Kymmenegårds Län	129:	90.2					
Savolax och Karelens Län ..	10:	18.2					
Wasa Län							
Uleåborgs Län							346: 30.3
<i>Pa frihet upptagne Hemman.</i>							
I Åbo och Björneborgs Län ..	2,918:	58.—					
Nylands och Tavastehus Län	723:	32.—					
Kymmenegårds Län	432:	37.2					
Savolax och Karelens Län ..	—:	71.1					
Wasa Län	2,111:	41.—					
Uleåborgs Län							6,191: 39.3
<i>Säteriers friheter.</i>							
I Åbo och Björneborgs Län ..	124:	54.2					
Transport	124:	54.2					7,242: 76.3

	1	2	3	4	5
Transport	124: 54.2				7,242: 76.3
I Nylands och Tavastehus Län	247: 79.—				
Kymmenegårds Län	59: 8.1				
Wasa Län	3: 36.—				434: 77.3
<i>Kungs och Kungs Ladugårdars Friheter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,201: 35.—				
Wasa Län	429: 92.—				1,631: 27.—
<i>Gästgifvare och Nämndens Friheter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län	200: 40.—				
Nylands och Tavastehus Län	79: 92.—				
Kymmenegårds Län	22: 33.—				
Wasa Län	98: 64.—				
Uleåborgs Län					401: 29.—
<i>Städernas och Brukens Friheter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	13: 85.1				
Nylands och Tavastehus Län	16: 20.—				
Wasa Län	225: 50.—				255: 55.1
<i>Lifstids Förlänningar.</i>					
I Kymmenegårds Län	70: 63.2				70: 63.2
<i>Förmedlade Hemmans Räkntor.</i>					
I Kymmenegårds Län	2: 85.—				2: 85.—
<i>Extra Ordinarie.</i>					
För döde och utfattige samt hvarjehanda andra lagliga orsaker, därom i föreskrif- ven behörig Ordning är undersökt och					
Transport					10,039: 14.1

	1	2	3	4	5
Transport	4,082: 21.1 528.26 25,996 108,533: 54	11,937: 29	168 5	30,976	578,522: 94.—
I Wasa Län	76,152: 25.6 6,552.17				
Uleåborgs Län	.....	10,635: 6 ¹ / ₄	528: 26	25,996	218,192: 30.2
<i>Indelt Krono och Tionde Spanmal.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län	.. 2,757: 54.3				
Nylands och Tavastehus Län	2,979: 54.—				
Kymmenegårds Län	..... 976: 69.1				
Savolax och Karelens Län	.. 413: 56.2				
Wasa Län	.....				
Uleåborgs Län	.....				7,127: 34.2
<i>Kronans Behållne Tionde Spanmal.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län	..... 771: 15 7,039: 98.3				
Nylands och Tavastehus Län	..... 923: 9 7,035: 40.—				
Kymmenegårds Län	..... 307: 10 2,228: 17.—				
Savolax och Karelens Län	..... 95: 1 641: 47.—				
Wasa Län	.....				
Uleåborgs Län	.....	2,097 3			16,944: 97.3
<i>Oköpte Rüntor.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	.....				15: 26.—
<i>Öfverskotts Rüntor.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	.....				8: 40.—
<i>Arrenderade Rüntor af Kongsgårdar och Fisker.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län	..... 145: 24 7,200: 42.—				
Nylands och Tavastehus Län	.....				2: 16.—
Kymmenegårds Län	..... 26: 11 822: 46.—				
Wasa Län	.....				154: 71.—
Uleåborgs Län	.....	172 3			8,179: 75.—
Transport	24,842: 9 ¹ / ₄	696: 31	56,972: 3	828,990: 97.3	

1	2	3	4	5
Transport				10,039: 14.1
intygadt, har blifvit afkortadt samt i Kro- nans Räkenskaper affördt; nämligen:				
I Åbo och Björneborgs Län				
20: 19 — —				24,188: 58.3
Nylands och Tavastehus Län				
40: 15 ¹ / ₂ 8.18 468 ¹ / ₂				12,789: 65.—
Kymmenegårds Län				
50: 14 — —				12,873: 56.3
Savolax och Kare lens Län				
3: 10 — —				11,394: —.—
Wasa Län	114 26 ¹ / ₂	8 18	468 ¹ / ₂	106,878: 6.2
45,632: 26.—				
Vidare afföres här den Rän te och Tionde Spannemål, som är inlöst med penningar samt värdet för Bränvins Brännings Ar- rendet, hvilket in natura är lefvererad, som i Räkenskaperna icke annorlunda kan godtgöras Redogörarene:				
I Nylands och Tavastehus Län				
5,279.11 604.18 507				6,314: 22.—
Savolax och Kare lens Län				
1,767.5 — 1,945 ¹ / ₄				2,123: 77.2
Kymmenegårds Län				
3.10 17.23 ¹ / ₂ 3,424	7,049 26	612 9 ¹ / ₂	5,876 ¹ / ₄	8,437: 99.2
Äfven afföres Differencer emellan förra vär- det 42 ² / ₃ skill. och nuvarande värdet 33 ¹ / ₃ sk. a Silfver Rubel för de, som inom 1809 års slut influtit:				
I Åbo och Björneborgs Län				
1,256: 8.—				
Kymmenegårds Län				181: 10.—
Nylands och Tavastehus Län				1,683: 74.—
3,120: 92.—				
<i>Anordning.</i>				
Efter indelning på vissa Hemman Rentor och 10:de Spannemål innehafva följande Sta- ter: nämligen:				
<i>Åbo Academic.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län				4,532: 90.—
Transport	4,532: 90.—	7,164 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄ 128,476: 12.1

1	2	3	4	5
Transport	24,842 9 ¹ / ₄	696 31	56,972	828,990: 97.3
<i>Tjära Skatt.</i>				
I Wasa Län				587: 83.—
<i>Hamarskatt Järns Medel.</i>				
I Abo och Björneborgs Län ..	1,471: 34 —			
Nylands och Tavastehus Län	645: 12.—			
Kymmenegårds Län	120: 96.—			
Wasa Län	598: 50.—			
Uleåborgs Län				2,835: 92.—
<i>Koppar Afrad.</i>				
I Abo och Björneborgs Län				276: —.—
<i>Mantals Penningar.</i>				
I Abo och Björneborgs Län ..	21,966: 66.—			
Nylands och Tavastehus Län	18,675: 66.—			
Kymmenegårds Län	12,143: 10.—			
Savolax och Karelen Län ..	10,538: 31.—			
Wasa Län	13,369: 26.—			
Uleåborgs Län				76.692: 99.—
<i>Lagmans och Häradshöfdinge Ränta.</i>				
I Abo och Björneborgs Län ..	5,232: 33.—			
Nylands och Tavastehus Län	4,450: 41.—			
Kymmenegårds Län	2,846: 1.—			
Savolax och Karelen Län ..	3,060: 19.1/2			
Wasa Län	2,898: 90.—			
Uleåborgs Län				18,487: 84.2
<i>Handtrekmäns Gärnings Ören.</i>				
I Abo och Björneborgs Län ..	521: 76.—			
Nylands och Tavastehus Län	377: 76.—			
Kymmenegårds Län	105: 12.—			
Savolax och Karelen Län ..	18: 72.—			
Transport	1,023: 36.—	24,842 9 ¹ / ₄	696 31	56,972 927.871: 56.1

	1	2	3	4	5
Transport	4,532: 90.—	7,164: 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	128,467: 12.1
I Nylands och Tavastehus Län	385: 37.—				4,918: 27.—
<i>Städernas Donationer.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	154: 44.—				
Kymmenegårds Län	204: 40.2				358: 84.2
<i>Justitiæ Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	12: 48.—				
Wasa Län	73: 48.—				85: 96.—
<i>Lands Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	4,006: 52.1				
Nylands och Tavastehus Län	3,196: 42.—				
Kymmenegårds Län	1,478: 7.2				
Savolax och Karelen Län ..	1,915: 98.2				
Wasa Län	2,535: 53.3				13,132: 54.—
<i>Landtmäterie Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	120: —.—				
Nylands och Tavastehus Län	33: 89.—				153: 89.—
<i>Medicinal Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	7: 20.—				7: 20.—
<i>Paedagogie och Scholæ Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	7: 68.—				
Nylands och Tavastehus Län	82: 90.—				
Wasa Län	48: 75.3				139: 33.3
<i>Clercie Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	935: 13.3				
Nylands och Tavastehus Län	2,813: 60.—				
Transport	3,748: 73.3	7,164: 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	147,272: 16.2

	1	2	3	4	5
Transport	1,023: 36.—	24,842 9 ¹ / ₄	696: 31	56,972	927,871: 56.1
I Wasa Län	122: 88.—				
Uleåborgs Län					1,146: 24.—
<i>Krono Sakören.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	4,988: 24.—				
Nylands och Tavastehus Län	1,624: 46.—				
Kymmenegårds Län	705: 38.—				
Savolax och Karelens Län ..	3,415: 79.1				
Wasa Län	917: 50.1				
Uleåborgs Län					11,651: 37.2
<i>Vites Böter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,896: 32.—				
Nylands och Tavastehus Län	967: 10.—				
Kymmenegårds Län	251: 55.2				
Savolax och Karelens Län ..	3,086: 21.1				
Wasa Län	1,177: 39.1				
Uleåborgs Län					8,378: 58.—
<i>Slotts Byggningshjelp.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	3,745: 40.—				
Nylands och Tavastehus Län	3,122: 21.—				
Kymmenegårds Län	2,247: 1.—				
Savolax och Karelens Län ..	1,494: 45.2				
Wasa Län	2,621: 29.—				
Uleåborgs Län					13,230: 36.2
<i>Chartae Sigillatae Recognition.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	81: 87.—				
Nylands och Tavastehus Län	34: 33.—				
Kymmenegårds Län	36: 48.2				
Savolax och Karelens Län					
Wasa Län					
Uleåborgs Län					152: 68.2
Transport		24,842 9 ¹ / ₄	696: 31	54,972	962,430: 80.3

	1	2	3	4	5
Transport	3,748: 73.3	7,164 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	147,272: 16.2
I Kymmenegårds Län	1,080: 23.—				
Savolax och Karelens Län ..	545: 89.—				6,120: 77.3
Wasa Län	745: 92.—				
<i>Kyrkors Underhåll.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	767: 39.2				
Nylands och Tavastehus Län	494: 75.—				
Kymmenegårds Län	213: 93.3				1,606: 57.3
Savolax och Karelens Län ..	130: 49.2				
<i>Hospitalers och Barnhus Underhåll.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	718: 48.1				
Nylands och Tavastehus Län	98: 90.—				
Wasa Län	306: 94.1				1,124: 32.2
<i>Laxverks Bönders Friheter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	45: 96.—				45: 96.—
<i>Borgå Gymnasie Stat.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	181: 18.—				186: 26.2
Kymmenegårds Län	5: 8.2				
<i>Nämndemanna Friheter.</i>					
I Savolax och Karelens Län ..	18: 62.—				18: 63.—
Utbetaldt efter vederbörliga Anordningar enligt Staten och särskilda Författningar till Kejslerliga Regerings Conseillen och Guvernemement Cancelliet:					
I Åbo och Björneborgs Län ..	21,796: 67.—				21,796: 67.—
Transport		7,164 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	178,171: 37.—

1		2	3	4	5
	Transport	24,842 9 ¹ / ₄	696 31	56,972	962,430: 80.3
<i>Dödstalls och Avancements besparings Medel.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	863: 14.—			
	Kymmenegårds Län 17: 26	380: —.—	17 26		1,243: 14.—
<i>Kronans Enskildte Besparing.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	104: 67.—			
	Wasa Län	6: 11.3			
	Uleåborgs Län				110: 78.3
<i>Medicinal Fond.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	284: 10.—			
	Nylands och Tavastehus Län	219: 58.—			
	Kymmenegårds Län	182: 68.2			
	Savolax och Karelens Län ..	115: 11.1			
	Wasa Län	190: 91.—			
	Uleåborgs Län				992: 40.3
<i>Sterbhus Inventarie Procent.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	455: 75.—			
	Nylands och Tavastehus Län	194: 58.—			
	Kymmenegårds Län	90: 75.1			
	Savolax och Karelens Län ..	32: 20.—			
	Wasa Län	299: 18.—			
	Uleåborgs Län				1,072: 46.1
<i>Charla Sigillata Medel.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	2,458: 1.2			
	Nylands och Tavastehus Län	1,460: 45.—			
	Kymmenegårds Län	2,773: 59.2			
	Savolax och Karelens Län ..	545: 56.—			
	Wasa Län	2,077: 71.—			
	Uleåborgs Län				9,315: 33.—
<i>Controll Stämpel Medel.</i>					
I	Åbo och Björneborgs Län ..	79: 76.2			
	Kymmenegårds Län	91: 64.—			
	Transport	171: 40.2	24,860 3 ¹ / ₄	696 31	56,972 975,164: 93.2

1	2	3	4	5
Transport	7,164 20 ¹ / ₂	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	178,171: 37.--
<i>Hofrätts Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	2,320: 87.—			
Wasa Län	3,687: 4.2			6,007: 91.2
<i>Lands Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	4,392: 18.3			
Nylands och Tavastehus Län	8,425: 72.—			
Kymmenegårds Län	3,545: 34.—			
Savolax och Karelens Län	827: 16. ¹ / ₄			
Wasa Län	4,531: 51.2	827 16 ¹ / ₄		28,937: 6.1
<i>Slotts-Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	366: 9.2			
Nylands och Tavastehus Län	340: 50.—			
Kymmenegårds Län	634: 12.2			1,340: 72.—
<i>Landtmäterie Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	417: 72.—			
Nylands och Tavastehus Län	412: 50.—			
Kymmenegårds Län	112: 50.—			
Savolax och Karelens Län ..	288: —.—			
Wasa Län	360: —.—			1,590: 72.—
<i>Extra Ordinarie Löner.</i>				
I Savolax och Karelens Län ..	2,467: 92.—			2,467: 92.—
<i>Justitiae Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	661: 99.2			
Nylands och Tavastehus Län	333: 28.—			
Kymmenegårds Län	298: 12.2			
Savolax och Karelens Län ..	345: 60.—			
Wasa Län	639: —.—			2,278: —.—
Transport	7,992 4 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	220,793: 70.3

	1	2	3	4	5
Transport	171: 40.2	24,860 3 ¹ / ₄	696: 31	56,972	975,164: 93.2
I Kymmenegårds Län	7: 6.—				
Wasa Län	8: 82.3				
Uleåborgs Län					187: 29.1
<i>Tull Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	7,246: 21.2				
Nylands och Tavastehus Län	7,345: 34.—				
Kymmenegårds Län	2,259: 12.2				
Wasa Län	10,794: 63.3				
Uleåborgs Län					27,645: 31.3
<i>Post Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	125: 27.2				
Nylands och Tavastehus Län	125: 32.—				
Kymmenegårds Län	220: 61.2				
Savolax och Karelens Län ..	35: 57.1				
Wasa Län	537: 36.3				
Uleåborgs Län					1,044: 15.—
<i>Skatterätts Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	106: 2.—				
Nylands och Tavastehus Län	25: 54.—				
Uleåborgs Län					131: 56.—
<i>Städernas Boskaps Pengar.</i>					
I Kymmenegårds Län	19: 89.—				19: 89.—
<i>Torpares Boskaps Penningar.</i>					
I Kymmenegårds Län	212: 50.—				
Savolax och Karelens Län ..	231: 24.1				443: 74.1
Transport		24,860 3 ¹ / ₄	696 31	56,972	1,004,636: 88.

1	2	3	4	5	
Transport	7,992	4 ³ / ₄	620	27 ¹ / ₂ 6,344 ³ / ₄	220,793: 70.3
<i>Medicinal Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	324: 41.2				
Nylands och Tavastehus Län	225: —.—				
Kymmenegårds Län	225: —.—				774: 41.2
<i>Berg Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	932: 88.—				932: 88.—
<i>Clerecie Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	208: 68.2				
Kymmenegårds Län	565: 50.—				774: 18.2
<i>Hospital Lazarettis och Kurhus Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,404: 55.—				
Nylands och Tavastehus Län	1,763: 28.—				
Kymmenegårds Län	1,295: 29.3				
Wasa Län	550: —.—				5,013: 12.3
<i>Academie och Gymnasie Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	603: 29.—				
Kymmenegårds Län	5,371: 5.2				5,974: 34.2
<i>Scholae Staten.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län	—	4,906: 50.2			
Nylands och Tavastehus Län ..	374: 14.—	2,941: 5.—			
Savolax och Karels Län	168: —.—	1,134: —.—			
Wasa Län	—	1,561: 95.—	542	14	10,543: 50.2
<i>Tull Frihets Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	589: 41.—				
Nylands och Tavastehus Län	158: 78.—				
Kymmenegårds Län	187: 96.1				
Wasa Län	96: —.—				1,032: 15.1
Transport	8,534	18 ³ / ₄	620	27 ¹ / ₂ 6,344 ³ / ₄	245,838: 31.3

1		2		3		4		5	
	Transport	24,860	3¼	696	31	56,972		1,004,636	88.3
<i>Brännvins Arrende för År 1810.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län	—							
	Nylands och Tavastehus Län ..	4,573: 22							
	Kymmenegårds Län	36: 9							
	Savolax och Karels Län	1,838: 21							
	Wasa Län	—							
	Uleåborgs Län			6,388	20			120,626	79.1
<i>Brännvins Arrende för År 1809.</i>									
	Kymmenegårds Län	68: 20¼							
	Uleåborgs Län			68	20¼			11,258	61.2
<i>Spinnhus Medel.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län ..	16: 16.—							
	Nylands och Tavastehus Län	14: 57.—							
	Kymmenegårds Län	5: 76.—						36: 49.—	
<i>Hospitals och Lazarett Medel.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län ..	1,566: 90.—							
	Nylands och Tavastehus Län	384: 14.—						1,951: 4.—	
<i>Allmänna Magazins Medel.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län ..	338: 92.—						338: 92.—	
<i>Inbetalning å Proprie Balancer.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län ..	288: 64.2						288: 64.2	
<i>Anmärknings Medel.</i>									
I	Åbo och Björneborgs Län ..	25: 60.—							
	Nylands och Tavastehus Län	611: 70.—							
	Transport	31,317	11½	696	31	56,972		1,139,137	39.—

1	2	3	4	5
Transport	8,534 18 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	245,838: 31.3
<i>Saltpetter Sjuderie och Upphandlings Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	55: 68.2			
Wasa Län	2,373: 79.1			2,429: 47.3
<i>Tull Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	2,689: 74.2			
Nylands och Tavastehus Län	2,902: 50.—			
Kymmenegårds Län	3,291: 33.3			
Wasa Län	2,162: 55.—			11,046: 13.1
<i>Begravnings hjälp.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,048: 89.2			
Kymmenegårds Län	100: 12.2			
Wasa Län	72: —.—			1,221: 2.—
<i>Pensions Staten.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,023: 7.3			
Nylands och Tavastehus Län	797: 7.—			
Kymmenegårds Län	869: 62.2			
Wasa Län	195: 84.—			2,885: 61.1
<i>Potatoes plantering och Vaccination.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	3,375: —.—			3,375: —.—
<i>Landtdags Omkostnader.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	64,943: 50.—			
Kymmenegårds Län	2,915: 17.2			67,858: 67.2
<i>Mantals Skrifnings Provisioner.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	339: 4.1			
Kymmenegårds Län	251: 60.2			
Savolax och Karelens Län ..	276: 18.—			
Wasa Län	598: 74.—			1,465: 56.3
<i>Reparationer.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	495: 34.—			
Transport	495: 34.—	8,534 18 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄ 336,119: 80.1

	1	3	3	4	5
Transport	637: 30.—	31,317 11½	696 31	56,972	1,139.137:39.-
I Kymmenegårds Län	80: 86.3 .				718: 16.3
<i>Remisser.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	44,852: —.—				44.852: —.—
<i>Barnhus Spannemål.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	105: —.—				105: —.—
<i>Betalning för Spannmåls Lån.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	70: 33.—				
I Kymmenegårds Län ..	360 2,610: —.—	360 —			2,680: 33.—
<i>Aterbetalda Medel.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	4: 82.2				
Nylands och Tavastehus Län	50: 23.—				
Savolax och Karelens Län ..	2: 28.—				
Wasa Län	15: 44.1				72: 77.3
<i>Forlön för olefvererad Spannmål.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	195: 88.—				195: 88.—
<i>Landtmätare Revisions Procent.</i>					
I Kymmenegårds Län	60: 40.—				60: 40.—
<i>Djekne Penningar.</i>					
I Kymmenegårds Län	342: 75.—				342: 75.—
<i>Auctions Medel.</i>					
I Kymmenegårds Län	8: 36.—				
Wasa Län	1,316: 27.—				1,324: 63.—
<i>Landtdagsmannas Arfvode.</i>					
I Kymmenegårds Län	271: 43.2				271: 43.2
Transport		31,677 11½	696 31	56,972	1,189,760: 76.-

	1	2	3	4	5
Transport	495: 34.—	8,534 18 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	336,119: 80.1
I Nylands och Tavastehus Län	2: 16.—				
Savolax och Karelens Län ..	51: 84.—				549: 34.—
<i>Rese och Tractaments Penningar för Expresser.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	1,314: 42.2				
Nylands och Tavastehus Län	846: 6.—				
Kymmenegårds Län	42: 42.—				
Savolax och Karelens Län ..	94: 36.—				
Wasa Län	304: 72.1				2,601: 98.3
<i>Durchmarsche Omkostnader.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	99: 37.2				99: 37.2
<i>Fångars Underhåll.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	5,581: 41.—				
Nylands och Tavastehus Län	5,672: 27.—				
Kymmenegårds Län	2,044: 55.—				
Savolax och Karelens Län ..	1,264: 12.2				
Wasa Län	3,612: 26.3				18,174: 62.1
<i>Döda Kroppars Besigtningens kostnad.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	172: 63.2				
Nylands och Tavastehus Län	920: 99.—				
Kymmenegårds Län	106: 12.2				1,199: 75.—
<i>Farsoters Hämmande.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	198: 25.—				
Kymmenegårds Län	169: 43.—				
Savolax och Karelens Län ..	108: —.—				475: 68.—
<i>Landtmätarens medhjälpare Löner.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	75: —.—				
Nylands och Tavastehus Län	216: —.—				291: —.—
<i>Mätningens Kostnader.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	86: 70.3				
Transport	86: 70.3	8,534 18 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	359,511: 55.3

1809—

1	2	3	4	5
Transport	31,677 11½	696 31	56,972	1,189,760:76.-
<i>Extra Ordinarie Uppbörd.</i>				
I Kymmenegårds Län	253: 49.2			
Savolax och Kare-				
lens Län	12.28	87: 25.3		
Wasa Län	45,324: 28.2	12 28		45,665: 3.3
<i>Saltförsäljnings Medel.</i>				
I Kymmenegårds Län	14,145: 40.2			14,145: 40.2
<i>Kronans Öfvermål.</i>				
I Kymmenegårds Län	295: 64.3			295: 64.3
<i>Kronans Vinst å Tionde Spannmål.</i>				
I Wasa Län	310: 78.1			310: 78.1
<i>Frakt Penningar.</i>				
I Wasa Län	865: 3.3			865: 3.3
<i>För Kronans Tegelförråd influtit.</i>				
I Wasa Län	29: 44.—			29: 44.—
<i>Öfverlefrering.</i>				
I Kymmenegårds Län	6 —			43: 50.—
<hr/>				
Transport	31,696 7½	696 31	56,972	1,251,115:61.-

	1	2	3	4	5
Transport	86: 70.3	8,534 18 ³ / ₄	620 27 ¹ / ₂	6,344 ³ / ₄	359,511: 55.3
I Nylands och Tavastehus Län	35: 74.—				
Kymmenegårds Län	290: 58.1				
Wasa Län	74: 33.—				487: 36.—
<i>Trycknings Kostnad.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	372: 45.3				
Nylands och Tavastehus Län	17: 34.2				
Kymmenegårds Län	7: 50.—				
Savolax och Karelens Län ..	9: 60.—				406: 90.1
<i>Skadeersättningar.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	350: —.—				350: —.—
<i>Spinnhusets Förnödenheter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	890: 41.—				890: 41.—
<i>Post Stalen.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	2,295: 93.—				
Kymmenegårds Län	1,560: 71.—				
Wasa Län	1,409: 45.3				5,266: 9.3
<i>Magazins Stalen.</i>					
<i>Utgiften därvid.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	338: 92.—				
Nylands och Tavastehus Län	9 23.— 12 235				
Savolax och Karelens Län	15.17 ³ / ₄ —				
Kymmenegårds Län 4 93	104: 99.2	25 8 ³ / ₄	16 —	328	12,603: 97.2
14: 55.—					
<i>Kyrko Byggnader.</i>					
I Nylands och Tavastehus Län	1,500: —.—				1,500: —.—
<i>Diverse Utgifter.</i>					
I Åbo och Björneborgs Län ..	704: 70.2				
Nylands och Tavastehus Län	29: 50.—				
Kymmenegårds Län	240: 75.—				
Savolax och Karelens Län ..	430: 79.—				
Wasa Län	24,219: 69.3				
Uleåborgs Län					25,625: 44.1
Transport	8,559 27 ¹ / ₂	636 27 ¹ / ₂	6,672 ³ / ₄		406,641: 74.2

1809—

1	2	3	4	5
Transport	31,696 7 1/2	696 31	56,972	1,251,115:61.-
—	31,696 7 1/2	696 31	56,972	1,251,115:61.-

1	2	3	4	5
Transport	8,559 27 $\frac{1}{2}$	636 27 $\frac{1}{2}$	6,672 $\frac{3}{4}$	406,641: 74.2
<i>Till Åbo Metallväg.</i>				
Från Åbo och Björneborgs Län				276: —.—
<i>Remitterade Medel.</i>				
Från Nylands och Tavastehus Län	10,026: 48.—			
Kymmenegårds Län	7,730: 25.—			17,756: 73.—
<i>Till Svenska Armén är Lefvereradt.</i>				
Från Wasa Län	104: 28.1			104: 28.1
<i>Till Sockne Magazinerne är Lefvereradt och efter särskild Redovisning utbetaldt.</i>				
I Wasa Län	405.23 4,738: 50.—	405 23		4,738: 50.—
Balance till År 1810.				
<i>Till Kejsersliga Ryska och Finska Arméns behof är af Finska Stats Fonderna förskjutit och lefvereradt.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län	4,041: 22 — 34,097	49,773: 64.2		
Nylands och Tavastehus Län	1,140: 8 9.22 11,696 $\frac{1}{2}$	12,820: 80.—		
Kymmenegårds Län	— — 40	4,938: —.—		
Wasa Län	12,587: 6 — — 27,282: 68.2	17,769 4 9 22	45,833 $\frac{1}{2}$	94,315: 13.—
<i>Anticiperade Medel.</i>				
I Åbo och Björneborgs Län ..	61,536: 2.1			
Nylands och Tavastehus Län	4,396: 30.—			
Wasa Län	104,620: 56.3			170,552: 89.—
Transport	26,734 22 $\frac{1}{2}$	646 17 $\frac{1}{2}$	52,506 $\frac{1}{4}$	694,385: 27.3

1809—

1	2	3	4	5
Transport	31,696 71/2	696 31	56,972	1,251,115:61.-
Summa Debet	31,696 71/2	696 31	56,972	1,251,115:61.-

Åbo af Kejslerliga Finska Regerings Conseillens Finance samt Kammar och

G. G. Nordenswan.

1	2	3	4	5		
Transport	26,734	22 $\frac{1}{2}$	646	17 $\frac{1}{2}$	52,506 $\frac{1}{4}$	694,385: 27.3
<i>Restantie Medel.</i>						
I Åbo och Björneborgs Län	15,106: 93.3					
Nylands och Tavastehus Län	355 40 $\frac{11}{11}$ 244 $\frac{3}{4}$	12,340: 78.—				
Kymmenegårds Län	58.7 — —	3,051: 59.1				
Savolax och Karelens Län	541.27 — 2,358	15,615: 75.1				
Wasa Län	827.29 — —	184,929: 42.1	1,782 31	40 11	2,602 $\frac{3}{4}$	231,044: 48.2
<i>Proprie Balanser.</i>						
Hos Fältkamreraren Grää	1,681: —.1					
Magistraten i Björneborg	6: —.3					
" i Nystad	140: 49.2					
" i Nådendal	89: 86.2					
" i Lovisa	1,283: 82.3					3,201: 19.3
<i>Behållning i Landtränterierna.</i>						
I Åbo och Björneborgs Län	91,749: 38.1					
Nylands och Tavastehus Län	69,632: 56.—					
Kymmenegårds Län	48,808: 81.—					
Savolax och Karelens Län	66,157: 51.—					
Wasa Län	22,795: 60.1					299,143: 86.2
<i>I Landt Magazinererna.</i>						
I Nylands och Tavastehus Län	1,241.10 7.30 —	9,349: 92.—				
Kymmenegårds Län	1,232.31 2.4 $\frac{1}{4}$ 1,863	9,228: 30.—				
Savolax och Karelens Län	704.9 — —	4,762: 56.2	3,178 18	10 2 $\frac{1}{2}$	1,863	23,340: 78.2
Summa Credit	31,696	7 $\frac{1}{2}$	696	31	56,972	1,251,115: 61.—

Räkenskaps Expeditionen den 30 September 1812.

Carl. F. Tengström.

10.

Sammandrag

öfver

Kejsersliga Kronans Tull inkomster, utgifter och lefvereringar, upprättadt i anledning af de i Finland varande Sjö tullkamrars till Kejsersliga Regerings Conseillens Revisionskontor inkomne räkenskaper för åren 1808 och 1809.

Sammandrag öfver Kejslerliga Kronans Tullinkomster, utgifter och lefve-
till Kejslerliga Conseillens Revisions Con-

1	2					3				
	Uppbörd.					Aflöning.				
	Svenskt Banco			Ryskt Silfver		Svenskt Banco			Ryskt Silfver	
	Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rdr.	sk.	rst.	Rbl.	kop.
<i>Björneborgs Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	620	7	9			454	8			
Centonal "										
Convoy "	222	27								
Båk "	—	34								
<i>Brahestads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	314	31				25	27	7		
Centonal "										
Convoy "	95	16	8							
Båk "										
<i>Cristinestads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	467	19	5			133				
Centonal "										
Convoy "	113	46	8							
Båk "										
<i>Ekenäs Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	268	18				216				
Centonal "	—	46	6							
Convoy "	130	36								
Båk "	30	6	6							
<i>Gamla Carleby Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	1,475	32	4			75	24			
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Helsingfors Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	1,361	12	1	1,930	51	796	12			
Centonal "		11	6							
Convoy "	390	42	9	585	1					
Båk "										
<i>Jakobstads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	1,192	42	8			271	7			
Centonal "										
Convoy "	376	23	4							
Båk "		8	36							
Transport	7,082	16	2	2,515	52	1,971	24	2		

reringar, upprättadt i anledning af de i Finland varande Sjö tullkamrars
toir inkomne räkenskaper för år 1808.

4 Utgifter.						5 Balance.						6 Lefverering.						7 Summa Lefve- rering i Banco assignationer	
Svenskt Banco			Ryskt Silfver			Svenskt Banco			Ryskt Silfver			Svenskt Banco			Ryskt Silfver				
Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.		Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.		Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rubi	kop.	
15	23	5				150	24	4											
		8				222	26	4											
	34																		
						289	3	5											
	45	9										94	18	11			271	85 1/2	
334	19	5																	
30	26	9				13	19	11				70					201	60	
	52	18																	
						46		6											
30	6	6				130	36												
						1,400	8	4											
	8	22	10			556	25	3	1,901	55	1/2								
		8	2			11	9	4											
	5	41	5			8	77	1/2	385	1	4	576	23	1/2					
	57	2				653	40	1				211					607	68	
	1	18	9			236	4	7				139					400	32	
						8	36												
537	27	8				4,058	41	5	2,477	79		514	18	11			1,481	45 1/2	

1	2			3				
Transport	7,082	16	2	2,515	52	1,971	24	2
<i>Kaskö Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Lovisa Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel	3,044	21	3			1,474	33	4
Centonal "		16	8					
Convoy "		724	41					
Båk "		—	14					
<i>Ny Carleby Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Nystads Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Nädendals Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Raumo Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Torneå Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel								
Centonal "								
Convoy "								
Båk "								
<i>Uleåborgs Tullkammare.</i>								
Sjötulls Medel	147	35				58	39	3
Centonal "								
Convoy "		54	29	7				
Båk "								
Transport	11,070	22	8	2,515	52	3,505	9	

1808

1		2		3	
	Transport	11,070	22 8	2,515	52 3,505 9
<i>Wasa Tullkammare.</i>					
Sjötulls Medel	.....	78	29 4		
Centonal "	.....	1	20 4		
Convoy "	.....	3	22 6		
Båk "	.....				
<i>Åbo Tullkammare.</i>					
Sjötulls Medel	.....	3,676	37 8	1,589	28
Centonal "	.....	17	29 3		
Convoy "	.....	1,044	28 6		
Båk "	.....	1	8		
	Summa	15,892	47 11	2,515	52 5,094 28 9

Åbo af Kejslerliga Regerings Conseillens

4			5			6			7						
908	22	6	37	73	4,140	10	8	2,477	79	2,516	36	9	7,248	28	1/2
					78	29	4								
					1	20	4								
					3	22	6								
458	6	1			649	3	7			980			2,822	40	
					17	29	3								
10	38	1			301	33	1			732	5	4	2,108	48	
					1		8								
1,377	18	8	37	73	5,192	6	5	2,477	79	4,228	42	1	12,179	16	1/2

Revisions Contoir den 1 Oktober 1812.

Gerh. Dahlbeck.

Sammandrag öfver Kejslerliga Kronans Tullinkomster, utgifter och lefvetill Kejslerliga Conseillens Revisions Con-

1	2					3				
	Uppbörd.					Aflöning.				
	Svenskt Banco			Ryskt Silfver		Svenskt Banco			Ryskt Silfver	
Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	
<i>Björneborgs Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	498	8	5			454	8			
Centonal "		8	26	8						
Convoy "	312		7	11						
Båk "		2	47							
<i>Brahestads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	3,113	40	7			357	4	10		
Centonal "		3	29	1						
Convoy "	773	33	6							
Båk "										
<i>Christinestads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	610	31	6			195	24			
Centonal "										
Convoy "	140	38	2							
Båk "										
<i>Ekenäs Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	1,767	33				251	24			
Centonal "		46	6							
Convoy "	445	29	9							
Båk "		57	25	11						
<i>Gamla Carleby Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	6,656	37	3			366				
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Helsingfors Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	556	25	3	4,617	81	480			528	75 1/4
Centonal "		11	9	4	12	63				
Convoy "	385	1	4	1,269	6 1/2					
Båk "					19	93				
<i>Jakobstads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	3,128	24	8			670	32			
Centonal "										
Convoy "	785	25	11							
Båk "		17	24							
Transport	19,277	17	9	5,919	43 1/2	2,774	44	10	528	75 1/4

reringar, upprättadt i anledning af de i Finland varande Sjötullkamrars
toir inkomne räkenskaper för år 1809.

4 Utgifter.			5 Balance.					4 Lefverering.					7 Summa lefve- ring i Banco assignationer			
Svenskt Banco			Ryskt Silfver		Svenskt Banco			Ryskt Silfver		Svenskt Banco			å 2 Rubl. Silfver Rubl.		Rubl.	
Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rdr.	sk.	rst.	Rubl.	kop.	Rubl.	kop.
21	17	3			31	9	10									
	34									309	3	11			890	13 1/2
	35	1								2	11	11			6	47 1/2
520	15	2								2,236	20	7			6,440	91 1/2
										3	29	1			10	38 1/2
105	19	5								668	14	1			1,924	68 1/2
																14
12	20	5			36	34	1			366	1				1,054	48
	1	4			39	26	2			100	8				288	
																10
931	4									585	5				1,685	79
											46	6			2	20
186	25	1								259	4	8			746	76
					30	25	11			27					77	
73	4	9			6	27	2			6,211	5	4			17,888	
212	35	11	155	24 3/4						260			5,235	43 1/2	11,209	67
62	7	11								2,395	32	9			6,899	56 1/2
	941	8								777	32	3			2,239	69 1/2
	8	5								15	15	7			44	13 1/2
2,140	3	1	155	24 3/4	144	27	2			14,217	38	8	5,235	43 1/2	51,408	15

1	2			3						
Transport	19,277	17	9	5,919	43 1/2	2,774	44	10	528	75 1/4
<i>Kaskö Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	203	36				200				
Centonal "										
Convoy "		22	6							
Båk "		10	6							
<i>Lovisa Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	2,843	37	3			1,386	40			
Centonal "	12	7	11							
Convoy "	646	14	6							
Båk "	54	36	7							
<i>Ny Carleby Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	25					25				
Centonal "		14	5							
Convoy "		5	39							
Båk "		28	8							
<i>Nystads Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel										
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Nådendals Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	48	23	8			34	22	6		
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Raumo Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel										
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Torneå Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel										
Centonal "										
Convoy "										
Båk "										
<i>Uleåborgs Tullkammare.</i>										
Sjötulls Medel	6,326	5	5			1,142	32	4		
Centonal "		11	20	6						
Convoy "	1,518	10	1							
Båk "										
Transport	30,974	36	9	5,919	43 1/2	5,563	43	8	528	75 1/4

2,140	3	1	155	24	3/4	144	27	2	14,217	38	8	5,235	43	1/2	51,408	15
3	36															
							22	6								
							10	6								
86	45	3				1	7	11	1,370						3,945	60
8	38					51	19	2	11						31	68
	37	5				1	47	2	586	5	4				1,688	
									52						149	76
							14	5								
						5	39									
							28	8								
13	46															
						3		2								
4,244	19	9				158		4	781	1					2,249	34
743	13	2				693	9	7	11	20	6				32	91
									81	35	4				235	40
7,241	46	8	155	24	3/4	1,057	37	7	17,111	4	10	5,235	43	1/2	59,740	84

1		2				3						
Transport	30,974	36	9	5,919	43	1/2	5,563	43	8	528	75	1/4
<i>Wasa Tullkammare.</i>												
Sjötulls Medel	3,236	43	11									
Centonal "		1	20	4								
Convoy "		3	22	6								
Båk "												
<i>Åbo Tullkammare.</i>												
Sjötulls Medel	8,057	24	3				1,804		8			
Centonal "		35	19	3								
Convoy "		1,941		10								
Båk "		147	30	8								
Summa	44,098	6	6	5,919	43	1/2	7,368	3	8	528	75	1/4

Åbo af Kejslerliga Regerings Conseillens

4			5			6			7							
7,241	46	8	155	24	$\frac{3}{4}$	1,057	37	7	17,111	4	10	5,235	43	$\frac{1}{2}$	59,740	84
1,206	46	9							2,029	45	2				5,846	23
									1	20	4				4	10
									3	22	6				9	99
1,694	15	3				27	1		4,532						13,052	16
260	40	2				80	8	8	35	19	3				101	$95\frac{1}{2}$
1	22						8	8	1,600						4,608	
									146						420	48
10,405	26	10	155	24	$\frac{3}{4}$	1,165	7	11	25,459	16	1	5,235	43	$\frac{1}{2}$	83,783	$75\frac{1}{2}$

Revisions Contoir den 1 October 1812.

Gerh. Dahlbeck.

Sammandrag af Tulluppbörderne för åren 1808 och 1809.

	Tull			Convoy			Båk		
I Ränterierna gjorde Lefvereringar:									
1808.									
Björneborg									
Brahestad	271	85	1/2						
Christinestad	201	60							
Ekenäs									
Gamla Carleby									
Helsingfors									
Jakobstad	607	68		400	32				
Kaskö									
Lovisa	3,431	68	1/2	1,825	92				
Ny Carleby									
Nystad									
Nådendal									
Raumo									
Torneå									
Uleåborg	253	50	1/2	155	72				
Wasa									
Abo	2,822	40		2,108	48				
Summa	7,588	72	1/2	4,490	44				
1809.									
Björneborg				890	15	1/2	6	47	1/2
Brahestad	6,451	30		1,924	68	1/2			
Christinestad	1,054	14		288	48				
Ekenäs	1,687	89		746	20		77	76	
Gamla Carleby	17,888								
Helsingfors	9,920	67	1/2	1,269	6	1/2	19	93	
Jakobstad	6,899	56	1/2	2,239	69	1/2	44	13	1/2
Kaskö									
Lovisa	3,977	28		1,688			149	76	
Ny Carleby									
Nystad									
Nådendal									
Raumo									
Torneå									
Uleåborg	2,282	25		235	40				
Wasa	5,850	33		9	99				
Abo	13,154	11	1/2	4,608			420	48	
Summa	69,165	54	1/2	13,899	67		718	54	

11.

Kassaförslag

vid

Kejsersliga Finska Vexel-, Låne- och Depositionskontoret
ifrån Oktober månads början till November månads
slut 1812.

Cassa Förslag vid Kejserliga Finska Växel-, Låne- och Depositions

	Primitive Fonden		Småsedels Fonden		Effektive Tillgångar	
	Rubel	kop	Rubel	kop	Rubel	kop
Debet.						
An Contant behållning vid September månads slut			17,325	—	117,964	79
„ Tillverkade små sedlar uti October och November månader			32,645	—		
„ Saldo Verkets uti Kejserliga Statskassan inestående fordran vid November månads slut	1,686,950	—				
Summa	1,686,950	—	49,970	—	117,964	79

Contoiret ifrån October månads början till November månads slut 1812.

	Primitive Fonden		Små sedels Fonden		Effektive Tillgångar	
	Rubel	kop	Rubel	kop	Rubel	kop
Credit.						
Per Verkets fordran uti Kejslerliga Finska Statskassan vid September månads slut	1,686,950	—				
” Utlånat			28,500	—	94,500	—
” Upphandlat materialier och inventarii persedlar för Verkets räkning					806	74
” Omkostnader					156	55
” Kontant behållning vid November månads slut			21,470	—	22,501	50
Summa	1,686,950	—	49,970	—	117,964	79

Åbo den 1 December 1812.

Gust. Falcken.

Utdrag ur protokoll, förda vid Kejslerliga Kommitténs
för Finska ärenden i St. Petersburg sammanträden
den 17 och 25 November 1816.

Den 17 November 1816.

*Närvarande: Ordföranden, Geheimerådet
och Riddaren Baron von Troil; Statssecreteraren
och Riddaren Baron Rehbinder; Verklige Stats-
rådet och Riddaren von Willebrand.*

*Expeditionssecreteraren von Haartman var
tillstädes.*

Stats Secreteraren Baron Rehbinder gaf härå tillkänna, att, sedan Hans Kejslerliga Majestät i Nåder behagat anbefalla dess Senat för Finland att med fullständig berättelse till Hans Kejslerliga Majestät i underdånighet inkomma angående landteulturens, näringarnes och handelns tillstånd, om och hvilka betydande förändringar de samma under de sist framflutna åren undergått, och hvad verkan de af Hans Kejslerliga Majestät under dess regering vidtagne författningar uti hvarje särskild hushållsgren medfört, samt i sammanhang dermed anmäla om fortgången af göromålen uti de i afseende å landets administration och lagskipning tillförordnade auctoriteter, så hade ock Hans Excellence General Gouverneuren

under den 3 sistl. Augusti hit insändt de af Senatens tvänne departementer, till underdånigste följe häraf, infortrade särskildte berättelser och utlåtanden.

Uti dess härom aflätne skrifvelse af den 13 nästl. Julii, som nu till granskning och öfverläggning företogs, har Kejsarl. Senatens Justitiae Departement, för att med möjligaste fullständighet kunna uppfylla Hans Kejsleriga Majestäts förberörde nådiga befallning, anmält sig af Hofrätterne i Åbo och Vasa hafva infortrat upplysningar, huruvida under loppet af de sednare åren antingen brottmål eller civila ärender varit i till eller aftagande, hvilka brott och orsaker till deras föröfvande allmänast förekommit, samt hvilka tjenliga mått och steg deremot syntes vara att vidtaga, uti hvad tillstånd executionsverket hos landshöfdingarna sig befunne, och om desse jemte underdomare och domstolar behörigen fullgjort de dem åliggande skyldigheter, samt i öfrigt hvilka utvägar i allmänhet behöfde och kunde lämpeligen vidtagas, till befordrande af rättegångsärendernes oafbrutna och skyndsamma gång, förenad med ordning och skick. Hvarefter och sedan Hofrätterne med desse upplysningar inkommit, Senaten, på sätt dess förberörde skrifvelse sådant närmare utvisar, eget utlåtande häröfver afgifvit och det samma Hans Kejsleriga Majestäts nådiga pröfning och skärskådande underställt.

Efter handlingarnas uppläsande och sedan Stats Secreteraren Baron Rehbinder härvid tillkännagifvit, att Senatens Justitiae Departements ofvan omnämnda underdåniga utlåtande blifvit på ryska språket öfversatt, för att Hans Kejsleriga Majestäts nådiga granskning underläggas, ansåg Committen, i anledning af hvad i detta

utlåtande föreslagit och hemställt blifvit, sig underdånigst böra anmäla, att Committen hvad först vidkomme Senatens underdåniga yttrande angående folkupplysningens befordrande och lättade utvägar till nödig undervisning för allmogens barn, såsom hufvudsakligen verkande till sedlighet och laglydnad, jemväl för dess del i underdånighet insåg nödvändigheten af utvidgade och förbättrade skolanstalter för denna talrika class af landets innevånare. Men som enligt Hans Kejslerliga Majestäts utfärdade nådiga kungörelse af den $\frac{26 \text{ Augusti}}{7 \text{ Sept.}}$ 1814 en särskild Committee för förbättringen och regleringen af allmänna undervisningsverken i Finland redan blifvit tillförordnad, hvilken beredandet af detta viktiga ärende är uppdragit och anförtrodt, alltså trodde ock Committen dess underdåniga åtgärd härutinnan för det närvarande böra inskränkas till den underdåniga hemställan, om icke berörde Committee, i anledning af hvad landets Hofrätter och Senatens Justitiae Departement i förevarande ämne i underdånighet anmält, kunde i nåder anbefallas, att vid fullgörande af det denna Committee i nåder uppdragna värf, sträcka dess synnerliga uppmärksamhet till förbättrade anstalter för folkupplysningens allmänna befordran och lättade utvägar till undervisning i allmänna medborgerliga kunskaper för allmogen och den arbetande hopens barn. Hvarutan Committen till Hans Kejslerliga Majestäts nådigste godtfinnande i underdånighet skulle öfverlemna, om icke jemväl bref till Domcapitlen kunde afgå, med uppdrag att alfvarligen anmana samtliga presterskapet i Finland att hvar inom sin församling, i kraft af deras embetes pligt, med ömaste sorgfällighet vaka öfver den uppväxande ungdomens

undervisning i religionens dyrbara läror och för öfrigt hos sina åhörare, genom tjenlige föreställningar utur Guds Heliga ord befordre och utbreda riktiga begrepp om Gudalärans viktiga sanningar, samt såmedelst, såvidt på deras ansvarsfulla kall ankomme, söka afvärja och förekomma de vådeliga följder, hvarmed en tilltagande lätt-sinnighet och ett omåttligt förtärande af starka drycker och deraf härrörande rysvärda brott, hotar att undergräva samhällets bestånd och närvarande samt tillkommande slägters timmeliga och eviga lycksalighet.

Beträffande dernäst det öfverklagade omåttliga bruket af starka drycker, som oaktadt derpå stadgad ansvar, tagit öfverhand bland allmogen och ofta föranledt till de största oordningar och brott, så, ehuru väl hvad Hofrätterna underdånigst föreslagit angående skärpning uti straffet så väl för den, som funnes af starka drycker öfverlastad, som ock för näringsidkare eller annan, hvilken dertill bidragit, jemväl enligt Committens underdåniga tanke ofelbart skulle leda till motverkande af denna last, vågade Committen dock icke, utan Landt-Ständernes hörande och afgifvande underdåniga yttrande, tillstyrka ändring i de allmänna stadganden, som hitintills i detta afseende varit gällande. Men emedan Committen ansåg en sådan förklaring och tillämpning af kongl. förordningen emot svalg och dryckenskap af den 17 April 1733, hvarom Senaten underdånigst hemställt, med rätta förståndet deraf och den i Finland fastställda rättegångsordning till alla delar mera öfverensstämmande, ty skulle Committen till Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga bepröfvande öfverlemna, om icke Hofrätterne i landet, genom Kejsrerl. Senatens Justitiae Departement, i nåder kunde an-

befallas att till vederbörandes efterrättelse låta universal i behörig ordning härom utgå.

Hvad sedan anginge det af Senaten omnämnda missbruk af de genom äldre författningar redan afskaffade och till söcknedagar hänförde helgedagar och det i enlighet härmed af Senaten föreslagne ansvar, både för tjenstehjon eller dagsverkare, som å sådana afskaffade helgedagar vägrade arbeta, och för husbonde, som en sådan frihet tillstodde, så ehuru väl detta, på sätt Senaten äfven anmält, endast åsyftade verkställighet af en redan gifven lag, ansåg dock Committen, då å dylikt missbruk af desse så kallade lätthelgdagar något straff hitintills icke bestämdt varit utsatt, sig böra till Hans Kejsersliga Majestäts nådigste godtfinnande i underdånighet öfverlemnna, om icke detta ärende till Kejsersl. Senatens Plenum kunde remitteras, som efter att deröfver hafva infortrat Procuratorns vid Senaten underdåniga utlåtande, ägde till Hans Kejsersliga Majestäts nådiga pröfning och stadfästelse i underdånighet föreslå det allmänna stadgande och förklaring, som i förevarande afseende kunde finnas lämpelig.

Lika med hvad Senatens Justitiae Departement sig derom i underdånighet yttrat, ansåg Committen hvad Åbo Hofrätt föreslagit, angående byfogdars tillsättande, icke höra till detta Departements åtgärd, utan skulle Committen, enär Oeconomiae Departementets insända underdåniga utlåtande angående landtculturens och näringsarnas upphjelpande och befordrande till granskning förekommer, i sammanhang härmed sitt underdåniga utlåtande i detta ämne afgifva. Men beträffande dernäst hvad Senaten till gripna missgerningsmäns säkra förvarande

underdånigst föreslagit, angående inrättningen af flere häkten, hvarest de fångsliga kunde bevakas, intill dess undersökningen om de emot dem angifna brott i laga ordning blifvit fulländad, så ansåg Committen, sedan flere betydande förbättringar rörande fångavården och fångelserna i landet, genom Hans Kejslerliga Majestäts underden — — — sistl. år derom meddelta nådiga förordnande, å statsverkets bekostnad blifvit anbefaldte, å denna underdåniga hemställan så mycket mindre för det närvarande kunna bifall tillstyrka, som mängden af häktade missgerningsmäns löskomst och flykt egenteligen och oftast härrörde af försummad vård och eftersyn af de till allmänt arbete å kronans fästningar insatte brottslingar och hvarigenom, enligt hvad Hans Excellence General Gouverneuren tid efter annan inberättat och Committen jemväl enskildt hade sig bekant, det icke sällan inträffat, att sådana förbrytare uti sällskap af ett större antal och stundom äfven med den till deras bevakande tillförordnade betäckning fått tillfälle att å flykten komma. Med underdånig anmälan härom och, då genom desse å listid insatte brottslingars sorgfälligare vård och bevakning alla tillfällen till rymning syntes kunna dem betagas, och de genom deras flykt för allmänna säkerheten vådelige följder förekommas, vågade Committen till Hans Kejslerliga Majestäts nådiga godfinnande öfverlemna, om icke Commendanterne å samtelige inom Finland belägna fästningar, hvarest för brott dömda personer till allmänt arbete hållas, genom General Gouverneuren och Hans Kejslerliga Majestäts Ministrar för krigs- och sjöärenderna kunde undfå sträng befallning att om desse fångars bevakning hafva noggrannaste till-

syn. Som det emellertid både för möjligheten af fångarnes moraliska förbättring och för att derjemte, såvidt ske kan, förekomma gröfre förbrytares löskomst, syntes lämpeligt, det de för listiden till fästningsarbete dömdes brottslige, blefve i särskildt förvar hållna uti någon kronans fästning, som till sådant behof kunde utses, så hemställde Committen underdånigst, det General Gouverneuren i nåder skulle anbefallas att med underdånigt betänkande härom inkomma och att i sammanhang dermed äfven föreslå, hvad till sådana å listiden insatte missgerningsmäns säkra förvarande för öfrigt kunde anses nödigt att iakttaga.

Jemte det Committen till nådigt bifall skulle anmäla hvad Senaten föreslagit derom, det förvunnen tjuv, som blifvit skyldigkänd att ersätta det stulna, men sådant icke gitte, kunde, enär målsäganden förklarar sig icke vela begagna tjuvfen till arbete i afräkning på sådan ersättning, i detta fall till kronans arbete hållas, vågade Committen till Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga godtfinnande i underdånighet öfverlemna, om icke Kejsrerl. Senaten i nåder kunde uppdragas att meddela de föreskrifter, som vid verkställigheten häraf blefve nödige att iakttaga. Och ansåg Committen jemväl för dess del i underdånighet välgrundadt hvad Senaten, angående rättigheten till syttingscontracters upprättande, sig i underdånighet utlätit, till följe hvaraf någon annan inskränkning härvid icke kunde tillstyrkas, än i enlighet med det genom kongl. brefvet af den 11 Julii 1751 för krono- och skattehemmans innehafvare stadgade förbud att genom otidigt öfverlåtande af husbondeväldet söka undandraga sig mantalsafgifternas utgörande och betagas det derigenom

uppkommande tillfälle till föröfvande af underslef i hvad tjenstehjonsstadgan, angående det för hvarje hemman ut-satta antal af tjenstefolk, föreskrefve.

Hvad sedan hemställdt blifvit angående edsvurne notariers tillförordnande i hvarje härad, hvilkas åliggande det skulle blifva att emot fastställd lösen uppsätta och författa alla de afhandlingar, som allmogen emellan kunde ingås, så, ehuru väl en sådan anstalt till förekommande af tvistemål och deraf ofta härrörande missämja och brott, syntes särdeles lämpelig, kunde dock Committen för det närvarande och i saknad af flere härvid nödiga upplysningar om deras aflöning och tillförordnande fullständigt utlåtande icke meddela. Enligt Committens underdåniga tanke och, då Senatens Justitiae Departement ej heller ansett sig tillständig att i närmare pröfning af detta ärende ingå, skulle detsamma således till Kejsarl. Senatens Plenum öfverlemnas, som efter granskningen af detta ämne hos Hans Kejsrliga Majestät i underdånighet ägde föreslå så väl de utvägar, som till desse notariers tillförordnande och aflönande kunde anses lämpelige, som ock deras blifvande tjenstebefattning och öfrige åligganden.

Såsom ledande till ändring uti allmänna lagens stadgande, kunde Committen, i likhet med hvad Senaten sig derom yttrat, ej heller för dess del i underdånighet tillstyrka hvad Hofrätten i Åbo föreslagit angående Lagmännernes förpligtande till tvänne lagtima ting om året, ehuru sådant visserligen i betydlig mon skulle bidraga till tvistemålens skyndsammare afgörande. Och vidkommande ej mindre Senatens underdåniga anhållan om nådigt förordnande, hvad afseende hädanefter borde hafvas

å de till döden dömda brottslingars tid efter annan till Senaten ingifna itererade ansökningar om förskoning ifrån dödsstraffets undergående än Senatens underdåniga anmälan angående slutelige pröfningen af de dit ingifne ansökningar om dispense till giftermål i förbudne leder och att varda myndige förklarade, så kommer allt utlå-tande härom nu mera att förfalla, sedan Hans Kejserliga Majestät, uppå derom skedd underdånig anmälan, i desse omständigheter redan Dess nådiga yttrande meddelat, hvilket blifvit Senaten till underdånig efter rättelse förständigadt.

Hvad sluteligen anginge Senatens underdåniga hemställan om nödvändigheten af en tredje referendarie-secreterares tillförordnande på stat med samma lön som de öfrige och hvilken det egenteligen skulle tillkomma att bereda och föredraga storskiftes- och ägodelningsrätts-mål samt ärender af andra slag, endast i de fall, sådant kunde anses nödigt och någon af de andra dertill vore hindrad, så ansåg Committen, uppå de af Senaten anförde skäl och omständigheter, sig så mycket heldre härå i underdånighet böra tillstyrka nådigt bifall, som desse ärenders vikt och betydenhet, i afseende å en säker äganderätt fordrade ett skyndsamt sluteligt afgörande; hvar-före äfven en särskild föredragande för storskiftes-mål vid Högsta domstolen i Sverige egenteligen endast blifvit tillför-ordnad för de ifrån Finland dit inkomne ärender af denna beskaffenhet, hvilkas sluteliga pröfning och afgörande nu vore Kejserl. Senatens Justitiae Departement ensamt uppdragit, hvartill ännu komme, att desse ärenders antal i betydlig mon skulle ökas, sedan den i Näder anbefaldte

organisation af Viborgs län hunnit till slutelig verkställighet befordras.

Ytterst och som Senatens Justitiae Departement anmält sig hafva varit föranlätet att för ofullständiga undersökningar till underdomstolarna återförvisa flere brottmål, hvarigenom desse måls afgörande fördröjt och ökat sysselsättningen i Departementet, alltså skulle Committen till Hans Kejslerliga Majestäts nådigste godtfinnande i underdånighet hemställa, om icke till bemälte Departement kunde öfverlemnas att, efter sig företeende beskaffenhet och omständigheter, vidtaga de åtgärder, hvarigenom dylika uppehåll i brottmålsärendernes skyndsamma gång kunde för framtiden förekommas.

Den 25 November 1816.

Närvarande: Ordföranden, Geheimerådet och Riddaren, Friherre von Troil; Statssecreteraren, Verklige Statsrådet och Riddaren Friherre Rehbinder; Verklige Statsrådet och Riddaren Rosenkampff samt Verklige Statsrådet och Riddaren von Willebrand.

Expeditionssecreteraren von Haartman var tillstädes.

Kejsersliga Senatens Oeconomiae Departementets angående landt-culturens, handelns och näringarnes tillstånd i Finland den 27 nästlidne Junii afgifne och, i enlighet med hvad protocollet för Kejsersliga Committens senaste sammanträde innehåller, hit inkomne underdåniga berättelse, derutinnan bemälte Departement, till följe af hvad Hans Kejsersliga Majestät derom behagat förordna, jemväl i underdånighet anmäler om och hvilka betydliga förändringar näringarne i landet under den framfarne tiden undergått och hvad verkan de af Hans Kejsersliga Majestät under Dess Regering Nädigst vidtagne författningar uti hvarje särskild hushållsgren medfört, och har, sedan till meddelande af denna berättelse nödige upplysningar ej mindre från Collegium Medicum, än samtelige landshöfdingarne i de gamla finska länen, äfvensom från General-Tull-Direktionen, General-Landt-mäteri-Contoiret och Finska Hushållnings Sällskapet blif-

vit infortrade, Senaten af de från landshöfdingarne erhållne uppgifter och underrättelser låtit författa ett sammandrag, det Senaten, till närmare ådagaläggande af allmänna hushållningens förhållanden för hvarje höfdingedöme särskildt, jemte öfverlemnandet af sin förberörde berättelse, äfven underdånigst insändt.

Sedan desse handlingar blifvit uppläste och Statssecreteraren, Baron Rehbinder tillkännagifvit, att, liksom det hade skett med den underdåniga berättelse af Senatens Justitiae Departement, hvilken Kejslerliga Committen vid dess sista sammanträde till åtgärd förehaft, jemväl ofvannämnde från Oeconomiae Departementet inkomne berättelse blifvit på ryska språket öfversatt, för att i hela dess vidd Hans Kejslerliga Majestät till Nådig granskning och skärskådande underläggas, ansåg sig Kejslerliga Committen härvid böra skrida till afgifvande af dess underdåniga betänkanden uti hvarje af de i förenämnde berättelse förekommande ämnen, som angå en eller annan anstalt, den der Senaten uppgifvit för framtiden vara att vidtagas, till befrämjande af landets väl samt näringarnes vidare förkofran och tillväxt derstädes, eller derutinnan Senaten anhållit om tillstånd att framdeles med närmare underdånigt utlåtande få inkomma.

Hvad således först angår Senatens i underdånighet gjorda anmälan om nödvändigheten deraf, att spannmålsmagaziner för publik räkning i landet borde inrättas, der spannemål, då tillgång i landet deraf vore, skulle uppköpas eller insamlas, samt åter, då omständigheterna sådant fordrade, försäljas, och derigenom i goda år för bonden tillfälle skulle beredas att för dess spannmål få skälig betalning samt i missväxtår de fattiga sättas i stånd att

för drägelige villkor köpa sig födan; så emedan Kejsrerliga Committen äfven ansåg det vara af största vigt för landet, att en sådan köp- och salu-magazins-inrättning derstädes funnes, då derigenom ej allenast allmogen vunne en mera än hittills förmänlig afsättning af sin spannmål, utan ock denna vara sålunda och genom dess, vid sedermera uppkommande brist deraf, skeende aflåtande från magazinerna, komme att hållas i ett mera stadigt och för jordbrukets uppmuntran af högsta nödvändighet varande lämpeligt pris; ty trodde Kejsrerliga Committen sig till Hans Kejsrerliga Majestät i underdånighet böra öfverlemna, om icke Kejsrerliga Senaten Allernådigst kunde anbefallas att angående en sådan magazins-inrättning och dess förvaltning med förslag i underdånighet inkomma. Men beträffande det, som Kejsrerliga Senaten härvid omnämnt om möjligheten och fördelarne deraf, att ifrågasvarande allmänna magaziner äfven skulle förse Hans Kejsrerliga Majestäts i Finland förlagde eller framdeles förläggande ryska trupper med deras behof af säd, mjöl och gryn, så fann Kejsrerliga Committen den i detta afseende gjorde hemställan vara af sådan beskaffenhet, att Committen icke tillkomme deröfver underdånigt utlåtande afgifva, utan skulle densamma till Hans Kejsrerliga Majestäts Eget Nådigaste godtfinnande i underdånighet öfverlemnas.

Vidkommande därefter Kejsrerliga Senatens, i afseende å befordrande af storskiifts-delningarnes fortgång och landtmäteriets befrämjande i öfrigt, gjorda underdåniga hemställan det commissions-landtmätarna hädanefter, såsom någon uppmuntran, kunde å extra-ordinarie stat erhålla en årlig lön af nittio sex rubel silfver; så ansåg Committen, som jemväl fann denna förbättring i landtmätarenes

lönevilkor blifva ledande till icke obetydligt gagn och nytta för framtiden i landets allmänna hushållning, sig, uppå de i detta afseende af Senaten anförde flere skäl, böra förberörde hemställan till Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall i underdånighet anmäla; äfvensom, då Committen lika med Kejslerliga Senaten insåg nyttan och fördelarne deraf, att landtmätarenes arfvoden för deras för rättningar för framtiden blefvo bestämde efter hvad de utträttat och icke efter den tid, som blifvit dertill använd, och att hvarje befattning blefve för landtmätarene lika lönande, Committen alltså skulle underdånigst hos Hans Kejslerliga Majestät tillstyrka, det Senaten, enligt dess derom gjorda underdåniga anhållan, i Näder kunde tillåtas att i ett sammanhang med det, som rörer storskiftsverket, i underdånighet få föreslå den reglering, som i berörda hänseende ansåges blifva nödvändig.

Hvad sedan beträffar det, som Kejslerliga Senaten underdånigst anført om förekommandet af det förödande skogshygge, hvilket, enär en samfällighet är till storskifte så vida beredd, att öfverenskommelse om skiftenas läge blifvit träffad, men stridigheter i andra delar, som ofta på långvarig rättegång ankomma, hindra dess sluteliga verkställande och lotternas tillträdande, skall af delägarene, till besparande af deras egna blifvande skogslotter, å samfällighetens öfrige mark föröfvas, så trodde Kejslerliga Committen, lika med Senaten, annan utväg att hindra det häri varande onda icke gifvas utöfver hvad storskiftsförfattningarna i sådant afseende redan stadga, än den Senaten i dess förevarande underdåniga berättelse upp gifvit, nemligen att landshöfdingarne måtte erhålla en vidsträcktare tillåtelse att, efter befinnande omständig-

heter, genom viten inskränka skogens nyttjande till någon viss trakt för hvarje delägare, till dess storskiifts-lotterna af dem fått tillträdas; dertill Kejslerliga Committen alltså vågade Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall i underdånighet tillstyrka.

I anledning af hvad Kejslerliga Senaten därå, på sätt den underdåniga berättelsen vidare upptager, i underdånighet anmält om angelägenheten deraf, att uppodling af de i landet varande mossar måtte företagas eller befrämjas, skulle Kejslerliga Committen, som för dess del jemväl ansåg det vara af en hufvudsakelig nytta för åkerbrukets förkofran, att landets ofruktbare och till större delen frostnärande mossar blifva odlade och arbeten derå nedlaggde, i underdånighet till Hans Kejslerliga Majestät hemställa, om icke Kejslerliga Senaten kunde erhålla Nådiga befallning att till Hans Majestät i underdånighet aflemna omständeligt förslag i detta ämne och derutinnan närmare uppgifva utvägarne och sättet, som till mossarnes aftappning och uppodling möjligen kunde vara att vidtagas.

I anseende dertill, att erfarenheten hade utvisat, det domstolarne å landet, hvilka det hittills tillhört att upptaga och afgöra alla frågor om hemmansklyfningar å skattejord, hällre bifalla än afslå klyfningar af sådane ringa hemmanslotter, som borde förblifva ostyckade, har Senaten, till förebyggande för framtiden af hemmanens klyfvande i allt för små delar och deras deraf härrörande ödesmål, äfvensom till förekommande af de i Savolax och Karelens län genom därstädes vanliga köpeafhandlingar, som vid domstolarne lagfaras, skeende jordstyckens och skogstracters afsöndrande från hemmansstommarne, till

Hans Kejsersliga Majestäts Nådige godtfinnande underdånigst hemställt, om icke antingen alla hemmans klyfnings-frågor, utan undantag eller åtskillnad af hemmannens natur, hädanefter kunde frångå häradsrätternes samt underläggas landshöfdingarnes pröfning och afgörande, hälst landshöfdingarne och icke domarena stodo i ansvar derföre att kronans räntor från desse hemman utgå, eller ock åtminstone landshöfdingarne, hvad skattehemmans klyfningar anginge, höras, innan domstolarne sluteligt utslag derom meddela. Och, ehuru Kejserslige Committen för dess del i underdånighet fann Kejsersliga Senaten hafva ägt grundad anledning till dess hemställan, dock, som öfverlemnande till landshöfdingarnes afgörande af frågor om skattehemmans klyfningar skulle medföra förändring och rubbning uti de, angående forum för slike mål hittills i Finland gällande äldre författningar, och Committen för dess del ej heller ansåg lämpeligt, det landshöfdingarne å sätt Senaten föreslagit borde deras utlätande afgifva uti desse på underdomstolarnes bepröfvanden ankommande mål, uti hvilka det, i händelse af missnöje med häradsrätternes utslag och sakens fullföljande i lagmansrätten, enligt kongliga förordningen af den 30 Junii 1747 bör vid sistnämnde rätts dom blifva beroende, utan att deremot vad äger rum; alltså vågade Committen icke tillstyrka Hans Kejsersliga Majestäts Nådiga bifall till hvad Kejsersliga Senaten i denna del hemställt, utan öfverlämnade Committen till Hans Kejsersliga Majestät underdånigast, om icke med hvad i omförmälte hänseende till ändring af äldre författningars föreskrift hemställt blifvit borde anstå till en blifvande Landtdag, då Ständerna komme i tillfälle att derom öfverlägga och sitt

underdåniga utlåtande afgifva. På det likväl allt möjligt missbruk vid hemmansklyfningar i mindre delar, än vederbör, och jordstyckens afsöndrande ifrån hemmansstommarne hädanefter må förekommas, ansåg Committen sig underdånigst hos Hans Kejsrerliga Majestät böra föreslå, det samtelige vederbörande domare, genom af Hofrätterna utfärdande vanliga universaler, kraftigt och strängeligen måga antydas att vid framdeles förefallande frågor om hemmans klyfning låta sig angeläget vara, att, med fästad sorgfällig uppmärksamhet å hemmanens bestånd i framtiden, å det nogaste ställa sig till efterrättelse allt hvad de särskildte utkomne, hithörande författningar i detta ämne innehålla och föreskrifva.

Vidkommande Kejsrerliga Senatens gjorda underdåniga hemställan derom, det Senaten, i anseende dertill, att den frihetstid af högst 20 år, som hittills blifvit dem, som upptaga nybyggen, förunnad, i allmänhet varit alltför kort och för nybyggarenes utkomst otillräckelig, Allernådigst kunde tillåtas att efter omständigheterna pröfva och bestämman antalet af frihetsåren för nybyggesanläggningar från 20 till 40; så ansåg Kejsrerliga Committen sig böra denna underdåniga hemställan, såsom varande på goda skäl grundad, till Hans Kejsrerliga Majestäts Nådiga bifall i underdånighet anmäla; äfvensom ock Committen, i anledning af hvad Senaten derom föreslagit, underdånigst skulle tillstyrka, att från ett nybygghemman andra onera, af hvad namn och beskaffenhet de vara må, icke måga utgå, förrän det efter tilländalupne frihetsår skall full skatt och ränta till kronan erläggas.

Å Kejsrerliga Senatens, i anseende till den i Finland, genom skeende utflyttningar derifrån till rikets öfrige

provinser, uppkommande brist på tjänstefolk och arbetande händer vid landbruket, fabrikerne och handtverkerierna, gjorda underdåniga anhållan, det Senaten framdeles måtte få inkomma med underdånigt förslag om lämplige medels vidtagande till förekommande af utflyttningar från Finland i allmänhet, skulle Kejslerliga Committen Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga bifall i underdånighet tillstyrka, hålst Committen af egen erfarenhet hade sig bekant, huruledes, genom ett i senare tider öfverhandtaget begär hos den tjänande classen af Finlands invånare att söka sig tjänst här i hufvudstaden, ett dagligen stigande och för näringarne i Finland redan högst kämbart antal af tjänstehjon samt handtverksgesäller och läringar derifrån efter hand hit ankomma, och hvaraf en del sedermera härstädes förfalla i lättja och lastbarhet och den öfrige delen i den håg för öfverflöd och yppighet, att de till fosterlandet sällan återvända.

I enlighet med hvad Kejslerliga Senaten derom hemställt och uppå de af Senaten anförde skäl skulle Kejslerliga Committen till Hans Kejslerliga Majestät i underdånighet öfverlämna, om icke samtelige landshöfdingarne i Finland borde antydast att, efter olika locala omständigheter, med underdånigt project till såväl byggnads- som by-ordning, hvar för sitt län, till Senaten inkomna, samt det därefter tillhöra Senaten att derom sig närmare utlåta. Och som Kejslerliga Committen, i anledning af hvad uti Kejslerliga Senatens Justitiae Departements vid sista sammanträde förevordne berättelse anfördt blifvit, rörande Åbo Hofrätts anmälan om nödvändigheten af byfogdar i Finland, i underdånighet förbehållit sig att derom få afgifva underdånigt utlåtande vid granskningen af Oeco-

SISÄLLYS. — INNEHÅLL.

	Siv.
<i>Johdanto — Inledning</i>	I—XIV
1. Underdånig berättelse ifrån Kejslerliga Regerings Conseillens Plenum om dess göromål och vidtagne åtgärder i afseende å Finland i allmänhet, under loppet af den tid, som Conseillen nu efter dess inrättande varit i verksamhet. Afgifven den 29 September 1812	1—13
2. Underdånig berättelse ifrån Justitiae Departementet af Kejslerliga Regerings-Conseillen om de hufvudsakligaste af de under tilländagångne trenne år förefallne göromål och huru detta Conseillens Departement sökt uppfylla dess ansvarige förbindelser. Afgifven den 30 September 1812.....	14—25
3. Underdånig berättelse ifrån Justitiae Departementet af Kejslerliga Senaten för Finland om fortgången af göromålen uti landets domstolar och administrativa verk. Afgifven den 13 Juni 1816	26—39
4. Underdånig berättelse om Oeconomic Departementets af Kejslerliga Regerings Conseillen i Finland göromål och vidtagne allmänna åtgärder under loppet af Conseillens första trenne arbetsår. Afgifven den 29 September 1812	40—60
5. Berättelse till Hans Kejslerliga Majestät angående Lands Culturens, Handels och Näringarnas tillstånd i Finland samt medlen till deras förkofran och upphjelpande; dat. den 27 Juni 1816.....	61—95
Sammandrag af de till Kejslerliga Senaten för Finland år 1816 inkomne Berättelser om allmänna hushållningens närvarande tillstånd, särskildt för hvarje höfdingedöme	96—129
6. Statsförslag för Storfurstendömet Finland år 1813. Därtill Regerings Conseillens underdåniga hemställan	

inflytande varande angelägenhet i Dess Nådiga åtanke. Och skulle Committen derjemte, i anledning af Senatens anförande om angelägenheten deraf, så väl att finska jernbruken blifva bibehållne vid deras hitintills hafde rättighet att få förse sig med malm och tackjern från Sverige, som ock att Finlands handel å Medelhafvet må varda befrämjad och tryggad, hos Hans Kejslerliga Majestät i underdånighet åberopa sig på de underdåniga betänkanden Committen i dessa ämnen under den 2 Februari och 24 April innevarande år afgifvit och hvilka Hans Majestät redan låtit Sig i Nåder föredragas.

I anledning af hvad Kejslerliga Senaten anført och hemställt om den handel och sjöfart, som af Finland drifves uti hamnarne i rikets öfrige provinser, vågade Committen till Hans Kejslerliga Majestät underdånigst öfverlämna, om icke Hans Majestät i nåder ville tillåta Committen att framdeles i underdånighet afgifva förslag och betänkande om utvägarne att denna handel och sjöfart uppmuntra och förbättra.

I anledning af hvad Senaten i underdånighet anmält om det ibland allmogen och den arbetande classen öfverhandtagande bruket af starka drycker och deraf härrörande sedeförderf och vid öfvervägande af de särskildte medel Senaten till motarbetande och hämmande häraf i underdånighet föreslagit, ansåg Kejslerliga Committen, hvad beträffar skärpningen i straffet för öfverträdelser af nu gällande författningar emot svalg och dryckenskap, sig i underdånighet böra åberopa hvad Committen, vid granskningen af Senatens Justitiae Departements vid senaste sammanträdet förehafde berättelse, i underdånighet yttrat. Och ehuru de i ofvanberörde afseende för öfrigt af

Senatens Oeconomiae Departement uppgifne utvägar och anstalter, jemväl enligt Committens underdåniga förmodan, skulle, hvar i sin mon, bidra till det åsyftade ändamålet, trodde Committen sig dock för det närvarande i underdånighet endast böra tillstyrka, det Hans Kejsersliga Majestät i nåder täcktes uppdraga Kejsersliga Senaten att anbefalla landshöfdingarne i Finland icke allenast derå hålla noga hand, det rättigheten till krogars och näringsställens anläggande icke utöfver det nödvändigaste behovet må utsträckas, men deras antal deremot inskränkas och förminsкас, samt att förbuden emot brännvins och andra starka dryckers minuterande vid allmänna folksamlingar må noga efterleivas, utan ock antyda och tillhålla vederbörande, som vårdnaden deröfver tillkommer, att med yttersta omsorg och stränghet vaka öfver handhafvandet af de emot svalg och dryckenskap tid efter annan utkomne författningar samt förbrytarene till laga ansvar befordra.

Slutligen skulle Kejsersliga Committen till Hans Kejsersliga Majestäts nådiga bifall underdånigast anmäla Kejsersliga Senatens i underdånighet gjorda anhållan om tillåtelse att till Hans Kejsersliga Majestät få inkomma med särskildt underdånigt förslag om medel och utvägar till inqvarteringstungans jemnare fördelning emellan Finlands inbyggare.